

Dési János

A MAGYAR
SZÜRKE 48
ÁRNYALATA

Kis politikushatározó

Pápai Gábor karikatúráival

„Talán egy kis segítséget is tudunk adni mindazoknak, akik voksolni kívánnak. A kínálatról nem mi tehetünk, válogatni csak abból lehet, ami van. Ahogy az egyszeri úri szabó mondta: *Kérem, én hozott anyagból dolgozom!*

Az előbbi példánál maradva, az ügyes kezű mester a kicsit gyűrött, itt-ott pecsétetes, a szélén foszladozó szövetből is egészen takaros ruhát tud varázsolni. Ahogy a drága kelmét is csúnyán el lehet szabni.

Igyekeztünk kiválasztani negyvenegynéhány olyan politikust, akiről feltételezhetjük, jelentős befolyással bírnak közös dolgainkra.

A szereplők többsége hosszú évek, évtizedek óta vesz részt a közéletben. Természetesen néhány oldalon lehetetlen minden fontos adatot, életrajzi ténytet összefoglalni. Különben is, erre ott vannak a hagyományos Ki kicsoda-k, amelyek szikár alapossággal ismertetik a vonatkozó életrajzokat.

A többpártrendszer – nagyon helyesen – olyan, hogy akadnak benne számunkra ellenszenves és (jó esetben felettébb) rokonszenves figurák. Tisztában kell azzal lennünk, hogy másoknak teljesen más lehet a preferenciája – jó ez így, legalább van miről vitatkoznunk. Egyébiránt nem sértődünk meg, ha mások egészen eltérően értékelik kötetünk hőseit. Tessék, lehet gyűjtögetni az érveket alátámasztó idézeteket.”

320
D55

849366
U2

Dési János

A magyar szürke 48 árnyalata

Kis politikushatározó

Text © Dési János, 2014
Illustrations © Pápai Gábor, 2014

Felelős kiadó az Ab Ovo Kiadó igazgatója

Szerkesztő
Jolsvai Júlia, Pataki Judit

Borító és tördelés
Török Szonja

ISBN 978-615-5353-40-6

Minden jog fenntartva.

Jelen könyvet vagy annak részeit szigorúan tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeszeti vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

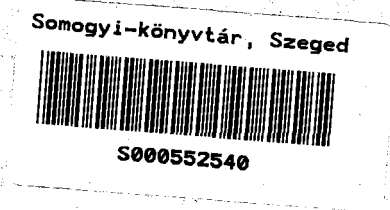
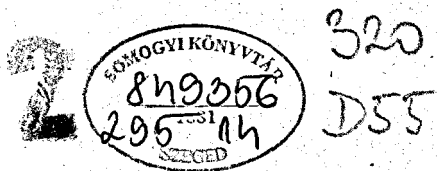
www.abovo.hu
www.facebook.com/abovokiado

Dési János

A MAGYAR SZÜRKE 48 ÁRNYALATA

Kis politikushatározó
Pápai Gábor karikatúráival

ABOVO

A szövegben nyíllal jelölt személyeket keresse a kötetben.

Az idézeteket szövegűen, az eredeti helyesírásnak megfelelően közöljük.

A kézirat lezárva: 2014. február 10.

Valóban igaz: a magyar parlamentarizmus komédia.
A magyar politikusok nagy része pojáca.
Csak ne volna muszáj őket komolyan venni.

Ady Endre

AZ ELSŐ POLITIKUSOK, AVAGY BEVEZETŐ HELYETT

Neander-völgy, valamikor régen

Állítólag az egész úgy kezdődött, hogy egy szép napon, mikor a Neander-völgyi ősemberek éppen hazatértek a sikeres mamutvadászatból, az egyik mokány kis Neander-völgyi, aki vagy egy fejjel volt alacsonyabb a többieknél, félretolt mindenkit, és közölte, ezt a mamutot csak azért sikerült elejteniük, mert ő annyira jól vezette a csapatot, így hát ő mondja meg, ki ehét elsőként a mamut püspökfalatjából. Mi tagadás, akkoriban az állatnak ez a része volt a legirigyeltebb csemege, az ingyencek esküdtek rá, hogy sokkal, de sokkal ízletesebb, mint a mamutfelsál, nem is beszélve a kövérjéről. Bizony, sok felső fogsor tört ki, alkar roppant meg a püspökfalatért vívott férfias küzdelemben. Korábban. De most ez a borostás fiatalember kimarcangol egy jókora szeletet. Senki sem kólintja fejbe a bunkósbotjával, nem rúgja fel, nem fojtja meg álmában – pedig az ilyesmi erre fele az ügyek elintézésének elfogadott és általános módja. Mindenki beletörődve nézi, talán a szemtelenségétől meglepődve. Ugyanis emberünk reggel nem ment ki a többiekkel vadászni, azzal a semmi kis kifogással állt elő, hogy ma úgysem jönnek erre ilyen nagy állatok.

A kivételezettek zabálnak, pofájukról csöpög a hideg zsír. (A tüzet még csak a következő héten találják fel.) A többiek szégyenkezve odébb kotródnak. Páran morognak, hogy hogy is van ez. A lázongókat a jóllakottak vacsora után jól elverik, a többi éhenkórász mind zajosabb helyeslése mellett.

– Így van, adj neki, verd ki a másik szemét! – harsogják, miközben az egyre dagadtabbak éhező sorstársaikat intézik el. Sőt,

jó néhány hátsó sorba küldött maga is beáll a rebellisek rendszabályozásába. A csatlakozók egyik része kicsit előrébb léphet a rangsorban, a másik részét pedig megetetik a kardfogú tigrisekkel, hogy tisztában legyenek vele, hol a helyük a világban.

A vadászatok napját már a kisember rendeli el. Jól táplált, tőle függő őrző-védői, akik megkaparintották a legjobb lándzsákat is, koordinálják az akciókat. És valóban, mióta minden alaposan megtervezett, talán több mamutot is sikerül elejteni. De ha nem így lenne, akkor a vezér verőemberei gondoskodnak róla, hogy mindenki így emlékezzék.

Akik felvetik, hogy már a mamutaprólékból is alig jut nekik, és mamutbéliszt csak a barlangrajzokon, ha látnak, miközben a főnökség puha medvebőrön hentereg a legkíváncsabb ősleányokkal, akiknek hetente új fűszoknyát varratnak, azokat gyakran éri baleset. Vagy kiderül róluk, hogy csaltak az osztáskor. Vagy, hogy amikor valamikor régen ők vezették a vadászatot, direkt rossz ösvényre irányították a harcosokat, hogy így veszejtsék el őket.

Ha még ez sem elég, akkor a kisember összehívja a népet, és formás beszédben leplezi le azt a két neandervölgyit, akik szerint lehetne megint úgy, mint régen, szépen békésen, együtt, szeretetben, barátságban rendezni a dolgokat. Tüzes szónoklatban mutat rá, hogy ezek csak a crô-magnoniak befurakodott ügynökei. Mert a crô-magnoniaknak a mi mamutunkra fáj a foga! Nem, nem, sohasem adjuk! – skandálja a tömeg, és egy korai autodaféval teszi emlékezetessé e szép napot.

Minden nagyszerű. Működik. Tényleg.

De hova tűntek a neandervölgyiek?

Rudabánya, szintén nagyon régen

A rudabányai barlang előtt szokás szerint nagy volt a felfordulás. Minden *Rudapithecus* összevissza karattyolt, óbégatott, és jobbnál jobb ötletekkel állt elő arra nézvést, hogy miként lehetne legalább egy egészen pici *Tyrannosaurust* elkapni és befalni. Volt, aki szerint jobbra kell elindulni, volt, aki ragaszkodott a bal oldali irányhoz. Akadt, aki kijelentette, inkább gyűjtsenek finom gyümölcsöket, az sokkal egészségesebb. És ez így ment már napok óta. A gyomrok korgásától alig-alig hallották egymást, az éhségtől karikák táncoltak a szemük előtt. De csak nem haladtak az ügyek előrébb. Közben két növendék *Tyrannosaurus* belopódzott a táborba, és elragadott pár embert, mert attól, hogy itt bázisdemokrata alapon folyik a diskurzus, az élet még nem áll meg. Majd szél kerekedett, nagy eső támadt, minden elázott, mert senki sem foglalkozott semmivel. Tudunk olyanról is, aki kiásta a még előző évben elrejtett csontokat, amelyeket a nehéz napokra dugott el, és kínjában azokat akarta harapdálni. De egy vehemensebb alak elragadta tőle, mert úgy gondolta, jó lesz még valamire. Mondanunk sem kell, csúnya tömegverekedés tört ki. Ennek csak a környék vadállatai tudtak tiszta szívből örülni. Az össakálok vidáman dorbézoltak emberi lábszárat rágicsálva, amelynek tulajdonosa egy ilyen eseményen hullott el. Rudabányára és környékére a korabeli ősember-társadalom úgy tekintett, mint teljesen reménytelen vidékre. Azt beszélték, ezek inkább éhen halnak, mint hogy valamit közösen képesek legyenek megoldani. Sötét éjeken a messze távolban az ősemberanyák azzal ijesztgették kisdedjeiket, hogy ha szófogadatlanok lesznek, akkor úgy járnak, mint a rudabányaiak. Ez általában hatott, mert bár agytérfogatuk jócskán elmaradt a mai fejlett emberekéétől, azért rudabányai senki sem akart lenni.

A rudabányaiak is érezték, nincs ez így rendben. Zavarta őket, hogy milyen a hírük a világban. Próbáltak is tenni ellene, például szebb harci színeket festettek magukra, vagy telt keblübb szűzleányokat áldoztak fel az isteneknek. De ez sem volt elég semmire.

Akkor, egy szép napon néhány fiatal vadász odavánszorgott a tekintélyes, idős ősember, Rudi elé:

– Csak te segíthetsz rajtunk. Állj a horda élére! Legyél minden kőbalta felügyelője! Válaszd ki a legszebb asszonyokat! Vezess minket!

Rudi válaszul köpött egy hegyeset. Aztán behordatta a használható kőbaltákat a barlang számára elkerített sarkába, és csak annak adott belőle, aki kisebb-nagyobb szívességeket tett neki. A legszebb asszonyok, mi tagadás, maguktól a karjaiba omlottak, bár ez igazából szembement a kor udvarlási szokásaival.

Viszont ettől kezdve a rudabányaiak szépen, rendben felsorakozva indultak a vadra. A nők elkezdték a földet művelni, és lassan megjelent pár olyan alak is, aki közölte, el tudja intézni az isteneknél, hogy sikeres legyen a vadászat, de persze nem lesz olcsó...

Egyszóval, minden kezdett remekül alakulni.

De ez a rendszer sem lehetett tökéletes, mert a *Rudapithecus* is kihalt.

A kis politikushatározó hasznosságáról

Az előző fejezet tanulságait e kis kötetben próbáljuk levonni, s megfesteni a magyar szürke 48 árnyalatát, így nem sokkal a sorsdöntőnek tartott 2014-es választások előtt. Igyekszünk leírni a magyar politikus legfőbb jellemzőit, élőhelyét, kedvenc szófordulatait, ismert múltját és ebből következően a lehetséges jövőjét. A jövőnkét.

Talán egy kis segítséget is tudunk adni mindazoknak, akik voksolni kívánnak. A kínálatról nem mi tehetünk, válogatni csak ab-

ból lehet, ami van. Ahogy az egyszeri úri szabó mondta: *Kérem, én hozott anyagból dolgozom!*

Az előbbi példánál maradva, az ügyes kezű mester a kicsit gyűrött, itt-ott pecsétes, a szélén foszladozó szövetből is egészen takaros ruhát tud varázsolni. Ahogy a drága kelmét is csúnyán el lehet szabni.

Ahhoz, hogy használható eredményre jussunk, minél jobban ismernünk kell az anyagot, amellyel dolgozunk.

A gondos ember, ha az erdőt-mezőt járja, visz magával madárhatározót, növényhatározót, sőt ha gombászni indul, kifejezetten ajánlott egy jól megírt, szakszerű és megbízható gombahatározó, amely adott pillanatban életet is menthet. Mégiscsak célszerű, ha ott a kezünkben az ábra, amelyről felismerjük a gyilkos galócát, és nem azt választjuk.

Ezúttal nem a bolondgombák és az ehetőek közötti elhatárolásban próbálunk segíteni, hanem abból indulunk ki, hogy életet menthet, ha valaki rájön, hogy bár a légyölő galóca hívogató és színes, ám feltétlenül el kell kerülni – ugyanígy van ez a politikusokkal is. Akadnak jócskán közöttünk, akik mindent megtesznek, hogy ők tünjenek a legkívánatosabbnak, ám ha bedőlsz, és őket választod, véged.

Kivéve, ha van *Kis politikushatározó*d, amely segít eligazodni.

A gombász sem támaszkodhat kizárólag a kiváló gombahatározóra, szüksége van józan észre, gyakorlatra, éleslátásra, tapasztalatra, ugyanígy mindezek megkívántatnak a szavazóktól is. Mert a politika veszélyes üzem. Nem riogatás gyanánt említjük, de (bizonyos) politikusok sokkal több szenvedésért és halálért felelősek, mint a legmérgezőbb gombák hekatombái. Ráadásul, a gombát végül is el lehet kerülni. A politikust nem.

Még valami. A gombákat leíró kollega sem viseltetik kitüntetett érzelmekkel sem a fenyőtínóruval (*Suillus granulatus*), sem a gyűrűs tuskógombával (*Armillaria mellea*) kapcsolatban.

Úgyhogy igyekszünk mi is tudományosan és férfiasan visszafogottak maradni.

Véleményünk azért van.

De ne komolytalankodjunk el a dolgot. Ami itt következik, az maga a valóság. Igyekeztünk kiválasztani negyvenegynéhány olyan politikust, akiről feltételezhetjük, jelentős befolyással bírnak közös dolgainkra.

Leginkább nyilvánosan fellelhető információkra támaszkodtunk, melyek forrását igyekszünk minden esetben megadni. Nemcsak a hitelesség kedvéért, hanem azért is, hogy aki egy-egy kérdésnek alaposabban utána akar nézni, tudja, honnan indulhat el.

A szereplők többsége hosszú évek, évtizedek óta vesz részt a közéletben. Természetesen néhány oldalon lehetetlen minden fontos adatot, életrajzi tényt összefoglalni. Különben is, erre ott vannak a hagyományos Ki kicsodák, amelyek szikár alapossággal ismertetik a vonatkozó életrajzokat.

Mi, az alapvető adatokon túl, azt próbáltuk megmutatni, miként alakult szereplőink politikai véleménye, következetesen haladt-e, vagy gyakran keveredett-e ellentmondásba. Kerestük továbbá azokat a korábbi megjegyzéseket, nyilatkozatokat, amelyek megerősítik vagy éppen megcáfolják mostani álláspontjukat.

A többpártrendszer – nagyon helyesen – olyan, hogy akadnak benne számunkra ellenszenves és (jó esetben felettébb) rokonszenves figurák. Tisztában kell azzal lennünk, hogy másoknak teljesen más lehet a preferenciája – jó ez így, legalább van miről vitatkoznunk. Egyébiránt nem sértődünk meg, ha mások egészen eltérően értékelik kötetünk hőseit. Tessék, lehet gyűjtögetni az érveket alátámasztó idézeteket.

ÁDER JÁNOS, *a pályaelhagyó*

A köztársasági elnöki posztot betöltő Áder János régi motoros a Fideszben, még ha nem is tartozik a legszűkebben vett alapítók közé.

1988. március 30-án az MTA Szociológiai Kutatóintézetében dolgozó Áder nem volt az alapító harminchetek közt a Bibó Szakkollégiumban. Ám a Fideszhez korán – már 1988 áprilisában – csatlakozott, és hamarosan az egyik legfontosabb vezető személyisége lett.¹

Politikai, ellenzéki érdeklődését jelzi, hogy 1987-ben Bihari Mihály ösztönzésére részt vett a nevezetes, a formálódó ellenzék egyik első fórumának számító lakiteleki találkozón.

Ifjúkorával kapcsolatban forduljunk a Köztársasági Elnöki Hivatal hivatalos életrajzához: „Csornán kezdte tanulmányait, majd a győri Révai Miklós Gimnáziumban szerzett érettségi bizonyítványt. Sikeresen felvételizett az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karára, ám a családfő váratlan betegsége és korai elvesztése súlyos dilemma elé állította a családot. Megfizethetetlennek tűnt a pesti egyetem, ezért a nappali tanulmányok mellett szükségessé vált, hogy Áder János időről időre éjszakai munkát is vállaljon. 1983-ban így szerzett jogi diplomát cum laude minősítéssel, s szerzett e diplomával doktorátust.

Áder János nem a politikában kezdte pályafutását. A főváros hatodik kerületének lakásügyi osztályán dolgozott, innen vezetett a tehetséges fiatal jogász útja a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutatóintézetébe. Ádert azonban ebbe a világba is elkísérte, amit otthonról hozott. Fiatal tudományos kutatóként is természetes volt számára, hogy kétkezi munkával, gazdálkodással egészítse ki jövedelmét ahhoz, hogy megteremtse a családalapításhoz szükséges alapokat.”²

Megjegyzendő, hogy a Kádár-korszak vége felé már természetesnek számított, hogy egy tehetséges fiatalember, ha nem is könnyen, de diplomát szerezzen, még ha szülei kevéssé tudták anyagiilag támogatni tanulmányait. A későbbi köztársasági elnök édesapja bolti eladó, üzletvezető-helyettes volt, édesanyja kórházi könyvelő. (Arról pedig Áder nem tehet, hogy a saját hivatali honlapján kérkedve „tehetséges” és más hasonló jelzőkkel látták el a nyaloncok.)

Áder János a Fideszben a jogi ügyek szakértőjévé vált. Hamarosan az *Ellenzéki* – majd a *Nemzeti Kerekasztal* tárgyalások résztvevője lett – ezen a fórumon próbálták kialakítani a rendszerváltás utáni Magyarország működésének jogi kereteit. Áder leginkább a választások rendszerének kidolgozásában vett részt. A Fidesz képviselőjeként az *Országos Választási Bizottságnak* is tagja lett. Az *Alkotmánybíróság* működésével kapcsolatban is állást foglalt: „Fontos lenne, hogy az állampolgár is kezdeményezhessen vizsgálatot az Alkotmánybíróságnál”³ – hozta szóba 1989 januárjában. 2010 után a Fidesz-többség, mint az köztudott, egyik fontos intézkedése volt, hogy szűkítette az *Alkotmánybíróság* jogköreit, és azok körét is, akik eljárást kezdeményezhetnek. Az állampolgár már nem élhet ezzel a lehetőséggel.

Az 1990-es választások kampányfőnöke Áder volt. A Fidesz egyik jellegzetes plakátjának számított ekkoriban a csókolódzó *Brezsnyevet* és *Honeckert*, illetve mellettük egy fiatal párt ábrázoló kép, melynek felirata ez volt: *Tessék választani!* Egy fotóstól származott az ötlet, de Áder köszönettel elküldte a jelentkezőt. Ám a Fidesz-székház – akkor még felettebb demokratikus légkörében élő – dolgozói összereglettek, tetszett nekik a terv, és lelkesen támogatták a falragasz ötletét. Áder visszakozott, és így került az utcára a párt e karakteres politikai plakátja.⁴

Áder egyébként nem szerepelt túl jól ezen a választáson. Míg *Palotás János* (MDF) 13819, *Vég Gábor* (SZDSZ) 10330, addig Áder János 4215 szavazatot tudott összegyűjteni⁵ a budapesti 24. számú, Cinkota-, Rákosszentmihály-, Mátyásföld-, Sashalom-körzetben. Így aztán Áder a második fordulóra vissza is lépett, méghozzá SZDSZ-es jelölttársa javára. (A véletlen érdekes játéka, hogy 1994-ben ebben a körzetben indult *Polt Péter* a Fidesz színeiben. Polt később lényegében Ádernek köszönhette, hogy szóba kerülhetett mint legfőbbügyész-jelölt.⁶)

Így Áder az országos listáról lett képviselő. Egyik első, nevezetes parlamenti ténykedése volt, hogy vezetésével a fideszesek kivonultak – még az alakuló ülések egyikén – az ülésteremből, tiltakozva, mert nem sikerült még a bizottságok nevében sem megegyezni.⁷ Ez hozott némi új színt a parlamenti életbe – korábban értelemszerűen évtizedekig hasonlóak sem történhettek az egypárti és súlytalan Országházban.

1993 körül elmérgesedtek a viszonyok a Fideszen belül. Áder az Orbán-Kövér csoporthoz csatlakozott, de nincsenek adatok arról, hogy különösebben élés vitába keveredett volna a → *Fodor Gábor* körül gyülekező párttársaival.

1994-ben ismét ő töltötte be a kampányfőnök tisztét, amikor az előzetes várakozásokhoz képest csúnyán lezserélt a párt. Ennek ellenére ügyvezető alelnöki tisztét megtarthatta. Ekkor sziszifuszi munkával megszervezte a párt működését, intézményeit.

1998-ban már egyéni képviselőként is sikerült győznie szülőhelyén, Csornán. A fideszes többségű Parlamentben ő lett a házelnök. Ebben az időben vált szokássá, hogy a házszabály kreatív értelmezésével csak háromhetente hívták össze az Országgyűlés plenáris ülését, hogy ezzel tegyék nehezebbé az ellenzéki képviselők munkáját, kevesebb lehetőségük legyen a felszólalásra. Ahogy 1999-ben az *Alkotmánybíróság* határozott: „a Parlament háromhetenkénti összehívása önmagában nem alkotmányellenes, az viszont már sérti az alaptörvényt, hogy az új tanácskozási rendet egyszerű többséggel kényszerítette az ellenzékre a kormánykoalíció.”⁸ Hiába, akkor még nem volt kétharmad!

Ebben az időszakban mondott le a közmegebecsülésnek örvendő *Györgyi Kálmán* főügyész – a leköszönés mögött sokan Áder Jánost sejtették,⁹ bár erre cáfolhatatlan bizonyíték sohasem került elő. A találgatások szerint azért kellett Györgyinek távoznia, mert a Fidesz olyan főügyészt szeretett volna, aki inkább megérti – khhm, khhm – a Fidesz szempontjait.

Györgyi távozása előtt egyébként Áder már felvetette, miként lehetne elegánsan megszabadulni tőle. Azt ajánlották neki, legyen alkotmánybíró. Végül az MSZP ellenállásán bukott meg a dolog. A szocialista párt ugyanis nem akart utat engedni egy Fideszhez közel álló jelölt megválasztásához.¹⁰ Valamit már sejtettek.

Áder ezen a ponton elbeszélgetett a főügyésszel, aki ezt követően lemondott. Így kerülhetett elő az egykori fideszes képviselő-

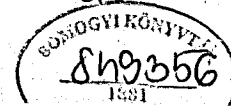
jelölt, majd helyettes ombudsman, Polt Péter, aki megkezdhetette végtelen főügyészi szolgálatát.

2002-ben az Áder János vezette és *Wermer András* által kidolgozott kampánnyal a Fidesz elvesztette az első választási fordulót. A két menet között viszont → *Orbán Viktor* egyszemélyes show-jával majdnem megfordította az eredményt.

Áder sem akart lemaradni a nagyotmondó versenyben. E kampányban állította, hogy a szocialistákra a börtönök lakói szavaznak. Egy kőbányai eredményre hivatkozott, ahol köztudott, hogy van egy börtön. Ám a szavazás még a börtönben is titkos, tehát valós tartalma nem lehetett e megjegyzésnek.¹¹ A végeredményt sem befolyásolta.

Áder az ellenzéki időszakban frakcióvezető lett, sőt → *Pokorni Zoltán* akkori pártelnök lemondása után ügyvezető alelnöki rangban vezette a pártot a Fidesz 2003-as újjászervezéséig. Addig, amíg Orbán, valódi és örökös pártvezető megelégedve a távollétet, visszatért a Fidesz formális élvonalába is.

Áder és Orbán viszonya állandó találgatásokra adott okot. Sokan tudni vélték, hogy néha ellent mer mondani a kedves vezetőnek. Ezt a nézetet támasztja alá az a kis anekdota, amely *Debreceni József* Orbánról szóló könyvében szerepel: „A helyszín a balatonörszödi kormányüdülő, az időpont valamikor 2000 nyara. Spontán szerveződött kispályás vacsora előtti bulimeccs. Fideszes politikusok – köztük Orbán, Áder, Stumpf – és magas rangú közhivatalnokok – vegyesen. A játék egyre erősebb küzdelemmé alakul, az állás döntetlen. Lassan vacsoraidő van, mikor Orbánék ellenfelei (köztük játszik Áder) vezetéshez jutnak. A kormányfő mindenáron fordítani akar, de nem jön össze. [...] A dolog egyre kínosabb, [...] már rég abba kellett volna hagyni... Orbán azon-

ban villogó tekintettel torkol le mindenkit: gyerünk, gyerünk tovább. Már sötétedik, mire nagy nehezen sikerül kiegyenlíteni. Mindenki fellélegzik (titkon az ellenfél játékosai is örülnek), ám Orbán kiadja a verdiktet: gyerünk a győztes gólig! Kényszeredett tekintetek, [...] ellentmondani nemigen mer senki. A kínos helyzetnek Áder vet véget: na, ne, Viktor, mindennek van határa, én kiszállok, s azzal elindul lefelé a pályáról. Lassan elindulnak mások is – végül Orbán is.”¹²

A 2006-os választási kampány hajrájában nyílt konfliktusba került Orbánnal: először *Mikola István* miniszterelnök-helyettes jelöltsége és országos második helye miatt. Mikola a szinglihorádák emlegetéséről híres, és arról, hogy keresetlen őszinteséggel jegyezte meg nyilvánosan, ha a határon túli magyaroknak is sikerül állampolgárságot adni, akkor a Fidesz 20 évre be lesz betonozva. Majd Áder egy volt MIÉP-es képviselő megyei listás helye miatt tiltakozott, aki korábban ellenfele volt – ám hiába. Nemtetszését – a Fideszben szokatlan módon, mert ekkortájt már csak egyetérteni volt szokás – a Győr-Moson-Sopron megyei pártlistáról való visszalépéssel is nyomatékosította. Nincs információnk róla, hogy ettől Orbán különösebben megijedt volna...

Az újabb választási vereséget követően nem vállalta el a frakcióvezetést – noha Orbán felajánlotta neki –, viszont bejelentette igényét a pártnak járó házalelnökségre, amely mégiscsak kényelmesebb állás.¹³ (Figyeljük meg, bukás után vagy győzelem idején, de minden esetben Orbán osztja a lapokat. Meglepetés kizárva.)

Azt, hogy Orbán és Áder között valami nincs rendben, később a *fideszológusok*¹⁴ onnan sejtették, hogy egy a *Magyar Nemzet* címen megjelenő lapban napvilágot látott cikkben Áder Jánost azzal vádolta egy álnéven publikáló szerző, hogy talán annak a pártnak

lesz a vezetője, amelyet Orbán Viktor ellenében *Schmidt Mária* gründol.¹⁵

Egy *Népszabadság*ban megjelent interjúban így beszélt erről: „Ha arra gondol, hogy voltak-e vitáim, akár Orbán Viktorral, akár más elnökségi taggal, igen, voltak. Mint mindenki másnak. Sőt, akadt olyan elnökségi ülés, amely veszekedésbe torkollott. De mi ebben a rendkívüli? Köztudott például, hogy a Fidesz szervezeti átalakításával kapcsolatban voltak komoly vitáink Orbán Viktorral, és ma is hiányolom azt a középszintű pártirányítási struktúrát – a megyei szintűt –, ami korábban megvolt.”¹⁶ Hiszen a párthierarchiába betagozódó megyei vezetők helyett területi elnöki megbízottak kaptak posztot, akik már egyenesen, na kitől? – eltalálták! –, Orbántól függtek.

2005-ben, bár az MSZP–SZDSZ frakciónak volt többsége a Parlamentben, mégsem sikerült a köztársasági elnökjelöltjüket megválasztani, mivel képtelenek voltak egyezsége jutni a jelölt személyéről. Ugyanakkor, kósza hírek terjedtek arról, hogy néhány MDF-es esetleg „átszavazna”, azaz Szilire adná a voksát, és így nem is kell összefogni. Ekkor Áder vezetésével meglekelték a szavazást. „Ki akartuk ugratni a nyulat a bokorból, nyúl helyett azonban vakondok másztak elő”¹⁷ – mondta. A titkos szavazás második fordulójában az akkori ellenzékiek Áder utasítására nem dobták be az urnába a szavazólapjukat, s így derült ki, hogy az ellenzékbeli hárman valóban az akkori szocialistákkal szavaztak. Ezért a harmadik fordulóban Áder szervezésében minden ellenzéki szavazónak be kellett mutatnia a szavazólapját az egyébként titkos választáson.¹⁸ Így a vakondok már nem tudtak átszavazni, hiszen lebuktak volna. *Sólyom László*t az ellenzéknek sikerült meg-

választania a biztos kormánytöbbséggel szemben, csak azért, mert a koalíciós pártok képtelenek voltak megegyezni és összefogni.

E váratlan siker ellenére Áder úgy érezte, hogy a magyar belpolitikában a lehetőségei kimerültek, és úgy döntött, európai parlamenti képviselő lesz. A Fidesz listájáról egyenes út vezetett Brüsszelbe. Korábban, a fent idézett *Népszabadság*-interjúban beszélt arról, hogy egyik fő feladatának tekinti, hogy megtanuljon angolul. Ezek után nagy derűtséget keltett az a *You Tube*-on megjelenő videó, amelyből az derült ki, még egy egyszerű, hétköznapi helyzetben sem tudta magát megértetni.¹⁹ Ráadásul már köztársasági elnök volt, amikor egy szlovák újságíró felhívta irodáját hazája államfője nevében, és be is kapcsolták Áderhez. Ám Áder még ekkor – több év brüsszeli képviselőség után – sem értette meg, hogy csak tréfál vele az angolul beszélő újságíró.²⁰

Brüsszelben Áder környezetvédelmi ügyekkel foglalkozott, bizottsági alelnök is lett, de különösebb vizet nem zavart.

A 2010-es győzelem után Orbán több európai képviselőt is visszahívott Budapestre, de Áder nem volt köztük. Ellenben azt a nemes feladatot kapta, hogy dolgozza ki az igazságszolgáltatásról és a választójogról szóló jogszabályok tervezetét. Mint tudjuk, ez két igen sokat vitatott törvény. A választási törvény a Fidesz aktuális helyzetéből indult ki, és szavazatmaximalizálásra törekedett. Ahogy finoman fogalmazni szoktak: a Fidesz felé lejt a pálya. A törvény számtalan ravasz szabálya egytől egyig azt segítette, hogy a Fidesz úgy is bőven többséghez jusson a Parlamentben, ha korábbi támogatói közül sokat elveszít. Fairnek éppen nem mondható szabályok...

Orbán mindig gondosan vigyázott arra, hogy ne maradhasson körülötte olyan politikus, aki később a jogtalanságokra, a mások

érdekeit súlyosan sértő törvényekre hivatkozva felléphetne ellene – vagyis körülötte mindenki bűnrészessé vált a magyar jogállam lebontásában, az egyoldalú törvények elkészítésében. Áder is.

Időközben a Fidesz köztársasági elnöke, *Schmitt Pál* lopott doktoriája miatt lebukott, helyzete tarthatatlanná vált, le kellett mondania. Sürgősen szükség lett tehát egy új államfőre. Ekkor került elő újra Áder – akinek addigra már Orbán feledte bűneit.

Köztársasági elnökként egyik első demonstratív lépése volt, hogy tisztelgő látogatást tett az idős *Schweitzer József* főrabbinál, akit az utcán verbális antiszemita támadás ért. A gesztus példaértékű, bár akadtak, akik megjegyezték, mindez kevés a kirekesztés elleni küzdelemben, annál is inkább, mert az elnöknek senkivel sem kellett konfrontálódnia ebben az ismeretlen által elkövetett gazdaságban, ugyanakkor számtalan más kisebbségellenes ügyben meg sem szólalt.²¹

Már 2013 vége fele több fideszes képviselő is elszólta magát arról, hogy mikor lesznek a választások. A jogszabályok szerint a köztársasági elnök diszkrecionális joga, hogy az alkotmányos intervallumon belül kijelölje a dátumot. Többen éltek a gyanúperrel, a Fidesz központjában határoznak majd, a párt számára legalkalmasabbnak vélt időpontot választva. És Áder nem cáfolt rá, hogy ő csak végrehajtó lenne ez ügyben is. Elnökként több törvényjavaslatot visszaküldött. Ám kifogásai minden esetben formaiak voltak, így mindig nyitva hagyta annak lehetőségét, hogy a parlamenti többség végül is elfogadja azokat. Ez a többség biztos az igazában. Az elnök által szolidan kritizált tervekből tehát törvények lettek.

Így Áder végeredményben minden jogszabályt aláírt, még a paksi beruházást is, s gyakorlatilag még csak nem is lassította a Fidesz alkotmányos puccsát.

BAJNAI GORDON,

a nempolitikus politikus

Bajnai Gordon egészen ifjúkora óta résztvevője politikai mozgalmaknak, akcióknak. Volt miniszter és miniszterelnök, mégis szereti magát „nempolitikusként” meghatározni.

„Nem gondolom magam politikusnak. Politikus az, aki hivatásszerűen azzal foglalkozik, hogy a közhatalmat megszerezze és megtartsa. Én soha nem akartam sem megszerezni, sem megtartani a hatalmat. Nem vagyok párttag. A válságkezelésből fakadó sajátos attitűddel viseltem átmenetileg az ország egyik legfőbb politikai tisztségét”¹ – mondta. Később, már miniszterelnök-aspiránsként kicsit enyhített ezen, egy olyasféle megjegyzéssel, hogy ő politikusnak csak (2013-ban!) pályakezdő. Azt nyilatkozta, hogy feladhatott volna egy hirdetést ezzel a szöveggel: „Kezdő pártpolitikus miniszterelnöki gyakorlattal társakat keres.”²

Definíciós vitába kár belegabalyodni. Ám érteni véljük a megjegyzés okát.

A politikus = ciki. A *politikus* a köznapi szóhasználatban nem egyszerű leíró fogalom egy embercsoportra, amely hivatásszerűen

foglalkozik a köz ügyeivel. Hanem a hazudozó, a kínos, a másokat kihasználó, a hatalmával visszaélő – és a sor még hosszan folytatható lenne – népek jelölésére szolgáló kifejezés.

Bajnai pedig mindig egy másik típust próbált képviselni. A megbízható, a kicsit rideg úriemberét, aki az üzleti világ etikája (?) szerint csetlik-botlik a politikai élet nehezen átlátható dzsungelében. Egyszerű logika: há a politikusokat nem szeretjük, de mégiscsak kellenek olyan emberek, akik igazgatják a világot, kedvesebbek lehetnek számunkra a „nempolitikus politikusok”.

Látjuk a Fidesz szándékait. A karaktergyilkosságban nagy gyakorlatra szert tett szervezet fő törekvése, hogy Bajnait lerántsa a politikai iszapbirkózásba – és éppen olyan korrupt, tolvaj, másokon élősködő hazug figurának mutassa be, mint amilyennek mások látzanak. Nyilván ez a visszafogott figura Bajnai habitusából is fakad, de sokszor az az érzésünk, hogy rá is játszik erre a szerepre.

„Biztos nem szabad ilyet mondani egy magas kormányzati beosztásban lévő valakiről, de ő egy kedves srác”³ – jellemezte Wachsler Tamás, a Fidesz egyik alapítója. Tegyük hozzá, miután Wachsler egy ízben ellentmondott Orbánnak, kegyvesztett lett, de ma mégiscsak a Kossuth téri rekonstrukció kormányzati felelőse. Tehát valaki a másik oldalról. Igaz, hogy Bajnai Wachslert, az éppen kegyvesztett fideszest alkalmazta az egyik általa vezetett cégben. De akkor is. Vonjuk le a következtetést, hogy Bajnai szerény, megnyerő személyiségnek tűnik, és azt is, hogy sokáig képes volt szót érteni a „másik oldal” embereivel is!

Miután a nyolc év kormányzásban felörlődött erők 2010-ben rettentően elvesztették a választásokat, s látszott a fideszes úthenger beindulása, sokan érezték úgy, kell valaki, aki képes az ellenál-

lásra. Bajnai jó taktikai érzékkel eleinte a háttérben tudott maradni – nem úgy, mint egykori főnöke, → *Gyurcsány Ferenc* –, s miután a porondon lévő játékosok kezdtek meglehetősen leharcoltakká válni, Bajnai jelentősége, részben távolléte miatt, felerősödött.

Mind többen kombináltak úgy, hogy Bajnai lenne képes összehozni a szocialista törzsszavazókat meg a többi baloldalt, és talán megnyerni voksokat azok halmazából is, akik ma a „nem pártválasztók” seregét erősítik.

Láttuk a 2012-es „nagy visszatérést”. *Ide Bajnai kell* – mondták egyre többen. Terjedt a hír, hogy bár csöndben van, de nagyon készül. Amerikába jár képzésre, biztosan pénzt is hoz onnan, és a többi, hasonló városi legenda.

A 2012. október 23-ai tüntetésen tért vissza a politikai porondra, az *Együtt 2014*⁴ vezetőjeként. A megmozduláson valóban sokan hallgatták meg, s egészen kedvezőek voltak róla a vélemények – miközben meg kellett küzdenie az előítélettel, hogy jó, jó, de messze nem akkora szónok, mint Gyurcsány. Nem népröbületi alkat, aki képes gyűjtő hatású beszédet mondani. Ám ezt az akadályt elég jól megugrta. De támogatóinak párttá alakulása már egyáltalán nem volt ilyen sikeres. A *Milla* nevű szervezet – minden jó szándéka ellenére – mégsem tűnt alkalmasnak arra, hogy egy profi párt alapját jelentse. Az amatőrizmus egy ideig lehet bájos, később viszont már a hatékonyságot csökkenti. Végül megindult a hosszú és kínos egyeztetés a szocialista párttal. A viták már éppen megoldódni látszottak, amikor 2013. október 23-án újra kitört a belháború a demokratikus ellenzék pártjai között.

Az időközben az MSZP-vel kötött megállapodással Bajnai nagyjából beletörődött abba, hogy nem ő, hanem a szocialista párt jelöltje, → *Mesterházy Attila* lesz a miniszterelnök-jelölt. Az október

23-ai vita arra is rávilágított, hogy nincs olyan egyesítő személy ezen az oldalon, aki össze tudná fogni a Fidesz demokratikus ellenzékét. Ráadásul, a közvélemény-kutatások azt sem jelezték, hogy Bajnainak sikerült volna jelentős hányadot meghódítania a baloldaltól elfordult tömegekből.

Semmi kétség, mindehhez az is hozzájárult, hogy a fideszes karaktergyilkosok hamar felismerték, hogy Bajnai veszélyes lehet számukra. Így aztán apait-anyait beleadtak a gyalázásába. És ha valamiben, hát ebben a műfajban a Fidesz képes nagyot alkotni.

Közismert, hogy Bajnai azon a tájékon kezdte, ahol Gyurcsány. Nem sokkal a rendszerváltás előtt a KISZ nevű ifjúsági szervezet megújításán ügyködtek. A Közgázra járó Bajnai volt az első független hallgatói önkormányzat vezetője, és az ő nevéhez fűződik az Első Nagy Menzsztrájk megszervezése. Ez a nyolcvanas évek végi időkben még hősi tettnek számított, ráadásul az elvtársak szerint politikai éle is volt a dolognak, mert „direkt” arra a napra szervezték, amikor összeült az MSZMP KB ülése. Pár évvel korábban még valószínűleg kirúgták volna a szervezőket az egyetemről. Akkor viszont a híradós *Juszt László* riportot is készített a történetekről.⁵ Ez az első érdemi nyom Bajnai politikai pályafutásáról.

Két libázás között – erről később – szokás Bajnai pártállami múltját felhánytorgatni. Tény és való: két progresszív irány létezett ezekben az időkben. Az egyik a szakkollégiumi mozgalmakból induló, ebből sarjadt a Fidesz, a másik pedig a KISZ reformszárnyának méhében fogant – hogy vulgármarxista kifejezéssel operáljunk.

„Az történelmi tény, hogy a KISZ 1989. április 12-ei kongresszusán Bajnai felettébb határozottan elhatárolta magát az akkori állampárttól: »az MSZMP-vel kötendő stratégiai szövetséget közvetlenül nem vállaljuk! Mi a magyar progresszió részének tekint-

jük magunkat, amibe a szociáldemokráciát éppúgy beleértjük, mint a népi baloldalt.»⁶

Ezután következett a nem túl sikeres próbálkozás Gyurcsánnyal és Szilvász Györggyel a KISZ utáni ifjúsági szervezet létrehozására. Mint Bajnai később egy interjúban bevallotta, voltak náluk sikerebbek is (lásd Fidesz), ezért felhagytak a próbálkozással.

S itt még egy érdekes politikai kapcsolatra lelhetünk. A nyolcvanas évek legvégén a hatalom képviselői megpróbálták pacifikálni az ifjúsági szervezeteket, beleértve a Fideszt is, úgy, hogy létrehozták a *Magyar Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa* nevű gittegylet-közei szervezetet. A cserkészektől az ifjú katolikusokig, sokan csatlakoztak hozzá. → Stumpf István vezette a szervezetet, külügyi titkára az angolul és németül jól beszélő Bajnai lett. (Erről részletesebben lásd a Stumpf István szócikket.)

S hogy ebből a korszakból is hozzunk példát a szociális érzékenységre, a később gyakran kegyetlen kapitalistának beállított Bajnai – végzős egyetemistaként – hátrányos helyzetű gyerekeknek történelmet tanított egy akkor elindított és részben általa létrehozott alapítvány szervezésében.

A Stumpf-kapcsolat 1990 után is megmaradt, hiszen a Fidesz későbbi kancellária-minisztere, majd alkotmánybírája meghívta az 1991-ben induló *Századvég Politikai Iskolába*. A húszas éveinek közepén járó Bajnai készségfejlesztő tréningeket tartott az első demokratikusan választott Parlament képviselőinek⁷ – hogy milyen eredménnyel, annak szemtanúi lehettünk. Mikrofilológiai kutatások alapján azt megerősíthetjük, hogy Stumppal annyira jó volt a kapcsolata, hogy még a legénybúcsújára is meghívta, amely – derül ki az *Origo* oknyomozásából – komoly ivászatba torkollott Nemesnádudvaron, ahol Bajnai azóta is pincészetet tart fenn.

Ekkortól kezdve rakétázott mind feljebb és feljebb az üzleti világban. Ha erről kérdezik, azt szokta mondani: szerencséje is volt. Hisz ő és évfolyamtársai 1990 környékén végeztek a Közgázon, már nyelveket tudtak, ismereteik voltak a világról, de még nem csontosodtak bele a tervgazdaság szürke világába – érthető, hogy Bajnai néhány kortársával együtt gyorsan elindulhatott az üzleti karrier útján.

A Forma 1-ben sem hátrány, ha valaki az első rajtkockából tud gázt adni. Csakhogy azt a helyet is meg kell ám szerezni!

Fél év londoni szakmai gyakorlatot (1993, *Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank*) nem számítva végig itthon dolgozott: négy évig a Creditumnál, többek között Gyurcsánnyal együtt, miközben szépen haladt egyre feljebb és feljebb a ranglétrán. 1995-ben került a CA-IB *Értékpapír Rt.*-hez, ahol pillanatok alatt ügyvezető igazgató, aztán huszonkilenc évesen vezérigazgató-helyettes lett. A vállalatfinanszírozási és tőkepiaci részleget bízták rá, és a legkomolyabb hazai cégek (OTP, Richter, Mol, Matáv) tőzsdei bevezetésében működött közre.

Fenyő János médiavállalkozó halála után ő vezényelte a média-cézár VICO nevet viselő vállalatbirodalmának értékesítését. A hírek szerint a potenciális vevőknek nagyon tetszett a többek között a *Nők Lapját*, számtalan színes és női lapot, illetve a tv-újságot is magáénak tudó cég. Ám ugyanezek a potenciális vevők a *Népszavára* – köszönettel – nem tartottak igényt. *Azt kéretik bezárni* – mondták. Bajnai Gordon vállalta a politikai kockázatot és lehetőséget adott rá, hogy az akkor 125 éves baloldali lap megmeneküljön, és megpróbáljon önállóan talpon maradni.

2000-ben a harminckét éves üzletemberre bízták a tulajdonosok az ország egyik legnagyobb cégcsoportját, a *Wallis Rt.*-t, mely portfóliójába több, mint száz vállalat tartozott. Akkor keveredett

bele a Hajdú-Bét ügybe. Máig a kormányzati propagandisták kedvelt témája, hogy Bajnai vezetésével kisemmizték az embereket, akik libákat hizlaltak, de nem vették át tőlük a madarakat, ezért többen öngyilkosságot követtek el – vagyis: Bajnai gyilkos, úgyszólván kusoljon. Igaz ugyan, hogy csődbe ment a cég, de az is tény, hogy a Bajnai vezette szervezet milliárdokat veszített rajta. A meglehetősen sikertelen üzleti vállalkozás szomorú sorsa má már közismert, ha netán érdekel valakit, bátran nézzen utána. Persze, ha az ember politikusnak áll, készüljön rá, hogy mindent megpróbálnak majd felhasználni ellene.

A Hajdú-Bét kudarca ellenére is elmondható, hogy Bajnai talpraesett menedzserként működött – felidézhetnénk például a Ferihegyet működtető *Budapest Airport*ot, ahol az igazgatóság elnökeként munkálkodott –, és igen jól keresett pályája során. Ráadásul, egy viszonylag kiszámítható, általa jól ismert világban tevékenykedett, ahol nemigen akadt olyan, aki ne ismerte volna el képességeit.

Ezek után némi magyarázatra szorul, hogy valaki, aki magát nem tartja politikusnak, nem kívánja a hatalmat, mégis otthagyja jól fizető munkáját, és beáll a politikusok közé.

Bajnai régi barátja, Gyurcsány Ferenc hívására lett kormánybiztos, utána miniszter. Jóval több macera, jóval kevesebb fizetés. Akkor reflektorfény, amelyet hősünk láthatóan nem nagyon kívánt.

Természetesen az is lehet, hogy Bajnai nem mondott teljesen igazat, amikor „nempolitikusságáról” beszélt. Látható életrajzából, hogy fiatal kora óta érdeklődött a közügyek iránt. Elképzelhető, hogy ránézett a bankszámlájára, elégedetten bólintott, hogy ez már elég lesz, most törődhetek mással is. (Miniszterelnöki vagyonbevallása szerint öt ingatlannak részben vagy egészben tulajdonosa, és mintegy kétszázhuszonöt-millió értékű papírvagyona van, tartozása

több, mint ötvenmillió forint – nem igazán dúsgazdag, még ha feltételezzük is, hogy lehet ott ez-az, ami esetleg nem a saját nevének van.)

Azt se vessük el teljesen, hogy valaki őszintén gondolhatja, hogy tennie kell a közösségért, amelyben él. (Ráadásul gyakorló miniszter ritkán hal éhen minálunk, egy kis biztos fizetés csak leesik. Tudjuk, Bajnai, ahogy Gyurcsány, nem vette fel miniszterelnöki fizetését, mindössze egy „jelképes” forintot kért. Bár egyforintos már régen nincs forgalomban nálunk...)

Gyurcsány lemondása után riadt kapkodás kezdődött az MSZP-ben. Megindult a nagy szereplőválogatás, ki legyen a fennmaradó időre a miniszterelnök. Repkedtek a nevek, a helyzet kezdett komolytalanná válni, amikor előkerült Bajnai. Elgondolkodtató, hogy ilyen nehezen akadtak rá, hisz a *Political Capital* már egy 2007-es elemzésében is úgy említi mint esélyes Gyurcsány-utódot. „Amenyiben azonban Bajnai Gordon politikai horizontján felsejlik a miniszterelnök-jelöltség lehetősége, vagy csak szeretné hosszabb távra biztosítani politikai jövőjét, éppen ezen a szerepértelmezésén [mármint, hogy ő valójában nem politikus] kell módosítani. Egyrészt úgy, hogy közelebb kerül az MSZP-hez, másrészt azáltal, hogy valamelyest eltávolodik a miniszterelnöktől [Gyurcsánytól].”⁸ A kínos *casting* végén mégiscsak Bajnai lett a befutó, akit, ezek szerint, akár rögtön elő lehetett volna húzni.

Szokás az ő egy évét valamifajta konszolidációs időszaknak tekinteni. Egyrészt a gazdaság gatyába rázása miatt, másrészt mert jelentősen csendesültek azok a kínos, kellemetlen és nem egyszer botrányba fulladó viták, amelyek a Gyurcsány-kormány idejét jellemezték.

A Fidesz is alábbhagyott az otromba támadásokkal – politikai értelemben nyugodtabb évünk volt. Részben sikerült a „szakértő”

kormány imázsát felépíteni, szemben a „politikus” kormányával. Mindez tovább erősítette Bajnai személyes tekintélyét.

Más lapra tartozik, hogy a 2010-es választásokon ebből nem sokat profitáltak a szocialisták. Elverték őket Bajnaival együtt.

Mindez, majd az utána következő taktikus hallgatás, akár egy következő nagy politikai karriert is megalapozhatott volna.

Bajnai végül a szocialistákkal való egyezkedésben őrlődött fel. Megállapodtak Mesterházyval, hogy egyéni körzetekben nem indulnak egymás ellen, viszont külön listát állítanak. Miután nem tudtak dűlőre jutni, melyikük legyen a miniszterelnök-jelölt, abban maradtak: az lesz, aki listán több szavazatot szerez. Ezt többen úgy értékelték, hogy Bajnai beletörődött a helyzetbe, és átadta a vezető szerepet a szocialisták első emberének. Hiszen legvérmesebb álmáiban sem remélhette, hogy az Együtt-PM több voksot vághat zsebre, mint az MSZP. Időközben az is kiderült, az Együtt-PM nem tud tömegeket megnyerni az úgynevezett „bizonytalanok” közül, pedig ez lett volna a legfontosabb feladata. Bajnai ráadásul többször rosszízű vitába keveredett a DK-val.

Mégis Bajnai hozakodott elő az összefogás kiszélesítésének az ötletével. Együttal kijelentette, hogy hajlandó visszalépni.

Újratervezés.

Tegyük hozzá, a *Political Capital* annyiban megbízható jósnak bizonyult, hogy Bajnai meglehetősen közel került az MSZP-hez, amellyel erős politikai szövetséget kötött, és eltávolodott egykori barátjától, Gyurcsánytól, akivel többször összeszólalkozott az ellenzéki összefogás kérdésében. Azt a *Political Capital* sem láthatta előre, hogy hirtelen új kanyar következik, amikor újra barátsággal kell viseltetniük egymás iránt.

BAUER TAMÁS, *a megvesztegethetetlen*

Becsületes, szorgalmas, hozzáértő, megvesztegethetetlen – így jellemezhető leginkább a demokratikus ellenzékből az SZDSZ-en át a Gyurcsány-féle *Demokratikus Koalíció*ba jutó közgazdász politikus. Talán éppen e tulajdonságai miatt is a legnemtelenebb támadások céltáblája volt – de erről később.

Bauer pályafutását két szálon is áttekinthetjük, bár ezek a szálak, értelemszerűen időnként össze is csavarodnak. Az egyik a tudományos munkásságáé, a másik a politikaié.

A jó nevű pesti *Radnóti Gimnázium*ban érettségizett, elsőre felvették a Közgazra, a diploma után rögtön az MTA *Közgazdaságtudományi Intézeté*be került, ezt követően hamarosan tudományos főmunkatárs lett. 1986-ban védte meg kandidátusi értekezését. 1988 óta a frankfurti *Goethe Egyetem* tanára, ahol összehasonlító közgazdaságtant oktat. 1991 és 1994 között az MTA *Közgazdaságtudományi Bizottságának* tagja volt. Közgazdászként kutatási területe Magyarország és a KGST-országok gazdasági mechanizmusának, a

gazdaságpolitikának a politikai folyamatokból adódó korlátai és a növekedési ingadozások az átalakulás után.

2004 és 2009 között az *Országos Tudományos Kutatási Alap* (OTKA) projektvezetője volt. Szakmai cikkeinek, közleményeinek felsorolása oldalakat venne igénybe.

Jellemző, hogy kandidátusi disszertációja védésekor opponense így kezdte az értékelést: „Bauer Tamás eredményes kutató, eddigi tanulmányai, publikációi nagy részét ismerve a benyújtott kandidátusi értekezés alapján tudományos cím elnyerésére már régóta megérett.”¹

Sikeres, elismeréssel övezett kutatói életpálya – ám Bauert a legtöbbször mégsem a tudományból ismerjük, hanem a politikai életből, amely mindig is vonzhatta: „Én politizáló értelmiségi vagyok, »karrierem« az iskolai, az egyetemen a kari KISZ-vezetőségig, az SZDSZ-ben az ügyvivőségig, a képviselőségig vitt el.”²

Bauer egy azon kevés becsületes politikusok közül, akik az új világban sem tagadták le, hogy az egykori állampárt, az MSZMP tagjai voltak. Tagadhatatlan, elég hamar kizárták. 1974-ben ugyanis tiltakozott a művi abortusz szabályozásának szigorítása miatt – ilyesfajta kilengést nem tűrtek el még egy tisztes akadémiai kutatótól sem. Az történt, hogy 1973 nyarán – akkoriban merőben szokatlan – aláírásgyűjtés indult az 1956-os abortusztörvény szigorítása ellen. A tiltakozó beadványt, amelyet *Apró Antal*nak, az Országgyűlés elnökének címezték, ezeröttszázötvenhárman írták alá. Ezekben az években az abortuszok száma felülmúlta az élve születéseket – nyilvánvaló, hogy Bauer már akkor határozottan liberális álláspontot képviselt.

Politikai életének következő szakaszában csatlakozott az úgynevezett demokratikus ellenzékhez, több cikke jelent meg az il-

legális *Beszélő*ben Csonka Dénes álnéven. Az 1984. évi harmadik számban például a tervezett bős–nagygyarosi vízlépcsőrendszeréről írt – a nyilvános sajtóban addig semmi nem jelenhetett meg erről –, felidézve, hogy ez az az ügy, amely ellen az abortusz szigorítása óta a legtöbbször tiltakoztak.

A következő nagy fordulat az 1985-ös országgyűlési választások idején következett be az életében. A szocializmus már recsegett-ropogott, legfeljebb a benne élők nem sejtették, hogy olyan nagyon sok már nincs belőle hátra. Az 1983-as választási törvény kötelezővé tette a kettős jelölést, és jogilag annak sem volt akadálya, hogy a jelölőgyűléseken a *Hazafias Népfront* hivatalos jelöltjein kívül mást is indítsanak. Jogilag. A demokratikus ellenzék több tagja döntött úgy, hogy megpróbálja. Ha másra nem, talán arra jó a dolog, hogy teszteljék, mennyire demokratikus a jelölés folyamata. Csakhogy a III/III tudomást szerzett az elképzelésről, és MSZMP-aktivistákkal ellehetetlenítették a „spontán jelöltek” indulását. Bauer jelölőgyűlését május 9-én tartották egy különösen szigorúan őrzött örmezei közösségi házban. Miután önszántukból viszonylag kevesen érdeklődtek az esemény iránt, Barkasszal és autóbusszal kétszáz megbízható „választópolgárt” szállítottak a gyűlés színhelyére.

„A XI/34-es körzetben a Hazafias Népfront jelöltjeinek ismeretése után Gács János közgazdász Bauer Tamás jelölését javasolta, de ezt a résztvevők közül csupán néhányan támogatták, így Kertesi Gábor közgazdász – »luxus lenne az ország legjobb közgazdászainak egyikét kihagyni« – és Balázs István újságíró, aki az országgyűlés szakmai tekintélyének erősítését szorgalmazta. Bauer

Tamás a jelenlévő 272 személytől 39 szavazatot kapott” – olvasható a korabeli titkosszolgálati jelentésben.³

A demokratikus ellenzék másik fontos szereplője és krónikása, *Kőszeg Ferenc* mégis sikeresnek értékelte az akciót. „A független jelöltek fellépése révén először sikerült áttörni a választófalat a hivatalos nyilvánosság és a második nyilvánosság között. A párt hatalom kénytelen volt eltérni, hogy az ellenzék témái – Bős–Nagy–maros, a demokratikus szabadságjogok, a határon túli magyarok helyzete – hivatalosan szervezett nyilvános viták tárgyává lettek, méghozzá a hatalomgyakorlás reprezentatív fórumain. [...] Az 1985-ös választások jelentőségét akkor talán Bauer Tamás értette meg leginkább. Ezért is vállalta a jelöltséget, holott addig kerülte, hogy nyíltan csatlakozzon ellenzéki akciókhoz. Ő figyelmeztetett arra, hogy gyűjtsük a választásokkal kapcsolatos dokumentumokat, rölapokat. »Ez már történelem« – mondta.”⁴

Az év másik jelentős politikai eseménye – bár alig félszázan vettek csak részt rajta –, az úgynevezett *monori találkozó* volt. Ezen az összejövetelen még szóba álltak egymással a népi írók és a demokratikus ellenzék képviselői, a reformközgazdászokkal együtt. A monori tanácskozás fő előadói: *Bauer Tamás*, *Csurka István* és *Kis János*. Később már nehéz ezeket az embereket így, együtt elképzelni. Ráadásul Bauernak már az előkészítő, héttagú bizottságban is komoly szerep jutott.

Most ugorjunk egy nagyot, és máris a rendszerváltás korában járunk! Bauer Tamás a nyolcvanas évek végén a *Szabad Kezdeményezések Hálózata*, később az SZDSZ egyik alapítója. A pártállam bátor bírálója.

1990-ben az SZDSZ országgyűlési képviselőjelöltje volt, de mandátumot nem szerzett. Az 1994-es választáson a párt országos listájáról jutott a parlamentbe, majd ezt megismételte 1998-ban.

Köztudott, hogy a legtöbbet felszólaló, a legtöbb indítványt jegyző képviselők közé tartozott. Első ciklusa alatt ezerötvenkilenc alkalommal szólalt fel, 1998 és 2002 között hetvennégy órán és huszonkét percen keresztül beszélt a plenáris ülésen. Kérlelhetetlen következetességgel állt ki liberális elvei mellett. Kitartása, szorgalma példázatául kollegái gyakran felidéztek, ha ki kellett mennie valamiért az ülésteremből, még az illemhely felé is fülére szorított kisládióval ment, hogy ne maradjon le semmiről. Nem volt ritka az a látvány, hogy a majdnem üres teremben a szónokon kívül csupán egyetlen ember látható: Bauer.

Miután rajta igen kevésbé lehetett fogást találni, mást vetett be a karriergyilkosságban már akkor is hatékonyan működő ellenzék. *Csurka István Magyar Fórumában Grezsa Ferenc* – a későbbi MDF-es képviselő neve alatt – 1990 márciusában *Apák és fiúk* címmel jelent meg a hírhedt cikk. Körülbelül azt állította a cikk írója, hogy az SZDSZ-t olyanok alapították, akiknek szülei megátalkodott kommunisták, így a fiaiktól sem lehet jobbat várni. (Érdekes, e gondolatmenet mostanában *mutatis mutandis* → *Orbán Viktor* beszédeiben villan elénk. Hiába, ahogy *Piszkos Fred* helyesen megjegyezte: „Nincs új a lap alatt!”)

Bauer javaslatait, kritikáit azzal az egyszerű módszerrel söpörték le, hogy édesapjával, *Bauer Miklóssal* példálóztak, aki 1945 után az ÁVO, majd az ÁVH tisztje volt. Azt, hogy mit tett Bauer

* Piszkos Fred – idézi Rejtő Jenő.

Miklós, nem tisztünk eldönteni, akármit is, a fiúk semmiképpen sem felelősek atyáik tetteiért.

Alljon erről itt egy idézet Bauer Tamás egyik parlamenti felszólalásából: „Tisztelt Országgyűlés! Gyáva az a politikai tényező, alantas az az eljárás, amikor a fiú politikai szerepvállalása miatt az apát igyekszenek megtorolni. De ha már ezt tették több ízben, akkor a következőket kell elmondanom. Apám, dr. Bauer Miklós, mozgalmi nevén Bem apó, aktív részese volt a német- és nyilasellenes ellenállásnak a második világháború alatt, és olyan embereket juttatott, segített hamis papírokhoz, mint például a kisgazda Bajcsy-Zsilinszky Endre. Amikor elkövetkezett az, amit Bibó Istvánhoz, Illyés Gyulához, Nagy Imréhez és másokhoz hasonlóan felszabadulásként fogadott, akkor a demokratikusnak vélt új magyar állam titkosszolgálatának tisztje lett, amit később ÁVH-nak hívtak. Mint négy nyelven beszélő jogász, sohasem volt verőlegény, nem volt kihallgató tiszt, hét év alatt összesen kétszer bízták meg kihallgatással. [...] 1953-ban maga is az Andrassy út 60. pincéjébe került, és csak Sztálin halálának és Rákosi bukásának köszönhető, hogy élve került ki onnan. Újra kellett kezdenie az életét. Jogászként, ügyvédként szerzett Magyarországon és szerte Európában megbecsülést és bizalmat. Öregségére az a szerencsétlenség érte, hogy a fia és kollégája (Eörsi Máttyás) az SZDSZ politikusa lett.”²⁵

Bauer a kétezres években belebonyolódott az SZDSZ belháborújába. Bauert pártja a 2002-es választásokat megelőzően az SZDSZ országos listájának 21. helyén szerepeltette, ami nem volt elég ahhoz, hogy ismét a Parlamentbe kerüljön. Hívei az SZDSZ választások utáni küldöttgyűlésén Bauert a *Parlamentbe* feliratú pólókkal érkeztek, ez azonban nem győzte meg a párt vezetését arról, hogy bárkit is lecseréljen az igen komoly szakmai munkát végző Bauerért.

Az Unicum-gyáros Zwack Péter lemondásával újra esélyes volt a Parlamentbe kerülésre, ám az SZDSZ országos tanácsának ülése végül nem őt, hanem egy kevésbé ismert vidéki orvosnőt delegált a megüresedett képviselői helyre, vele nyilván kevesebb volt a baj. Az SZDSZ vezetői azzal magyarázták Bauer alulmaradását, hogy többször nyilvánosan bírálta a szabad demokraták politizálását a sokat vitatott fideszes módszerek folytatásáért. Bauer szerint ilyenek voltak a kormánypárti képviselők öninterpellációi, a kistérségi megbízottak lecserélése vagy a nyílt közbeszerzések mellőzése.⁶

A kudarc sorozat, majd az SZDSZ szétesése sem szegte Bauer kedvét, hogy közügyekben hallassa a hangját. Számtalan cikket írt, rengeteg beszélgetésen, fórumon jelent meg. Végül a Gyurcsány-féle *Demokratikus Koalíció*nál kötött ki. Amikor expárttársa bírálta ezért a lépéséért, így felelt neki: „A Fidesz megbuktatását nem célnak, hanem eszköznek tekintem, hogy olyan Magyarországot teremtsünk, amilyent huszonhárom éve, az SZDSZ megalapításakor elképzeltünk. Olyan Magyarországot, amelynek gazdasága dinamikusan fejlődik, amely felzárkózik a gazdag Nyugat-Európához, amelyben az emberek szabadon élnek, ki-ki saját értékrendje szerint, saját világképéhez igazodva, s amelyben megakadályozható a társadalom kettészakadása gyarapodókra és tartósan leszakadókra, amelyben nem lezárják a felemelkedés útját a kevésbé szerencsések előtt, hanem minél tágabbra nyitják azt. [...] hirdettük nézeteinket, képviseltük a liberalizmust környezetünkben, a sajtóban. Mégis tehetetlennek éreztük magunkat azzal a gátlástalan, könyörtelen hatalmi gépezettel szemben, amelyet az országot ma uraló Fidesz testesít meg, és amely megsemmisít mindent, ami számunkra fontos. A közéletben megmaradt lehetőségek csak a közvélemény ránk figyelő szeletének tájékoztatására voltak elég-

ségesek, arra nem, hogy hassunk is az országra. Ahhoz egy párt munkájába kell bekapcsolódni.

Arra jutottam, hogy a szocialista pártból kivált baloldali demokraták és a párt nélkül maradt liberálisok által létrehozott új szerveződés kínál lehetőséget arra, hogy részt vegyek a demokratikus Magyarország újjáteremtésében. Az MSZP-ből kiváltakat az állította szembe korábbi pártjukkal, hogy egyértelműen elkötelezik magukat az 1989-es rendszerváltás eszméi, a rendszerváltó alkotmány, a modern piacgazdaság, az európai integráció mellett. Emellett az is, hogy elfogadhatatlannak tartják a fekete pártfinanszírozást és annak morális következményeit, amitől korábbi pártjuk nem tudott megszabadulni. Olyan ügy ez, ami körül mi is vívtuk a magunk harcát az SZDSZ-ben.”

BOTKA LÁSZLÓ, *a jövő örök ígérete*

Vannak emberek, akik tartósan képesek a jövő ígéretei maradni. Akik félig a takarásban megállnak; olykor-olykor egy pillanatra komolyabb szerephez jutnak, ha épp nincs megfelelő alany, akkor többen mutogatnak rájuk, hogy ők alkalmas lennének. A szerény visszahúzódás egy darabig taktikázásnak látszik, vagyis úgy tűnik, még nem jött el az idő, de vigyázat! Egyszer csak kiderül, hogy vénembert már senki sem hív Rómeó szerepére...

Botka László egyrészt sikeres polgármester, többszörös képviselő, aki pártjában, az MSZP-ben is jut időnként stallumhoz. Közéleti pályája kapcsán rendre felvetődik, hogy talán többre, az országos politikában meghatározó szerepre is alkalmas lenne. Pártelnök, talán miniszterelnök-jelölt, végül kormányfő is válhatna belőle. Másrészt ő – mindezidáig – rendre elhajolt e lehetőségek előtt, amelyek lassan búcsút is intenek neki.

Igaz, hogy Szeged az ország egyik legklasszabb városa – már régen nem az a *Porlód*, amelyről *Temesi Ferenc* nevezetes regényét írta –, ott tartósan, mi több sikeresen polgármesternek lenni, ép-

pen elég karrier. Tulajdonképpen annak is megvan a maga bája, ha valaki az idők végezetéig megmaradhat örök ígéretnek. Nem jobb ez, mint esetleg hamarost bukott miniszterelnök (jelölt)té válni?

1994-ben a *Horn Gyula* vezette MSZP elsőprő győzelmet aratott. A választások előtt a szocialisták maguk sem gondolták, hogy ennyi képviselőt küldhetnek négy év politikai karanténja után az Országgyűlésbe. A listára bőven kerültek fel olyanok is, akik nem is szándékoztak képviselők lenni, csak az esélytelenek nyugalmával hagyták, hogy felírják őket a jelöltek közé. Aztán hopp, beficcent a mandátum.

Botka talán nem tartozott ebbe a körbe, hiszen poétikusan fiatal kora ellenére már némi politikai múlttal büszkélkedhetett. Az 1973-ban született fiatalember 1991-ben belépett az MSZP-be, 1992–1994 között az országos ifjúsági tagozat elnöke, az országos választmány tagja volt, 1992-től az MSZP szegedi elnökségének tagja, és a *Baloldali Ifjúsági Társulás* szegedi szervezetének tiszteletbeli elnöke. Erős kezdés. Különösen, ha hozzávesszük, hogy ez idő tájt a szocialista párt a kamaszkorból éppen kinövő fiatalemberek többségének nem tartozott a kedvencei közé – és még igen finoman fogalmaztunk.

A győzelemcunami besodorta Botkát, legfiatalabbként a képviselőházba. Az alakuló ülés korjegyzőjeként kezdte gyűjteni a népszerűségi pontokat. A szép, nagydarab fiatalember felettébb értelmesen tudott hallgatni, és már ekkor elkezdett terjedni róla, hogy egyszer még sokra viszi, ő a jövő nagy reménysége. Bár a korszak parlamenti naplóját áttekintve nagy ívű szónoklatot nem találtunk tőle. Leginkább szegedi ügyekben hallatta a hangját. Kimaradt a kellemetlen vitákból, ócska szócséplésekből, igazából soha nem ártott senkinek, nem volt tiszteletlen és erőszakos.

Mit akarunk még?

Ám 1998-ban vége lett ennek a világnak. Számptalan reményteli szocialista karrier tört ketté. Botka viszont ráébredt, hogy Szegeden kell folytatnia, megalapoznia az újabb politikusi életpályáját, ha nem akar visszamenni a tánckarba ugrálni. Megyei közgyűlési alelnök lett, utána az MSZP Csongrád megyei elnöke. Ez volt az a kor, amikor még különösen nagy befolyással bírtak a megyei elnökök a pártban.

2002-ben Botka váratlanul nagyot dobott. Nemcsak visszakerült a Parlamentbe, de megszerezte a szegedi polgármesteri címet. Csak hogy teljesebb legyen a kép, édesanyja, akit szintén képviselővé választottak, Szolnokon lett polgármester. Képzeltetjük, miről folyhatott a diskurzus egy-egy vasárnapi családi ebédnél.

Ekkoriban Botkát egyre többen kezdték biztatni, hogy vesse bele magát az országos politikába is. Az MSZP 2003 eleji tisztújításakor sokan arra számítottak, hogy látványossá válhat a párton belüli fiatalítás, és a szegedi városvezetőből választmányi elnök lesz. Az MSZP választmánya – bár szeretik a párt parlamentjének is nevezni – valójában nem sokkal több mint gittegylet. Legalábbis, ha az eseményekre való befolyását nézzük. De mégiscsak fórum, ugródeszka vagy akár nagyszerű szószék is lehet. A választmány elnöke igazán közel áll a tűzhöz. Információhoz, kapcsolatokhoz, országos ismertséghez is juthat, ha elég ügyes. Botka – fiatal, dinamikus, a jövő nagy reménysége – ám mégis elbukott. A *Political Capital* 2007-es elemzése szerint: „valószínű, hogy inkább a szocialisták óvatos, mindig egyensúlyra törekvő taktikáját, és nem Botka sikertelenségét jelzi, hogy végül alulmaradt Jánosi Györggyel szemben.”¹ Legyünk igazságosabbak: Jánosi alakját már csak a po-

litikai ínyencek tudják felidézni, ha egyáltalán, miközben Botka még mindig itt van köztünk, mint a jövő nagy reménysége.

Sőt, Botka igen ügyesen működött Szegeden, a fejlődés a városban látványos. A fess fiatalember – talán debreceni kollegájához, → *Kósa Lajos*hoz hasonlóan – nagyobb politikai támogatottságra tett szert városában, mint azt a pártviszonyok indokolnák. Természetesen, kapott hideget-meleget az ellenzéktől – ám az is előfordult, hogy a kormánypártiak és az ellenzékiek együtt ünnepelték március 15-ét, és ő volt a szónok.

Ámde míg Kósa igazán konfrontatív országos politikussá vált, Botkától nehezen idéznénk fel bármiféle botrányos vagy súlyosan vitatható megjegyzést. Igaz, mást sem nagyon.

„Úgy közeledik az országos politika élvonalához, mintha távolban maradna. Ő az a politikus, aki nem országos ismertségével tűnik ki, és ezért meglepetésszerűen robban majd be. Botka László titka ezért nem az, hogy vannak-e országos politikai ambíciói, hanem az, hogy mikor válik alkalmassá a helyzet ezek érvényesítésére” – írta róla a *Political Capital* már idézett elemzése. Csakhogy, ha jobban megnézzük a sárguló újság dátumát, mindez 2007-ben jelent meg róla. Nem lehetne most mindezt megismételni?

Botka egy a hat szocialista közül, aki 2004-ben az MSZP rendkívüli kongresszusán felszólalt Gyurcsány miniszterelnök-jelöltté választása érdekében. Sőt, a továbbiakban is kitartott amellett, hogy „a nyolcéves történet legkiemelkedőbb szakasza az egyedülállóan sikeres 2006-os választási kampány. Szerintem az volt Magyarországon minden idők legjobb kampánya, amelyben döntő érdemei voltak Gyurcsány Ferenc miniszterelnöknek. Hivatalban lévő kormánypárt a rendszerváltozás óta először tudott újra választást nyerni.”²

Ahogy elmérgesedett a vita Gyurcsány és az MSZP között, ő is jóval kritikusabb hangot ütött meg a volt miniszterelnökkel szemben. „Gyurcsány nem az őszödi beszédbe bukott bele, az orbáni kétharmad nem véletlenül jött létre. Hamis a legenda, hogy ő jót akart, csak az MSZP megakadályozta. Soha nem fordult elő, hogy a frakció leszavazta volna a miniszterelnök egyébként hetente megújuló ötleteit.”³

Gyurcsány távozása után többször szóba került, hogy Botka legyen a miniszterelnök-jelölt. Jóképű, még mindig fiatal, sikeres városvezető, akiről semmi olyat nem tudunk, amibe az ellenzék karaktergyilkosai beleakaszkozhatnak. Maga Botka is tett olyasféle megjegyzéseket, miszerint esetleg tartogat még számára valamit az élet. Egy az *Egyenlítő*nek adott, már idézett interjúban elég egyértelműen fogalmaz: „Remélem, nem tűnik nagyképűségnek vagy szerénytelenségnek, de én megtanultam kormányozni. Aki egy nagyvárost két ciklusban sikerrel tud vezetni, az megismeri a közelet, a szakpolitikák minden területét. Egy polgármesternek az oktatás, az egészségügy, a fejlesztések minden ágában döntéseket kell hoznia. Kifejezetten teljesítmény-centrikus vagyok, ez a fajta munka éltet. Ami a nagypolitikát illeti, meggyőződése, hogy minden egyes kihagyott lépcsőfok megbosszulja magát. Húsz évvel a rendszerváltozás után a politika professzionalizálódik. Jellemző, hogy Nyugat-Európában a legtöbb miniszterelnök, államelnök helyi képviselőként, polgármesterként kezdte. Így lehet megismerni, hogyan működik az ország.”⁴

Ám még mielőtt túlzottan fellelkesülnénk, a szokott módján le is hűti a kedélyeket: „Én akkor tudok bármilyen munkát elvégezni, ha úgy látom, mindenféle feltétel adott annak sikeréhez. Engem nagyon határozottan kértek a miniszterelnök-jelölti szerepre.

Csak hogy ebben a politikai szituációban én nem tudtam volna ezt a dolgot olyan jól előadni, mint Mesterházy Attila. A mostani állapotában nem lennék olyan jó elnöke a szocialista pártnak, mint Attila.”⁵

2009 végén, amikor már nyilvánvaló volt, hogy → *Bajnai Gordon* miniszterelnök nem vállalja az új fordulóban a jelöltséget, az MSZP újra nekiállt kormányfőjelöltet keresni. Botka neve ismét szóba került. De ő még idejében kiszállt. Kezdett körvonalazódni, hogy → *Mesterházy Attila* frakcióvezető lehet a sikeres befutó.

Botka a jelölés utolsó fázisában „szóvá tette, hogy a hátralévő idő túl rövid ahhoz, hogy felépítsék a fiatal politikust, az utóbbi évek botrányaiból kimaradt Kovács [László] viszont nemcsak a régi elvtársakat, hanem a párttól 2006 óta eltávolodott szavazókat is képes lenne megszólítani. Úgy tudjuk, Botka egy belső felmérést lobogtatott, melyben a leköszönő uniós biztos minden szempontból jobbnak bizonyult a frakcióvezetőnél.”⁶ Mesterházy végül befutott, Botka pedig igyekezett jó képet vágni a történetekhez.

2010-ben, az újabb önkormányzati győzelem után ismét megbegtette, hogy van még helye a nagyok között. „[Botka]: szeretne több munkát vállalni az országos politikában, noha semmiképpen sem konkrét MSZP-s pártpozícióra hajt.”⁷

Ebben az interjúban azt is kifejtette, hogy Gyurcsánynak a vereség után sokkal inkább illene a háttérbe vonulni. 2009-ben *Mester Ákos*, a *168 Óra* főszerkesztője figyelt fel arra, hogy egy a szegedi önkormányzat gondozásában megjelenő, a tiszai árvízi védekezésről szóló kötet új kiadásából *Gyurcsány* és *Botka* közös fotóit kivették, → *Gyurcsány Ferenc* nevét még a névmutatóból is kihúzták. A volt miniszterelnök, mint a régi szép időkben oly sokan, egyszer csak eltűnt a múltból. Már nem népszerű, már nem segít-

het.⁸ Miközben a könyv korábbi verziójában – amikor Gyurcsány még *in floribus* működött – több közös képen is szerepeltek.

Tény és való, hogy a szocialista párt nehéz helyzetében többen, többször gondolták úgy, hogy már csak a csoda segíthet. Egy fantasztikus figura, aki kirántja a bajból a pártot. Miután ilyenek nem teremnek minden bokorban – a már megszokott, jól bevált reménységekhez szokás fordulni.

2013-ra beindult a nagy ellenzéki vita. Ki, kivel, hol és mit?

Botka – aki időközben mégiscsak megcsípte a választmányi elnöki posztot – egy ideig az összefogás híve volt, a viták kitörésekor még így fogalmazott: „Több felelősséget, több bölcsességet és több nagyvonalúságot várunk el a demokratikus ellenzék minden szereplőjétől!”⁹ Akadtak olyanok, akik ezt úgy értékelték, hogy szembemegy Mesterházy Attila pártelnökkel, és esetleg harcba száll az MSZP vezetéséért.

Majd az összefogódi elfajult, és öt nappal a sokat emlegetett 2013-as október 23-ai ellenzéki tüntetés előtt még Botka hűtötte le az együttműködéssel kapcsolatos reményeket: „A baloldali szavazók tiszteletre méltó, ám romantikus ábrándja, hogy ha a demokratikus ellenzék összefog, akkor nem marad el a siker.”¹⁰

2014-ben Botka arcbrándulás nélkül jelentette be, hogy a szocialista párt választmánya egyhangúan megszavazta az összefogást és Mesterházy miniszterelnök-jelöltségét.¹¹

Romantikus ábránd?

DEUTSCH TAMÁS, *a bikaborjú*

Mint a ma harcosan antikommunista Fideszben annyian, minden bizonnyal *Deutsch Tamás* is a *Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetségben* (KISZ) szerezte első politikai tapasztalatait. Erre utal az újságcikk, amelyet szorgos kutatók ástak elő. Az *Ifjúsági Magazin* 1983. decemberi számának 25. oldalán arról értekezett, hogy a diákságot teljes mértékben hidegen hagyja a KISZ politikája.

„Hogy ide jutottunk, az tény, hogy miért, annak sok oka van. Elöljáróban azonban köteles vagyok megjegyezni: a fent említett kijelentés alól, mely szerint iskolánk diákságának nem első számú szívügye a KISZ, szerencsére van kivétel. Közéjük sorolom magamat is.” A továbbiakban kifejtette, el kellene érni, hogy a KISZ „ténylegesen a fiatalok politikai-ideológiai nevelésére törekedjen, hiszen óriási ezen a területen a lemaradás. [...] Szeretném remélni, hogy elgondolkozik néhány itt olvasott soron, és érdemlegesen érzi, hogy a jövőben tegyen valamit a KISZ munkájának jobbá tétele érdekében!”¹

Tegyük rögtön hozzá, tizenhét éves volt ekkor. Mit tudhatott a világról!

Családi háttérét így mutatta be: „Nekem nincs semmiféle többes identitásom, nekem egy van, ennek viszont része a zsidó származásom, mint családi identitás. Az a tradíció, amit apám, nagyapám és nagyanyám, és az ő szüleik származása jelent, s amire nagyon büszke is vagyok.”² Interjúiban gyakran emlegette öccsét, aki magasugró országos bajnok volt, s aki üzleti karrierjét nem testvére politikai kapcsolatainak köszönhette – ahogy ezt politikus bátyja többször is hangsúlyozta.

Az érettségi után Deutsch a Közgázra felvételizett, sikertelenül. Egy évvel később vették csak fel a pesti jogi karra. Másokhoz hasonlóan a *Bibó Szakkollégium* tagjaként csatlakozott a Fideszhez, egyike volt az alapító tagoknak. Sőt, hogy a párttörténeti tabló még teljesebb legyen, jegyezzük meg azt is, hogy az 1988. március 31-ei alapítás kivonatos jegyzőkönyvét éppen Deutsch Tamás készítette mint jegyzőkönyvvezető.³

Pártbéli karrierje gyorsan ívelt felfelé. 1988. október 23-án többek között őt bízták meg, hogy tárgyaljon a rendőrséggel, engedélyezték az október 23-ára emlékező tüntetést – nem az ő hibája, hogy nem jártak sikerrel a megbeszélések.

A visszaemlékezések szerint minden valószínűség szerint ő volt az első, aki a hivatalos nyilvánosságtól akkor még elzárt Fideszből elsőként szerepelhetett a Magyar Televízió *A Hét* című műsorában, 1989 januárjában. A rendszerváltás katartikus eseményének számító *Nagy Imre* és mártírtársai újratemetésének előkészítését szervező csapatban a *Történelmi Igazságtétel Bizottság* tagjaival együtt, pártja delegáltjaként vett részt.

Igazi ismertségre 1989 augusztusában tett szert, amikor társaival ott volt Prágában azon a tüntetésen, amelyen arról emlékeztek meg, hogy a *Varsói Szerződés* csapatai, köztük a magyarok, huszonegy

évvel korábban tankokkal tiporták el a *prágai tavaszt*. A Vencel téri megmozduláson Deutsch csapata a magyar fiatalok „bocsánatkérését” tolmácsolta. Ám a keményvonalas csehszlovák hatóságok nem tűrték az effélét. A demonstrációt szétkergették, több száz embert, köztük kilenc magyart is, letartóztattak. Rövidesen a kilencből hetet szabadon engedtek, ám Deutsch és társa, *Kerényi György* ügyészi letartóztatásban maradtak. Sok jel utalt rá, hogy precedenspert akartak ügyükből kreálni. Budapesten, a csehszlovák követség előtt rokonszenvtüntetések szerveztek mellettük, és a *Horn Gyula* vezette magyar diplomácia is fellépett kiszabadításukért. Végül a letartóztatásuk utáni kilencedik napon kiengedték őket. Budapesten ujjongó tömeg fogadta a hazatérőket. „Hősök lettünk, de akaratunkon kívül” – mondta Deutsch még a repülőtéren a *Magyar Televízió*nak nyilatkozva.⁴

Ekkor ragadt rajta a „bikaborjú” állandó jelző. Ugyanis a pozsonyi *Pravda*-ban megjelent egy cikk, amelynek szerzője fiatal bikaborjajnak titulálta a Fidesz aktivistáit, akik azt már jól elsajátították, hogy ha vörös színt látnak a politikai arénában, azonnal támadni kell.⁵

Pestre hazaérve *Éljenek a prágai bikaborjak* felirattal köszöntötték őket a repülőtéren.

A Fidesz első választási küzdelmében ő volt az egyik kampányarc. *Bozóki András* találta ki, hogy úgy mutassák be a pártot, mint amelynek van radikális, liberális és alternatív oldala is. A radikális → *Orbán Viktor*, a liberális → *Fodor Gábor*, míg az alternatív arc Deutsch lett. Így váltak közösen a jellegzetes Fidesz-plakát főalakjaivá. Azt már csak a rosszmájú kritikusok teszik hozzá, bár igazuk van, hogy a képen mindhárman nagyjából egyforma ma-

gasnak tűntek. Miközben Fodor 199 cm, Deutsch 196, ám Orbán (saját bevallása szerint) 172 centiméter.

Bár listáról mindig bejutott a Parlamentbe (csak 1998-ban nyert egyéni mandátumot a főváros VII. kerületében), és a párt vezetésében is folyamatosan tisztségeket töltött be, politikai ténykedésével ritkán került reflektorfénybe, egészen 1996-ig, amikor ő lett a Tocsik-ügy parlamenti vizsgálóbizottságának elnöke.

A Tocsik-ügyet Deutsch 1996. szeptember 24-ei parlamenti felszólalása robbantotta ki: „közel egymilliárd forintot kapott kézhez dr. Tocsik Márta, és a megkötött megállapodások alapján hozzá megbízhatónak tetsző kalkulációk alapján év végéig még közel kétmilliárd forintot, azaz összesen hárommilliárd forintot fog kapni dr. Tocsik Márta” – mondta.⁶

A felállított vizsgálóbizottság jó alkalmat teremtett arra, hogy a következő két év során folyamatosan napirenden tartsák az MSZP-SZDSZ-kormány korrupszióját. A Fidesz egyébként saját regnálása alatt minden erejével megakadályozta olyan vizsgálóbizottságok létrejöttét, amelyek az ő ügyeiket firtatták volna. Valószínűleg éppen a Tocsik-ügyből tanulva. Szinte mindegy, hogy igaz-e vagy sem, amiről szó van, már az is elég, ha sokat beszélnek róla.

Tocsik Márta ügyvéd bűne az volt, hogy az ÁPV Rt.-vel kötött megbízási szerződések alapján 10 százalékos sikerdíjat kapott azért, hogy több önkormányzatnál lealkudta a privatizált állami vállalatok belterületi földjei után járó követeléseket. Az ügy igazán akkor vált politikai színezetűvé, amikor kiderült, hogy a Tocsik által kaszírozott nyolcszáznegymillió forintból összesen háromszáznegyven-millió forintot a jogász nő átutalt egy, az ügyben semmilyen feladatot nem végző cégnek – amely viszont *Boldvai László* MSZP-s

politikushoz, és *Budai György*höz (az SZDSZ gazdasági holdudvarához tartozó üzletemberhez) volt kapcsolható.

Noha végül a *Legfelsőbb Bíróság* Tocsik Mártát bűncselekmény hiányában felmentette, azt is leszögezte, hogy az ügyvédnö alkalmazása nem volt szükségszerű, mivel közvetítői tevékenységet végzett – de addigra az ügy már elvégezte romboló politikai hatását.⁷

1998. augusztus 25-én Orbán Viktor, frissen megválasztott miniszterelnök megfigyelési történettel állt elő, amely szerint titkos, közpénzből finanszírozott adatgyűjtést folytattak ellenük. Deutsch Tamás még aznap este a Magyar Televízió *Aktuális* című műsorában, alátámasztandó ezt a bizonyos megfigyelést, azt fejtegette, hogy mennyire megdöbbenett, hogy édesanyja leánykori nevét is látta a megfigyelési aktában. Különben is a tv-stúdióba jövet azt mondta neki a taxisofőr, hogy *ezeztől* minden kitelik.

S bár a fideszes apparátus komoly erőfeszítéseket tett, nem sikerült bebizonyítaniuk, hogy létezett volna olyan megfigyelés, amelyről Orbán, és őt igazolandó a tv-ben Deutsch beszélt.⁸

A fideszes győzelem után Orbán ugyan Deutschot jelölte sportminiszternek, de csak azzal a feltétellel volt hajlandó kinevezni, ha előbb leteszi az államvizsgát a jogi egyetemen, amelyre addig nem maradt ideje. A magyar közjogban valószínűleg ő volt az első olyan miniszter, akinek sikeres államvizsgáján állt vagy bukott a bársonyszéke.

Deutsch miniszterként összetűzésbe keveredett az MLSZ akkori elnökével, *Kovács Attilával*, s eltávolíttatta őt posztjáról, de miután ez nem a szabályoknak megfelelően történt, a nemzetközi fociszervezetek visszahelyezték posztjára. Színezte a képet, hogy „bár a direkt összefüggés aligha bizonyítható, az APEH Bűnügyi Igazgatósága június 15-én látványos házkutatási akciót indított

mind a Kovács Rt., mind a társaság 64 százalékos érdekeltségében lévő borsodnádasdi Canyon Wheel Rt. székhelyén és telephelyein”. Éppen akkor, amikor Deutsch kénytelen volt visszavonni az elnök kirúgását. A gonosz kommentárok szerint az adóhatóságon keresztül próbáltak volna esetleg nyomást gyakorolni Kovácsra, húzzon el, vagy elviszik.⁹

Miniszteri ténykedései közül máig emlegetik – 2013 végén például Csányi Sándor, az MLSZ aktuális elnöke – a beléptető kapuk ügyét. Közel ötmilliárd forintért olyan beléptetőkapu-rendszert vásároltatott a stadionokhoz, amelyet soha fel nem szereltek, és minden valószínűség szerint egy raktárban porosodik azóta is.

Abban a parlamenti ciklusban Deutsch Tamás titokban meg egyezett a MIÉP-es *Csurka Istvánnal* arról, hogy a MIÉP a közmédia tulajdonosaként funkcionáló elnökségben úgy viselkedik majd, hogy a szervezet ne működhessen rendeltetésszerűen. Ennek nyomán jött létre az úgynevezett csonka kuratórium, s így érte el a Fidesz, hogy bár a jogszabály a pártok konszenzusára építette volna a közmédia működtetését, ott azt csinált, amit akart.¹⁰

Később Deutsch a főváros VII. kerületében lett képviselő, frakcióvezető. Am frakciója nagy része átlépett a KDNP-be, tőle meg el akarták venni a mandátumát, mert egy teljes évig a közelébe sem ment a közgyűlésnek. A leváltást megelőzve az utolsó pillanatban mondott le.

Amikor 2004-ben *Szájer József* EU-képviselő lett, Deutsch örökölte kényelmes parlamenti alelnöki helyét.

2006-ban ő volt pártja kampányfőnöke, amikor a Fidesz súlyosan kikapott az MSZP-től. A vereség után Deutsch Orbán kabinetfőnökeként folytatta. 2009-ben pártja listájáról jutott be az *Európai Parlamentbe*.

A magyar belpolitikából ettől kezdve többé-kevésbé kimaradt. Bár részt vett a *Zöld Pardon* nevű szórakozóhely bezárása elleni nagyszabású tiltakozó akcióban. Vagy *Twitter*-üzenetben állt ki egy balatoni szórakozóhely nyitva tartása mellett.¹¹

Apropó *Twitter*. Ekkortól leginkább éles, sokszor trágár *Twitter*-üzeneteivel keltett feltűnést. Az első botrányt a „Ki a fasz az a Thomas Melia?”¹² bejegyzésével kavarta. Melia magas rangú külügyi tisztviselő az Egyesült Államokban, és azzal váltotta ki Deutsch ellenszenvét, hogy bírálta a magyar kormányt.

Deutsch rákapott a hasonló stílusú rövid, szöveges üzenetekre és rendszeresen ontja magából őket, melyekben → *Gyurcsány Ferenc* géci, *Horváth Csaba* szétszolizott nyálgép és a többi.¹³ De bírálta a köztévét, amiért kitakarták valakinek az arcát egy *Híradó*-tudósításban, aki nem volt rokonszenves a szerkesztőknek,¹⁴ vagy éppen az ügyészséget, mert nem tudott hatékonyan eljárni a szélsőjobb *Kuruc.info* ellen.¹⁵

Mint egy interjúban elmondta, ő mindig is tiszteletlen, szabad szájú volt szóban és a *Twitteren* egyaránt. Egyetlenegy személy létezik, akit sosem vesz a szájára – tesszük mi hozzá, akiről így beszél: „Az én politikai családban van egy ember, aki nemcsak nálam, hanem mindenki másnál alkalmasabb erre a pozícióra.”¹⁶ A megfejtés: Orbán Viktor.

Ugorjunk! Amíg egy 2003-ban adott interjúban azt mondta: „meg sem fordult a fejemben, hogy ügyvéd legyek”,¹⁷ addig 2013-ban már arról számolt be az *Index*, hogy Deutsch Tamás brüsszeli képviselősege mellett Budapesten ügyvédi irodát nyit.¹⁸ Nagy a család, több lábon kell állni.

Deutsch elnököl egy sportegyesületet, ahogy ezt politikusi körökben illik. Neki az MTK jutott.¹⁹

Egészen friss a hír, hogy öccse is kiveszi a részét az MTK-ból: tulajdonrészt vásárolt belőle.

Hogy az MTK sem járt rosszul vele, azt azzal is tudjuk igazolni, hogy maga a miniszterelnök közölte, felújítják az egyesület stadionját, és kifizetik háromszázmillió forintos adósságát. Ahogy a kormányfő a mindezt bejelentő eseményen fogalmazott: „ha a gyerekeinkről van szó, semmi sem drága.”²⁰

Most idézzünk fel egy beszélgetésrészletet:

„– A labdarúgás túlzott támogatásához mit szólsz?

– Ez is ízlés dolga, mint a sportcsarnok mérete és formája” – feleli Deutsch. Igaz, még jó tíz évvel ezelőtt, 2003-ban, egy a *Mozgó Világban* megjelent interjúban. És, mint tudjuk, ízlésről nem érdemes vitatkozni.²¹

Hogy milyen Deutsch természete? Saját értékelése szerint: „nagy munkabíró képességű vagyok. Világéletemben sokat tudtam dolgozni – így volt ez munkában, sportban, tanulásban egyaránt.”²² Irigyljük.

Deutsch Tamás nőügyei miatt a bulvárlapok közkedvelt szereplője. „Egy női szív meghódításának [...] nem nagyon tudok ellenállni” – mondta a már idézett *Playboy* interjúban.

Minisztersége idején a *Blikk* kiderítette, hogy gyermeke született a titkárságvezetőjétől. A botrány kipattanása után kibékült feleségével, és megszületett harmadik gyermeke a házasságából. Később a sokat dolgozó politikus mégis elvált, továbbá feleségül vette az Antall-kabinet honvédelmi miniszterének a lányát, és ne-

vét Deutsch-Für Tamásra változtatta. Amikor Für Lajos a szélsőjobb szadcsapatot, a *Magyar Gárdát* támogatta, Deutsch-Für megjegyzést tett az apósára, aki ezért *kokárdával színezett liberálisnak* nevezte, hozzátéve, hogy a Deutsch csak maradjon Deutsch, a Für meg Für.²³

Végül ez a házasság is zátonyra futott, és a tabloidok bőséges beszámolóí szerint Deutsch a hódmezővásárhelyi önkormányzat egyik vezető tisztségviselőjével élt együtt. Később e lapok jelenthették először, hogy újra megházasodott, illetve hogy ismét gyereke – ha jól számolunk, az ötödik – született.²⁴ „Ez a házasságom életfogytig tart majd”²⁵ – ígérte a *Blikk* szorgos olvasóinak

Gratulálunk.

FEKETE GYÖRGY, *a biztos fenekék ismerője*

Ha *Fekete Györgyre* pillantok, mindig megcsap valami a hetvenes évek eszpresszóinak pállott levegőjéből. A szimpla, amit kis üveg-pohárkába tölt ki a fityulás, fehér köténykés kisasszony, a piros szkájbőr bútorok tolakodó színe, a mettlachi kockák költői kaval-kádja.

Pedig ez igazságtalanság. Mert *Fekete* azokban a nagyon nehéz időkben nem presszócskakat tervezett, hanem igazán komoly, jól fizető, nagy presztízsű munkákat kapott. Életútja impozáns: menő külföldi kiállítások, jelentős múzeumok tárlatai, fontos épületek kialakítása, sorozat a *Magyar Televízióban*, középiskola igazgatása – *Fekete* szépen belesimult a kádári rendszerbe.

Később, a rendszerváltáskor meg az a hibátlan átzsilipelés kultúr-politikusnak! És azt az ügyes fordulatot nem is említettük, miként lett az általa liberálisnak tartott → *Orbán Viktor* erős kritikusából annak föltétlen híve, majd egyik legnagyobb kedvezményezettje, aki hűségéért a jól fizető Művészeti Akadémia első számú urává vált.

De tartsuk az időrendet!

Hivatalos életrajza nemcsak impozáns, de talán sok mindenre magyarázattal szolgál.

1932-ben született Zalaegerszegen. Édesapja református lelkész. Édesanyja tanítónő. Bátyja a debreceni Református Hittudományi Akadémia dékánja, öccse könyvkereskedő. Első felesége halála után, 1994-ben ismét megnősült, *Sunyovszky Szilviát*, a gyönyörűséges színésznőt vette el, aki már 1989-től kultúrdiplomáciai feladatokat látott el. Tegyük hozzá, mert ennek lesz még jelentősége, Sunyovszky egy ideig Orbán Viktor személyes szóvivője. Az ilyesmi nagyon hasznos tud lenni a háztartásban...

Fekete „1952-ben érettségizett a Bánki Donát Kohóipari Technikumban. A Magyar Iparművészeti Főiskola Belsőépítész Karán folytatta tanulmányait, 1957-ben szerzett belsőépítész oklevelet. 1958-tól hat éven át az Általános Épülettervező Vállalatnál dolgozott, tervező, műteremvezető, majd irányító-tervező beosztásban. 1964-ben a tervezők közül elsőként lépett ki az állami alkalmazotti szférából, s lett magántervező. 1980 és 1983 között a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója. Állásából politikai okokból bocsátották el, ezután három éven át az Idea Iparművészeti Vállalat művészeti vezetője. 1986-tól ismét magántervező. 1990. június 1-jétől 1994. február 1-jéig, nyugdíjba vonulásáig a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban a kulturális területet felügyelő helyettes államtitkár. Szakmai tevékenységét számos épület, kiállítás őrzi itthon és külföldön, munkái a világ ötvenegy országába jutottak el. 1961 óta külföldi kiállításokat tervezett és rendezett, száztizenhét magyar pavilont épített fel. Többször dolgozott Lipcsében, Moszkvában, Damaszkuszban, Prágában, Bécsben, Párizsban, de részt vett tokiói, torontói, chicagói, kuvaiti, athéni stb. kiállításokon is. Magyarország legtöbb múzeumában és kiállító-

termében dolgozott, így többek között tervezője volt a Néprajzi Múzeum állandó kiállításának és a Nemzeti Múzeum régészeti kiállításának. Számos épület belsőépítész; iskolák, művelődési házak, templomok, múzeumok, színházak, áruházak, bankok és egyéb épületek tervezője.”

Hiába, a tehetség helyet kér magának a nap alatt. Most persze lehetne arról lamentálni, kegyeltje volt-e a Kádár-rendszernek, vagy sem, esetleg üldözöttje, netán egy olyan szakember, akit békén hagytak, mert munkáját a kor színvonalán, megfelelően végezte – ezért rendszeren meg is fizették, így mindenki jól járt. Bár szükségzavúnak nem mondható parlamenti életrajzából nem derül ki, de kapott *Munkácsy-díjat*, és 1984-ben (Orwell!) a *Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze* lett. Ó, de hol vagy már te, sötét népköztársaság! Feketének ez a kor adatott meg alkotásra, kihasználta tehát a lehetőségeket, nem kell mindenben politikai ármányt keresni. Az egészen más lapra tartozik, hogy mint a „szabad világ” kulturális hatalmassága, ő mindent megtett, megtesz-e azért, hogy akiknek ma adatott meg alkotni, kiteljesíthessék képességeiket. Vagy törekvése arra irányul, hogy az ideológiailag megbízható kebelbéliek jussanak lehetőségekhez, minél többhöz, miközben a magunk fajták próbálkozzanak máshol. Ez már nem a Kádár-korszak lagymatag puhasága, itt harc folyik az élettérért a (már régen nem háromhatvanas) kenyérért.

Szóval, futott a szekér, jöttek a pénzes munkák csőstül, nincs is ezzel baj. Fekete tudott sokat dolgozni. A Kádár-rendszerben állítólag csak egyetlen megrendelést utasított vissza, azt sem politikai okok miatt. *Károly herceg*, a brit trónörökös tiszteletére egy kastély belsejét kellett volna megépítenie, és olyan elképesztő összeget ajánlottak a tervezésre, amely a többszöröse volt annak, amit különben

egy múzeumra vagy más kiállításra költöttek. Így elmondása szerint morális okokból visszautasította a felkérést. Mindezt saját szíves, szóbeli közléséből tudjuk, és nincs okunk benne kételkedni. Így szegény brit trónörökös lemaradt arról, hogy egy eredeti Fekete tervezte belsőben hajtsa álomra potenciálisan koronás fejét.

A szocializmusban is jól működő kapcsolatrendszerét bizonyítja, hogy 1980-ban a *Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola* igazgatója lett. Három év múlva ugyan elbocsátották, ő politikai okokat emelgetett, mások szerint egyszerűen szakmai nézeteltérése támadt az *Iparművészeti Főiskola* rektorával, de a kettő lehet ugyanaz. Szerencsére nagy baj ekkor sem történt. Ezt követően egy állami cég, az *Idea Iparművészeti Vállalat* művészeti vezetőjeként örvendeztetette meg a szépre szomjazók táborát újabb és újabb alkotásokkal.

Jött a rendszerváltás, és a paklit újra megkeverték. Ám Fekete ismét erős lapokat húzott. Egy az *Origóban* megjelent portré szerint „Fekete rendszeresen úgy beszélt, »mint egy mindentudó kulturális próféta. Keresztény-nemzeti vátesznek képzelte magát, aki visszahozza a művészetbe a kommunizmus által onnan kiűzött kereszténységet.« A hozzászólásai ugyanakkor sokakat meggyőztek hozzáértéséről, így 1990-ben az Antall-kormányban ő lett Andrásfalvy Bertalan Művelődési és Közoktatási Minisztériumában a kulturális helyettes-államtitkár.”² A jobb memóriával rendelkezők még emlékezhetnek erre a korszakra, az erősebb idegzetűek tán fel is idézhetik a korai kulturkampf állomásait.

Egy akkori MDF-es képviselő szerint *Makovecz Imre* építésszel különlegesen jó kapcsolatot ápolt, hiszen a hasonló a hasonló vonzza, és helyettes államtitkárként már 1992-ben harcolt a Makovecz által alapított, majd később általa elnökölt, és alaptörvényi pozícióba segített *Magyar Művészeti Akadémia* (MMA) jogaiért.

E korai politikusi korszakában érték persze apróbb kudarcok is. Például igazán szerette volna, ha az MMA bekerül az akkoriban készülő akadémiai törvénybe. De *Kosáry Domokos*nak, a *Magyar Tudományos Akadémia* nagytekintélyű elnökének ellenállása miatt végül csak azt sikerült elérni, hogy az MTA mellett alapított szervezet, a *Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia* sem került be a törvénybe, a *dögöljön meg a szomszéd tehene/akadémiája* elv szép példájaként. A második Orbán-kormány idején viszont fényes elégtételt vehetett mindezért. Ma az akadémiája kétharmadilag alaptörvényben rögzített, még ha csak gránitszilárdságában. Bár látjuk, hogy ez a gránit porlik, mint a szikla... Intézmények, pénz, kegydíj – természetesen csak egy politikai nézetei alapján jól behatárolható társaságnak.

Feketét hiba lenne úgy bemutatnunk, mint aki mindig pontosan tudta, hová kell állnia. Ezekben a zavaros évtizedekben könnyen mellényül az ember. Még az olyan rutinos rókákkal is előfordul az ilyesmi, mint szócikkünk hőse.

Voltak azok a boldog békeidők, amikor egy viszonylag stabil fenék szilárdan állt felettünk. Csupán oda kellett férni a tülekedésben, ami nem volt mindig egyszerű. De legalább a fenék, az biztos volt. Aztán jött ez a változásdolog, és összevissza keveredtek a hát-só felek. Pedig hányan, de hányan nyújtották már a nyelvüket egy nyalintásra, csak éppen nem lehetett pontosan látni, hogy az az alfél, amely éppen jutott, holnap meglesz-e.

Ott volt a pártja, a KDNP. Szilárdnak tűnt, hiszen (bár talán kicsit képzavaros lesz eme hasonlatunk) mégiscsak kétezer éves kösziklára épült. Ám a szikla megingott, a párt komoly botrányok közepette többféle hasadt. 1997-ben megszűnt a parlamenti frakció, Fekete György *Giczy Györggyel* tartott. Akkor mindketten biz-

tosak voltak abban, hogy semmiképpen sem szabad a Fidesszel szövötkézni. Giczy ezt valószínűleg ma is így gondolja, talán ezért is szorult ki a politikából. Csekély vigaszul szolgálhat számára, hogy a *Népszavában* néha még ki tudja fejteni a gondolatait.

Fekete hamarabb kapcsolt, jobbról előzőtt, így hamarosan a KDNP alelnöke lett. Visszaemlékezők szerint a különféle KDNP-s üléseken folyamatosan a *liberális mételynek* tartott Fideszt ostorozta, aki elrabolja a jobboldalt a valódi nemzeti érzésüektől.

Az idő malmai lassan öröltek. Orbán csillaga – hogy bizonyos testrészeit most ne említsük – nemcsak felemelkedni látszott, hanem megszilárdulni is.

A Fekete–Sunyovszky házaspár a 2002-es, valóban húzós választási küzdelem előtt már nem tartotta *liberális mételynek* a Fideszt, vagy legalábbis újfent beletörődött a megváltoztathatatlanba. Mondják, Fekete György ebben az időben szeretett volna megbarátkozni Orbánnal – akinek nyilvánvalóan akadtak deficitjei a művészvilágban. De az első körben nem a harcedzett belsőépítész és kultúrpolitikus kelt el, hanem az ő felesége, az egykori színésznő, a későbbiekben a szlovákiai *Magyar Kulturális Intézet* vezetője, Sunyovszky Szilvia. Ő 2003-ban Orbán Viktor személyes szóvivője lett, hivatalos titulusa szerint a civil kapcsolatokért felelős tanácsos. Ebben a minőségében szép mosollyal édesített, igazán szívhez szóló beszámolókat tett közzé Orbán életéről. Hiszen súlyos vereség után, vagyis a 2002-es választások kudarca után, nem árt emberi arcot felmutatni.

Mindazonáltal felesége révén sikerült Feketének, és barátkozhatott a mindent eldöntő miniszterelnökkel. Kétség nem fér hozzá, ő kitartott, miközben Orbánnal együtt kellett az ellenzéki keserű kenyerét enniük. De egyszer ennek is vége szakadt!

Az új idők új szeleinek megfelelően, aki a kedves vezető barátságát bírja, kap ezt-azt. Nagykövetséget, földbirtokot, ügyészséget, vízművet. És a többi. Sőt olyan is van, aki Művészeti Akadémiát.

S bár a szélsőjobbal kacérkodó, a mai kormányoldal jelentősei előtt nagy tekintéllyel bíró Makovecz időközben elhunyt, Fekete György zökkenőmentesen vette át a helyét, gyorsan megszerezte a *Műcsarnokot*, hozzá a *Vigadót*, és ráadásként egy szép *Hild* tervezte villát. Hozzácsaptak vagy négy és fél milliárd forintot: legyen életjáradéka a tagoknak – most már csak alkotni kellene valami maradandót.

Mi az *ars poeticája*? A Művészeti Akadémiában szempont a „nyílt és megvallott nemzeti elkötelezettség [...], aki kívülről gyalázza Magyarországot, valószínűleg nem lesz az Akadémia tagja, művészi kvalitásai ellenére sem”³ Hogy mi a gyalázás? Azt ők mondják meg. Hogy semmi kétségünk se maradjon a szellemiséggel kapcsolatban, sokat látott belsőépítészünk így fogalmaz: „azzal számolnunk kell, hogy például Konrád Györgyöt is magyarnak tekintik külföldön, bármit is mond rólunk”⁴.

Fekete ilyen...

FODOR GÁBOR,
az örök liberális

Ahogy sokan mások, *Fodor Gábor* is a *Bibó Szakkollégiumban* kezdte, → *Orbán Viktor* szobatársa is volt, bár azóta igen messzire kerültek egymástól.

A Fidesz megalapítóinak egyike, bár az előkészítésben nem vett részt, ugyanis pár héttel a nevezetes 1988. március előtt szerelt le.¹ Visszatekintve, a nyolcvanas évek végi Magyarországon alig kavardott fel az állóvíz, egyáltalán nem lehetett előre látni, hogy mily közel a birodalom összeomlása. A rendőrhatalom figyelmeztetés, amit akkor kaptak, ugyan nem tűnik olyan veszélyesnek, de még az is benne volt a levegőben, hogy esetleg lecsukják a Fidesz alapítása körül serénykedőket. „Az volt az alapelvünk, hogy cselekedjünk úgy, mintha jogállamban élnénk, ezzel is demonstrálva, hogy létezik másfajta viselkedés is. [...] Amit Sólyom László polgárjogból előadott, [...] próbáljuk komolyan venni a jogállamiságot.”² – idézte fel ezt az időszakot Fodor Gábor, máig ható tanulsággal.

Fodor hamarosan a Fidesz egyik szóvivője, azaz vezetője lett. A párt első plakátján, ahol Orbán Viktor képviselte a radikalizmust, → *Deutsch Tamás* az alternatívizmust, Fodor a liberalizmus

arca volt. Hamarosan tucatjával adta az interjúkat, a párt egyik legnépszerűbb vezetőjévé vált.

Az 1990-es választások után parlamenti bizottsági elnöki tisztséget kapott – nagy szó volt az ám akkoriban! Több tehetséges ifjú az ő tanácsadói köréből csinált később politikai karriert, mint *Balog Zoltán*, az Orbán-kormány későbbi minisztere, → *Pokorni Zoltán*, szintén volt miniszter, *Körmendi-Ékes Judit*, aki egy időben a médiahatóságot vezette, vagy a jogász *Mészáros István* a Hit Gyülekezetéből.

Ám gyorsan véget értek a szép idők. A kicsiny Fidesz-frakción belül elmergesedtek a viszonyok. Az Orbán–Kövér páros igyekezett átvenni a hatalmat, és aki nem parírozott nekik, csúnyán megjárhatta. (Lásd még a → *Kövér Lászlóról* szóló szócikket.)

Viszonylag hamar kialakult a „fodoristák” köre, amelynek tagjai közelebb álltak – legalábbis eszmeiségükben – az SZDSZ-hez. Kövér László vissza-visszatérő vádja szerint Fodor túl szoros kapcsolatot ápol a *Kis János* vezette SZDSZ-szel, talán kétszívű, kétlelkű, két tagkönyvű is – harsant fel mind hangosabban a kritika.

1992-ben döntött úgy a Fidesz vezetősége, hogy pártelnököt választ. Orbán álláspontja már akkor az volt, hogy jobb, ha egy jelölt indul, mert kettő esetén könnyen kitörhet a belháború. Többé-kevésbé előre eldöntött volt tehát, hogy Orbán egyedül versenyez a posztért. A kongresszuson, ahol Fodort is jelölték, és megkérdezték tőle, vállalná-e, félreértette a kérdést, és először igennel felelt. Harsány, zúgó taps volt rá a reakció, majd leülve Fodor kicsit zavarodottan jegyezte meg, hogy bocs, nem úgy gondolta, nem az elnökségre értette a kérdést, azt természetesen nem.

Petőcz György alapos interjúkötetéből tudjuk, hogy Orbán, amikor meghallotta pártbéli versenytársa igenjét és az elhangzását

követő tapsot, alaposan elvörösödött. Ám ment minden a maga útján. Orbánt, mint egyedüli jelöltet megválasztották pártelnöknek. S felerősödtek a párton belüli viták. A Fidesz elindult jobbra. És azóta sem állt meg.

Fodor még egyszer próbálkozott a választmányi elnöki tisztséggel, de Orbánéknak ez a kompromisszum sem kellett. *Szájer Józseffel* pedig az orbánisták nyertek.

Az események odáig vezettek, hogy Fodor és pár társa 1993-ban kilépett a Fideszből, lemondott parlamenti mandátumáról. Ahogy Deutsch Tamás később megjegyezte: *azok hagyták ott a Fideszt, akik utálták a focit.*³ De az ellentétek ennél mélyebbnek tűntek.

Fodor a továbbiakban a *Demokratikus Charta* szóvivőjeként tűnt fel. Ez a mozgalom oroszlánrészt vállalt a későbbi MSZP–SZDSZ koalíció feltételeinek megteremtésében.

1994-ben Fodor már az SZDSZ színeiben indult a választásokon. Az MSZP–SZDSZ 1994-es győzelme – és a Fidesz nagy-nagy veresége – után Fodor a Horn-kormányban az oktatási tárcát kapta meg.

„A világnézeti semleges oktatást megteremtése – ez volt az SZDSZ szándéka, az MDF-kormány után. A jól ismert dabas-sári iskolaüggyel összefüggésben⁴ külön is megemlítem, hogy az iskola nem szabad, hogy elkötelezett legyen egyik világnézet mellett sem, hanem helyet kell, hogy adjon annak, hogy beszéljenek bármelyik nézetről. Az iskola ne foglaljon állást, hanem mutassa meg a sokszínűséget. Célunk volt a NAT bevezetése is. Jártuk az országot, nem volt olyan település, ahol ne hirdettük volna ezt. A tartalom legyen nemzeti konszenzus gyűjteménye. Ugyancsak célunk volt a modern és nyitott, gyermekközpontú iskola megteremtése, szerintem is hibás a centralizált oktatás. Azt szerettük volna, ha a

felsőoktatás is nyitott, szabad legyen mindenki számára. Én azt gondolom, hogy van világnézetileg semleges iskola, de ez nem azt jelenti, hogy mi azok vagyunk.”⁵

Miniszteri korszakának utólagos értékelése: „Miniszterként határozott szándékom volt, hogy a kisebbségi oktatás jelentős hangsúlyt kapjon az oktatási rendszeren belül. Nagyon büszke vagyok rá, hogy másfél éves miniszterségem alatt készült el először egy átfogó cigány kisebbségi oktatási program, ami a szakemberek szerint az elmúlt időszakokban készült koncepciók közül messze a legjobb. Nagyon sajnálom, hogy ebből szinte semmi nem valósult meg.”⁶

Fodor minisztersége 1995. november 24-ig tartott. A hírek szerint már korábban sem volt jó viszonyban a miniszterelnök *Horn Gyulával*. (Sőt, állítólag még azt a hibát is elkövette, hogy a maga majdnem két méterével fotózáskor odaállt a kormányfő mellé.) Azért mondott le, mert nem értett egyet a kormány 1995. november 23-ai, a művelődési tárcát súlyosan érintő pénzügyi döntéseivel, így például a kisebbségi oktatásra, a romaügyekre szánt pénzek megkurtításával.

„Egy demokratikus párt esszenciája, hogy vitatkozik” – jelentette ki 2003-ban, amikor az SZDSZ-en belül komoly viták alakultak ki az újabb MSZP–SZDSZ-es koalíciós együttműködésben. Fodor vitatta a koalíciónak azt a megoldását, hogy úgy szabadult meg a pénzügyi felügyelet hosszú időre, még a Fidesz által kinevezett vezetőjétől, hogy az egész intézményt átalakította. „Egy jogállamban nem lehet megtenni azt, hogy azért változtatunk meg jogszabályokat, hogy megszabaduljunk bizonyos emberekről. Még ha az előző kormány is nemegyszer így járt el”⁷ – jegyezte meg. (Ó, ha ezt a 2010-es világot ismeri...)

Fodor úgy vélte, hogy bár a 2002-ig hatalmon lévő Fidesz-kormány rendszeresen a saját embereit ültette azokba a pozíciókba, amelyekbe pártsemleges embereket kellett volna, mégsem szabad őket mindenféle jogi trükkökkel eltávolítani, hiszen ez ellentmond a jogállamiság elveinek. Továbbá nem értett egyet a BTK módosításával, következetes liberális álláspontot képviselve kitartott a szólásszabadság elve mellett, és fellépett a gyűlöletbeszéd büntethetősége ellen. »Nem helyes és nem is alkotmányos a törvényjavaslat« – ismertette álláspontját kedden az MTI-vel a kisebbik kormánypárt politikusa [a gyűlöletbeszéd törvényről]. Fodor Gábor közölte: egyetért azzal, hogy határozottan fel kell lépni az antiszemita, a rasszista és a kirekesztő nézetek ellen, »ezt azonban nem lehet a büntetőjog eszközével, a szólásszabadság csorbitásával megtenni.«⁸

Közben újra és újra vitába keveredett egykori párttársaival is. Szép példa erre 2006-ból: »Kövér László itt tegnap november 4-e örököséként jellemezte azt a szocialista pártot, amely már két alkalommal is a többpárti demokrácia szabályainak betartásával adta át a kormányhatalmat a korábbi ellenzéknek. Újra meg újra kommunistaként jellemzi azt a szocialista-szabaddemokrata koalíciót, amely első kormányzása idején három évig nem élt kétharmados többségével, határozottan megerősítette az ellenzék előjogait, piacbarát törvényeket hozott a gazdaságpolitikában, és második kormányzása idején is minden hibája mellett sokkal inkább tisztelben tartotta és tartja az ellenzéki jogokat, mint a Fidesz vezette kormánytöbbség.«⁹

Fodor Gábor a pragmatikusabb SZDSZ-vezetéssel szemben kitartó liberálisként egyre inkább a párt belső ellenzékeként funkcionált. Többek között → *Bauer Tamással* sokat bírálták a költségvetési politikát, a hiány növekedését, a pénzügyi fellazítást.

2007 májusában Fodor lett a környezetvédelmi és vízügyi miniszter, az örökös állatkert-igazgató és addigi miniszter, *Persányi Miklós* helyett. Bár határozott és karakteres környezetvédelmi miniszternek tűnt, aki az e szférában oly fontos civil szervezetekkel is egész jól megtalálta a hangot, a koalíciós viták nyomán a többi SZDSZ-es miniszterrel együtt ő is lemondott, és kilépett a kormányból, amelyet ugyan a Parlamentben, kívülről támogatni kényszerült.

Többször indult az SZDSZ elnöki posztjáért. 2007-ben *Kóka János* gazdasági miniszterrel szemben – aki korábban nem volt politikus – drámai küzdelemben, szavazategyenlőséggel alulmaradt. A hosszú viták alaposan megrázták az SZDSZ-t, s mire 2008-ban Fodor pártelnök lett, kevés maradt a régi dicsőségből.

Pártelnöki programját 2011 novemberében, utólag így foglalta össze: »az SZDSZ elnökeként párbeszédet hirdettem a különböző politikai erők között. Szerettem volna kikényszeríteni, hogy egy szakértői kormány jöjjön létre, mert látható volt a válság súlyossága. Abban láttam a kiutat, hogy egy tekintélyes közgazdász vezetésével, például Surányi Györgyével, alakuljon kormány, tegye rendbe az ország gazdaságát és legyenek előrehozott választások, ha szükséges. [...] Az SZDSZ nem tűnt volna el, a szélsőjobb nem erősödött volna meg ilyen mértékben és nem lett volna a Fidesz kétharmados győzelme, ha akkor van bátorság a szocialista pártban és a szabad demokratákban.«¹⁰

2008 júniusában azt ajánlotta, egyezzenek meg a pártok, hogy ha mégis lennének előrehozott választások, a győztes ne változtassa meg az alkotmányt, ne alkosson olyan szabályt, amely lehetővé teszi az erős elnöki hatalom kialakulását, illetve ne adjon választójogot a határon túli magyaroknak.¹¹

Az 1990-es választásokon még komoly esélye volt annak, hogy az SZDSZ nyer, és ha ez nem is következett be, de stabil váltópártnak tűnt. Ám a kétezres évek első évtizedének végén már az volt a kérdés, egyáltalán bejut-e a Parlamentbe, képes lenne-e elérni az ötszázalékos határt. A 2009-es európai parlamenti választásokon az SZDSZ nem érte el a szükséges küszöböt, kiesett, így Fodor lemondott a pártelnökségről, s nem sokkal később – immár másodszor – parlamenti mandátumát is visszaadta.

A 2010-es vereség után jó darabig eltűnt a nyilvános politikai szinterről, bár időről időre felleppentek a hírek, hogy készül a visszatérésre. Egy-egy interjú, majd egy alapítvány létrehozása jelezte, hogy tervez valamit. Sok kritikusa szerint relatíve későn, 2013 áprilisában lépett elő új pártjával, a *Magyar Liberális Párttal*, amelyben főként fiatal, a politikában még nem kompromittálódott társakkal dolgozott együtt.

Sokáig úgy tűnt, hogy Fodorék pártja az MSZP-vel szövetségben indul a választásokon, és az előzetes hírek szerint a *Magyar Liberális Párt* elnökének is biztos befutó helyet ígértek a közös listán. Aztán drámai tárgyalásokat követően a szocialisták visszakoztak.

„A Fidesz 2014-ben legyőzhető, ha lesz értelmes, okos, nagyvonalú együttműködés a politikai szereplők között” – mondta a már idézett, *Népszavában*¹² megjelent interjújában. Azonban 2013 legvégéig az „értelmes, okos és nagyvonalú együttműködés” bármit is jelentsen, nem jött létre.

De a Fideszt az általa megalkotott választójogi törvényből következően csak egy egységes, széles összefogáson alapuló ellenzéki koalíció lenne képes legyőzni, erre azonban jó darabig hiába vártunk. Az MSZP megegyezett ugyan az Együtt-PM-mel, ám soká-

ig sem a Gyurcsány-féle *Demokratikus Koalícióval*, sem Fodorék liberális pártjával nem.

A 2013. október 23-ai ellenzéki tüntetésen, bár ezrek skandalizáltak az *Összefogást! Összefogást!* jelszót, az ellenzéki pártok nem léptek az összefogás érdekében.

2014 elején végül váratlan és gyors fordulat történt. Az MSZP és az Együtt-PM nemcsak a Gyurcsány-féle DK-val egyezett ki, hanem a Fodor-féle *Magyar Liberális Párttal* is, és Fodor Gábor a közös lista előkelő negyedik helyére került.

Kérdés, e platform meg tudja-e valósítani a Kis János-i elvet, amelyet Fodor így foglalt össze: „Végre jobb-, bal- és liberális oldalon föl kell ismerni azt, hogy egymással néhány alap politikai és gazdasági kérdésben meg kell egyezni. A többiben pedig majd vitatkozunk tovább.”¹³

A vita, az biztos.

GAUDI-NAGY TAMÁS, *a szélsőjobber jogvédő*

Magyarországon a szélsőjobb már rég nem a spájzban van, hanem a Parlamentben és a mindennapokban.

Az antiszemita, cigányellenes, homofób nacionalisták boldog mosollyal építik ki saját infrastruktúrájukat, sajtójukat, mozgalmakat és szervezeteiket, miközben a jogállam csak csodálkozva néz, hogy nahát, nahát.

Gaudi-Nagy Tamás ügyvédként, képviselőként, de egyszerű provokátorként is megbízható, kiszámítható jobber, aki bármikor kész magas színvonalon egy kis botrányt kavarni, csöppet zsidózni, és az európai demokratikus intézményeket simfölni. Mindezt persze úgy, hogy érezteti, ő a jövő embere, az idő neki dolgozik, ő fogja átvenni a hatalmat – lesz itt még finom kis nácizmus, ha mind belepusztulunk, akkor is.

Gaudi-Nagy jogi tanulmányait Szegeden kezdte, és egy visszaemlékezésében említi, hogy ott *Pokol Béla*, ma fideszes-jobbikos, korábban kigazda jogászprofesszor volt rá nagy hatással.¹ Csakugyan, Pokol egy időben a szegedi egyetemen felettébb népszerű volt diákjai körében, csak később rossz útra tért – nyilván kellett

a pénz –, és egészen mélyre süllyedt a jobboldali politizálásban, míg végül szégyenszemre a teljesen fideszizált alkotmánybírósági kifizetőhelyre került díszpintynek. De madarat tolláról.

A kis Gaudi-Nagy hamar elkezdett érdeklődni a politika iránt. Mint olyan sokan, ő is a liberális Fideszben kezdte, saját beszámolója szerint gimnazistaként, 1988-ban, két hónappal az alapítás után. 1992-ig ki is tartott ott, de fontosnak tartja megjegyezni a saját honlapján közzétett interjújában, hogy a „párt liberális politizálásához nem asszisztált”.² E megjegyzés fényében különösen érdekes a '92-es távozás, ugyanis ekkoriban kezdett el a Fidesz távolodni saját liberalizmusától, és indult el azon az úton, amelyen éppen a Gaudi-Nagy-féle Jobbikkal fut versenyt a szélsőjobb szavazók kegyeiért.

Gaudi-Nagy ezután „pár évet az MDF-ben is lehúzott, de mindig a konzervatív-nemzeti gondolat állt legközelebb a szívéhez, rendszeres látogatója volt a MIÉP-gyűléseknek, nemzeti megmozdulásoknak”.

Alapító tagja és tiszteletbeli elnöke a szép nevű *Magyar Csofaszarvas Egyesületnek*, „amely a Kárpát-medencében élő magyar közösség kulturális örökségének megóvásáért és fiataljaink nemzeti öntudatának megerősítéséért dolgozik”. Az egyszázalékos adófelajánlásokat is gyűjtő szervezet annyira közel áll a szívéhez, hogy egy ideig épp az ő ügyvédi irodája címen volt bejegyezve.

Az időközben ügyvédi szakvizsgát tett Gaudi-Nagy politikai szocializációjának másik terepe a szintén a szélsőjobbra sorolt *Magyarok Világszövetsége*. Valószínűleg itt fejlesztette tökélyre szónoki képességeit, beszédeiben ma már csak úgy repkednek a Csonka-Magyarország, Trianon, zsidó és egyéb, szélsőjobbos füleknek kedves kifejezések.

A Fideszben indult, majd MDF–MIÉP vonalon igyekvő fiatalember egy ideig az orbáni államigazgatásban is próbálgathatta oroszlánkörmeit. „1999 őszén volt egy röpke kitérője az államigazgatásba; Hende Csaba kérésére az Igazságügyi Minisztériumban volt titkárság-vezető, bábáskodott az államalapítási emléktörvény létrejötténél, ám a 3 hónapos próbaidő leteltével eltávozott.”³ E hendei mélységű kapcsolatról nincsenek további információink.

Európai jogi szakjogász, bár az *Európai Unió* kitartó bírálója. 2003-ban a csatlakozásról szóló népszavazás során szakértőként vett részt az ellenző oldal kampányában. „Látható volt, hogy a csatlakozás egyoldalú és kizsákmányoló feltételekkel történik.”⁴

Ennek fényében kétségtől érdekes, hogy a szolgáltatásait kínáló ügyvédi honlapján felveti kedves ügyfeleinek, mi mindenre jó az *Európai Unió*, a közös jog. „A csatlakozás után számos új jogi lehetőség kínálkozik” – próbál kedvet csinálni egy általa menedzselte európai eljáráshoz.⁵

De mindez csak előjáték a későbbiekhez. Gaudi-Nagy saját bevallása szerint 2002 óta vált fokozatosan ismertté ügyvédként és jogvédőként „többek között a Lelkiismeret '88 csoport vezetője, Kocsis Imre vagy Budaházy György védelme miatt.”⁶

Persze ügyvéd az anyagiylkosnak is jár. Az ügyvédi képviselő nem egyenlő azzal, hogy a jogi eljárásban közreműködő szakember egyetértene védené nézeteivel, tetteivel. Ám ha valaki ügyvédként politikus is, ráadásul politikailag erősen átszínezett ügyekben működik közre, közel sem ilyen egyszerű a megítélése. Illetve esetünkben mégis az, hisz' Gaudi-Nagy a tárgyalótermet is rendszeresen politikai színpadnak használja. Védői tevékenysége egyértelműen politikai tevékenységének részévé vált. A *Lelkiismeret '88* vagy Budaházy védelme inkább politikai, mint jogi munka számára.

Többek között Gaudi-Nagy *találmánya* volt, hogy a *jogvédelem* kifejezést kiterjesztette a szélsőjobbosok elleni, erkölcsileg mindenképpen jogos akciókra is. A jogi lehetőségeket, a liberális jogállam megengedő voltát igyekezett kihasználni, hogy mind több teret kaphassanak a szélsőjobb uszítók, illetve mentesüljenek tetteik esetleges következményeitől. A liberális magyar demokrácia paradoxonja, hogy szabadelvű módon teret adott nemcsak a liberalizmus, hanem a demokrácia esküdt ellenfeleinek is. Gaudi-Nagy és néhány társa nagyszerűen tudott élni ezzel a lehetőséggel. A *jogvédelem*, az *emberi jogok* érvényesülése ma már sok esetben azt jelenti, hogy szabadon lehet zsidózni, cigányozni, uszítani, de adott esetben az alkotmányos rend ellen tetteleg is fellépni.

Amúgy a *Lelkiismeret '88* csoportról elég legyen annyit megjegyezni, hogy nevében a 88 a szélsőjobb nemzetközileg elfogadott kódja, a német ábécé nyolcadik betűjére, a H-ra utal, jelentése egyszerűen csak annyi: Heil Hitler.

Védené, Budaházy viszont a 2002-es Erzsébet híd elfoglalásától – a szerintük csalással megszerzett szocialista hatalom ellen tiltakozásul – jutott el a terrorizmus vádjáig.

Adódna a módszer, hogy ha a jog nem ad elég lehetőséget az uszító szélsőjobbosok elszigetelésére, akkor a társadalom mértékadó tagjai mutassanak kellő távolságtartást. Állatpornó is létezik, szereplőivel mégsem szokás magára valamit is adó embernek támogatólag, kedélyesen kvaterkázni. Ráadásul, amíg az állatpornó maximum csak undorító, a szélsőjobb *potenciális gyilkos*.

Ugyanakkor éppen Gaudi-Nagy és néhány társa azzal, hogy kihozta a B-középből a szélső-jobboldaliságot, és részben értelmiségi narratívává változtatta, altatta el egyesek figyelmét, tette többek számára egyenesen elfogadott diskurzussá a náculást. Persze, egy

ügyvéddel, egy parlamenti képviselővel mégsem lehet úgy bánni, mint egy utcai verőemberrel, ez igaz. Csakhogy a rafkós politikus bajkeverő képessége valószínűleg sokkal hatékonyabb, mint verőember testvéreie. Ezért is meglepő, hogy még olyan, nemzetközi háttérű, komoly szaklapkiadó orgánus is érdeklődő egyetértéssel kérdegeti *nemzeti jogvédő* munkájáról Gaudi-Nagyot, mint a *Wolters Kluwer Kft. Ügyvédvilágja*.⁷

Tehát ne tessék meglepődni mindazon, ami itt történik.

Gaudi-Nagy 2004 augusztusa óta a *Nemzeti Jogvédő Alapítvány* tagja, 2007 óta ügyvezetője, 2008 óta az önálló szervezetként létrehozott *Nemzeti Jogvédő Szolgálat* ügyvezetője.

A 2006. október 23-án történt, jobber szóhasználat: rendőri erőszak kivizsgálására alapult *Civil Jogász Bizottság* tagja volt. Igazi ismertséget éppen a 2006. októberi ügyekben játszott szerepével szerzett. Bár a történeteknek több olvasata van, az kétségtelen, hogy a szabadcsapatok a hatalmat, a rendőrséget szemtelenül provokálták az utcai csetepatékban. A cél talán a komolyabb rendőri ellentámadás kikényszerítése, és az ennek nyomán kitörő spontán népi felháborodással a kormány megbuktatása lehetett. Az addig Magyarországon sosem tapasztalt utcai verekedések, gyűjtogatások, rombolások kezelésére felkészületlen rendőrség időnként túlzott ellenerővel lépett fel, s az események eszkalálódásához valószínűleg az is hozzájárult, hogy az úgynevezett békés tüntetőknek sem volt tapasztalata abban, mit jelent, ha a rendőrség visszaüt.⁸

A Fidesz nyomban felismerte, hogy a történeteket jól ki lehet használni a Gyurcsány-kormány ellen. S az egyre inkább szélsőjobbra sodródó → *Morvai Krisztina* mellett Gaudi-Nagy Tamás szerepelt sokat az eseményekhez kapcsolódó ügyekben, többek között *Balog Zoltán* lelkésszel (ma Orbán miniszterével) együtt. A Gaudi-Nagy-

Morvai páros mind gyakrabban tűnt fel, hol rendőrsorfall előtt protestálva, hol sajtótájékoztatón, vagy éppen a tárgyalóteremben, ahol a „terroristák” ellen küzdöttek.

Az emberi jogi szókészletet ügyesen kihasználva-kifordítva megalapozói lettek a *gyurcsányi rendőrterror* narratívájának. S Balog lelkésszel együtt csakugyan szép példáját adták annak, miként tud a szélsőjobb és az ún. mérsékelt középjobb együttműködni.⁹

Gaudi-Nagy komoly jogi munkát végzett a Jobbik félkatonai rohamcsapata, a különféle neveken feltámadó *Magyar Gárda* érdekében is, illetve hogy a betiltott, erősen pincéröltözetre hajazó gárdaegyenruhát mégiscsak viselni lehessen nyilvánosan.¹⁰

Gaudi-Nagy értelmezésében a szabadságjogok arra (is) valók, hogy másokat megfélemlíthessünk, szóban, írásban vagy tetteleg, akár vélt származásuk okán.

A 2010-es választási kampányban többek között azzal a remek mondattal vétette észre magát: „ha kell, adott esetben népszavazással határmódosítás is történhet... Ehhez erős hadsereg is kell”.¹¹

Népszavazás és erős hadsereg – így együtt.

2010 óta parlamenti képviselő, méghozzá az egyik legtöbbet szereplő honatya. Emlékeztessé antiszemita jellegű hozzászólásai teszik. Így például, amikor a holokausz- emlékhelyre szánt pénzt *felajánlotta* a magyar egészségügynek,¹² vagy kétségbe vonta, hogy az auschwitz múzeumban bemutatott események összhangban állnak-e a történelmi tényekkel.

De a tárgyalóteremben is megtalálja az alkalmat arra, hogy zsidózzon egy pöttyöt. Egy per során a bírótól megkérdezte, hogy zsidó-e, mert akkor nyilván elfogult.¹³ A „kérdés” ötlete nem egészen eredeti, egykori „jogvédő” testvére, *Grespik László* próbálkozott 2004-ben ezzel. Az ügyvédi kamara – melynek Grespik je-

lenleg is elnökségi tagja – akkor úgy reagált: noha helyteleníti az esetet, alkotmányosértő volna úgy korlátozni a védőügyvéd jogát, hogy ilyen kérdés feltevésétől eltiltsák. A bíró most fegyelmi eljárást kezdeményezett Gaudi-Nagy ellen az ügyvédi kamaránál – érdeklődve várjuk az eredményt.

Nem sokkal 2013 karácsonya előtt Gaudi-Nagy Párizsban komoly vitába keveredett a repülőtér biztonsági személyzetével, mert azok nem akarták sajtjaival felengedni a gépre, Gaudi-Nagy meg erősködött. Miután a *vs.hu* erről beszámolt, azon nyomban világméretű összeesküvést látott ez ügyben is: „akiknek ez a téma karácsony előtt egy nappal nyer fontosságot, azok nyilvánvalóan a nemzetért elkötelezetten dolgozó képviselők esküdt ellenségei”¹⁴.

Érdemes megfigyelni, hogy az ügyvédként általában normális öltönyt, nyakkendőt hordó Gaudi-Nagy a Parlamentben rendszerint parasztinget visel, amit leginkább csak népi tánccsoportok szereplőin látunk manapság. Messziről jelezve, hogy viselője más, mint itt a többiek.

Mit hozhat a jövő?

Emberünk vágyai szerint akár Fidesz–Jobbik koalíciót is. Ennek igazolására álljon itt egy kis parlamenti párbeszéd:

„Rogán Antal: Most kell kétharmadba betonozni a rezsicsökkentést; amíg van kétharmad.

Vágó Gábor (bekiabál): Félsz, hogy nem lesz?

Gaudi-Nagy Tamás: Nyugodj meg, Gáborkám, velünk lesz meg. [...] Akkor lesz itt rend!”¹⁵

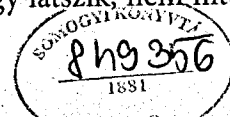
GÖNCZ ÁRPÁD,

az én köztársasági elnököm

Már lejárt elnöki mandátuma, amikor egy jelentéktelen interjúért kellett elballagnom Göncz Árpád köztársasági elnökhöz, kit a háta mögött – néha persze a színe előtt is – tisztelői csak Árpi bá'-ként emlegetnek. Árpi bá' irodája a Parlament melletti irodaépületben volt akkor. Az ember természetesen lelkesen ment hozzá, mert Árpi bá' csuda klassz pasas maradt. Nem szállt fejébe a dicsőség, érzékeny, okos, szellemes és pontos. Mondhatni ideális interjúalany.

A beszélgetés végén a bőven apám korú köztársasági elnök udvariasan megkérdezte, hogy kitalálok-e, majd az előszobájáig kísért, ahol is én egy határozott mozdulattal feltéptem egy ajtót, és ugyanazzal a lendülettel beléptem a gardrób szekrénybe. Eggyel arébb nyúltam. A fenébe ezekkel a modern irodákkal. Minden ajtó olyan egyforma!

A köztársasági elnök türelmesen megvárta, míg kikászálódok a szekrényéből, és megmutatta, melyik ajtó vezet a folyosóra. Kinyitotta nekem a jó ajtót, és többször megkérdezte, egészen biztos vagyok-e benne, hogy kitalálok az épületből. Határozottan állítottam, hogy igen, de a történetek után úgy látszik, nem hitt nekem.

Hát elkalauzolt a liftig, talán még a gombot is ő nyomta meg helyettem – de ez azért már nem egészen biztos. De az igen, hogy már csukódott az ajtó, amikor utánam kiabált: *Szóval a földszinten egyenesen, aztán egy kicsit balra...*

A kis történetek a nagy emberekről tudják néha a legtöbbet elmondani.

Ő az én elnököm.

Az én köztársasági elnökömről büszkének lehet lenni. Az én elnököm egész életútja példás. Pedig a 20. század igazán megtépzta. Volt katona a második világháborúban, harcolt a németek ellen, megszökött az orosz fogságból. A demokrácia rövid éveiben egy demokratikus pártban működött. 1956-os szerepéről sokat tudunk, meg arról, hogy akkor is helyén volt a szíve. Életfogytiglanit is kapott. Sok-sok évet le kellett ülnie belőle, de ez sem törte meg.

Az én elnököm nem hódolt be hatalmaknak, nem kuncsgorgott jó állásokért, nem kért kisebb-nagyobb tisztségeket. Az én elnököm talpig becsületes ember.

Jogot végzett, és járt a gödöllői agráregyetemre, de lediplomázni politikai okokból már nem engedték. Állítólag autogén hegesszőként is megállta a helyét, ha úgy hozta a sors.

Az én elnököm sokat műfordított. A *Gyűrűk urát* egész nemzedékek az ő magyar hangján élvezhették, élvezhetik. De *Updike* bosszorkányai is tőle tanultak meg magyarul, ahogy *Hemingway* vagy *Golding* számos hőse.

Az én elnököm szépen és helyesen tud írni sarusokról vagy találkozásokról. Színpadi műveket is alkot. Amúgy nyelveket beszél, széles látókörű, művelt ember.

Az én elnököm tudta, hogy elnökként a nemzet egységét kell képviselnie. De azzal is tisztában volt, hogy akadnak olyanok, néha

kormányon is, akik a szükséges egységet akarják szétörni. Akik azt képzelik, némi parlamenti többséggel a birtokukban vihetik a köztévét, a közrádiót. Az én elnököm felismerte, hogy az ő alkotmányos kötelessége ilyenkor a valódi többség, a valódi nemzeti egység mellett fellépni.

Későbbi korok történészei talán azt is feltárják, milyen komoly szerepe volt abban, hogy a taxisblokádból nem lett nagyobb baj. Hogy a csetlő-botló, amatőrökkel teli új kormány egyes tagjainak hibájából nem lett végzetes kár, nem lett vérontás.

Az én elnököm azt is tudja, hogy a nemtelen támadásokkal nem kell törődni. Volt benne része elég – de se baj. Érezhette mindig a polgárok döntő többségének a támogatását. A szeretetét. Az én elnököm léte bizonyítja sokaknak, hogy a „politikus” mégsem a cinikus, a hatalomvágyó, a pénzéhes szinonimája.

Mondták rá olyanok, akik talán politikai elvakultságuk okán nem értették meg, hogy mekkora szerencséje volt az országnak, hogy ilyen elnöke van: könnyű neki, az elnöknek nincs valódi hatalma. Lehet akár szeretetreméltó, közkedvelt is. Később utódai – ki így, ki úgy – mégiscsak azt bizonyították elnökségükkel, nem is olyan könnyű ez.

Az én elnököm népében állított magának ércnél maradandóbb emlékművet.

A mi elnökünk: Göncz Árpád.

GÖNCZ KINGA,

a civil

A Göncz név meglehetősen jól cseng a magyar közéletben. A volt külügyminiszter édesapja, → Göncz Árpád minden valószínűség szerint még ma is előkelő helyen áll a minden idők legkedveltebb magyar politikusi rangsorban. Még akkor is, ha a jobbszélről rendre dühödt támadások érik. Göncz Árpád becsületessége, ember-sége, egyenessége máig példaadó lehetne a közéleti pályát választóknak.

Lánya, aki édesapjáról a nyilvánosság előtt Árpádként beszél, relatíve későn lépett a politikusi pályára.

1972-ben orvosként végzett a pesti egyetemen, 1978-ban pszichiátriai, később pszichoterápiás szakvizsgát tett. 1972 és 1978 között az Országos Elme- és Ideggyógyintézet munkatársa, 1978 és 1986 között a szolnoki Hetényi Géza Kórház pszichiátere volt. Ezután az Országos Rehabilitációs Intézet adjunktusa volt 1989-ig. 1990 és 2002 között egyéni pszichoterapeutaként dolgozott. 1989-ben lett az ELTE Szociálpolitikai Tanszékének adjunktusa, ahol kommunikációs készségfejlesztéssel, mediációval és szervezetfejlesztés-

sel foglalkozott. 1998 és 2003 között a Közép-európai Egyetemen (CEU) az előítéletek szociálpszichológiáját tanította.

Közéleti érdeklődését jelzi, hogy a pszichiáteri munkán kívül 1994 és 2002 között a *Partners Hungary Alapítvány* igazgatója volt. Ez egy amerikai eredetű nemzetközi nonprofit szervezet, amely a konstruktív konfliktuskezelési kultúra megteremtését, a demokrácia-, a tárgyalástechnikák és a változásmenedzsment oktatását tűzte ki célul. A munka keretében Göncz Kinga Albániában, Grúziában, Koszovóban, Romániában és a volt Jugoszláviában a társadalmi konfliktusok megelőzését és kezelését végző központok fölállításában vett részt. 2001 és 2002 között a *Soros Alapítvány* kuratóriumának elnökhelyettesi tisztét is betöltötte.

Ezt követően került a politikai életbe, 2002-ben a Medgyessy-kormányban az *Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium* civil koordinációért felelős politikai államtitkára lett, utána rövid időre esélyegyenlőségi tárca nélküli miniszteré nevezték ki. 2004-ben → Gyurcsány Ferenc kormányra kerülése után az újonnan megalakított *Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium* vezetője lett.

2006-ban, az újabb MSZP-SZDSZ győzelem után külügyminiszternek nevezték ki. 2009-ben a *Magyar Szocialista Párt* listavezetőjének javasolták az év nyarán tartandó EP-választásra, ezért 2009. május 1-jével lemondott külügyminiszteri tisztségéről.¹

„Az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság egyik alelnökeként a tagállamok közötti együttműködés elmélyítéséért dolgozom, többek között a terrorizmus elleni harc, a bevándorlás-politika és menekültügy, az emberi és benne a kisebbségi jogok védelmének területén. A Foglalkoztatási és Szociális Bizottság póttagjaként a munkahelyteremtést, a szociális Európa vívmánya-

inak megőrzését, a társadalmi összetartozás erősítését célzó európai uniós jogszabályalkotás a feladatom” – írja saját honlapján.²

Göncz Kinga a megbízható, kiszámítható szakpolitikus képét mutatta minden egyes posztján: Bizonyára, ha békésen viselte politikus kollegái időnként nehezen érthető lépéseit, mindig akadt, aki megjegyezte, könnyű neki pszichiáter létére, és egyáltalán nem baj, hogy akad e társaságban egy szakképzett elmeorvos is. Belekötni nagyjából olyan érvekkel tudtak, mint a szlovák nacionalista Ján Slota, aki „kócosnak” titulálta.

2010 után megpróbálták belekeverni a moszkvai kereskedelmi kirendeltséggel kapcsolatos ügybe. Ebben azzal vádoltak meg magyar külügyi tisztviselőket, hogy áron alul adták el a moszkvai magyar kereskedelmi kirendeltség épületét, de Göncz Kingát végül csak tanúként hallgatták meg, és a vád összedőlni látszik.³

Az Európai Parlamentben → Morvai Krisztina egy vita során azzal vádolta, hogy olyan kormány tagja volt, amelyik erőszakos, szélsőséges cselekményeket követett el a nép ellen. Erre Göncz Kinga azt felelte, hogy 2006-ban a Jobbik által támogatott, szélsőséges félkatonai csoportok tagjai intéztek agresszív támadást a budapesti tv-székház ellen. Hozzátette, a történelemből tudjuk, hogy az erőszakhoz vezető út a gyűlöletbeszéddel kezdődik. Közös felelősségünk, hogy ez a tudás ne vesszen feledésbe, mert „a magyarországi Jobbik uszítása a romák és a zsidók ellen már eddig is drámai következményekhez vezetett”.⁴

Határozott álláspontja, hogy alapvető jogokat sért a hajléktalanság büntetése, a magyar kormány parlamenti többsége pedig semmibe veszi az emberi méltóság védelmét, amikor büntetést helyez kilátásba.⁵

Az Európai Parlament petíciós bizottságának egyik érdekes ülésén is határozott állásponttal állt elő. A petícióban, melyet tárgyaltak, azt kifogásolták, hogy Magyarországon szülésznő nem, csak szülész-nőgyógyász szakorvos diagnosztizálhatja a várandósságot, követheti nyomon a nem veszélyeztetett, normális terhesség folyamatát, és végezheti el a szükséges vizsgálatokat. Göncz szerint Magyarországon tényleg súlyos a helyzet, mert a császármetszések aránya jóval magasabb, mint más országokban, és az Egészségügyi Világszervezet által javasoltnál.

„A beavatkozáspártiság a hálapénz rendszerén alapul, s arra kényszeríti a nőket, hogy kórházban és ne otthoni körülmények között legyenek kénytelenek világra hozni gyermekeiket” – fogalmazott Göncz Kinga, aki szerint az irányelv megfelelő átültetése emberibbé tehetné a szülést, valamint az azt megelőző és azt követő egészségügyi ellátást.⁶

Bizonyítva, hogy előéletéről sem feledkezett meg, javaslatára fogadták el a *Jogok, egyenlőség és polgárság* nevet viselő programot, amely befogadóbb, a kirekesztést és a gyűlöletkeltést elutasító, a hátrányos megkülönböztetés minden formája ellen fellépő társadalom létrejöttét hivatott elősegíteni. Az uniós program csaknem négyszáznegyven-millió euróból gazdálkodhat a következő hét év folyamán. A támogatásból azok a civil szervezetek részesülhetnek, amelyek az unió területén élők jogainak érvényesítését és tiszteletben tartásának az előmozdítását szolgálják majd.⁷

GYÖNGYÖSI MÁRTON,
a zsidónumerikus

A szélsőséges Jobbik ifjú csillaga, az első munkatapasztalatait nagy, nemzetközi, pénzügyi multiknál szerző Gyöngyösi Márton talán egy lenne a párt antiszemita hangadói közül, kinek nevét maximum az *annalesek* szorgalmas olvasói ismernék, ha nem sikerült volna egy parlamenti beszédével ritka egységfrontba tömörítenie az összes többi pártot.

2012. november 26-án a következőket mondta a gázai konfliktus kapcsán: „itt lenne az ideje [...] annak, hogy felmérjük azt, hogy az itt élő, és különösen a magyar Országgyűlésben és a magyar kormányban hány olyan zsidó származású ember van, aki bizonyos nemzetbiztonsági kockázatot jelent Magyarország számára. Úgy gondolom, hogy adásai egy ilyen felméréssel Magyarországnak.”¹

Az érdekesség kedvéért jegyezzük meg, hogy a neki válaszoló, vén róka külügyi államtitkárnak, Németh Zsoltnak nem volt semmi furcsa e szövegben, és semmitmondó válasszal ütötte el a dolgot. Ahogy az ülést levezető, amúgy szintén jobbikos Balczó Zoltán sem nehezményezte az otromba felszólításba rejtett vádat. Bár lehetséges, jobbikos a jobbikosnak nem vájja ki a szemét.

Ennek ellenére lassan leesett a tantusz. Politikai ellenfelei szerint Gyöngyösi a zsidókat listázná – ő később úgy magyarázta a szövegét, hogy csak az Országgyűlésben, illetve a kormányban. Csak az izraeli-magyar kettős állampolgárokra gondolt. Ha csak úgy nem. Nincs vita, a szövegben megtalálható az „itt élők” kifejezés, és határozottan elhangzott a „zsidó” szó is.²

Ráadásul Gyöngyösi többszörös visszaeső. 2012 februárjában szocialista politikusok azért jelentették fel, mert „a *The Jewish Chronicle* című folyóiratnak adott nyilatkozatában megkérdőjelezte a holokaust magyarországi áldozatainak a számát, azt a tényt, hogy több százezer magyar állampolgárt zsidó származása miatt gyilkoltak meg, illetve deportáltak a második világháború alatt”³

A Jobbikban talán akadtak, akik érezték, ezúttal tán kissé túllőttek a célon, de óvatoskodtak, mégsem akarták elijeszteni érzékeny lelkű, antiszemita támogatóikat valódi bocsánatkéréssel. A párt botrányembere, Novák Előd szerint „Marci felületesen fogalmazott”⁴. De ezután gyorsan ő maga intézett kérdést képviselőtársaihoz, hogy miféle kettős állampolgársággal rendelkeznek. Csak az akkor még LMP-s Ertsey Katalin válaszolt neki, hogy ő piréz⁵ – mire a viccet nem értő Novák azonnal lemondásra szólította fel. Hahaha.

Egyébiránt a Gyöngyösi kijelentése ellen rendezett Parlament előtti tüntetésen⁶ együtt szólalt fel többek között a fideszes → Rogán Antal, a szocialista → Mesterházy Attila és az Együtt 2014 vezetője → Bajnai Gordon. Ezt a csapatot ebben a formában nem nagyon sikerült más ügyben összehozni...

A történetek után Gyöngyösi országjáró körútra indult, melynek során újra és újra előhozta a kettős állampolgárság veszélyeiről szóló szövegét, nem is nagyon burkolt antiszemitizmusával együtt. Nagy tételben jelentett ki ilyeneket: „Izrael arról híres, hogy tu-

datosan szembemegy a jogállamiság eszméivel, ezért minden állampolgára nemzetbiztonsági kockázatot jelent arra az országra nézve, ahol éppen tartózkodik.”⁷

Vagy ilyesmit: „a cionista szervezetek nem csak hazánk kormányára, hanem igazságszolgáltatására is nyíltan nyomást gyakorolnak. A kormány elmúlt hónapok során tett kijelentései és intézkedései láttán az a gyanú merül fel, hogy Magyarországon már a szuverenitás látszata sincs meg, kormánya folyamatosan a cionista lobbierők nyomása alatt tevékenykedik.”⁸ Ez utóbbi megjegyzése annak kapcsán hangzott el, hogy nemzetközi zsidó szervezetek arra akarták rávenni a magyar igazságszolgáltatást, járjon el a háborús bűnökkel alaposan gyanúsítható *Csatáry László* ügyében.⁹

A nyugati világban szocializálódott Gyöngyösi folyamatosan Izrael-ellenes hangot ütött meg. S ha valaki ezt sérelmezte, úgy vágott vissza, miért ne lehetne egy országot, adott esetben Izraelt, bírálni? Csakhogy az antiszemitizmusról szóló diskurzusban ma már elfogadott, hogy főleg Nyugat-Európában a virtigli antiszemitizmus az Izrael-ellenesség álcáját veszi fel, hátha így szalonképebbnek tűnik.¹⁰ Ám lényegét tekintve, ez is éppen olyan antiszemitizmus, mint a többi.

De ki is ez a Gyöngyösi Márton, akit például a *hvg.hu*-n megjelent portréjában úgy jellemez a szerző, hogy multik tanácsadójából lett a Jobbik vasökle?

A Kecskeméten 1977-ben született Gyöngyösi édesapja a fellelhető életrajzok szerint vagy karrierdiplomata, vagy Magyarország hivatalos kereskedelmi képviselője volt – a kettő ráadásul még csak ki sem zárja egymást; így Gyöngyösi gyermekkorát Egyiptomban, Irakban, Afganisztánban és Indiában töltötte. 1996-ban érettségizett a budapesti Tamási Áron Gimnáziumban, majd 2000-ben Dublinban,

a *Trinity College*-ban diplomázott közgazdaság és politikatudomány szakon. Azután egy évig a nürnbergi *Friedrich Alexander Universität* ösztöndíjasa volt. Írországból részt vett a brit könyvvizsgálói kamara okleveles könyvvizsgálói képzésén (ACA). 2004 decemberében hazaköltözött Magyarországra. 2005 februárjától adótanácsadóként dolgozott a KPMG magyarországi leányvállalatánál, a banki és pénzügyi részlegen. 2007 augusztusa és 2010 januárja között az Ernst & Young nemzetközi tanácsadó cégnél volt társasági és nemzetközi adószakértő a budapesti iroda adóosztályán.¹¹

A 2006-os választások idején tűnt fel a Jobbik, illetve a pártelnök → *Vona Gábor* környékén. Rövidesen mint a párt külügyminiszter-jelöltjét emlegették.

Ő tehát nem radikáljobbikos, aki utcai harcokban, focimeccsek B-közepi szurkolótáborában edződött, hanem a párt kevésbé látványosan fellépő, értelmiségiek alkotta csoportjába tartozik. Jellemző módon a 2006-os választás propagandaanyagában, finoman szólva kevésbé hangsúlyosan jelent meg a multiknál eltöltött ideje. Talán, hogy jobban belesimuljon pártja átlagába.

Ha akkori külpolitikai koncepcióját ma, 2014 elején felidézzük, és ismerős elemekre lelünk benne – ez minden bizonnyal csak a véletlen műve: „A párt radikálisan szakítana a rendszerváltás óta változatlan euro-atlanti irányvonallal, és bár az ebből fakadó kötelezettségeinket teljesítenénk, egy erőteljes keleti nyitással lehet a kívánt egyensúlyt megvalósítani az ország külpolitikájában. A miniszterjelölt [Gyöngyösi] szerint ugyanis Oroszország és Kína legalább akkora hatalmak, mint az USA és Európa, ráadásul a magyar őstörténet is arra tanít minket, hogy népünknek ázsiai identitása is van. »Egy több tízmilliós turáni nemzetközösség tekint ránk rokonként. Elemi érdekünk a Törökországgal, Kazahsztánnal, Azer-

bajdzsánnal, Üzbegisztánnal és a többi közép-ázsiai országgal való szoros kapcsolat» – vallja Vona tanácsadója, nem melléleg említve, hogy az *energetikai piac* terén nagy lehetőséget jelentenek a keleti testvérállamok. A keleti blokkal tehát gazdasági-politikai-kulturális stratégiai szövetséget tervez létrehozni a Jobbik nevében, és amint azt látni fogjuk, természetesen az arab világ felé való nyitást is »fontos és súlyponti kérdésként« kezeli.¹²

Gyöngyösi, aki a Parlamentben a külügyi bizottság alelnöke, az *Interparlamentáris Unió* azeri és iráni tagozatának a vezetője is. E minőségében is lelkesen támogatta, hogy Magyarország adja vissza Azerbajdzsánnak az „azeri baltás gyilkost”, aki egy örmény katonatársát mészárolta le Budapesten. Az örmény reakciókat túlzottnak és hisztérikusnak nevezte, hozzátéve, hogy Azerbajdzsán továbbra is Magyarország stratégiai szövetségese kell hogy legyen.¹³

Ami az iráni kapcsolatot illeti, többször felmerült különböző újságokban a feltételezés, hogy a Jobbik esetleg a perzsa államtól kapna pénzügyi segítséget – hiszen közös az ellenség, a „cionizmus”. (Erről lásd részletesebben a Vona Gáborról szóló szócikket.)

2013 végén Gyöngyösi Márton beszédet mondott a budapesti Szabadság téren lévő református templom előterében, ahol *iff. Hegedűs Lóránt* társaságban Horthy-szobrot avatott fel. Többek között arról szónokolt, hogy Horthy idején, az első és a második bécsi döntéssel békésen sikerült visszaszerezni az elcsatolt területeket.

Arról nem esett szó, hogy ez a békés siker felettébb átmeneti jellegű volt, és végül igen sokba került.¹⁴

**GYURCSÁNY FERENC
ÉS
ORBÁN VIKTOR**

**→ ORBÁN VIKTOR
ÉS
GYURCSÁNY FERENC**

HENDE CSABA, *a hadsereg nélküli honvédő*

Hende Csaba jelenlegi honvédelmi miniszter felbukkanása bárhol várható, ahol egy kicsi hatalom leeshet neki. Pedig Hende Csaba nem tolakodó fajta, képes csöndesen meghúzni magát. Tud úgy viselkedni, mint az alsós kisgyerek a felsősök társaságában. Csak szürkén és halkán, nehogy feltűnjön valakinek, hogy ő is ott van, és még a végén a helyére zavarják.

Hendét a külseje is predesztinálja arra, hogy hadügyekkel foglalkozzék – ugyanis olyan a fazonja, mintha a *Svejk*, a derék katonából lépett volna elő. Ráadásul, nyilvános szerepléskor mindig látszik rajta, hogy tulajdonképpen valahol egészen máshol szeretne lenni – csak ugye a kötelesség.

Szerencsére hadserege Magyarországnak nincs, belátható időn belül nem is lesz, így Hende nyugodtan elminiszterkedhet, nagy kárt nem okozhat. A drága beszerzések ideje is elmúlt. Mesélik, hogy korábban egy-egy tisztes vásárlás után némely miniszteriális potentát bankszámláján örvendetes gyarapodás volt tapasztalható – Svájcban vagy Venezuelában –, de ez egyrészt pletyka, másrészt

már a kisgazdaidőkben felújították a *MIG*-eket, amelyeket gyorsan lecseréltek *Gripen*ekre és így tovább.

Egy korábbi kisgazda honvédelmi miniszter – bizonyos *Szabó János*, akinek a nevére a hálátlan utókor ma már csak a *Pa-Dö-Dö*-együttes méltán szeretett slágeréből emlékszik – állítólag elrendelte, hogy fényképét akasszák ki a laktanyákban, mert egy ízben az őrség nem ismerte fel, pechére a neve sem mondott sokat, és nem akarták beengedni inspiciálni, pedig nyilván fényesre söpörték már minden laktanya ékét és büszkeségét, a miniszteri utat is. Hende, ha nem ismernék meg, szerintem udvariasan bemutatkozna, nagy kockás zsebkendőjével megtörölné gyöngyöző homlokát, fogadná az ügyeletes tiszt jelentését, eltipegne a tisztelgő század előtt, de fél szemmel már a kijáratot lesné, hiszen túl szeretne lenni az egészen.

1960-ban született Szombathelyen. Diákéveire rányomta bélyegét a színház iránti vonzalom, verset mondott, amatőr színészként is próbálkozott, sőt a *Színművészeti Főiskolával* is tett egy kísérletet. Mégis jogászként végzett, Szombathelyen ügyvédkedett, és a rendszerváltás előtt, idejekorán csatlakozott az MDF-hez. Az első szabad választások kampánya idején az MDF szombathelyi képviselőjelöltjeként állandó színtársulat és színházépület létrehozása mellett kardoskodott, és pályája későbbi szakaszában is mutatott némi hajlamot a teatralitás iránt. Emlékezetesebb politikai megnyilvánulását e korszakból képtelenek vagyunk felidézni, a mimikrije valószínűleg már akkor is tökéletesen működött.

A honvédelmi igazgatás alapfogásait olyan mesterektől sajátíthatta el, mint *Für Lajos* agrártörténész és *Raffay Ernő* történész. Für miniszterként építette a körkörös védelmet, Raffay államtitkárként. Mivel a délszláv háború idejében járunk, amikor a Kalasnyikov-

eladás történt a horvátoknak, illetve Barcs külvárosának kisebb mértékű bombázása, miközben folyamatos és komoly harci cselekmények estek a határainknál, nem tudtunk őszintén nevetni e két honvédő csetlésén-botlásán. De nagy baj szerencsére nem történt, Hende a *Honvédelmi Minisztérium* parlamenti titkáráként, igazgatási és jogi főosztályvezetőjeként, majd kabinetttitkáráként szolgált, és hazánkat nem is támadta meg senki.

Na, ugye.

Ámde Hende beírta magát a történelemkönyvekbe azzal, hogy ő koordinálta a kétharmados honvédelmi törvénnyel kapcsolatos pártközi egyeztetéseket. A jogszabály akkoriban már/még szokatlan 99 százalékos parlamenti támogatása részben neki köszönhető.

Természetesen, hogy mit lesett el Fürtől és Raffaytól a harcászat és hadászat tudományából, nem tudhatjuk. Legyünk igazságosak, egy civil miniszternek nem az a dolga, hogy kivont karddal rohalmot vezényeljen a csapatai élén. Szomorúan konstatáljuk, hogy Für utoljára a *Magyar Gárda* betiltásáról szóló bírósági tárgyaláson jelent meg nyilvánosan, árpádsávós nyakkendőben, miközben gárdistaruhás, árpádsávós kendős fiatal lányokat ölelgetett. Raffay meg, aki a kádári ólomévekben a szegedi egyetemen tanítva még feljelentette azt a hallgatót, aki ellenzékinak tartott irodalomhoz próbált hozzájutni a könyvtárban, mára a trianoni revízió harcos szóvivője lett. Nagy csapat. Talán sejteti, hogy Hendére e szellemből ragadt valami, ahogy akkor viselkedett, amikor 2013-ban részt vett a nemzeti jobb lakiteleki főiskoláján egy tanácskozáson. *Lezsák Sándor* után szólalt fel, aki a *Vitézségért – A magyar Tiszti Arany Vitézségi Éremmel a második világháborúban kitüntetettek hősiességéről* címmel megjelent könyvet méltatta – megemlítve, hogy *Horthy* jó ember volt, csak a komcsik befeketítik –, és rögtön

utána következett a mi honvédelmi miniszterünk. Nem szól arról a fáma, hogy Hende legalább egy *no-no*-t megengedett volna magának a „hősök” méltatása után.

A megbízhatóan unalmas Hende politikai karrierje akkor kezdett igazán felfelé ívelni, amikor a Fidesz–MDF-kormány megalakulásakor, a *Demokrata Fórum* vitáiban felülkeveredő *Dávid Ibolya* megkapta az igazságügyi miniszteri posztot, és helyettesének, államtitkárának a szó jó értelmében „munkakutya” hírében álló, volt szombathelyi ügyvédet vette maga mellé.

E kormány a kemény büntetőpolitika híve volt – bár legalább akkoriban még a hajléktalanokat békén hagyták. *Dávid Ibolya* miniszterként nehezményezte, hogy lassan halad az eljárás *Kovács Mihály* bankelnök ügyében, és nem jegyezte ellen a közvélekedés szerint ártatlan *Kunos Péter* bankár kegyelmi kérvényét. Ezekben a napokban terjedt el, hogy még jó, hogy nem írta alá *Dávid* a kegyelmi kérvényt, hiszen az emberek utálják a bankárokat. Ha egy politikus egy bankárt csuklóztat, rögtön megnő a népszerűsége.

Hende ehhez asszisztált, sőt maga is elkötelezett híve volt a keményebb büntetőpolitikának, nemegyszer dagadó kebellet jelentette ki, hogy micsoda győzelem: tizenháromezerről tizennyolcezerre nőtt a büntetés-végrehajtási intézetekben fogvatartottak száma a kormányzásuk idején. Lássuk be, szép siker!

Amúgy a „munkakutya” Hende az Országgyűlés egyik legtöbbet szereplő honatyája, négyszáztizenkét megszólalását rögzítik a parlamenti *annalesek*. Többször szólalt fel például a zámolyi romák ügyében. Ez volt az az ügy, amelyben a zámolyi romák menedékjogot kaptak Franciaországban. Emberünk többször kifejtette: nálunk a romák biztonságban vannak. Sőt. Hozzátette azt is, hogy segélyen élősködő csalókról van szó – bár picit finomabban fogalmazott,

de igen sértetten. A cigányozás első botladozó lépései voltak ezek bimbózdó demokráciánkban.

Az első Orbán-kormány idején még nemcsak azzal foglalkoztak, miként nyerhet minél több pályázatot törvényesen a KÖZGÉP, hanem ráértek olyasmire is, mint hogy jogszabályilag kötelezzék az üzlettulajdonosokat, hogy ne használjanak idegen szavakat önmagukban a cégükön, ahogy reklámokban sem. Amikor a nyelvészprofesszor, *Nádasdy Ádám* megírta, miért értelmetlen mindez, Hende – idejét nem kímélvén – alapos írásban oktatta ki az egyetemi tanárt. Írásának fontos eleme volt, hogy most ők hozzák a törvényeket, és ennyi. Olvasói levélben is hajlandó volt megvédeni a jogszabályt, ha a haza üdvé azt kívánta.

Tandemjük Dáviddal annyira jól futott, hogy hamarosan a pártban is a pártelnök-miniszter helyettese lett. Ebben az időszakban állítólag kemény vitákat folytatott Dávid Ibolya oldalán a Fidesz-szel, de erre ma már kevesen emlékeznek. Legkevésbé ő maga.

Arra viszont elég sokan, hogy 2002-ben elpáholták a Fidesz-MDF pártszövetséget. Volt nagy riadalom! A lángeszű → *Orbán Viktor* kitalálta a polgári köröket – ügyes előremenedülés, nehogy valaki Orbán leváltásán törje a fejcskékjét a méretes zakó után. De kellett valaki, aki a hátára veszi a dolgot. A mi Hende-nk nem sokat habozott, lepattant egykori támogatója mögül a tandemről. Még vizslátot sem nagyon intett Dávidnak, aki majdhogynem az újságból tudta meg, hogy korábbi helyettese, bizalmasa immáron Orbán – s így a Fidesz – embere lett. Dávidot, szegényt a helyettese focizta ki.

Dávid ennek ellenére igyekezett úriasszony maradni, nem nagyon fecsegett Hende viselt dolgairól. Ám a 2004-es választások előtt megjegyezte: „Hende Csaba magát minősítette azzal, hogy Orbán Viktor, a Fidesz elnöke nevében arra hívta föl a polgári kö-

rösöket, hogy a nagyobbik ellenzéki pártot támogassák a jövő nyári uniós választáson”¹ – vagyis hogy ne az MDF-et, értsd, Hende valójában áruló.

Hogy felidézzük Hende egyik emlékezetesebb ügyét ebből a korból: amikor egy csoport meleg polgári kört akart létrehozni, akkor hősünk természetesen elutasította kérésük, rendes magyar ember, főként ha polgári körös, nem olyan.

Különben Hende tiszteletbeli tagja a meglehetősen szélsőjobbos *New York-i Polgári Körnek*. E kör tiltakozott a *Magyar Gárda* feloszlata ellen, és igen jó kapcsolatokat ápol olyan jobbikos politikusokkal, mint → *Morvai Krisztina* és → *Gaudi-Nagy Tamás*.

Hogy mennyire nehéz ellenzékekben? Erre egyetlenegy adat: képviselőként csak költségtérítésként tizenkétfélmillió forintot vett fel négy év alatt, igaz, ezzel messze elmaradt a csúcstartó → *Lázár János* tizennyolcmilliójától.

Talán csak a szürkeségből akart kitörni, talán csak a túlteljesítési vágy hajtotta, amikor a 2006. októberi rendőri ügyek kapcsán – fideszes szóhasználattal, amikor a gyurcsányista szemkilövető hatalom a népre támadt – azt mondta 2007-ben, az erre a célra rendkívül alkalmas *Echo Tv*-ben, hogy a rendőrséget, ha a Fidesz-KDNP hatalomra kerül, fel kell oszlatni és újra kell szervezni. „Mindenki elveszti beosztását, és majd valakik, akiket arra a közbizalom megbíz [...], majd eldöntik, ki az, aki újra szolgálatba állhat, és ki az, akit visszavesznek.”²

A hűséges Hende kibekkelte, 2010-ben miniszter lett, kiütve az erre a tisztségre korábban jóval esélyesebbnek tartott, s azóta sülyesztöbe került, sportügyi államtitkárként tengődő *Simicskó Istvánt*. De amikor a pajkos kedvű *Egyenlítő Tv*-sek megkérdezték

Hendét, hogy most nekikezdenek-e a rendőrség felosztatásának, kis híján dührohamot kapott.

Tény, Hende honvédelmi miniszterként mindig kiállt a NATO-feladatok teljesítése mellett, s ha az afganisztáni magyar misszió kapott is kritikákat, a miniszter mindig megvédte katonáit.

Ma Magyarországon nincs kötelező sorkatonaság, és addig jó, amíg vissza nem állítják. Viszont többen gyanúsítják azzal a honvédelmi minisztert, hogy lassan-lassan igyekszik visszacsempészni a sorozásos hadsereget. Eddig szerencsére megelégedett azzal, hogy elérte, a honvédelmi oktatás része lett az alaptantervnek. De innen még hosszú, és reméljük, rögzös az út, amíg reaktiválják az összes Gáspár törzsőrmestert Kalocsáról...

A miniszter újra bekerült a hírekbe, mert elterjedt, hogy azért menesztette a katonai titkosszolgálat néhány vezetőjét, mert őt is lehallgatták. Igaz, ezt Hende cáfolni próbálta. Mások szerint egyszerűen nem tud nemet mondani belügyminiszter kollégájának, aki minden titkosszolgálatot maga alá akar gyűrni, és ehhez kompromittálnia kell a katonai titkosszolgálat dolgozóit. Hende nagy szürkén ebbe is belement.

HOFFMANN RÓZSA, *a változó múltú ember*

Ahhoz nem kell nagy fantázia, hogy Hoffmanni Rózsát elképzeljük, amint áll a szeles iskolaudvaron, kapaszkodik a mikrofonba, és arról beszél, hogy a *csend-rend-fegyelem* mennyire lényeges ebben az iskolában. Eközben morc osztályfőnökök járkálnak a sorok között és a díszegyenruhába bújtatott fiatalok közül mindenkit, aki akár csak pisszegni mer, a fejes vonalzó egyetlenegy jól irányzott csapásával rendre intik.

Csakhogy Hoffmann nem egyetlenegy iskola, hanem valamennyi felett uralkodik. Arra nem térünk ki részletesen, miként, de felidézük, hogyan jutott el idáig. Ugyanis a közelmúlt bőségesen gazdag példatárában is nehéz olyasvalakit fellelni, aki ennyire homlokegyenest változtatta volna meg szakmai álláspontját. Láttunk a damaszkuszi úton nagy sürgés-forgást, ám olyan, aki nemcsak párttagsága, politikai hitvallása, hanem szakmai véleménye tekintetében is ily rugalmasan tudott volna elszakadni korábbi énjétől, az még ebben a világban is ritkaságszámba megy.

Ezúttal eltekintünk attól az ízléstelen vicctől, hogy élete nagy titka valószínűleg a neve. Eredetileg ugyanis *Bajnainak* hívták. A ne-

véről senki sem tehet, ezzel tréfálkozni méltatlan. Nem is következik belőle semmi. Különb is, a múlt azért van, hogy eltöröljük.

Bár nyoma mindig marad. Már is megmutatjuk.

Hoffmann Rózsa az egyetem francia–orosz szakának az elvégzése után került az akkori *Művelődésügyi Minisztériumba*. Saját maga egy nemrég készült interjúban úgy emlékezett, hogy mivel nem kapott állást semelyik iskolában, kvázi száműzetés gyanánt küldték a minisztériumba, annak is a nemzetközi kapcsolatokkal és az egyetemi vizsgák koordinálásával foglalkozó részlegébe. Akik ismerik a kádári pangás éveit, és el tudják képzelni az *Ilku Pál* művelődési miniszter vezette intézményben uralkodó viszonyokat, azok sokat sejtetően bólogatnak. Hát persze. Száműzetés a minisztériumba. Azt feltételezhetjük, hogy e korban szívta magába a centralizált irányítás, az egységes tanterv, a szigorúan ellenőrzött tanárok, a központi tankönyvellátás gondolatát. Ugyanis akkoriban ez volt a divat.

A *Wikipédiában* megjelent életrajzára hivatkozva szokás kajánul idézni, hogy „a ’80-as évek elején fordítóként tette közzé a Szovjet Irodalom című szakfolyóirat hasábjain, ezáltal a magyar olvasók számára is elérhetővé pl. Jurij Guszev írását a »A szocialista forradalom korának irodalma« tárgyában”. Bár e neves dolgozatot most nem tekintettük át, Hoffmann védelmében el kell mondanunk, hogy Guszev a magyar nyelv és irodalom alapos ismerője. Többek között *Balassi* életművét ültette át oroszra, de *Németh Lászlótól Konrád Györgyön* át egészen *Kertész Imre Sorstalanságáig* számtalan fontos művet fordított oroszra, úgyhogy vele nem lehet Hoffmann-t kompromittálni.

Szintén föl szokták neki hánytorgatni életének másik momentumát. Nevezetesen MSZMP tagságát, amellyel valóban nem minden életrajzában dicsekszik. Bár az sem igaz, hogy teljesen le szeretné

tagadni. Ugyanakkor a Parlamentben is elhangzott magyarázata szerint kényszerből lett az MSZMP tagja. Legalábbis ezt felelte egy szocialista képviselő interpellációjára. („Ön annak a pártnak a tagja, amely utódja annak, amelybe én kényszerből pár évig bele kellett, hogy lépjek.”¹⁾ Tudjuk, a kényszer nagy úr, olyan is akad, akit a minisztériumi pártbizottságig repít!

De mi lehetett ez a kényszer? Ekkoriban talán már nem a Kallasnyikov, a kancsuka, a szibériai Gulag. Talán a karrier ígérete? MSZMP-tagként nyilván egyszerűbb volt rögtön igazgató-helyettesnek ejtőernyőzni a neves *Kaffka Margit Gimnáziumba*.

Máshol a kádári MSZMP-s kalandról úgy számol be, hogy mindenképpen iskolába akart kerülni, és ehhez kellett a párttagság (értsd, kikényszerítették belőle). Most ne törődjünk azokkal, akik nem voltak párttagok, és így kénytelenek voltak lemondani a karrierről, vagy éppen mégis sokra vitték, mert értettek a szakmájukhoz.

Ő így szokta. És kész.

A nyolcvanas évek vége felé következett a *Kilián Gimnázium*. Akkoriban több a párt- és az állami vezetésből kikerült, szakmailag amúgy felkészült, de mindenképpen megbízható káder kapott lehetőséget arra, hogy új, általában gyorsan népszerűvé váló iskolát, iskolatípust honosítson meg. Létezett-e központi direktíva arról, hogy ha már változni kell, akkor inkább a mieink vegyenek benne részt, vagy egyszerűen csak ők álltak közel a tűzhöz, és ők tudták kihasználni kapcsolataik révén a helyzetet – ma már mindegy is.

„Kísérleti iskolaként 8 osztályos gimnázium kezdi meg működését szeptembertől a XIII. kerületi Kilián György Gimnáziumban. [...] miként Hoffmann Rózsa igazgató, a kísérlet vezetője elmondta, olyan iskolatípust kívánnak létrehozni, amely zökkenőmentesen illeszkedik a jelenlegi iskolarendszerbe és gazdagítja

a lehetséges oktatási modellek körét”² – idézi az MTI 1989 áprilisiában Hoffmann, aki ma mindent megtesz az oktatási modellek változatosságának a *szegényítéséért*. Talán kivételek ez alól a nagy egyházak iskolái. Egyébként minden legyen egyforma, egyszínű – ne tessék válogatni. Az alapítványi, a speciális igényű gyerekekre szakosodott intézmények meg mehetnek a levesbe.

Irányítása alatt a Kilián *Németh Lászlóra* magyarosított, és ott teremtetette meg Hoffmann az első nyolcosztályos, meglehetősen sikeres gimnáziumot. Egykori tanítványai közel sincsenek olyan rossz véleménnyel róla, mint ahogy ma annyian. Talán az lehet ennek az oka, hogy akkoriban a meglehetősen trendi liberális álláspontot képviselte jó pár fontos kérdésben.

Annyira, hogy még kockázatot is vállalt. A liberális korszakát élő, ellenzéki *Magyar Hírlapban*, amely az akkori kormánypárt, az MDF vad támadásainak kereszttüzeiben állt, még cikket is publikált 1991-ben *Piacgazdaságot a tanárképzésben* címmel. Ám napjainkra eljutott oda, hogy a piacgazdaságot veszélyesnek és kiiktatandónak tartja. Ismét parlamenti felszólalását kell idéznünk, amelyben azt felelte – a tankönyvpiac kapcsán, de talán tágabb értelemben is –, hogy „mi leromboltuk a piacot. Igen, nem titkolom, nem is tagadhatom. A kormányunk azon az állásponton van, hogy a mindent eluraló piac helyett az állam legyen jelen a teljes közsférában”.³

Vitatható, de határozott gondolat. Kérdés, milyen gyorsan érett meg a köznevelésért felelős államtitkár fejében. Ugye, voltak olyan idők, amikor még létezett piac. 2013. augusztus 14-én a *Hír Tv*-ben – hol máshol? – úgy nyilatkozott, hogy „Nincsen szó a tankönyvelőállítás államosításáról” – és alig telik el két hónap, már ott tartunk, hogy „a mindent eluraló piac helyett az állam legyen jelen

a teljes közsférában”. Ha ez a sebesség, ha így srófoljuk felfelé, mi lesz itt tavaszra?

De ha már a tankönyveknél tartunk, Hoffmann ezek szerint ma határozottan kiáll az *egy a tábor, egy a zászló, egy a tankönyv* elve mellett. Csakhogy korábban évekig (egészen pontosan: 1993-tól 2003-ig) részt vett a *Nemzeti Tankönyvkiadó* felügyelőbizottságának munkájában. Nyilván kényszerből, de a sokszereplős piac egyik igazán nagyágyújának a vezetésében működött közre, illő javadalmazásért, ahogy piacgazdasági körülmények között ez rendben is van. Ráadásul több általa írt vagy szerkesztett kötet is itt látott napvilágot.

Sőt, korábban maga is nagy híve volt egyéni, speciális tankönyvek előállításának. Ismét egy idézet az MTI segítségével a történelmi 1988-ból: Hoffmannék iskolája „1988-ban nyerte el a Művelődési és Köznevelési Minisztérium erkölcsi és anyagi támogatását, azóta a minisztérium kísérleti iskolája státusát élvezik. Az elmúlt öt év alatt mintegy félszáz oktatási segédletet: tankönyveket, jegyzeteket, szöveggyűjteményeket, feladat- és munkalapokat írtak pedagógusaik. Az általuk készített tankönyveket immár az ország 15–20 iskolájában használják.”⁴

Az akkor volt.

Tudjuk jól, rablóból lesz a legjobb pandúr. Volt MSZMP-s, végül liberális oktatásügyérből kereszténydemokrata (némi MDF-es kitéréssel) lett.

A szabad tankönyvpiac végéről diplomatikus hangú közlemény tájékoztatta a nagyérdeműt, akinek van füle, hallja, miről is szól. „A Sanoma azt követően döntött az NTK-t (korábban Nemzeti Tankönyvkiadó) birtokló NTK Oktatási Holding Zrt. értékesíté-

séről, hogy felismerte, a tulajdonosváltást követően Magyarország legnagyobb oktatási cégcsoportja megfelelően tud majd reagálni a hazai oktatáspolitikai változásaira.”⁵ Értsd, a cég olyan ajánlatot kapott Hoffmannéktól, melyre nem lehetett nemet mondani. Előfordul az ilyesmi mostanában vízművekkel, földgázcégekkel vagy éppen villanyszolgáltatókkal is. Jó, ez kisebb piac, de az apróért is le kell hajolni. Ez évente közel hatmilliárdos „apró”.

A rendszerváltás pillanataiban Hoffmann közéleti szerepet is vállalt, az 1990 februárjában létrejövő *Független Pedagógus Fórum* egyik vezetőjeként nyilvánosan kötelezte magát arra, hogy véleménynyilvánításai során nem szűk szakmai (szaktárgyi, iskolatípus vagy beosztás szerinti stb.) és nem politikai érdekeket követ, hanem az oktatásügy egészét, a felnövekvő nemzedék érdekeit tartja szem előtt.

Államtitkári kinevezése előtt, 2010-ben már azt mondta: a világ-nézeti semlegesség nem lehetséges; helyes a tanárok esetleges hitének megvallása, és – a nem hívő tanulók megkülönböztetése nélkül – a keresztény értékrend bevitele az oktatásba. Tegyük hozzá ehhez, az azóta kötelezőn választható hit- és erkölcsstan ügyét. Akik a hittan mellett döntenek, azoknak lehetséges, hogy állami dokumentumba, iskolai bizonyítványába is be lesz jegyezve, milyen vallást választottak. (Legalábbis így értelmezi a jogszabályt a volt közoktatási államtitkár, a *Pedagógusok Szakszervezetének* jogi szakértője, Szüdi János.⁶)

Majd tessék menni munkahelyre, egyetemre felvételizni ezzel. Mi lesz, ha nem eléggé kedves a mindent eluraló hatalomnak a hited?

Ha már a politikamentesség szóba került – ne álljunk itt meg! Idézzük fel, hogy amikor a már egységes, kötelező tanterv megalkotása után felszólították, hogy a kurzus kegyeltjeit, *Nyíró Józsefet*, *Sinka Istvánt*, *Szabó Dezsőt* vagy *Wass Albertet*, legyen olyan jó, és hagyja ki, mert antiszemiták voltak, mit válaszolt. Azzal utasította el a kérést, hogy a kifogásolt írók nem a kötelező tananyag részei. Az „apró betűsben” tehát már lehet antiszemitának lenni? Tényleg nem politikai érdeket tetszik követni?

Amúgy egy a kilencvenes évek legelejei fórumon még arról beszél, hogy tagolt, többféle választási lehetőséget kínáló iskola-rendszer kell. Az iskolahálózat átépítését azért tartotta elengedhetetlennek, mert a közoktatásban létező mindössze négy iskolatípus öszerinte „vétkesen leegyszerűsíti és leszűkíti a gyerekek képességeiben és törekvéseiben rejlő sokszínűséget.” Igen, talán az ő határozott álláspontjának eredményeképpen is alakult ki egy tagolt, sokszínű, mozgalmas iskolarendszer. Miközben ma éppen ő az, aki felszámolja, tönkreteszi. Csak félve vetjük fel, hogy abban a hiszemben van, hogy ma már csupán egyformára gyúrt fiatalok képzésére maradt csak igény?

Hoffmann manapság előszeretettel ostromozza a korábbi „bűnös” oktatáspolitikát. De 1996-ban még közel sem volt ennyire elégedetlen. Pedig a Horn-kormány idején járunk, mégis így fogalmaz: „a magyar oktatási rendszer eddig is Európa élvonalába tartozott, így nincs szükség arra, hogy felzárkóztassuk. A fő kérdés az – mondta –, hogy vissza tudjuk-e állítani a közoktatás sokszínűségének és szabályozottságának egyensúlyát.”⁷

Ezt az egyensúlyt mára ott találta meg, ahol az állam magának szerezte meg az önkormányzati iskolákat. Ott, ahol létrehozott

egy szervezetet ezek centralizált irányítására. Ahol még az igazgatókat is az államtitkár nevezi ki, igaz ez sok álmatlan éjszakájába kerül... Újra lehet buktatni, és a kedves pedagógusok ne bajlódjanak egyéni tantervekkel, ma már mindenkié egyforma. Van iskolarendőr, két évvel leszállított iskolába járási korhatár. Sőt, ha csellengsz, rendőr cipel vissza az iskoládba, de még le is csukathat lógás miatt.

Tanfelügyelő, ellenőrzés, hapták és vigyázz! Felemelt óraszámok a pedagógusoknak, kötelező délután az iskolában.

Rózsa néni, tessék megkérdezni a régi Hoffmann Rózst, kinek jó ez?

JUHÁSZ PÉTER, *a kendermagos*

A magyar politikusról az a kép él az emberekben, hogy sok pénzért olyan problémák megoldásán fáradozik egész álló nap, amely problémák nélküle amúgy nem is léteznének. A nagy szavak az önzetlenségről, a népről és nemzetről, a hazáról és a család szentségéről arra szolgálnak, hogy mégse kelljen rögtön azt mondania, hogy sok pénzt szeretnék. Lehetőleg azonnal. Az sem baj, ha nem kell érte megszakadni.

Ott van a másik alaptípus, akit a balek vagy a hasznos hülye kategóriába szokás besorolni. Aki csetlik-botlik, butaságokat csinál, hadat üzen vagy felmászik a barikádra – és még saját magának sincs haszna mindebből – csúnyán ki is röhögik.

Minden rossz tapasztalatunk ellenére, miért nem hisszük el, hogy becsúszhat olyan valaki is, aki tényleg komolyan hiszi, amit mond?

Itt van ez a *Juhász Péter* nevű fickó. Mit gondoljunk róla? Vajon csak azért kavart az ellenzéki együttműködés körül, hogy a jövőben leessen neki egy segédállamtitkári tisztség? Vagy nélküle az ellenzéki együttműködés nem jöhetett volna létre? A választ ke-

reshetjük az eredményesség oldaláról. De a szándék felől is, bár tudjuk, a pokolba vezető út jó szándékkal van kikövezve.

Juhász Péter, azaz *Juhi* az a fajta ember, aki nem képes nyugton maradni. Akinek azon nyomban küzdenie kell az igazságért. Szervezkedni, összefogást gründolni.

Mifelénk a civil szervezetben ügyködő túlbuzgó, fárasztó figura, akinek csak azt tudnánk a mentségére felhozni, ha nagyobb pénzösszeg reményében végezné a társadalmi munkát. Miközben a műveltebbek sokatmondóan hozzátesszik, hogy boldogabb országokban mindenki minimum három egyesület tagja. Mert a dalárda mellett ott van az önkéntes hegyimentő egyesület és a sérült gyerekek sakkoktatását szervező egyesület alelnöki tisztsége is. No de nálunk?

Juhász fejlett igazságérzetű ember, aki nem képes beletörődni abba, hogy évente sok ezer magyar fiatalot vegzálnak a hatóságok, sőt nem egyet közülük le is csuknak – csak mert elszippantottak egy füves spanglit. Itt és ezúttal nem foglalnánk állást abban a kérdésben, hogy legalizáljuk-e a könnyű drogokat. Csak arra hívnánk fel a figyelmet, talán érdemes azok érveit is meghallgatni, akik szerint egy olyan országban, amelyben a polgárok jelentős többsége büszke arra, hogy mennyire be tud rúgni, amelyben egy másik drog, a cigaretta árusítása a politikai kegyeltek jutalma, ott esetleg azokat sem kellene sittre vágni, akik a boldogsághoz egy mariskás cigi segítségét veszik igénybe.

Saját emlékezete szerint Juhász Péter akkor gondolt arra, hogy létrehoz egy civil szervezetet, amely képes legalább a legalizálás melletti érveket elmondani, amikor a hatóságok hét év után végre leszálltak róla egy büntetőügy végén. Hollandiából hozott magá-

val némi marihuánát, és ezzel vonta magára az állampolgárok „fümentes” fejére oly kényes hatóságok haragját.

Bár a *Kendermag Egyesület* számos akciót szervezett, és meglehetősen határozottan képviselte álláspontját, a célközönségről leperegtek a szavai. A farizeus társadalom nem nézett szembe azzal, hogy nagyjából minden második fiatalot börtönbe lehetne zárni az érvényes jogszabályok szerint. Éljen a házi pálinka, a májzsugor! A füvet ugyan gyerekeink szívják, érezzük is édeskes illatát az előszobában, amikor váratlan hazaérkezünk, de úgy kell csinálnunk, mintha semmit nem vennénk észre. Igyon az a bűdös kölyök, de nehogy már szívjon!

A *Kendermag Egyesület*nek nem sikerült a nagy áttörés. Pedig a *Kodolányi János Főiskola* kommunikációs szakán végzett Juhász médiahekkek sorával próbálkozott. Például társaival feljelentették saját magukat fűfogyasztásért, a diszkórazziák elleni tiltakozásul saját vizeletüket akarták átadni *Gyurcsány Ferenc* akkori miniszterelnöknek. A legszebb mégis az volt, amikor Juhász egyméteres kenderpalántával jelent meg a bírósági tárgyalásán. Csattogtak is a fényképezőgépek vesztül. Juhász álláspontja szerint nem veszélyes a társadalomra, ha teker magának egy trombitát, és otthon elpöffenti. A drogkereskedőkkel, az ágazat vámszedőivel neki nincs dolga; hiszen a saját termését fogyasztja.

A bíróság persze nem osztotta az álláspontját, és hetvenezer forintra ítélte, hozzátéve, hogy Juhász Péter személye fokozottabban veszélyes a társadalomra, „mert a büntetőeljárást, a jog eszközt és a bíróságot kívánta felhasználni arra, hogy a kábítószer-fogyasztás legalizálását hirdesse”.¹

Az sehogy nem ment a bíróság bölcs fejébe, hogy az önfeljelentők akciója nem a kábítószer-fogyasztást próbálta népszerűsíteni,

hanem pusztán demonstrálni akarták, hogy a marihuána fogyasztása korántsem veszélyes a társadalomra, és nem értenek egyet annak büntetőjogi tiltásával. A jogi képviselőtüköt ellátó *Társaság a Szabadságjogokért* (TASZ) hozzáfűzte: „Egy magatartás nem attól lesz kevésbé veszélyes, hogy titokban zajlik, és az érintettek a nyilvánosság előtt nem jelenítik meg problémájukat. A jogszabályok kritizálása, akár a legalizálás követelése senkit nem tesz veszélyessé, akkor sem, ha véleményének kifejtéséhez, a társadalmi vita felélénkítéséhez a nyilvánosságot és a jog eszközt kívánja felhasználni.”²

Juhász az akciók nyomán komoly ismertségre tett szert, bár polgári állását elveszítette.

A főiskola után telemarketinggel kezdett foglalkozni a pénzügyi szektorban, és gyors előmenetelének köszönhetően két év múlva osztályvezető lett a *Budapest Bank*-ban. Juhász csupán öt évet dolgozott alkalmazottként, majd 2001-ben alapította első cégét, 25-30 alkalmazottal, akik külsős telemarketingesként dolgoztak különböző bankoknál. Főleg kereskedelemmel foglalkozó vállalkozásokat hozott létre, amelyeket a cégbíróság adminisztratív hiányosságok miatt sorra megszüntetett. Juhásznak soha nem volt erős oldala az adminisztráció, több vállalkozását azért törölték a nyilvántartásból, mert elmulasztott valamiféle iratbeadási határidőt, és a bíróság sem a céget, sem képviselőjét nem lelte.

E kisebb bakik dacára minden vígan folytathatott volna tovább, de egyre nehezebb volt a kendermagos ismertség mellett például bankvezetőkkel tárgyalni. Nem lehet valaki egyszerre az „ország első drogosa” és a bankszektor alkalmazottja – jegyezte meg egyszer.

Am a *Kendermag Egyesület* a 2010-es évek második felére elvesztette varázsát. Az is kiviláglott, hogy a magyar lakosságnak Juhásznéknál jóval keményebb, konzervatívabb az álláspontja eb-

ben a kérdésben. Az egyesület tagjai is megkomolyodtak: házasság, család. A többség nem kívánta a karrierjét kockáztatni. 2006 után már az is pontosan látszott, hogy nem a könnyűdrogok legalizálása a társadalom legfőbb problémája. Juhászné úgy érezték, nagyobb, átfogóbb ügyekkel kell foglalkozniuk.

Már a romagyilkosságok idejében járunk, amikor 2008-ban felhívta Juhászt egy ózdi roma, hogy a jogi segítségét kérje. Hogy miért pont az övét? Mert ha valakiről tudni lehetett, hogy kifejezetten izgatják a megoldhatatlan ügyek, hogy viszketni kezd a tenyere, ha igazságtalansággal találkozott, akkor őrá. Nyilvánvaló, hogy csak attól érdemes segítséget kérni, akiről tudjuk, segíteni fog.

Persze, ha egyvalakinek segítettél, elterjed a híred, és más is hívni fog. Aztán a következő. Nincs megállás. Juhász hamarosan ideje nagy részét Borsodban töltötte, ahol igyekezett támogatni a romákat jogaik érvényesítésében. Hogy ez neki magának mekkora üzlet lehetett? Egy évig a saját szakállára ügyködött, azután 2009-ben a *Társaság a Szabadságjogokért* (TASZ) alkalmazta, az ő képviselőtükben dolgozott tovább.

„»A barátaim tartanak el, amiből eszünk, az kölcsönpénz« – mondta nem sokkal később egy interjúban, hozzátéve, hogy még a kuttyáját is egy ismerőse eteti. »Tíz éve ötször-tízszer annyit kerestem, de nem érdekel a pénz.«”³ Meglepő, de ez még igaz is lehet.

2010-ben alaposan elporolták az ellenzéket. → *Orbán Viktor* mindent vitt. A demokratikus ellenzék ettől kezdve leginkább saját magával volt elfoglalva. Juhászra ekkor már úgy tekintettek, mint jelentős civil mozgalmárra, aki rengeteg embert ismer, lejszolni is tud, és a markát sem tartja. És a hírnév kötelez.

Hősünk érezte, hogy újra itt az ideje, virítania kell. Ebből lett a Milla, az *Egy milliárd a magyar sajtószabadságért* csoport, amely

a kor szokásainak megfelelően a *Facebook*on vívta szabadságharcát. Ahogy teltek-múltak a hónapok, kiderült, a Milla képes tízezreket az utcára hívni, és megmutatni, hogy nem mindenki a nemzeti együttműködésnek nevezett orbániáda híve.

Ebben a politikai vákuumban a Milla és Juhászék igen fontos szerepet tölthettek be. Végre valaki mert valamit csinálni. Ám kritikusan azt hányták a szemére, szép-szép az ilyesmi, de a politikai hatalomért nem jó szándékú, ám politikailag nehezen értelmezhető mozgalmak küzdenek, hanem pártok. A millázás elszívja a levegőt a pártok előtt.

Jegyezzük meg, 2010-ben nagy volt az ellenzéknek adott maffias, de hogy határozottabbak legyenek, mégsem Orbán Viktor tiltotta meg nekik.

A továbbiakban Juhász – hiába a régi rutin – egyesületet szervezett a csoportból. Tagadhatatlan, a Milla egyre kíváncsabbá vált a politizálni vágyók számára, hiszen aki Milla-rendezvényen felszólhatott, komoly tömeg előtt beszélhetett.

Kikből is áll a komoly ellenzék? Egyrészt fontos számba venni a → *Mesterházy Attila* vezette MSZP-t, amely messze nem szerezte vissza elvesztett szavazói egy részét. A szocialista kormány utolsó miniszterelnöke, → *Bajnai Gordon* sokak szemében a titkos esélyes. Majd jön ő, és Orbánék futva menekülnek. De mikor térjen vissza Bajnai a politikába? És hol? És hogyan?

Eljött a várva várt pillanat: 2012. október 23-án a már-már szokásos millás nagygyűlésen Bajnai volt a legfontosabb szónok. A Milla megszervezte neki a tömeget, így jelentős, bejáratott eseményen debütálhatott.

És ez még csak a kezdete volt egy szépen induló barátságának. 2013 márciusában Juhász lett az egyik alapítója és vezetője a Bajnai által létrehozott *Együtt 2014 – a Korszakváltók Pártjának*. (Többen felvetették ekkortájt, hogy valaki talán – akár a nagy kommunikációs gyakorlattal rendelkező Juhász – szólhatna Bajnainak, érdemes lenne olyan nevet keresni, melyet képesek vagyunk megjegezni, és ráfér a szavazólapra is...)

Végül elérkeztünk 2013. október 23-ához. Ahhoz a bizonyos összefogást skandaló ellenzéki tüntetéshez, amelynek első szónokaként Bajnainak többek között arról kellett beszélnie, hogy az előző egy év sokak számára elvesztegetett időszaknak tűnik. Hiszen az ellenzék – és akkor finoman fogalmaztunk – nem áll jobban, mint 12 hónappal korábban. Ekkor kitört a botrány. Az ellenzéki gyűlésen résztvevők egy része Mesterházy Attila beszéde alatt hangos *Összefogást! Összefogást!* skandalásba kezdett, melynek hatására azon nyomban szétesni látszott az addigi úgy-ahogy összefogás. Hirtelen Juhász is belevetette magát a demokratikus ellenzéki erőkon belül kitörő testvérháborúba. Nyilvánosan ment neki *Kuncze Gábornak*, azt állítva, őt senki sem hívta a tüntetésre. Mire Kuncze meglobogtatott egy e-mailt, amelyet éppen Juhász küldött neki a meghívóval. Hmm.

A politika veszélyes üzem. Juhász hajdanán arról volt ismert, hogy olyan vehemens fickó, aki önzetlenül, bátran és kitartóan küzd az igaz ügyekért. Ha nem vigyáz, akkor a nagyközönség szemében rövidesen csak egy lesz a huzakodó szájkaratésok közül.

Pedig olyanokból már van éppen elég. És ezt a veszélyt ő is felismerte.

2014 elején nagy nehezen mégis összeálltak a demokratikus ellenzék pártjai. Még hozzá részben Bajnai nyomására. Gyurcsányt is bevették a csapatba. Ekkor Juhász lemondott képviselőjelöltségéről, megjegyezve, hogy korábban is mindig tiltakozott a volt miniszterelnök szereplése ellen. Miután, úgy tűnik, nem kívánt ellentmondásba keveredni korábbi álláspontjával, elbúcsúzik a jelöltségtől. Bár a képviselőségről lemondott, az *Összefogás*nak nevezett⁴ platform munkájában továbbra is részt vesz.

Biztosak lehetünk benne, hogy a választások után is hallunk még felőle.

KARÁCSONY GERGELY,

a realista

Valószínűleg az a jó világ, amelyben mindenki helyeslően csettint, amikor egy rokonszenves fiatalember korábbi szakmai karrierjét elhagyva vagy legalábbis felfüggesztve, belevág a politikába.

Nem akkor lesz a politika valóban normális, ha normális emberek intézik?

Természetesen a kérdés költői. Ráadásul az egész ennél sokkal bonyolultabb. Hiszen a politikai életben számtalan okos, becsületes, ügyes ember tevékenykedik – legalábbis, ha annak a pártnak a híveit kérdezzük, ahová emberünk tartozik. Ha a másik csapatnál érdeklődünk, akkor egészen másfajta válaszokra számíthatunk – úgyhogy, ne felejtjük el, aki számunkra elviselhető, mi több, szerethető közszereplő, az másnak maga az ördög.

Ezzel együtt időnként akadnak olyanok, akik saját párthíveiken kívül is képesek népszerűségegre szert tenni.

Karácsony Debrecenben született 1975-ben. Gyerekkorát Nyírtason töltötte, ahol családjának volt a legnagyobb fölhasátra, és ott neki is rengeteget kellett dolgoznia. Később Debrecenben járt középiskolába, utána jött a budapesti egyetem. Tudományos munkái

közül különösen büszke arra, amely arról szól, hogy a családi történelmi traumák és a generációs szocializációs metszetek hogyan alakítják a magyar politikai tagoltságot.¹

Amikor Karácsony Gergely Szilveszter 2009 táján színre lépett az LMP-vel együtt, sokak véleménye szerint az volt az érdekük, hogy új, nagyon is elfogadható szereplőket hoztak a közéletbe.

Karácsony korábban a *Medián Közvélemény-kutató Intézet*nél dolgozott. Főnökei, kollegái már akkor is felettébb tehetségesnek tartották. Annyira, hogy 2007-ben a cég kutatási igazgatója lett. Ráadásul, ki tudhat többet a politikáról, a lehetőségekről, a pártok népszerűségéről, mint a gyakorló közvélemény-kutató?

Erős lap volt ez az LMP kezében, amelyet többször sikerült is ki játszani. Amikor a 2010-es választások előtt felharsant, hogy esélytelenek, úgysem jutnak be a Parlamentbe, képtelenek megugrani az ötszázalékos küszöböt, akkor azzal lehetett visszavágni, hogy elnézést, van nekünk egy házi közvélemény-kutatónk, aki csak nem lenne olyan balga, hogy felpattan egy olyan hajóra, amely mindjárt elsüllyed – ha tudja, mire lehet számítani?

Karácsony több felsőfokú oktatási intézményben is tanított. Hallgatói szerették, legalábbis erre engednek következtetni azok a bejegyzések, amelyeket egy a felsőoktatásban működő tanárok értékelésére létrehozott honlapon tettek közzé diákjai. Neve alatt ilyenek olvashatók: „nagyon lendületes, követhető előadásokat tart, érthető és közvetlen stílusban. Érdekes bejárni”. Másvalaki annyit tesz hozzá: „szexi”. Azért kritika is akad: „kész élmény az órája. Már ha beér.”²

Tényleg lehetséges, hogy néha elkésik. De talán a lényéből sugárzó kedves lezserség teszi sokak számára szerethetővé. Ne felejtsük el, a pártválasztás annyiban mindenképpen hasonlít a pár-

választáshoz, hogy ilyenkor sem a racionális indokok számítanak elsősorban, legalább annyira fontosak az érzelmek.

Persze, ne tegyük úgy, mintha elméleti ember cseppent volna be hirtelen a politikába. Karácsony 2002 és 2008 között a *Miniszterelnöki Hivatal* koordinációs államtitkárságán dolgozott politikai tanácsadóként – s bár ez már nem a távoli megfigyelő pozíciója, mégsem volt valódi alakítója a politikának. „Az volt a dolgunk, hogy az SZDSZ politikai stratégiáját valamiképpen külső szemlélőként elemezzük, formáljuk” – mondta a már idézett *Beszélőben* megjelent interjújában. Az SZDSZ kritikájaként pedig hozzátette: „Elfogadom, hogy a koalíciós kormányzásnak megvannak a maga kényszerei, de szerintem a 2006-os rendőri túlkapások fölötti szemhunyas, vagy a kettős állampolgárság elutasítása ellentmond a liberális elveknek.”³

Az LMP nagy merészen elindult a 2010-es választáson – és bejutott a Parlamentbe. Azt a párttársaknak is el kellett ismerniük, hogy ebben jelentős érdeme volt a kampányfőnöknek, Karácsony Gergelynek. Itt csak azt az akcióját idézzük fel, amikor néhány újságíró kíséretében megjelent az MSZP-székházánál. A helyszínen illendően átadta az LMP választási programját, és próbálta elkérni a szocialistákét. Miután egy jó ideig semmit sem nyomtak a kezébe, közölte, hogy nyilván azért nem, mert a szociknak nincs is ilyenük, és fizet annak egy láda sört, aki mégiscsak előás neki valami hasonlót. Az ilyen bulváргеgeket imádja a média.

Még néhány ilyen ötlet és jött a Parlament. Ott a *Lehet Más a Politika* hamar szembetalálta magát azzal a kérdéssel, hogy tényleg lehet-e?

Egy ideig az LMP próbált úgy tenni, mintha lehetne. Mintha tudna egyenlő távolságot tartani a Fidesztől és az MSZP-től is. Ez

a törekvés egy kis párt esetében sok szempontból érthető. Nem azonosulhat egyikkel sem túlságosan, mert a végén még nem lesz rá szükség. Időközben viszont egyre világosabb lett, hogy az orbáni rezsim alapvetően alakítja át a magyar közjogi szisztémát, bontja le a fékek és ellensúlyok rendszerét, számolja fel vagy legalábbis jelentősen szűkíti a demokráciát.

Az LMP mint törpe párt ebben a helyzetben túl sokat nem tehet. A viszonyok nem normálisak. Ha ide is, oda is csap, azzal a dolgok jelenlegi logikája szerint a Fidesz malmára hajtja a vizet. Ha csatlakozik az MSZP-hez, könnyen úgy járhat, mint a KDNP a Fidesszel. Ráadásul a kétharmados törvények bebetonozásával, a választójogi törvény Fideszre szabásával meglehetősen nehéz, majdnem teljesen lehetetlen megszabadulni a kormánypártoktól. Ezért vetette fel Karácsony a „technikai koalíció” ötletét. Miután a 2014-es választásokkor nem elég pusztán megverni a Fideszt, hanem ismét kétharmadhoz kell annak jutnia, aki vissza akarja állítani a demokratikus normákat, és ehhez mindenkire szükség van. Ezért vegyék be a Jobbikot is ebbe a technikai együttműködésbe.

A technikai koalíció nem jelentett volna többet, mint egyesült erővel leváltani a Fideszt. S miután ennek az egyesült ellenzéknek nagy eséllyel megvan a kétharmada, változtassa vissza az alkotmányt, azonnal szavazza meg a demokratikus választójogi törvényt – ne is foglalkozzon semmi mással. Aztán ez a parlament oszlassa fel magát, és akkor a demokratikus jogelveknek megfelelő módon tartásuk meg az új választást, amelyen természetesen a Jobbik nem indul együtt a demokratikus pártokkal.

Számtanilag érthető az ötlet, egy közvélemény-kutató ügyesen le tudja vezetni néhány összeadással. De mint tudjuk, a politika érzelmi kérdés is. És valóban, a Jobbikkal összeállni, ezzel mintegy legiti-

málni, még ha csak „technikailag” is – ezt nehezen veszi be az ember gyomrára. Ráadásul, nagyjából el tudjuk képzelni, hogy egy ilyenfajta választásnál miből állna a Fidesz kampánya. Összeálltak ellenünk a fasiszták és a komenisták – mégiscsak mi vagyunk középen.

Az ötlet hamar *ad acta* került – néhány karaktergyilkosságban otthonosan mozgó kollegája még Jobbik szimpatizánssággal is meggyanúsította miatta Karácsonyt –, bár inkább arról a kétségbeesésről lehetett szó, amely eléri a gyakorlott közvélemény-kutatót, ha ránéz az adatokra. Ez így nem fog menni!

Pedig Karácsony többször hangoztatta, hogy minden erejével azon lesz, hogy az Orbán-kormányt távoznia kelljen.

Az LMP lelkesen alkalmazott látványos politikai akciókat: odaláncolták magukat a KÖZGÉP telephelyére, vagy – tiltakozásul az új alaptörvény miatt – a Parlament kapujához. → *Kövér László* legnagyobb bosszúságára, lassan a mindennapi rutin részévé vált, hogy molinókat feszítettek ki az ülésteremben. Hogy ezek a „greenpeace-es” technikák mennyire hatnak ma, azt csak egy közvélemény-kutató tudná megmondani. Az biztos, hogy a híradókba még mindig egyszerűbb olyasféle akciókkal bejutni, mint hogy a *Köztársasági Elnöki Hivatal* előtt sátorozunk, míg az elnök le nem mond a lopott szakdolgozata miatt, mint bármilyen alapos hatástanulmánnyal. Karácsony általában résztvevője volt ezeknek a performance-oknak – egyértelmű, hogy ez is hozzájárult az LMP imázsának alakításához.

A későbbiekben többször kifejtette, hogy az együttműködésnek bármilyen más politikai párttal – ha az a választási részvételre is kiterjed – akkor van értelme, ha ténylegesen nyitnak a jobboldali választók felé. „Az LMP részvételét [...] akkor látom legitimnek vagy igazolhatónak egy ilyen típusú együttműködésben, ha az LMP lesz a híd, ami összeköti a magyarországi balközepet a ma-

gyarországi jobbközép, olyan potenciális szervezeteivel [...], akik meg tudják szólítani azokat a szavazókat, akik nélkül egyébként az Orbán-kormányt nem lehet leváltani.”²⁴ De hiszen → *Bajnai Gordon* is így pozícionálta magát az induláskor! Ő lesz az, aki innen is, onnan is képes megnyerni választókat.

Csak hogy az LMP 2009 tájékán épp a Bajnai-kormány ellenzékeként jött létre. S bár láttunk ennél nagyobb fordulatokat is a hazai közéletben, azért némi magyarázatra szorul, ami Karácsonnyal történt. Ugyanis Bajnai közvetlen pártszövetségese lett. Karácsony indoklása így hangzott: „az lenne a hitelvesztés, ha nem az ország érdekeinek megfelelően politizálnának”²⁵ Karácsony és társai szerint az ország érdeke az ellenzéki erők összefogása. Ám másként gondolta ezt → *Schiffer András*, az LMP alapítója, vezetője és a barátai.

2012 decemberében Karácsony még azt mondta, kizártnak tartja, hogy szakadás következne be a pártjában, vagy az LMP parlamenti frakciójában azt követően, hogy a pártkongresszus után létrehozták a baloldali pártok együttműködését támogató *Párbeszéd Magyarorszáért Platformot*. De ez idő tájt már mindenki tisztán látta, hogy a vita, amely az LMP-n belül folyik – szétveri a pártot. A kérdés csupán az volt, lehet-e külön indulni, vagy létre kell-e hozni egy szélesebb összefogást a demokratikus ellenzék pártjaiból.

Az eredmény közismert. Kivált a *Párbeszéd Magyarorszáért*, és csatlakozott a Bajnai-féle Együtt 2014-hez, amely végül megegyezett a közös indulásról a szocialista párttal. Azzal az MSZP-vel, amelyről nem is olyan nagyon rég Karácsony még azt nyilatkozta, hogy valószínűleg programja sincs, hiszen még egy láda sörért sem tudja senki felmutatni.

A politika útjai kiismerhetetlenek...

KERÉNYI IMRE, az örök kaméleon

Az ember, ha nem kap elég gyorsan a távirányító után, és így kénytelen egy kicsit még elgyönyörködni *Kerényi Imre* újabb tréfás eszmefuttatásain, elgondolkozhat rajta, tényleg komolyan gondolja-e? Az *Alaptörvény Asztalát*, amelyet utasítására minden önkormányzatnál elő kell állítani, és kirendelni mellé valakit, aki szolgálja. (Mármint az asztalt.) A történelmi tárgyú festményeket, a *Magyar Krónika* címmel tervezett lapot, amely csak a jó hírekről számol be közpénzen? A százmilliókból kiadott *Nemzeti Könyvtárat Tormay Cecile*-estül?

Úgy tűnik, komolyan gondolja – vannak emberek, akik bármit komolyan tudnak venni és bárminek az ellenkezőjét is.

Kerényi legújabb kori ténykedését elnézegetve eszünkbe ötlük a *Lenin*nek tulajdonított megjegyzés a *hasznos hülyék* szerepéről. Az orbáni Fidesz ugyanis rendre alkalmaz olyan embereket, akiket egy pillanatig sem lehet komolyan venni, akik boldog tudatlansággal csinálnak bohócot magukból – ezzel elvonva a média és a közönség jó részének a figyelmét arról, hogy közben mi történik a fontos ügyekkel.

Kerényi már-már büszke együgyűséggel hagyja, hogy hülyének nézzék, talán észre sem veszi, mit művel. Tessék megtekinteni azt a videót,¹ amelyen a *hvg.hu* újságírói együtt érző, komoly képpel jegyzik meg, hogy milyen nehéz lehetett neki a kommunizmus idején, amikor a komcsikkal kellett konyakoznia – és Kerényi, nem látván át a szituációt, szomorúan bólogat: megrázó volt, hogy háromféle konyakot tettek elé és innia kellett. Még Ararát konyakot is adtak.

Tényleg nem lehetett könnyű...

Kerényiről szokás megjegyezni, hogy a KISZ-ben kezdte, aztán jött az MSZMP, ahol még párttitkárság is jutott neki, később az MDF, majd az MSZP–SZDSZ kiegyezést összehozó *Demokratikus Charta*, és kötetünk nyomdába adásának pillanatában éppen a Fidesz az ő politikai otthona.

Micsoda kaméleon!

Az általa megrendelt történelmi festmények egyikén – épp azon, amely Nagy Imréék újratemetését ábrázolja, s amelyen → Orbán Viktort is megfestette a piktor – jókora kaméleon terpeszkedik a *Millenniumi emlékmű* tetején. Egy az *Origóban* megjelent interjúban megkérdezték tőle, szerinte mit jelképez. „A kaméleon változtatja a színét! Ezt nemhogy tudjuk, hanem meg is éltük, meg is szenvedtük. A kaméleon azt a rengeteg beépülő embert jelképezi, akik az új pártokat szétverték és jégre vitték. [...] A kaméleonok azok, akik háttérből elkezdtek műveztetni, akik előkészítették a privatizációt, aztán pártról pártra vándoroltak, miniszterek lettek, megmondóemberek.”² Vajon mire gondolhatott e mondatoknál?

Kerényi érdekes módon nem veszi észre, milyen kanyargós politikai pálya áll mögötte. Egy a *Demokratában* megjelent interjúban³ határozottan állította, hogy ő, aki a bencésekhez járt, iga-

zából szerzetes akart lenni. Az MSZMP-be is csak azért lépett be, hogy a *Madách Színház* gonosz párttitkárát leválthassák.

Direktor lett Szolnokon Aczél György kívánságára? Nem is érti, hogy került oda, egyszer csak szóltak neki, hogy ő az igazgató. *Demokratikus Charta*? Igen, egyszer részt vett a sétájukon, mert Csukát nem bírta elviselni, de mit számít az! November 7-ei vagy április 4-ei műsort rendezett Moszkvában, egyenest a Kremlben? Az kérem, nagyon nemzeti műsor volt, amellyel túljárt az oroszok eszén.

Satöbbi, satöbbi.

Ahogy pályatársa, Verebes István megjegyezte: „ördög bánná, hogy Kerényi Imre ünnepi műsorokat rendezett április 4-e, november 7-e, no meg a Szovjetunió fővárosában dolgozó káderek tiszteletére kivívva mind a hazai, mind a moszkvai apparátus elismeréseit! Értett hozzá, kellő erélye akkoriban is eredményes volt, megfizették, hát csinálta...! Ceremóniamesterként mindig is talpraesettnek mutatkozott. Ám miért kell a ceremóniák valamenyien ideológiai élharcosaként időről időre a barikádra állnia?”⁴

Kerényi tehát úgy emlékszik, hogy az MSZMP-tagsága csak apró cselvetés volt, szinte belülről bomlasztott. Ujlaki Dénés színész, aki '56 után jó két évet ült börtönben, viszont levélben idézte fel, hogy Kerényi mindenképpen rá akarta venni, még szolnoki direktor korában, hogy lépjen be az MSZMP-be. S miután a tagfelvételhez ajánló is kellett, rögtön hozzátette, hogy ő vállalja Ujlaki keresztapaságát. Amikor a színész mégis nemet mondott, Kerényi még lakást is ígért neki – „pártvonalon”.⁵

De hát mindez nyilván Kerényi egyik rendszerbomlasztó cselvetése volt.

Kétségtelen, sikerült megtevesztenie a pártállami hatalmat, amelyik kitüntetések egész sorával ismerte el munkásságát.

1990 után jött az MDF-es kaland. Majd a nagy kiábrándulás, és a *Demokratikus Charta*. Bozóki András a *Charta* történetéről szóló cikkében⁶ úgy emlegeti Kerényit, mint aki az egyik „húzónev” volt a mozgalomban Konrád György, Jancsó Miklós, Fényi Tibor vagy → Vitányi Iván mellett.

Kerényi egy *Charta* rendezvényen mondta egyébként, hogy *ha cigányoznak, cigány, ha zsidóznak zsidó vagyok*. A visszaemlékezések eltérőek a tekintetben, hogy szerepelt-e az a mondatrész, hogy *ha buziznak, buzi vagyok* – de az vitathatatlan, hogy 2013-ban Kerényi már buzizott is. Egy lakossági fórumon, ahol a *Nemzeti Színház* oktrojált igazgatójával beszélgetett és megjegyezte, hogy a *Nemzeti* ettől fogva „nem úgy, mint Alföldi Róbert idején, nem a buzikról fog szólni, hanem a szerelemről”⁷.

Milyen kicsi a világ! Kerényit éppen a *Vidnyánszky Attila* vezette *Színházi Bizottság* delegálta a *Nemzeti-pályázat*ot elbíráló szakmai bizottságba, amely *Vidnyánszkyt* javasolta igazgatónak.⁸ Összeér, ami összetartozik!

Mikor szeretett bele Kerényi Orbánba és a Fideszbe? Ezt pontosan nem tudjuk, de az tény, 2002 környékén már ő is ott ült Orbán mögött a dísztribünön. S ahogy többi ülőtársa, ő is megkapta a Fidesztől a *Kossuth-díjat*.

Jól dokumentálhatóan az elsők közé tartozik, akik a *szabadságharc* és a *forradalom* szavakat behozták a közbeszédbe, azokat a fogalmakat, amelyeket Orbán Viktor oly gyakran ismételt, *szabadságharc* *Brüsszel ellen* vagy *fülkeforradalom* formában.

Egy celldömölki fórumon, ahol a szabadságharcról szónokolt, ilyeneket mondott: „a Fidesz Isten ajándéka [...] Ha az MSZP-

SZDSZ győz, akkor »forradalmat csinálunk«.” Aztán hozzátette: „az, hogy szeretem a hazámat, az nulla. Az, hogy jó hazafi vagyok, az nulla. Most cselekedni kell. Aki szereti a hazáját, az lépjen be a polgári körök hadseregébe. Az a cél, hogy 8-12 éves periódusban nekünk kell uralkodni. Nekünk, a történelem uralkodó országának vissza kell szerezni a hatalmat. *Ha ők győznek, forradalmat kell csinálni.*”⁹

Ami az idézet első részét illeti, 2006-ban újra elverte az MSZP és az SZDSZ a Fideszt, és bár 2006 őszén történtek rá kísérletek, *forradalom* mégsem tört ki, csak utcai rendbontásokra futotta az erőből. Az, hogy lesz-e 8-12 év, meglátjuk, bár azon elmerenghetünk, mennyire demokratikus egy ilyen kívánság, de hát a *történelem uralkodó országában* bármi előfordulhat.

Ami a 2006-os botrányokat illeti, Kerényi nem hagyhatta ki a szereplést akkor sem. Lelkes résztvevőként jött-ment. Ekképpen idézi ezt fel egy tudósítás, melynek szerzője a *Sándor-palota* előtt hallgatta a rendező-forradalmárt: „Kerényi Imre azt mondta az egybegyűlteknél, hogy 12 pontot dolgoz ki, majd felszólította őket, hogy menjenek vissza a Kossuth térre. Hétfő éjjel azt mondta a tüntetőknek, hogy »minden nap ki kell jönni a Kossuth térre, és garantálom, szombaton megkezdődik a rendszerváltozás«.”¹⁰ Garantálja!

Kerényi ekkoriban már a fideszes rendezvények szervezője volt. Úgynevezett performance-okat hozott össze. Így például labdákkal kellett megdobálni a pesti Deák téren lévő gödröt, vagy *balliberális* újságokat kellett amolyan *woodoo*-szertartás keretében az ő vezényszavára megtaposni.

2010-ben a Fidesz győzelmével jött el igazán az ő ideje, rögtön kormány megbízott lett. (Eleinte havi 375 000, később 600 000 forintért.)¹¹

Ars poeticáját így foglalta össze az az ember, aki a pártállami időkben sokat foglalkoztatott művész volt, nagy állami ünnepek szervezésében vett részt, majd a következő években – a Demszky-érában – egy nagy fővárosi színház, a *Madách* vezetőjeként működhetett: „A jobboldal értékrendjének érvényesülnie és intézményesednie kell. Meg kell kapni azt, ami jár!”¹²

Kerényi céljai nagyra törőek. Messzire tekint, a kritikák pedig leperegnék róla, hiszen az csak a „nagy céllal” szembeni akadémizáció az ellenség részéről: „A lényege, hogy az a szimbólumrendszer, amit én kezdek kiépíteni, az nem a balliberális kánon szerint van. Természetes, hogy abban a liberális kánon vitézeit ez zavarja.”¹³

A már említett történelmi festmények kapcsán adott interjúból tudjuk, személyesen adott instrukciókat a művészeknek, elbírálta a vázlatokat, nehezményezte, hogy a magyar történelem nagy pillanatait felvonultató képek között a 2006-os *lovasrohamról* szólnak, nincs elég ló.¹⁴

Korszakalkotó ötletei közé tartozott, hogy azt javasolta, a kormány költözzön ki a Parlamentből, és az így felszabaduló helyen házasságkötő terem, kápolna vagy éppen söröző nyílhatna.¹⁵

De miért említjük ezt? Azért, mert módot ad arra, hogy lamentáljunk egy kicsit, mennyire szervilis is ez a Kerényi. Nem az az érdekes ugyanis, hogy sörözőt akar a Parlamentben, hanem hogy elképzelése szerint a kormányt és vele a kormányfőt a *Budai Várba* kellene telepíteni. Mint az viszonylag közismert, Orbán Viktor régi terve, hogy a Várba költözzön. (Emlékezzünk csak a *Sándorpalota* történetére, melyet magának újíttatott fel, de beköltözni már nem maradt ideje, mert a baloldali-liberális szövetség elverte. De a Vár rekonstrukciós ötletei között rendszeresen felmerül a

kormányzati funkció is.) Kerényi tehát a maga szerény eszközeivel igyekezett hozzájárulni a Vár kedves vezető általi elfoglalásához.

Végül egy *pamflet*ben, amely első pillanatban körlevélnek tűnt, hívta meg elvtársait egy új lap elkészítésére. „A Magyar Krónika a centrális politikai erőter építő embereiről szól. Fizikai és szellemi értelemben. Hőseit e folyóirat tisztelettel és szeretettel mutatja be. A Várkertbazár felújítását vezénylő néhai Zumbok úr, a Kossuth teret megálmodó Wachslér úr, a nagyberuházásokat bonyolító Fürjes úr, a Vár 25 elnevezésű felújítási terven munkálkodó Potzner úr, a káptalanotói kertészmérnök asszony, a tejszínáló Cserpes úr, a dalcsináló Ákos úr, a kiállításokat varázsló Baán úr, a színházcsináló és öt gyermeket nevelő Vidnyánszky úr, a borkészítő Bock úr, a lótenyésztő Lázár testvérek meg a többi eredményes ember mesélje el e folyóiratban gyermekkorát is, képzését is és a nagymama krémjét is. [...] A Magyar Krónika jelszava: keresd a jót. Legjobbaink a gondolkodás négyzethálóját rávetítik a jelenségekre, s ha jót lelnek, megírják. Ha egymásban találják meg a jót, azt is megírják. Itt ne legyen bozótharc. Baráti tűz sem. Kell a jó, a szép, az igaz, az érvényes gondolat, a tanítás, a pozitív energia és a szövetség. Kell az igen. Igen, keresd a jót.”¹⁶

A szerzőknek egyébként szokatlanul magas honoráriumot és Orbán Viktor támogatását ígérte. A potenciális alkotók egy része ijedten tiltakozott. A lapalapító ülésen viszont állítólag maga Orbán Viktor hordta le túlbuzgó kormány megbízottját.¹⁷

De biztosak lehetünk benne, hogy még hallunk Kerényiről, nem adja fel...

Mert Kerényi örök. Ahogy *Ungvári Tamás* írta róla: „Ádám Ottó”¹⁸ tévedése – Kerényi Imre? Nem tévedett. Simulékony, alakváltó embert keresett valamennyi évszakra, a fiút, akit beléptet a

pártba, a mostani miniszterelnöki megbízott szerint azzal a trükkkel, ha minden fiatalember belép, akkor ők választhatják a saját párttitkárukat. Csak a törtető alkalmasak minden helyzetre, a macacs önérvényesítők, a paroxizmusig önhittek, a kétely nélküli kiválasztottak. Kerényi, az árvízi hajós, könnyen a centrális erőter kulturális politikájának jelképévé válhat.”¹⁹

A már felelevenített, *Origóban* napvilágot látott interjúban van egy meglepően őszinte rész. Idekíváncozik a szócikk végére: „A művészek a hatalom függvényei, mert a hatalom adja a megrendelést. A művészek mindig kollaborálnak valahogy a hatalommal, minden művész. Vagy lázadnak ellene, vagy kollaborálnak, de végül ahhoz, hogy megéljenek és kifejezhessék mondanivalójukat, valamilyen szinten együtt kell működniük. Most a diktatúráról beszélünk.”²⁰

Mi is.

KÓSA LAJOS,
a politikai visszhang

Kósa Lajos kicsiben az Debrecennek, mint ami → Orbán Viktor nagyban az országnak.

Ha éppen az IMF vagy Brüsszel az ellenség, akkor Kósa megismétli Debrecenben, ami a fővárosban megy. Ha pont az a trendi, hogy a fociért kell lelkesedni, akkor hajrá, nyomjuk a focidumákat. Ha az oktatásban dolgozókat alázzuk kicsit, akkor sem szabad lemaradni. Ha ünnepi beszédében a kedves vezető arról szónokol, hogy a komenisták öltek és gyilkoltak minket, és a mai ellenzék a komenisták leszármazottja, akkor a debreceniek biztosak lehetnek benne, kedvenc polgármesterük szájából is elhangzik ugyanez.

Kósa egy kis politikai visszhang – van ilyen.

Manapság lerí orcájáról a kritikátlan igazodni vágyás.

Egy régi legenda szerint *Sztálin*nak volt egy páncélszekrénye. Ebben akadt egy s más a többi elvtársról. A szovjet főügyészt, a koncepciós perek vezetőjét, *Visinszkijt* például azzal tartotta sakkban, hogy őrzött róla egy dokumentumot, amely szerint a főügyész még a cári idők legvégén el akarta volna fogatni *Lenint*. *Visinszkij* tisztában volt vele, ha nem viselkedik a gazda kedvére, akkor ez a kis

papír még óriási kellemetlenséget okozhat neki, akit Sztálin *moj drug* (az én barátom) *Visinszkijnek* hívott...

Persze nem állítom, hogy Orbánnak lenne ilyen páncélszekrénye, és elismerem, a sztálini hasonlat is durva. Nem is tudom, hogy jutott eszembe. Talán, csak nem a következő mondatról? „Viktorban van egy kis sztálinista vezetési hajlam.”¹ Kitől is származik ez az idézet?

Igen, úgy van! Kósa Lajos mondta, igaz, még a történelem előtti időkben, 1991-ben pártja soproni frakcióülésén. Ez volt az első olyan tanácskozás, ahol nyilvánvalóvá vált, miféle ellentétek feszítik a kicsiny, és egészen addig nagyszerűen együttműködni képes fiatal frakciót.

Nem sokkal korábban történt ugyanis, hogy a három jóbarát-képviselő, → *Szelényi Zsuzsa*, *Hegedűs István* és *Kósa Lajos* együtt elment síelni a parlamenti szünetben. Hó nem nagyon esett, ezért beszélgettek. Szelényi éppen egyetemi vizsgájára készült, s unalmában felolvasott a fiúknak. Többek között egy tanulmányt arról, hogy a zárt csoportokban, ahol minden információ rendelkezésre áll, miért születhetnek mégis rendszeresen hibás döntések. Mert aki mást mond, az ellenségnek számít. Azt kigúnyolják. Nem veszik figyelembe a mondanivalóját – és így tovább. A fiatalok saját magukra ismertek. Naivan úgy gondolták, talán még nem késő, szóba hozzák, hogy nem jó irányba mennek a dolgok az Orbán-Kövér uralta frakcióban. Lassan körvonalazódott a fodoristák csoportja, amely szemben állt az orbáni központosító törekvésekkel, ezért egyre inkább ellenséggé vált. Igen, Kósa a tagja volt!

Annak a bizonyos soproni találkozóknak a végén → *Kövér László* megjegyezte többek között az amúgy mindig tréfás, és ezért a többiek körében népszerű Kósára is célozva, hogy őket *mostan-*

tól *politikai ellenfeleinek* tekinti.² Az álmoskönyvek szerint sok jót nem jelent, ha valakit az Orbán-Kövér páros ellenfélnek tekint. Orbán még két évvel később is sértődötten idézte fel egy *Magyar Narancsnak* adott interjúban, hogy őt lesztaínistázták.

Visszanézve azt kell látnunk, hogy a központosító, minden hatalmat magának követelő, ellentmondást nem tűrő Fidesz egyik pillanatról a másikra úgy lépett elénk, ahog *Zeusz* fejéből kipatant *Pallas Athéné*. Teljes fegyverzetében.

A fodoristákat módszeresen és határozottan szorították ki a pártból. → *Fodor Gábor*, *Molnár Péter*, *Ungár Klára*, *Szelényi Zsuzsa* vagy éppen *Hegedűs István* gyorsan kegyvesztetté vált.

De mi a helyzet a mi Kósa Lajosunkkal?

Ő még idejében megérezte, hogy baj lesz ebből. Ugyan az 1994-es óriási vereség után – akadtak, akik addig a Fidesz teljes győzelméről álmodtak, Orbán is közéjük tartozott – még azt mondta, hogy „új arcok, új politika kell a Fideszbe”. Értsd, a bukásért jelentős részben felelősnek tartott pártvezetőnek, Orbánnak el kellene egy időre húznia. Majd a júliusi Fidesz-kongresszusra Kósa ellenzéki sége kipukkadt.

Hegedűs István így foglalta össze a történeteket: „Lajos átállása nekünk rettenetes politikai és baráti veszteséget jelentett. Kövérék nyilván örültek – szeretik a bűnbánókat, noha bizalmuk soha nem lesz már teljes irántuk, viszont alighanem jó »üzletet« lehet velük kötni.”³

S ha ezzel magyarázzuk a lelkes helyeslést, amellyel ma Orbánt kíséri, mindjárt jobban megértjük. Akik Orbán ellen, az orbáni módszerek ellen szót emeltek, mind a süllyesztőbe kerültek. Hát nem jobb inkább képviselőnek, polgármesternek lenni? Aki egyszer megégeti magát, legközelebb nagyon vigyáz.

Ráadásul Kósa még csak nem is volt elég óvatos. A kiszivárgott Wikileaks-iratokból tudjuk, hogy amikor a Fidesz következő méretes veresége után, 2006-ban Kósa találkozott a budapesti amerikai nagykövettel, azt mondta neki, hogy „baráti szálak kötik Orbán Viktorhoz, ugyanakkor kijelentette, hogy a Fidesz elnökéből »soha többé nem lesz miniszterelnök« és hozzátette azt is, hogy »fontos tudni, mikor kell távozni«”⁴

Az ilyesmi nem szokott jóra vezetni! Főleg, ha kiderül...

Azt, hogy Orbán értesült-e debreceni barátja véleményéről, vagy csak elég jól ismeri, és ezért nem veszi teljesen komolyan, nem tudhatjuk. De nem sokkal később Orbán is találkozott a nagykövettel, és az erről a beszélgetésről szóló diplomáciai távirat is nyilvánosságra került. A feljegyzés szerint Orbán Kósát *szabad léleknek* minősítette, ugyanakkor jelezte, hogy *szórakoztatónak* találja Debrecen polgármesterét. A nagykövettel viccelődve a *Független Debreceni Köztársaság elnökének* nevezte Kósát, aki egyben a Fidesz *enfant terrible*-je.

Kósa sorsát minden valószínűség szerint *Navracsics Tibor* nehezítette meg igazán, amikor úgy fogalmazott, szintén az amerikai nagykövetnek, hogy nem látja okát, hogy ne lehessen egyszer miniszterelnök. Mármost Kósa Lajos.

Egyetlen okot mi azért látunk. Ez maga Orbán Viktor.

A fentiekhez képest szinte semmiség, hogy egy interjúban Kósa imígyen jellemezte mindenható urát: „Orbán Viktor a magyar politikai mezőny egyik legtehetségesebb alakja, a jövőben is ő lehet a jobboldal kovásza. De táltosnak sokkalta alkalmasabb, mint operatív irányítónak.”⁵

Szóval Kósának van mit jóvátennie, s hűségét újra és újra bizonyítania kell. Ezen a tájékon ennél jóval kevesebbért is ki szokás esni a vezér kegyeiből.

Kósa Lajos nemcsak képviselő, a Fidesz egyik vezetője, de tizenöt éve Debrecen polgármestere. „Kósa Lajost közvetlen és szellemes embernek ismertem meg, hamar rájöttem, hogy polgármesteri tevékenységének jellege is a saját habitusából fakad: dinamikus, gyors és kreatív ember. Politikusként is ilyen. A személyes találkozások alkalmával humoros volt, szókimondó, s úgy tűnt számomra, hogy a magyar politikai valóságot nem fekete-fehérben látja. Más, elvakult politikusoktól eltérően nem osztotta a magyar társadalmat jókra és rosszakra, azaz »angyalarcú fideszesekre« és »ördögi szocialistákra«. Megtudtam, hogy nagyon szereti a szépirodalmat, különösen a dél-amerikai írókat, Ady Endrének pedig kimondottan rajongója. Rendszeresen sportol, jégkorongozik és motorozik, családi élete pedig példás. Ráadásul határozott elképzelése van arról, hogy polgármesterként mit akar csinálni Debrecenben: rendelkezik vízióval, megvalósítható ötletekkel és hosszú távú tervekkel. Ez igen, gondoltam, végre van egy polgármester ebben az országban, aki komolyan veszi a hivatalát, és meg akar felelni a választói elvárásainak”⁶ – így jellemzi egyik kritikusa, *Kácsor Zsolt* 2009-ben.

Csak hogy Kósa lassan elorbánosodott a maga Független Debreceni Köztársaságában. Szintén Kácsor Zsolt idézett cikkében olvasható: „Vajon ez az oka annak, [mármost, hogy Kósa úgy érzi, bármit megtehet] hogy Debrecenben az önkormányzati média ma már egyre inkább hasonlít a totalitárius rendszerek sajtójára? A város jelentős anyagi támogatását élvező médiumok már-már nevetéses módon suvickolják egyre fényesebbre Kósa Lajos imázsát,

míg az ellenzéki véleményeket legtöbbször agyonhallgatják, azokat alig jelenítik meg, a polgármester és a Fidesz számára akár a legcsekélyebb mértékben is kényesnek gondolt ügyekkel pedig nem foglalkoznak.”

Lássuk például Kósa tizenöt éves polgármesteri évfordulóját ünneplő cikket, amelyben az szerepel, hogy „Kósa alapító tagja a Fidesznek, bár a neve hiányzik a Fiatal Demokraták Szövetsége alapító nyilatkozatáról. Ennek az az oka, hogy amikor megalapították a Fideszt (1988-ban), őt épp behívták a közgazdasági egyetem pártbizottságára. Ő úgy fogalmaz, »gyakorlatilag fedeztem a többieket«.”⁷ Ez annál is érdekesebb, mert még sosem hallottunk erről. Magától értetődő, hogy kell valamilyen magyarázat arra, miért hiányzik a neve az alapítók listájáról – és ha ez nem is feltétlenül igaz, de legalább jól hangzik, és elhelyezi a város polgármesterét a régi veteránok panteonjában.⁸

Ha már előkotortuk azokat a *Wikileaks*-iratokat, pillantsunk megint beléjük! *Turi Gábor*, Debrecen egykori MDF-es alpolgármestere nemes egyszerűséggel hűbérúrként jellemezte Kósát. Turi szerint Debrecenben exkluzív belső kör irányít mindent, Kósa Lajos az abszolút főnök. Az irat szerint Turi beszámolt arról, hogy a felszín alatt hatalmas az elégedetlenség a polgármesterrel szemben, akinek gúnyneve a korábbi *Mr. 10 százalékból Mr. 20 százalék* lett.⁹

Am mindez inkább tűnik egy sértett ember bizalmas közlésének, mint komolyan vehető vádnak. Ne vonjunk le belőle Kósára nézve messzemenő következtetéseket. Ráadásul az amerikai távirat is fontosnak tartja megjegyezni, hogy ellentétben a gyakori multiellenes, külföldi tőkeellenes fideszes megnyilatkozásokkal, Kósa segíti a Debrecenbe letelepedni kívánó külföldi tőkét.

De ugorjunk egy kicsit korábbra! Nem sokkal a 2010-es választások után Kósa Lajos egy gazdasági fórumon arról beszélt, hogy „jelentősen csökkenteni kell a vállalkozások adóterheit. A kérdést, hogy miből, értelmetlen feltenni, hiszen pillanatnyilag a túlélés a legfontosabb. A görög példa arra ad lehetőséget, hogy Magyarországot sem hagyják majd elsüllyedni, vagyis ezeknek a lépéseknek az árát le fogja nyelni Európa. Úgy tűnik az átadás-átvétel alapján, hogy a közvetlen államcsőd elkerülése a cél jelenleg, szűk esélyünk van arra, hogy elkerüljük Görögország helyzetét, a helyzet ugyanis sokkal rosszabb, mint hittük.”¹⁰

A forint nagyot zuhant e veretes mondatok hatására, és az úgynevezett kockázati felár (*Credit default swap* – CDS) újabb csúcsokat döntött. A publicistáknak csak annyi jutott, hogy találgassák, Kósa ennyire meggondolatlan, ennyire hozzá nem értő, esetleg erősen érdekelt a forint árfolyamának gyengítésében. Most nem szolgálunk megoldással.

Kósát szokás időről időre kárhóztatni azért, mert az abszolutorium megszerzése után nem tette le az államvizsgát a Közgázon – közbejött a politika. Ugyan → *Deutsch Tamás* addig nem lehetett miniszter, míg nem szerezte meg a diplomáját, Kósánál – nem is volt sosem miniszter – nem élt hasonló feltétellel az örökös pártelnök.

Az idő múlását Kósán nagyszerűen meg lehet figyelni. Hogyan válik az egykori kedélyes mókamester, aki liberális barátaival utazgat, korpulens úrrá, aki egy tanároknak tartott évnyitón már arról beszél, hogy mindenkinek parancsot kell teljesítenie és kész.

Kósa – ahogy ez az arcán is látható – bizony-bizony nagy árat fizetett azért, hogy Orbán kegyelmében maradhasson.

KÖVÉR LÁSZLÓ, *a mindenkit utálok típus*

„A hatalom korrumpál – mondják a bölcsek – az abszolút hatalom abszolút korrumpál”¹ – e kijelentést egy még romlatlan ifjútól idézzük, aki igazságosabb társadalomért küzdött a kései nyolcvanas években: Kövér László. Megszívlelendő szavak.

Ahogy a következő, 1985-ből származó prófécijája is: „Mi, akik most itt ülünk, talán nemsokára ennek a társadalomnak a vezető pozícióiban találjuk magunkat – akár tetszik ez nekünk és az előttünk járóknak, akár nem, feljebb vagy lejjebb meghozott döntéseinkkel, munkánkkal egyének, csoportok, s rajtuk keresztül az egész társadalom sorsát befolyásoljuk.”² Profetikus szavak.

A pápai születésű Kövér a pesti jogi karra járt, és egyik alapítója lett a jogász szakkollégiumnak – amely később vette csak fel a Bibó nevet. Érdekes jellemzéseket olvashatunk róla már azokból az időkből is. Kollégiumi társa, későbbi frakciótársa, majd politikai ellenfele, → Fodor Gábor így emlékezett rá: „Kövért is, Viktort is azt hiszem nagyon zavarta, hogy vidékiek. Ebben egymásra is találtak. Fájalták, hogy középiskolás korukban sok mindenről

lemaradtak, mert vidéken nem voltak olyan lehetőségeik, mint a fővárosban.”³

Szintén ugyanő így nyilatkozott Kövér jelleméről 2001-ben: „Kövér Lacit eleinte nem ismertem, több évvel fölöttünk járt, és különböző okok miatt hosszabbra nyúltak az egyetemi évei. Ő sokszor nagyon rosszkedvvel nézte a világot. Olyan *mindenkit utálok és magamat is utálok* típus volt. Igazából a közösségi problémák érdekelték, és a világot rossz emberekre és jó emberekre osztotta fel fekete-fehér alapon (jók alig voltak). Időről időre azt mondta, hogy döntsük el, hajlandók vagyunk-e dolgozni, mert ha nem, akkor inkább oszlassuk fel a szakkollégiumot.”⁴

A kollégiumban Orbán és Kövér hamarosan vezető szerepre tettek szert. 1985-ben létrejött a *Századvég* folyóirat, amelynek az egyik alapítója és szerkesztője Kövér, a másik pedig → Orbán Viktor. Első cikküket – *Gondolatok egy diáktáborról*⁵ – is közösen jegyezték.

A társaságban Kövér vallotta magát a legtovább „szocialista” meggyőződésűnek – ezt azóta is gyakran felróják neki. „Kövér és Viktor a kezdeti időkben lelkes hallgatói voltak Fellegi Tamás Marx-elemző kurzusainak. [...] Nem azért mintha meggyőződéses marxisták lettek volna, bár ekkor még viszonylag kialakulatlan volt a világnézetük. Kövér Laci még 1990-ben is csapkodta az asztalt, hogy ő szocialista meggyőződésű ember” – olvasható a kezdetekről szóló *Csak a narancs volt* című, már idézett műben.

Az biztos, hogy a Fidesz megalakulásakor Kövér azok közé tartozott, akik azt javasolták, hogy *Demokratikus Szocialista Ifjúsági Szövetség* néven kellene létrehozni az új szervezetet. Végül a *szocialista* szótól főként Orbán érvelésére álltak el.⁶

Azt is Kövér szemére szokták hányni, hogy a kétezres évektől kemény antikommunista retorikát használó politikus első mun-

kahelye az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének Ifjúságkutató csoportja volt. Igaz, csak tudományos segédmunkatársként dolgozott. Ám az igazsághoz az is hozzátartozik, hogy más hasonló intézmény nem létezett, csak az állampárt kebelén belül, a csoport pedig meglehetősen haladó szelleműnek számított.

Mint akkoriban oly sokan, ő is a manapság a jobboldaliak által számtalanszor elátkozott *Soros Alapítvány* jóvoltából jutott jövedelemhez 1987–1988-ban. Feladata a közép-európai társadalmi mozgalmak kutatása volt.⁷ Innen már csak egy macskairamodásnyira van a tevőleges politika. 1988-ban a Fidesz megalakulását kimondó gyűlésen Kövér volt a levezető elnök.

Néhány nappal később, amikor rendőrhatalósági figyelmeztetésben részesítették törvényellenes szervezet létrehozásában való részvétel miatt, határozott hangú válaszlevélben tett panaszt az intézkedés ellen. Többek közt olyan alapvető jogállami normák megsértését felelőre a hatóságoknak, hogy olyan időpontban kapta meg az idézését, amikor nem volt ideje jogi képviselőről gondoskodni.⁸ Vesd össze a Fidesznek azzal a 2010 utáni javaslatával, amely bizonyos esetekben lehetővé tette volna, hogy a gyanúsítottakat a védő jelenléte nélkül hallgassák ki!

Kövér László rövid úton a Fidesz egyik vezető személyiségévé vált. Résztvevője lett az átmenetről folytatott kerekasztal-tárgyalásoknak is. Országos ismertségre akkor tett szert, amikor a tárgyalások végén, 1989. szeptember 18-án a tv-kamerák előtt jelentette ki, hogy a Fidesz az SZDSZ-szel együtt nem hajlandó aláírni a tárgyalást lezáró jegyzőkönyvet. Többek között azért, mert az MSZMP ragaszkodott ahhoz, hogy még az országgyűlési választások előtt válasszanak köztársasági elnököt. A fő esélyes, az MSZMP-s *Pozsgay Imre* volt, aki a Fidesz, és így Kövér számára sem volt elfogad-

ható. Ahogy az sem, hogy az MSZMP engedményeket kért volna a *Munkásörtség* feloszlásával kapcsolatban, illetve kevésbé erős *Alkotmánybíróságot* szeretett volna felállítani. (Megjegyezzük, ma Pozsgay a Fidesz egyik lieblingje, a minap → *Lázár János* már azt mondta, kár, hogy nem lett köztársasági elnök 1990-ben; az *Alkotmánybíróság* pedig jogköreinek jelentős részét elveszítette.)

A *Magyar Narancs* című lap első kiadója Kövér volt, de ahogy a lap a szabadságot választva levált a Fideszről, Kövér is megvált ettől a szerepétől.

1990-ben az országgyűlési választásokon a Fidesz és az SZDSZ közös jelöltjeként szerzett egyéni mandátumot a pápai választókerületben. 1990 decemberében megválasztották a nemzetbiztonsági különbizottság elnökének, mely tisztségét 1993 áprilisáig töltötte be. Ezután frakcióvezető lett, e poszton állt egészen az 1998-as választási győzelemig, amikor is titkosszolgálati miniszter lett.

Az első Fidesz-frakción belül hamar megjelentek a törésvonalak. *Petőcz György* többször citált művében leírja, miként vált Kövér személye és modora részben *casus bellivé* az orbánisták és a fodoristák között.

Kövér Fodort, akit egy frakcióülésen „mosolygós gyilkosnak” nevezett, az SZDSZ beépített emberének tartotta. A liberálisnak induló, de konzervatív fordulatot végrehajtani kívánó Fidesz, és elsősorban Orbán és Kövér el akarta vágni a liberálisokhoz kötődő szálakat. Fodor még egy szempontot említ: „[Kövér] tisztában volt azzal, hogy én vagyok Viktor egyetlen potenciális alternatívája a Fideszen belül, és ő arra tett fel mindent, hogy engem eltakarítson az útból. Úgy gondolta, hogy rám nem tud hatással lenni, Viktorra viszont igen, és ezen kell munkálkodnia.”⁹

Bár 1994-ben komolyan gondolták a Fidesz vezetői, hogy akár kormányra is kerülhetnek, az MSZP és az SZDSZ aratott elsőprő sikert. Visszavágni csak 1998-ban sikerült. Kövér ekkor lett titkosszolgálati miniszter.

1998 augusztusában állt elő azzal Orbán Viktor, hogy a szocialista kormányzás idején megfigyelték őket. Később erre semmiféle bizonyítékot nem sikerült felmutatniuk, legfeljebb annyit, hogy → *Pokorni Zoltánt* figyeltette meg talán valaki, akinek Pokorni esetleg veszélyeztette volna az üzletét. (Ez volt a nevezetes *Xénia Láz*-történet.¹⁰)

Már Kövér minisztersége után került elő egy titkosszolgálati alkalmazott, akinek állítólag Kövérré hivatkozva adtak volna megbízást, hogy kövessen el önmerényletet maga ellen, és terelje a gyanút egy cégre, amely tán kapcsolatban állhatott a szocialistákkal, és esetleg közreműködhetett a megfigyelésben. Az önmerénylet nem sikerült, a lebukott titkosszolgálati figura meg kitálalt.¹¹ Ám Kövér megúsza a botrányt.

2000-től a Fidesz elnöke lett. 2001-ben lemondott pártelnöki pozíciójáról, majd újra a nemzetbiztonsági bizottság tagja lett, s a ciklus végéig a bizottság alelnökeként dolgozott.

A Fidesz számára kudarcral végződő 2002-es országgyűlési választásokon újra pártja országos listájáról szerzett mandátumot, s ezúttal is a nemzetbiztonsági bizottság elnökévé választották; frakciójának pedig helyettes vezetőjévé. Ugyanebben az évben a Fidesz országos választmányának elnöke lett, s a Fidesz 2003-as átszervezésekor is újraválasztották. Ezért a tisztségért korábban Fodor Gábor is keményen hajtott, de mint Orbán ellenlábas, megbukott. Attól kezdve íratlan szabály lett, hogy ebbe a tisztségbe is csak hűséges orbánista kerülhet. Más addigra már nem is igen akadt a pártban...

A 2002-es választások hajrájában hangzott el a részben vereséget hozó, nevezetes „köteles” beszéde. Kövér László három nappal korábbi politikai fórumán elhangzott szavairól *Tóth Károly* MSZP-s politikus számolt be. Tóth szerint Kövér mintegy másfél száz főnyi hallgatósága előtt a békéscsabai ifjúsági házban az olimpia tervezett magyarországi megrendezése kapcsán kijelentette: „Sokan vannak ma Magyarországon olyanok, akik nem tudnak örülni a kormány intézkedéseinek. Ezért azt ajánlom nekik: vegyenek egy kalapácsot, egy szöget és egy kötelet, menjenek le az alagsorba, és egy szögbe, vagy ha találhatnak egy jó gerendát, akkor arra, kössék fel magukat.”¹²

Ma már tudjuk, hogy az akkori szocialista kampánytanácsadó → *Gyurcsány Ferenc* ismerte fel a nagy lehetőséget ebben a szövegben, amelyet úgy interpretáltak, hogy Kövér öngyilkosságra bízta a másként gondolkodókat. A Kövér szavai keltette – illetve annak értelmezése miatti – jelentős felháborodásnak minden bizonnyal komoly szerepe volt a Fidesz újabb vereségében.

2003-ban mint a nemzetbiztonsági bizottság ellenzéki elnöke többször tett olyan megjegyzéseket, hogy alternatív információforrásokat vesz igénybe titkosszolgálati ügyekben, azaz direkt jelentéseket kap a nemzetbiztonsági munkatársaktól. (Később Gyurcsány Ferenc vádolta a fideszeseket azzal, hogy alternatív, árnyékállamot próbáltak kiépíteni.) Ami, finoman szólva, mégsem járja. De tény és való, nagyon hasznos lehet, ha úgy gondoljuk, az éppen kormányon lévők valódi ellenségek, és hatalmuk illegitim.

Amúgy Kövér közéleti pályafutása során igazán nem nélkülözte az éles megjegyzéseket. „Oda jutottunk kérem tisztelettel, hogy '94-ben egy effektív hazaáruló lett Magyarország miniszterelnöke” – mondta például *Horn Gyuláról*.¹³ Előszeretettel értekezett

a „Gyurcsány-bandáról” mint „vérszívó pióca-elitről”. Szerinte a kormány a privatizációt az *amit ma ellophatsz, ne halaszd holnapra* elv alapján vezette.

És az ilyen idézeteket hosszan sorolhatnánk.

2010 után az Országgyűlés elnökévé választotta a győztes kétharmados fideszes többség. Az előző húsz évben kialakult szabályoktól, hagyományoktól eltérve az új elnök többször és többféleképpen próbálta korlátozni a képviselők szólásszabadságát. Igaz, már → Áder Jánosnak is akadtak ötletei erre házelnök korában.

Kövér országgyűlési elnöksége idején vált bevett gyakorlattá, hogy az egyéni képviselői módosító indítványként akár a hétvégén beterjesztett törvényjavaslatot már az azt követő napokban megszavazzák, érdemi vita, egyeztetés nélkül. Egyre jobban elterjedt az a szokás, hogy az úgynevezett *saláta-törvények*be dugtak el egy-egy oda nem tartozó előterjesztést, és remélték, hogy a közönség nem veszi így észre. Például Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter az egyes törvények agrár- és környezetügyi módosításának keretében nyújtotta be azt a javaslatot, amely a „pofátlan” végkielégítések adóját az addigi 98 százalékról 75-re csökkentette.¹⁴ (Nyilván lassan fideszesek is sorra kerülnek az elbocsátásokkor.) Ehhez a naponta előforduló jogalkotási trükkhöz adta a nevét Kövér.

A Fidesz az alaptörvénynek nevezett alkotmányt számtalanszor módosította, napi igényei szerint formálgatta. A házelnök (is) lelkesen asszisztált mindehhez. A kormánypárt megakadályozta a vizsgálóbizottságok létrehozását, nevezetesen abban az ügyben, amelyet egy volt adóhatósági tisztviselő robbantott ki, azt állítva, hogy ezermilliárdos kárt okoz a multik adócsalása a magyar költ-

ségvetésnek, de a NAV nem lép közbe. Kövér László nem kérte ki magának ezt sem a Tisztelt Ház nevében. Satöbbi, satöbbi...

Kövér létrehozott egy saját fegyveres testületet, a *Házőrséget*. Emellett rendészeti jogkört is kapott, így kizárhat vagy felfüggeszthet képviselőket, ha megsértik a házirendet. A *Házőrséget* 349 (más forrásokban 350) jól felfegyverzett, lögyakorlatokon képzett, magas fizetésű rendőr alkotja. A szervezet igen széles felhatalmazást kapott, többek között titkosszolgálati jogosultságai is vannak. Autókat, magánlakásokat kutathat át.¹⁵ Érdekes viszont, hogy amikor a Jobbik randalírozott az ülésteremben, nem használták a *Házőrséget*.¹⁶

Viszont Kövér rendre megbüntette azokat az ellenzéki képviselőket, akik szerint sértették az Országgyűlés méltóságát. Csúnya beszédért kapott büntetést → *Gaudi-Nagy Tamás* jobbikos képviselő, vagy illetlen mutogatásért → *Szanyi Tibor* szocialista politikus. Többször büntette meg az LMP és az Együtt képviselőit is, amikor azok egy-egy az ülésteremben kifeszített molinón üzentek a képviselőtársaiknak, illetve az ülést televízión, interneten keresztül figyelőknek.

Kövér irányításával új házszabálytervezet is készült, amely jóval szigorúbb elődjénél.¹⁷ Számtalan ellenzéki jogosultságot korlátoz, a viták jelentős részét a kevésbé követhető bizottsági ülésekre számúzná. Újra felvetődött, hogy elég lenne csak háromhetente összehívni a Parlamentet – ahogy ez egyébként az első Orbán-kormány idején történt.¹⁸ A legtöbbet mégis azt a passzust idézték a médiában, mely szerint a képviselőknek felállva kell köszönteniük a pulpitusra felhágó házelnököt, aki e minőségében a „választópolgárokat képviseli”.

Egyik javaslata szerint rendeleti kormányzást kellene bevezetni, ami már csak azért sem meglepő ötlet, mert a Fidesz-frakción

eddig is minden jogszabályalkotással kapcsolatos javaslat könnyedén keresztülment.¹⁹ Akkor minek ez a túlzott óvatoskodás?

Az Orbánhoz mindvégig hű, sokszor durván fogalmazó, kompromisszumokra kevésbé hajlamos Kövér szerint „az országnak két politikai elitje van, s amit a polgári oldal felépít, azt a baloldal lerombolja”.²⁰

Emlékezzünk a pályakezdésére, amikor – ahogy kollégái mesélték – jókra és rosszakra tudta csak osztani a világot.

Ha sok másban igen, de ebben nem változott.

KUBATOV GÁBOR,
a listázó

Kubatov Gábor a Fidesz 2002-es veresége után indult el a pártkarrier útján. Mint több interjúban elmondta politikai pályakezdéséről, az → Orbán Viktor kezdeményezte polgári körökből került be a pártba.¹

2002-ben bár Orbánék biztosak voltak a győzelemben, mégis elverték őket. A miniszterelnök, hogy tekintélyét és pozícióit mentse, előre próbált menekülni. Így alakultak meg felhívására a polgári körök, hogy majd „együtt mozduljanak, ha mozdulni kell.”

Kubatov valószínűleg a polgári körében érzett rá a politizálás szépségeire, és íziben belépett a Fideszbe. 2003-ban már a soroksári Fidesz elnöke, majd rövidesen úgynevezett elnöki megbízott, koordinátor – feladata a párton belüli lázongók megfékezése, a rendcsinálás.

A történetek felidézésében most egy furcsa, a helyi szocialisták által jegyzett és az MTI Országos Sajtószolgálat által kiadott nyilatkozat segít: „A 2002-es választási vereség után Budapest XX. kerületében, Pesterzsébeten az állandósult viták szakadáshoz vezettek a Fideszben, és több Fidesz alapító, a pesterzsébeti Fidesz szervezet

addigi meghatározó tagjai kiléptek a pártból, majd a Fidesz Országos Választmánya feloszlatta a helyi, pesterzsébeti szervezetet. A kilépő Fidesz alapítók nyilatkozatban foglalták össze véleményüket:

»Dél-Pestre egy szélsőséges nézeteket valló, a pártnak talán egy éve a közelébe keveredett soroksári autószerelőt nevezett ki az elnök (ti. Kubatov Gábort). Az Elnöki Koordinátoron keresztül tolmácsolt aktuális elvárás: minél rosszabb, annál jobb. Mi ehhez nem tudtunk igazodni. Számunkra mindig is fontosabb volt Pesterzsébet és az itt lakók érdeke. – Sajnáljuk.«²

„Soroksár »rendbetétele« után Kubatov Gábor személyesen Orbán Viktortól kapta következő, nagyságrendekkel komolyabb feladatát: egyike lett annak az öt elnöki megbízottnak, akiket a Fidesz élére visszatért Orbán a budapesti szervezet »rendbetételével« – több forrásunk szerint lefejezésével – bízott meg.”³

Bár erről a korszakról keveset tudunk, akad olyan értékelés, amely szerint kétely és irgalom nélkül hajtotta végre a rendcsinálás érdekében az elnöki ukázokat. Többek között az ő számlájára írták korábbi támogatója, *Tirts Tamás* politikai kinyírását is. Ha igazak ezek a vádak, akkor az ősfideszes Tirts és társai bűne az lehetett, hogy a megszokottnál határozottabban bírálták a pártvezetést a Fideszben a vereség után.⁴

Közben 2005-től Kubatovra bízta a *Polgárok Háza* vezetését. E különleges intézmény, a kultúrház és kampányközpont keveréke, a polgári körök közös otthonaként működött, idővel mindinkább a Fidesz-féle „népi kultúra” felé fordulva.

2006-ban Kubatov Orbán Viktornak alárendelve, mobilizációért felelős kampányfőnök lett – s ezzel megtalálta igazi szakterüle-

tét. Akkor is, ha a 2006-os választások ismét kudarcot jelentettek pártjának.

Most álljunk meg egy pillanatra! Valóban egy autószerelő lenne a totális mozgósítás fő felelőse a Fideszben?

„Nem vagyok autószerelő. A Gödöllői Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karán végeztem, a polgári életben 10 fős vállalkozásomat vezetem”⁵ – állította *Csuhaj Ildikónak* egy a 2006-os választások után készült interjújában.

A parlamenti honlapon a „képviselő kérésére” közzétett életrajzában az áll: „A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Mezőgazdasági Gépészmérnöki Karán, 1997-ben műszaki- és gépjármű karszakértőként végzett.”⁶ Egy másik CV-jéből az derül ki, hogy járt a Budapesti Kommunikációs Főiskolára is – de az már nem szerepel benne, hogy be is fejezte volna.

2010-ben közzétett parlamenti életrajzában már az olvasható, hogy legmagasabb iskolai végzettsége: egyetem. Amikor a *Népszava* megírta, hogy ez nem igaz, akkor a „tévedést” az *Országgyűlés Hivatala* magára vállalta.⁷

Talán, ha pontosabban fogalmaz, vagy esetleg a *Népszabadság* 2006-os tévedése miatt – tudniillik „A Gödöllői Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karán végeztem” – még időben helyreigazítást kér, nincs ez a buta hiba.

Az már-már tényleg csak kötozkodés, hogy 10 fős vállalkozását vezette-e. Mert a fellelhető céginformációs adatok szerint az érdekelttségébe tartozó *Általános Autójavító, Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaságnak* 4–7 dolgozója volt 2010 és 2013 között. Az is könnyen elképzelhető, hogy kevesebb embernek tudtak munkát adni, attól kezdve, hogy Kubatov erőit az országos ügyek foglalták mindinkább le, mint korábban.

Napokkal a 2010-es választások előtt a szélsőjobbos *Kuruc.info*n jelent meg először az a két felvétel, amelyekből elsőként derült ki, hogy a Fidesz különféle listakon nyilvántartja szimpatizánsai és politikai ellenfelei adatait, amelyeket fel is használ a választási mozgósításhoz. A másik felvétel pedig a 2009-es pécsi polgármester-választáson elkövetett fideszes stiklikről szólt. A Fidesz válaszul az MSZP és a Jobbik közös lejárato kampányáról beszélt.

Az Országos Választási Bizottság úgy döntött, hogy a történetek törvénysértőek, de ezt a határozatot a Legfelsőbb Bíróság megsemmisítette.⁸ Később az új Parlament egyik első ülésén az LMP-s → *Schiffer András* interpellálta az ügyben az akkori legfőbb ügyészt, *Kovács Tamást*. „[Schiffer András] felidézte, hogy a felvétel szerint a Fidesz olyan adatbázisokkal rendelkezik a választókról, amely lehetővé teszi az egyes polgárok politikai nézeteinek azonosítását. A közhatalmat érő gyanú esetén megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a gyanú eloszlására, vagy megerősítése esetén a megfelelő szankciók meghozatala érdekében – fogalmazott.”⁹

Ám semmi sem történt. Az adatvédelmi biztos sem látott kivetnivalót a történetekben. Ugyan *Majtényi László*, az első adatvédelmi ombudsman szerint több ponton is törvénysértő lehetett, ami történt, a lassan fideszizált közhatalom szerint, ha lista, hát lista. Sebj.

Később előkerült egy oktatófilm is, amelyet egy bűnbánó fideszes tett közzé, és amelyben többek között Kubatov tanítja a Fidesz aktivistáit, miként kell rávenni az embereket, hogy menjenek el szavazni, illetve felmérni, kire voksolnak majd.¹⁰ Később a *Blikk* rábukkant egy olyan listára is, amely a Fidesszel rokonszenvező

sportolók adatait tartalmazza,¹¹ de ennek végképp semmilyen következménye nem lett.

Időközben a Fidesz a választási eljárási szabályokat is úgy változtatta meg, hogy jelentős részben megszüntette a korábbi korlátozásokat a szavazók ösztönzésével kapcsolatban, és jóval nagyobb lehetőséget teremtett arra is, hogy a szavazás napján – akár az előre elkészített Kubatov-listák alapján – mozgósítsák a potenciális Fidesz szavazókat.

A 2014-es választás így nagy valószínűséggel a *Kubatov-listás választás* megkülönböztető néven vonulhat be az évkönyvekbe.

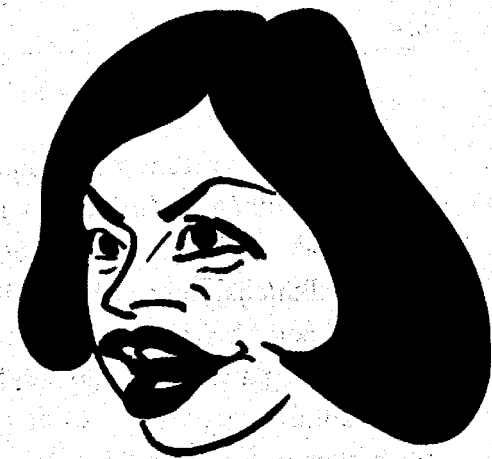
2010-től elindult Kubatov sportvezetői karrierje is, előbb az FTC elnökségébe választották, 2011-ben a csapat elnöke lett. Az Orbán-kormány stadionépítkezési örületéből természetesen a Fradi sem maradhatott ki, az első között kezdték meg az új stadion felépítését.

Kubatovnak többször meggyűlt a baja a szurkolók egyik-másik szélsőséges csoportjával. A példák hosszan sorolhatóak lennének, most csak egyet emelünk ki. Egy FTC–MTK meccsen *In memoriam Csatáry László* feliratot lengettek a szurkolók. Csatáry háborús bűnös múltja minden valószínűség szerint csak azért nem bizonyosodott be ismét – egyszer már Csehszlovákiában halálra ítélték háborús bűnökért –, mert a magyar hatóságok ügyesen húzták az időt, míg az aggyastán már nem érte meg az érdemi eljárást. Kubatov a volt csendőrré emlékező molinó lengetése után üzenetben kérte a szurkolókat, hogy önként jelentkezzen, aki részt vett az elkészítésben és kihelyezésben. De a *szurkolók* csúnyán elhajtották. Így a lelátói rasszizmussal szemben áttörő eredményt nem sikerült elérnie.

Kubatov ezen kívül is kapcsolatba került a Fradi körül mozgó szélsőséges, kétes figurákkal. Amikor 2012 tavaszán néhány fiatal *flashmob* keretében demonstratív „elfoglalta” a Fidesz irodáját, akkor többek között egy olyan alak is kiverte a diákokat, aki nemcsak a Kubatov elnökölte Fradi biztonsági cégének alkalmazásában állt, de korábban szándékos emberölésért hosszú éveket töltött börtönben. Hiába derült ki, hogy rovott múltú személyek segítségét is igénybe vették a Fidesznél, Kubatov később körlevélben köszönte meg mindazok munkáját, akik közreműködtek a székház „megvédésében”.

A bajai időközi választások után újságírók érdeklődtek, hogy mibe került a kampány a pártoknak. Kubatov válasza annyi volt, hogy mivel szerinte a párt nem számít közfeladatot ellátó szervnek, ezért nem is kell beszámolnia pénzügyeiről a nyilvánosságnak.¹²

Ügyes.

KUNHALMI ÁGNES, *az ifjú titánka*

Az MSZP-re időnként szokás úgy tekinteni, mint a dinoszauruszok pártjára. Pedig, ha átlagolnánk a vezetők életkorát, egyáltalán nem biztos, hogy a szocialistáké magasabb lenne, mint a fideszeseké. Sőt.

Ennek ellenére Kunhalmi Ágnes korai interjúinak többségében arra keresték kedves kollegáim leginkább a választ, hogy mit keres egy fiatal és csinos nő a politikában, de leginkább az MSZP-ben. (Miközben sosem hallok arra vonatkozó kérdést, hogy csúnya és öreg pasik mit keresnek itt vagy ott, pedig ez iránt is lehetne néha érdeklődni.)

Kunhalmi semmivel sem kezdte ifjabban politikai karrierjét, mint például → Orbán Viktor a maga korában. Csakhogy úgy kelek a világ, hogy egyesek fiatalsága elmúlik, másoké meg szárba szökken.

Az újabb nyilatkozataiban már Kunhalmit is leginkább politikáról, oktatáspolitikáról kérdezik – ami szerintem komoly siker, de ne tessék izgulni, a hölgy még mindig fiatal. A változás annyit jelent, hogy számít a véleménye, és már nem a korával vagy valóban attraktív külsejével foglalkoznak csupán.

Még valami, ami azt mutathatja, hogy az érdeklődés iránta túlmutat a politikán. A Google úgy működik, hogy ha beírunk egy keresőszót – esetünkben azt, hogy „Kunhalmi Ágnes” –, akkor rögtön felkínálja, hogy mások milyen kiegészítő szóval kutattak, amikor e nevet beírták. Esetünkben a „Kunhalmi Ágnes férje” opciót adja meg a világ legnagyobb keresője – az okokat csak találgatni tudjuk.

Kunhalmi Ágnes egyébként a pesti *Vörösmarty Gimnázium* drámatagozatán érettségizett, s többször elmondta, hogy megpróbálkozott a felvétellel a *Színművészeti Egyetemen* is. Mindebből levonhatjuk azt a következtetést, hogy korábban is vonzotta a nyilvánosság, a szereplés vágya – ami semmiképpen sem baj egy politikusnál.

Ám a Színművészetre nem vették fel, állítólag a bebeflázendó versek felét sem tanulta meg, így kommunikáció, majd politológia szakon végzett. Kritikusai szeretik megjegyezni – főleg a felettébb bátor, névtelen fórumozók –, hogy ez amolyan ruhatár-büfé szak, nem komoly ügy. E vitát most nem folytatnánk, csak annyit fűznénk hozzá, hogy sem a kommunikációs, sem a politológiai ismeretek nem árthatnak annak, aki erre a pályára adja a fejét.

Amennyire Kunhalmi karrierjét fel tudtuk térképezni, még egyetemista korában került a *Földművelési Minisztérium*ba, ahol hallotta, hogy titkárnőt keresnek a *Miniszterelnöki Hivatal* társadalompolitikai főosztályán. Hoppa, hamarosan ott találta magát, s ahogy később megjegyezte, már akkor jobban érdekelte az előterjesztés tartalma, mint az, miként kell iktatni az iratot. „Én ott tanultam a politikát, titkárnőként, amikor vittem be a papírokat, bent meg vesekekedtek egymással. Sokszor kiabálva zajlott az érdekegyeztetés, de mindig lett megoldás. Figyeltem és tanultam, a közvetlen veze-

tőimnek meg mindig elmondtam a véleményem, akik bátorítottak és biztattak.”¹

Az embernek először be kell raknia a lábát az ajtórésbe, onnan már nincs megállás.

Később meghallva az idők szavát, belépett az MSZP-be. 2006-ban a budapesti II. kerületben *Horváth Csaba* kampányában működött közre. Horváth ugyan nem szerezte meg a tisztséget, de Kunhalmi bekerült a kerületi képviselő-testületbe, ami mindenképpen jó tanulótérp.

Ottani teljesítménye? Az írott források tanúsága szerint leginkább a testületi ülések jegyzőkönyveinek hitelesítésében jeleskedett. De jellemzően már akkor többször szót kért oktatási kérdésekben. Ezek hol helyi jelentőségűek, mint például helyezzenek-e ki sebeségkorlátozó táblát az egyik iskola közelében, hol szakmaibbak, például a kerületi iskolák költségvetésével kapcsolatosak.

Innentől nem volt megállás. A már idézett *FN24*-beli interjúban így beszélt erről a korszakról: „sokat jártam a párt fórumaira, elég nagy a szám, nem bírtam ki. A 2010-es Villányi úti kongresszuson már a felszólalók között voltam. Arról beszéltem, hogy jó lenne, ha az MSZP a valósággal kezdene foglalkozni, és felismerné, hogy a modernizáció és a szociális karakter nem ellentmondó, hanem egymásra épülő értékek. Baja Ferentől Puch Lászlóig jöttek gratulálni. Gyurcsány Ferenc is azt mondta, hogy ez egy jó beszéd volt. Aztán a tisztújító kongresszuson a női kvóta alapján beválasztottak az országos elnökségbe.”

Nemsokára az oktatás ügye került hozzá. S miután az Orbán-rezsim alaposan szétműta ezt a területet, van miről beszélnie.

Nem telt el sok idő, és valamirevaló politikai műsor elképzelhetetlen lett nélküle. Lendületesen – sokak szerint lélegzetvétel

nélkül – tud beszélni. Talán néha túl szigorú is a beszédmódja, de tagadhatatlanul mind nagyobb szakmai hozzáértéssel képes felelni a kérdésekre.

Amikor *Simon Gábor*, az MSZP alelnöke lebukott azzal, hogy kétszáznegyvenmillió forintnyi, Ausztráliában eldugott pénzét nem vallotta be, s visszaléptették – egyéni képviselői körzetében Kunhalmi indítja a párt.

MSZP elnökségi tagságának a kezdetén arra a kérdésre, hogy „Mesterházyt szívesen látná 2014-es miniszterelnök-jelöltként?” még így felelt: „Ő egy jó pártelnök, de miért ne lehetne mellette más indítani a kormányfői posztért. Azt, aki a 2014-es választáson a legtöbb szavazatot tudja majd hozni és a legszélesebb társadalmi koalíciót tudja megépíteni a programunk mellett. Ezt akkor kell majd eldönteni, amikor ott leszünk, az akkori tények ismeretében. Nyilván nem csak egyetlen lehetőség van. Nevet nem mondok.”

És milyen jó, hogy nem mondott. Most csak magyarázkodhatna.

LÁZÁR JÁNOS,
a trafikmutyi atyja

Néhány éve *Lázár János* arra a riporter kérdésére, hogy miként szeretné folytatni politikai karrierjét, ekképpen felelt: „Ambíciószintem, hogy egyszer kormánypárti polgármester lehessenek. Többre nem vágyom.”¹

Ehhez képest – az akkor egyébként már parlamenti honvédelmi bizottsági elnök – néhány röpké év elszálltával máris kormánypárti frakcióvezető. Majd, éppen a polgármesterségről lemondva, a *Miniszterelnökséget* vezető nagyhatalmú államtitkár, a külföldi hírszerzéssel, leánykori nevén a kémkedéssel foglalkozó *Információs Hivatal* irányítója, az uniós pénzek elosztásának ura lett. Ha valakit a pártja szólít, akkor fel kell adnia az ambíciószintjét...

Lázár a néhai kereszténydemokrata *Rapcsák András* mellett kezdte még egyetemista korában közéleti tevékenységét, és hamarosan a meglehetősen rabiátus, nehezen tolerálható polgármester és képviselő személyi titkárává avanzsált. Főnöke 2002-es halála után ő szerezte meg főnöke posztjait az Országgyűlésben és Hódmezővásárhely élén is.

Lázárt dinamikus, határozott vezetőnek ismerték, ügyesen taktikázó politikusnak. Hódmezővásárhelyen az akkor Fidesz körökben befolyásosnak számító *Schmidt Mária* közreműködésével helyi *Terror Házát* hozott létre, de egy füst alatt felújította a helyi zsinagógát, és holokauszt-emlékhelyet létesíttetett. Szinte az egyetlen jobboldali polgármester, aki felszámolta a szegregált oktatást, bezáratta a spontán módon kialakult cigányiskolákat. Szívós munkával rávette a tanárokat, a szülőket, hogy higgyék el, mindenkinek jobb, ha a különféle szociális háttérrel tanuló gyerekek együtt járnak iskolába.²

Ahhoz is volt bátorsága, hogy a városból elhajtsa a jobboldaliak lieblingjét, *Makovecz Imrét*: „attól, hogy valaki Makovecz, még tervezhet hülyeségeket. Én abban az esetben is a város érdekeit védtem. Meg is épült egy, az általa elképzelnél olcsóbb és jobb uszoda.”³

Határozottan fellépett a holokauszt-tagadó, a *Mein Kampf*ot kiadó hódmezővásárhelyi *Mónus Áron* ellen is, akinek szerinte börtönben vagy elmeógyógyintézetben lett volna a helye.

Lázár János igazi, országos ismertséget az úgynevezett „mindszenti beteg” üggyel szerzett. Akkoriban az MSZP–SZDSZ-kormány reformokkal próbálkozott az egészségügyben. A Fidesz minden erejével ellenállt. Amikor egy beteg meghalt a mentőautóban, miközben Hódmezővásárhelyről Szentesre szállították, Lázár kihasználva a tragédiát, jókora hecckampányt szervezett az egészségügyi reform ellen. Természetesen történelmietlen kérdés, hogy vajon hányan haltak bele éppen a reform elmaradásába. De nem adunk hitelt azoknak a híreszteléseknek sem, amelyek szerint tudatosan, provokációs szándékból szervezték úgy meg a betegellátást, hogy nagy baj történjen, amelyet ki lehet használni a reform ellehetetlenítésére.

Lázár nevéhez fűződik az az ügylet, amelynek során a város eladott egy iskolaépületet egy internetes oldalakkal – köztük több szexoldallal⁴ – foglalkozó cégnek. Csakhogy nem pénzért adták, hanem úgynevezett *bannerekért*, vagyis internetes oldalakon megjelenő hirdetésekért. A magyarázat szerint a hirdetések nyomán többen megismerték a várost, ezért érte meg az üzlet.⁵

A történetnek viszont szomorú folytatása lett. A kedvezményezett cég ellen végelszámolási eljárás indult, a *Nemzeti Adó- és Vámhivatal* hatvannégymillió forintos, míg egy pénzügyintézet hatvanmillió forintos jelzálogjogot jegyzett be a Kft. tulajdonába került egykori iskolaépületre. Ráadásul a Lázárral szerződő cég egyik vezetőjét jelentős és látványos kommandós akció keretében fogták el, azzal gyanúsítva, hogy köze lehetett a főmaffiózónak tartott *Portik Tamás* ügyeihez.⁶

Nyilatkozatai alapján Lázár János nem szenvedhet kóros önbi-zalomhiányban. Bőven idézhetnénk tőle, ám példa gyanánt csak néhány kijelentése kerüljön ide: „határozott vezető hírében állok, megcsinálom, amiről beszélek. [...] Mindig a határozott és gyors változások híve vagyok [...] Ez az a hely [a Miniszterelnökség], ahol, ha mond valamit az ember, az úgy is lesz. Egy gondolat, egy mondat, egy tanács, és akkor akár tízmillió ember élete jobbra vagy balra fordul.”⁷

Amúgy vezetése alatt Hódmezővásárhely lélekszámára vetítve az egyik legjobban eladósodott magyar várossá vált.⁸ A hitelező *Erste Bankkal* – már kormányzóparti frakcióvezetői helyzetét kihasználva – komoly csatákat vívott. De ahol a baj, ott a segítség. A kormányzat 2013-ban átvállalta az önkormányzatok adósságát, az tehát huss, elszállt!⁹ Azok jártak jól, akik nagy adósságokba verték magukat. Akik takarékosan gazdálkodtak, elgondolkozhatnak, hogyan is kellene ebben az országban élni. Azt természetesen nem

állíthatjuk, hogy Lázár azért verte ekkora adósságba városát, mert előre tudta volna, az állam állja majd a cechet. Lehet, hogy ezúttal szerencséje volt.

Néha a péch is utolérte. Ő volt az a képviselő, aki a 2002–2006-os ciklusban a legmagasabb költségtérítést vehette fel, tizennyolcmillió forintot. Magyarázzkodhatott miatta rendesen,¹⁰ de a költségtérítése mellett a polgármesteri fizetése, a parlamenti képviselői és frakcióvezetői tiszteletdíja mind-mind megmaradt...

2011-ben jött az Audi-kaland. A *Blikk* bemutatta, hogy Lázár két meglehetősen drága Audival közlekedik, ráadásul az is kiderült, hogy úgynevezett lézerblokkolót szereltek az egyik járműre, amellyel meg lehet bénítani a sebességmérő traffipaxokat. A harmincmillió forintos, 5200 köbcentis, 450 lóerős V10-es luxusautó havi bérleti díja hatszázezer forint körül volt, melyet felerészben a Fidesz-frakció, felerészben Hódmezővásárhely, az egyik legjobban eladósodott magyar város önkormányzata fizetett.¹¹ Lázár megelégedve a piszkálódásokat, visszaadta a luxuskocsit. Nem sokkal később szolgálati járművével, amelyet sofőrje vezetett, halálos áldozatot követelő balesetbe keveredett.

Nemrégiben Lázár pert nyert azzal az elhíresült mondatával kapcsolatban, amely szerint „mindenki annyit ér, amennyije van”. A bíróság elfogadta azt az érvelését, hogy ezt nem általában a szegény emberekre értette, hanem az olyan politikusokról beszélt, akik csak a politikából akarnak megélni, de egyébként semmilyen komoly teljesítményt nem képesek felmutatni.

Tegyük hozzá, hogy ugyanezen felvételen hallható az a fejtegetése is, hogy a fia azért lesz jó parti, mert vagyona van. Ezért viszont utóbb bocsánatot kért. „Ezért szeretnék elnézést kérni Magyarországtól a félreértelmezhető és félreértett mondataim miatt.

Szeretnék bocsánatot kérni azoktól, akik a félreérthető fogalmazás miatt úgy érzik, hogy őket megbántottam.”¹²

Vagyonynyilatkozataiból az *Origo* azt a következtetést vonta le, hogy Lázár János sokat érhet, mert vagyonos ember, még ha meszsze is van attól, hogy dúsgazdag legyen. Ház, földek, műkincsek kerültek a politizálás éve alatt a birtokába. Családi segítségre is hivatkozott, amikor gyarapodásának forrásait tudakolták.¹³

2014 elején a *Facebook*on bukkantak rá éles szemű megfigyelők egy bejegyzésre és néhány izgalmas fényképre. *Fallioni Donatella* a következőket posztolta FB-lapjára: „Fantasztikus vadászon vetünk részt Soponyán. Vendéglátónk Lázár János. A vendégek között Habsburg-Lotharingiai Mihály főherceg, Gróf Károlyi László és felesége, Miklós liechtensteini herceg és felesége, aki a luxemburgi főherceg húga.”¹⁴

Gyorsan kiderült, Soponyán, Kádár János egykori kedvelt vadászházában múlatta a díszes társaság az időt, miközben 913 darab fácánt is kilőttek. Külön említést érdemel Lázár János öltözeke: a zöld, fényes kordzakó, a csokornyakkendő és a kissé elálló gallér. Az nem derült ki, hogy a köztársaság vezető tisztségviselője hogyan gyűjtötte be a főrendeket, ahogy az sem teljesen világos, ki állta az állami kezelésű cégnél a vadászat árát.

De hogy a politikáról is beszéljünk, a 2010-es országgyűlési ciklusban Lázár János dinamikus frakcióvezetőként indult. Ekkor már bevett gyakorlattá vált, hogy úgynevezett egyéni képviselői indítványokkal kerüljék meg a törvényalkotási egyeztetéseket, sorra hozták a személyre szabott egyedi törvényeket, és a visszamenőlegesen hatályos jogalkotásnak számtalan példáját is láthattuk. Kétharmados törvények sorával próbálták lehetetlenné tenni az esetleges következő, más színezetű kormányzat tevékenységét, végtelenül

igazságtalan, a Fidesz győzelmét minden erővel támogató választási törvényt szavaztak meg. A frakcióvezető Lázár János. Amúgy maga is vagy harmincat jegyzett a betervezett jogszabályokból. Mondhatni, Lázár komoly szerepet vállalt a magyar jogállam szétzúzásában.

2012-ben frakcióvezetőből a *Miniszterelnökséget vezető államtitkár* lett, → *Orbán Viktor* közeli munkatára és bizalmasa. Bár, mint egyik interjújában megjegyezte, életében nem fordult meg focimeccsen.¹⁵ (A focimeccsek díszpáholya olyan ma, mint a szovjet időkben a Kreml mellvédje volt. A *kremológusok* abból vonta le az éppen aktuális hatalmi helyzetről következtetéseket, hogy ki hol áll a vezérhez képest. Ma a *fideszológusok* ugyanezt tehetik a VIP-páholyban szotyizókkal.)

2014 elején mindenféle egyeztetés és konzultáció nélkül Orbán Viktor *Vlagyimir Putyin* tenyerébe csapott, és megállapodtak, hogy verseny és tender nélkül az oroszok bővíthetik újabb blokkokkal a paksi atomerőművet. A sok ponton bírálható megállapodás megmagyarázását többek között Lázár Jánosra bízták, aki három évvel korábban kifejtette, miért nem jó, ha Magyarország energiaszükségletének kielégítése egyetlen államon, Oroszországon múlik.

Lázár rezzenéstelen arccal mondott ellent saját magának, dacára annak, hogy tisztában van vele, pár perc múlva az interneten mindenki láthatja, hogyan nyilatkozott ugyanezen kérdésről korábban.

Lázár János 2010-ben: „Ma a magyar energiafelhasználás 80–90 százaléka egy irányból, keletről, Oroszországból érkezik, és ez kényszerpályára állítja a magyar gazdaságpolitikát, a magyar energiapolitikát. Fontos célkitűzéseket fogalmaztunk meg a következő 20 évre vonatkozólag. Próbálunk függetlenedni. De ez egy nagyon nehézkes feladat. [...] Az Oroszországhoz való viszony történelmi

aspektusból nézve az elmúlt évtizedekben mindig értékválasztást is jelentett. Értékválasztást jelentett 1849-ben, értékválasztást jelentett 1918-ban és '19-ben, értékválasztást jelentett 1945-ben, értékválasztást jelentett 1958-ban Nagy Imre kivégzésekor, értékválasztást jelentett az elmúlt 20 év minden kormánykifizetése alkalmából. Aki Oroszországhoz közeledik, lehet, hogy gazdasági értelemben ennek a közeledésnek, ennek a korrekt kapcsolatnak nyertese, győztese, zsebei gyarapítója lesz, de föl ad valamit a demokrácia, a szabadság, a szabadságjogok gyakorlása tekintetében. Világos, hogy Magyarország katonai erőt, katonai támogatást, gazdasági támogatást, stratégiai támogatást és szövetségest nyerhet Oroszországban és Oroszországból a következő években. Egy dolog soha nem jött keletről: a keleti szelek Európának ebbe a térségébe demokráciát és szabadságjogokat soha nem fújtak.”¹⁶

Lázár János 2014-ben: „Az elmúlt negyven év legjobb üzlete. [...] az orosz–magyar együttműködés eddig is sikeres volt, nem vonta senki kétségbe, hogy jól működik. A bővítés nem egy üzleti vállalkozás, hanem egy eddig is sikeres együttműködés folytatása.”¹⁷

És miért változott meg a véleménye? Erre frappáns válasz született: „Nem szerelem, hanem érdekházasság, amit Magyarország Oroszországgal kötött, viszont egyre élvezetesebb, és még sok élvezetet rejt.”¹⁸

És az csak egy pikáns apróság, hogy miután a *Magyar Mérnöki Kamara* lelkesült nyilatkozatban üdvözölte a kormány döntését Paks bővítéséről, kiderült, a mérnökök nyilatkozatát a paksi erőművet működtető MVM számítógépén írták.¹⁹ Éppen úgy, ahogy a dohányzással kapcsolatos jogszabályt Lázár baráti cégének, a *Continental Dohánygyárnak* a komputerén, amely az új törvény egyik fő kedvezményezettje lett.²⁰ Ő, ez a bonyolult technika!

Lázár János volt a legkövetkezetesebb szorgalmazója a trafik-rendszer átalakításának. A korábbi elárusítóhelyektől elvették a dohány értékesítésének jogát, majd koncesszióként értékesítették. A fedősztori az volt, hogy a fiatalok dohányzását szeretnék visszaszorítani. A pályázat meghirdetése után többször változtattak a feltételeken, így jelentősen megnövelték az árrest. Idővel újabb és újabb árucikkek árusítását tették lehetővé – köztük a jégkrémét is, amely elsősorban mégiscsak a fiatalok csemegéje. Aki előre sejtette ezeket a változásokat (ha és amennyiben), mégiscsak bátrabban pályázhatott. De a legnagyobb botrányt az okozta, hogy kiderült, az új koncessziók kiosztásánál azok járhatnak leginkább jól, akik rendelkeztek kormánypárti kapcsolattal. A „trafikmutyi” a második Orbán-kormány egyik legjellemzőbb alkotása lett – s mindezt jelentős részben Lázárnak köszönhetjük.

A hívek folyamatos jövedelemhez juttatásán túl, a másik cél a nagy nemzetközi dohánycégek ellehetetlenítése volt, és hogy ezen túl a *Continental* a lehető legnagyobb mértékben mérgezhesse a magyar embereket. A *Continental* hódmezővásárhelyi – ennyi az összefüggés.

Tény, hogy az új rendszer bevezetése után jelentősen csökkent a magyarországi legális dohánykereskedelem, ám a feketepiac mind jobban virágzik. Amikor kiderült, hogy a trafikok jelentős része nem hoz elég pénzt, egy újabb húzással újra átirták a feltételeket: bezáratták a benzinkutaknál és a nagyáruházak közelében lévő dohányboltokat. Ez utóbbi haszonélvezője pedig részben a kormánykegyelt CBA lehetett.²¹

Tanulságos Lázár szócsatája az ország egyik legbefolyásosabb üzletemberével, az OTP-vezér Csányi Sándorral is. Lázár először még ugyan név nélkül, de elég egyértelműen Csányira célozva úgy

fogalmazott, hogy az oligarcha polip módjára hálózza be a magyar gazdaságot. Ironikusnak szánt válaszában Csányi annyit mondott: Lázár „nagyon tehetséges politikus, jó szervező, láthatjuk, milyen jól elintézte a trafikügyet is”.²² Mire Lázár replikája: „mégiscsak ő az ország első számú uzorása. [...] Csányi Sándor bárhogy is páváskodik a devizahitelesektől szerzett milliárdjaival”.²³ Csányi helyében azért élnénk a gyanúperrel, hogy mindezt ugyan Lázár hangján hallja, de Orbán Viktor jegyzi a forgatókönyvet. Lázár – igaz más összefüggésben –, de a már idézett, a *444.hu*-n megjelenő interjúban maga mondta: „a privát véleményemet azonnal a miniszterelnökre vetítik. És ez óriási felelősség”.

Csányi most még ott üldögel Orbán mellett a focipályán, de az ehhez hasonló lázári megjegyzések után nem lennénk meglepve, ha egy szép napon kipottyanna onnan. Ha figyelne Lázárra, lehet, hogy nem érné akkora meglepetés.

LENDVAI ILDIKÓ, *a szorgalmas, művelt és finoman sértő*

A 2014-es országgyűlési választásokon már nem indul *Lendvai Ildikó*, de mégis érdemes vele is foglalkoznunk. Ugyanis bármiben lefogadjuk, hogy a közélet közelében marad, és fontos kérdésekben hallatja még a hangját. Amit azért sem bánunk, mert nem olyan gyakori manapság a megfontolt, értelmes, ám mégis kedélyes, néha határozottan humoros hang.

„Ő az egyetlen szocialista vezető, akivel úgy lehet beszélgetni, mint egy értelmiséggel” – írta róla *Zöldi László*.¹ Már csak ezért is hiányozna.

Tényleg elhagyja a pályát? Kérdezzük meg tőle, hiszen elég híresztelés kerül szóba e tárgyban. „hvg.hu: A *Magyar Hírlap* szerint egyenesen miniszterelnök-jelölt lesz. De nem csak a napilap állít ilyet, az MSZP-ben is sokan visszahívnák a színpadra.

L. I.: Más projektjeim vannak a következő hónapokra. Római pápa és Miss Hungary szeretnék lenni. Körülbelül ennyi realitása van annak, ami a *Magyar Hírlap*ban megjelent.”²

A kemény elutasítás ellenére a várakozás jogos, még akkor is, ha Lendvai épp az MSZP legnagyobb bukása idején volt pártel-

nök. Igaz, senki sem gondolta komolyan, hogy az ő hibája, ami történt. Inkább olyan embernek tartják, aki mások helyett elviszi a balhét – mert ilyen is kell.

De haladjunk szépen sorban! Bár Lendvai Ildikó ritkán beszél a családjáról, a múltjáról, mások megteszik helyette elégszer. Az *InfoRádió* így idézi fel a gyerek- és ifjúkorát: „Szülei sohasem léptek be egyetlen pártba sem, holott édesapja hosszú éveken át vidéki színházigazgató volt. Amikor már látszott, hogy lányuk az otthon megszokottól meglehetősen eltérően képzei el kapcsolatát a politikával, édesanyja egyik rémületből a másikba esett, édesapja döbbenettel és ellenérzéssel figyelte lányát. Aztán egyszer csak csendesen megjegyezte: csak kibújjik belőled a színészvér!”³

Fontos megszakitánunk egy pillanatra élettörténetét, hogy ide-szúrjuk *Zöldi László* megjegyzését: „Három olyan városban is élttem, Kecskeméten, Szegeden és Debrecenben, ahol a papája színházat csinált. Németh Lászlót, Illyés Gyulát mutatott be a múlt század ötvenes-hatvanas éveiben, leginkább ő gondozta a nemzeti drámát. Ezzel magyarázható, hogy amikor lánya a keszthelyi egyetemről visszaküzdötte magát a fővárosba, akkor a KISZ KB osztályvezetőjeként is elfogadták a kulturális életben. Nem a funkcionáriust látták benne, hanem »a Feri lányát«”⁴

Indulásnak nem is rossz. Ráadásul Lendvai Ildikó maga is tudta, mit akar.

„Lendvai Ildikó először gimnazistaként szembesült azzal, hogy ha meg akar védeni valamit, ami számára érték, akkor bizony aktívan be kell kapcsolódnia a közösség mindennapjaiba. Persze ma már kicsiny és nevetséges dolognak tűnnek azok az ügyek, amikért tinédzserként harcolt – ne legyen kötelező diáksapkát hordani, ne legyen kötelező a hátul gombolós köpeny, amikor az elől gombo-

lós jóval egyszerűbben kezelhető, meg ilyesmik. Így kezdődött, s mire észbe kapott, már a KISZ-ben tevékenykedett. Szükség volt erre, hiszen ha nem vállal szerepet, nem is tud beleszólni az iskolai közösség életébe.”⁵

Az egyetem után, noha pár évig középiskolában, majd egyetemen is tanított, hamar a KISZ KB kulturális osztályán, azután az MSZMP központi apparátusában találjuk. A Fidesz-közeli sajtó szemére hányja ezt rendszeresen – „elfeledkezve” például *Martonyi János*ról, akit még jelentések írásával is meggyanúsítottak, vagy a kormányban lévő egykori MSZMP-tagokról, mint → *Pintér Sándor*, → *Hoffmann Rózsa* és a többiek.*

Az MSZP utódpart mivoltát többször próbálták az ő személyén keresztül bizonyítani. Egy a róla szóló, a *Wikipédián* is hivatkozott cikk szerint a nyolcvanas évek legelején a KISZ KB munkatársaként részt vett egy tatai konferencián, ahol rockzenészeknek adták a tudtára, hogy bizonyos műfajok (punk) vagy bizonyos zenekarok (*Beatrice*) nem különösebben kívánatos tényezők. Ám a hivatkozott cikkben is mindössze annyi szerepel, hogy Lendvai részt vett a megbeszélésen.⁶

További vád ellene, hogy köze lehetett a *Tiszatáj* című folyóirat 1986-os betiltásához, amikor *Nagy Gáspár A fiúk naplójából* című verse miatt tört ki ribillió. Tény, hogy Lendvai a betiltás idején az MSZMP KB kulturális alosztályvezetője volt, és maga is támogathatta a betiltást, egy pártfórumon azt állítva, hogy a *Tiszatáj* munkatársai sem értettek egyet a vitatott vers közlésével.⁷

* Egy *Haraszti Miklós*nak tulajdonított megjegyzésből tudhatjuk, hogy csak a másik kommunistaja a bűdös.

Így aztán a szélsőséges sajtó Lendvaival kapcsolatos állandó jelzője: *a cenzor*.*

Egy a *hvg.hu*-nak adott interjúbán így beszél erről: „Az utódpartiság egyetlen lényeges jegyét sem bírom fölfedezni az MSZP-ben. Utódpart az, amely egypárti uralomra tör. Az MSZP még akkor is koalíciót kötött, amikor nem volt muszáj. Utódpart az, amelyik visszaállamosítana a magántulajdon helyett, ez az MSZP-től mindig is távol állt. Utódpart az, amely a külpolitikában csak Kelet felé orientálódik. Az MSZP EU- és NATO-elkötelezettsége közismert, sőt: Horn Gyula volt az első magyar politikus, aki a NATO-ba való belépést fölvetette. Ha utódpartiságnak azt nevezem, amit az elődpárt eszmeisége tartalmazott, akkor az MSZP nem utódpart. Kétségkívül sokan vagyunk az MSZP-ben – én magam is – akik tagjai voltunk az elődpártnak. De ezt mi – számos, más pártot erősítő politikussal ellentétben – be is írjuk az önéletrajzunkba.”⁸

A nyolcvanas évek legvégén otthagyta a pártapparátust, és a *Gondolat Könyvkiadó* igazgatója lett. Ám nem bírta sokáig politika nélkül. Mint egyszer megjegyezte, igencsak zavarta az antalli kurzusban, hogy megpróbálta a baloldalt egy az egyben leírni, bűnösnek tekinteni. Hozzátette, korábban több vitája is volt a párton belül, de sosem volt kétséges számára, hogy a baloldal nélkülözhetetlen egy demokráciában.

1992 és 1994 között az MSZP nőtagozatát vezette, s a szociál-liberális → *Vitányi Iván* platformjában tevékenykedett. 1994-ben

* Ennek kapcsán egyetlen példa: *Csoóri Sándor*nak nem jelzője a rákosista, pedig ifjúkorában ő is megbotlott pár versikével. Vegyük például a népdalíhletésű *Szállj madárka Rákosi elvtárs ablakába* címűt, amely azon nyomban (pontosabban röptében) József Attila-díjat hozott a szerzőnek.

egyéni körzetben választották meg országgyűlési képviselőnek (1998 kivételével mindig egyéni jelöltként győzött), majd a szocialisták fővárosi vezetőjévé vált. Hamar kitűnt pergő nyelvével, határozott vitakészségével és humorával. Hogy ismét Zöldi Lászlót idézzük: „szorgalmas, művelt és finoman sértő.”⁹

2000-ben már a párt országos alelnöke, és komoly szerepe volt a 2002-es kampányban, amely a szocialisták elsőprő győzelmét hozta. Ugyanakkor a kampányban elhangzott – vitathatatlan, hogy nem túl szerencsés – mondatát azóta is az orra alá dörgölik. Arról az ígéretéről van szó, amely szerint MSZP győzelme esetén nem lesz gázáremelés. A győzelmet követően tucatszor emelték a gázarat – így részben ő lett a „hazug szocialista ígéretés” iskolapéldája.

A történetek magyarázatául forduljunk a *Magyar Narancshoz*, amely általában nem bánt kesztyűs kézzel sem az MSZP-vel, sem a hazugságokkal: „Biztosan sokan emlékeznek a szocialista Lendvai Ildikó 2002-es mondataira. »Lassan mondom, hogy mindenki megértse. Lassan mondom, hogy Orbán Viktor is megértse. Nem lesz gázáremelés.« Lendvai (és az MSZP) akkor csak ezzel a kontrademagógiával tudott kikecmeregni a csapdából, amit a Fidesz ásott neki. Kijelentésének ugyanis voltak előzményei. A Fidesz választási megfontolásokból akkoriban is mesterségesen alacsonyan tartotta a gáz árát, és a gáz lakossági és világpiaci ára közötti különbséget a Mollal fizettette volna meg. A Mol ezt nem bírta, így, mivel a pénz hiányzott, az államnak a zsebébe kellett nyúlnia. Nem volt mit tenni, az akkori Matolcsy-minisztérium terveket dolgozott ki az áremelésre, ami egyrészt nyilvánosságra került, másrészt Horn Gyula egy reggeli tévéműsorban azt találta mondani, hogy a jelentős gázáremelés – éppen a Fidesz rossz politikája következtében – elkerülhetetlen. Ekkor szabadult el a pokol: a Fidesz közlemények-

kel kezdte bombázni a választókat az eljövendő szocialista népnyúzásról.”¹⁰

E malőr ellenére sokan számítottak arra, hogy Lendvai a választási győzelem után jelentős kormányzati pozíciót kap – de ehelyett a legnagyobb kormánypárt frakcióvezetőjévé választották. Ez az élet felettébb munkás, főleg, ha nagyszámú, fegyelmezetlen tagból álló csapatot kell összetartani. Közismert, hogy a szocik egymás közt is képesek késhegyre menő vitákat folytatni, és véleményüket a legkülönbébb helyeken rendre kifejtteni. Az ilyesmi dicséretes talán a vélemények sokszínűsége szempontjából, de kevésbé célravezető, ha a kegyetlen ellenzékkel szemben kell kormányozni. Ilyenkor frakcióvezető legyen a talpán, aki képes rávenni a képviselőket arra, hogy a kormányukat támogassák.

Több kötetre rúgó parlamenti felszólalásaiból ezúttal nem idézünk, mindössze azt a pillanatot elevenítjük fel, amikor 2002-ben valaki feltörte *Friderikusz Sándor* mobiltelefonjának üzenetrögzítőjét, és nyilvánosságra hozta azt a Lendvaitól származó üzenetet, amely szerint támogatni tudná Friderikusz pályázatát az MTV-elnökségre.¹¹

Ó, a decens kor, amikor még ilyesmiért is dühödt támadás indult a kormányzat ellen! Megmosolyogtató ez ma, amikor a kormányzat már a legkevésbé sem ügyel a látszatra, és szőröstül-bőröstül, de leginkább pénzesztül bekebelezte az egész közmédiát, desszertnek elfogyasztva a TV2-öt. Tegyük hozzá, akkoriban pártkurátorok ültek az elnököt választó grémiumban, ahol nem volt kormánypárti többség – csak a történelmi érdekesség kedvéért tesszük hozzá, a Fidesz itt tette be a lábát az ajtórésbe, és indult el a hajdani köztvé a Fidesz felé vezető hosszú úton.

Mindent együttvéve, Lendvai mégis jól oldotta meg a frakcióvezetői feladatot, ráadásul a neve még a legellenségesebb fórumokon sem került elő soha korrupciós ügygel összefüggésben. Pedig akkoriban meglehetősen alacsonyan szálltak ezek a vádak a szocialisták feje felett. Így logikus volt az a gondolat, hogy 2009-ben → Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, pártelnök távozása után ő vegye át a párt irányítását. Akkor is, ha ez csak a vereség menedzselésére, minimalizálására volt jó. A koalíció az SZDSZ-szel felbomlott, az MSZP a túlélésre játszott. Gyurcsányra a Fidesz ügyesen ráosztotta a mumus szerepét.

„Nem szégyelli, hanem büszke a Gyurcsány Ferenc vezette kormány eddigi munkájára és a pártelnök-miniszterelnökre az MSZP – mondta Lendvai Ildikó pártelnökjelölt a vasárnapi kongresszuson. Lendvai Ildikó felidézte, amikor annak idején Gyurcsány Ferencel együtt és neki énekelték az MSZP »Igen, igen« című kampánydalát. Mint mondta, a nehéz úton a büszke »igen, igenből« egy idő után töprengő »hát, igen« lett.”¹²

Bizonyos, hogy politikai értelemben, ha nem is halt meg, de igen súlyos sebeket szerzett a párt. 2010 után Lendvai jóval kevesebbet szerepelt a nyilvánosság előtt, leginkább a *Népszava* szombati számában megjelenő publicisztikaival véteti észre magát. Sokáig tartózkodott attól, hogy nyilvánosan bírálja az új pártvezetést. Bár olyan híreket lehetett hallani, hogy a párton belül a többieknél erőteljesebben szorgalmazza a demokratikus erők együttműködését. Amikor a Gyurcsány-féle *Demokratikus Koalíció* kiszakadt a pártból, jó néhányan arra tippeltek, Lendvai is velük tart. Maradt, és belülről igyekezett tompítani a vitákat. Majd – bár kritizálta Gyurcsányt – a pártvezetés fősodrával szemben kiállt amellett,

hogy megegyezésre kell jutni a DK-val, ha komolyan gondolják, hogy győzni akarnak → Orbán Viktor ellen.

Amikor az MSZP és az Együtt-PM szövetség külön listás indulásról állapodott meg, úgy hogy → Mesterházy Attila és → Bajnai Gordon is miniszterelnök-jelöltnek tekintheti magát, akkor Lendvai azt mondta: „egy közös miniszterelnök-jelölt, egy harmadik személy sokat segítene a szocialistáknak és Bajnai mozgalmának”, aztán mintegy mentegetődzve, vagy legalábbis a *status quo* elismeréseként gyorsan és határozottan hozzátette: „de nincs ilyen bevethető ember a színen”.¹³

Érdekes módon a mondat nem úgy folytatódott, ahogy logikus lenne: *akkor keressünk!* A politikai logika ugyanis más: Részben, ha sok hónap késéssel is, de bejött neki, amit javasolt. A DK újra összeállt az MSZP-vel és az Együttel. „Harmadik személy” nem került elő – az MSZP válaszmánya egyhangúan Mesterházyt javasolta miniszterelnöknek –, de a politikában mindenkinek tudnia kellene kompromisszumot kötni.

MESTERHÁZY ATTILA,
a váltópárti

Mesterházy Attila jelen állás szerint a legnagyobb ellenzéki párt vezetője, a 2014 elején nagy nehezen összeállt ellenzéki koalíció miniszterelnök-jelöltje. Akit a 2010-es jókora vereség után a párt „nagy öregjei” valószínűleg azért hagytak előre kerülni, hogy legyen, aki elviszi a balhét. Aztán, mire észbe kaptak, Mesterházy szép szorgalmasan megszervezte, hogy támogatói kerüljenek a szocialista párt szinte minden fontos döntéshozatali pozíciójába. Sőt, elérte azt is, hogy két jelentős baloldali riválisa, → Bajnai Gordon és → Gyurcsány Ferenc is támogassa, és hogy ő legyen listavezető, és így a közös miniszterelnök-jelölt.

Mesterházy a veszprémi gimnázium után a pesti Közgázt végezte el, nemzetközi kapcsolatok főszakirányon, Európa-szakon, később ugyanott PhD-hallgató volt. Fél évet töltött egy spanyol egyetemen ösztöndíjasként. Spanyolul és angolul felsőfokon beszél.

Az egyetemet követően az akkori miniszterelnök, Horn Gyula kabinetirodájába került osztályvezetőnek, ahol integrációval és gazdasággal kapcsolatos háttéranyagokat készített a kormányfőnek.

1997 szeptemberétől 2000 augusztusáig a *Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem* világgazdasági tanszékén oktatott, 1999. júniustól tanársegédi beosztásban. 1998 decemberétől a Külkereskedelmi Főiskola szakdiplomáciai karán a nemzetközi politikai kapcsolatok és az európai politikai integráció tárgyak vizsgáztatója. A Horn-kabinet bukása után ott kellett hagynia a kormányzati állást. Így 1999 és 2001 között a *Hill and Knowlton Hungary* PR- és kommunikációs cég projektigazgatója. 2001 áprilisától pedig független PR- és kommunikációs szakértői tevékenységet folytatott.

Közben a politikában is aktivizálódott, 1999–2001-ben a *Fiatal Baloldal* alapítója és az országos elnökség tagja volt. 2001. februártól az MSZP *Harmadik Hullám Platformjának* alapító elnöke – ez a hullám igyekezett elsodorni a „nagy öregeket”. 2003-tól az *MSZP Országos Elnökségének* tagja, és a *Veszprém Megyei Területi Szövetség* alelnöke.¹

Az országos politikába mégis azután kapcsolódott be igazán, hogy Medgyessy Péter még miniszterelnök-jelöltként beavagotta jó pár fiattal együtt személyes tanácsadó és kampánycsapatába, az úgynevezett *Tízec Társaságába*, amelyben az eredeti szándék szerint a Medgyessy Péter által felkért politikusok jelenítették meg a párt új arcát, „ők a választási üzenetek fő hordozói”²

A győzelem államtitkári helyet ért az ifjú politikusnak. 2002-től a *Gyermek-, Ifjúsági- és Sportminisztérium* politikai államtitkára. E minisztériumot 2003-ig Jánosi György vezette. 2003–2004 között viszont Gyurcsány Ferenc, aki Mesterházy egyik legnagyobb politikai ellenfele volt egy darabig a baloldalon, majd 2014-ben újra a szövetségese lett. Mesterházy 2004 októberétől a → Göncz Kinga irányította *Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi*

Minisztérium politikai államtitkáráként tevékenykedett. 2006-ban a → *Lendvai Ildikó*val az élén működő frakció helyettes vezetőjévé választották.

A Gyurcsány Ferenc miniszterelnök lemondását követő turbulens helyzetben pedig ő lett a frakcióvezető, a tagok több mint 90 százaléka szavazott rá, amely a szétesés határán álló pártban igazán szép teljesítmény.³ 2009 óta az amúgy nem túl esélyes MSZP miniszterelnök-jelöltje is ő volt.

2010-ben már világosan látszott, sok sansza nincs a szocialistáknak. Mégis volt tétje a választásnak. Az egyik, hogy sikerül-e megakadályozni a Fidesz kétharmados győzelmét – nem sikerült, a másik, hogy Mesterházy valóban országosan ismert politikussá válhat-e. Aki 2014-ben visszavághat a Fidesznek.

„Mesterházy Attila jó miniszterelnök-jelölt, jó lehetőséget teremt a szocialistáknak arra, hogy egy későbbi időszakra felkészüljenek” – jegyezte meg korábbi mentora, Medgyessy Péter volt miniszterelnök egy az *InfoRádió*nak adott interjújában, bár azt is hozzátette, ha lenne valódi esély, akkor ő inkább *Szili Katalin* miniszterelnökségét támogatná.⁴

A 2010-es jelentős vereség meglehetősen szétzilálta a szocialista pártot, a pártelnöknek megválasztott Mesterházy legfontosabb feladata az volt, hogy egybetartsa és újjászervezze az MSZP-t. A Fidesz úthengeren és a vereség okozta megrázkódtatáson túl az sem segítette a dolgát, hogy a volt kormányfő, Gyurcsány Ferenc hosszú ideig lebegtette, hogy megy vagy marad. Ráadásul a másik volt kormányfő, Bajnai Gordon is – hosszú hezitálás után – új politikai formáció megalakítása mellett döntött, tovább osztva az Orbán-ellenes koalíció potenciális támogatóinak táborát.

Ámde Mesterházy nagyobb botrányok nélkül kitolta a pártvezetésből az „öregeket”, s a legtöbb fontos pozícióba sikerült a saját híveit elhelyeznie. Így stabilizálta helyzetét az MSZP élén.

Ugyanakkor az ellenzéki tárgyalások a közös indulásról hosszú ideig felemás eredményt hoztak. A Fidesz olyan választási rendszert alkotott, amely minden eszközzel a kétpártrendszer felé viszi az országot. Ebben a helyzetben az ellenzéknek csak akkor van esélye győzni, ha összefog. Ráadásul számtalan más, új szabály is jól láthatóan a Fidesz malmára hajtja a vizet – nyilván, hiszen, mint annyi minden másban, itt sem korlátozzák gátlások. A határon túl élő magyaroknak adott szavazati jog, a választóközrözetek átszabása, az egyéni közrözetek arányának megnövelése, az úgynevezett kompenzációs lista, a választás napján Magyarországon nem tartózkodó, de magyarországi állandó lakcímmel rendelkező százezrek praktikus kizorítása a választásból, a választási apparátus teljes elfideszesítése, a nemzetiségi képviselő módja – mind-mind a Fidesz kezére játszik.

Első körben az MSZP Bajnaiékkal (hozzájuk tartozik az LMP-ből kivált pár ember és a Milla maradéka) állapodott meg. Mesterházy (és Bajnai) hónapokig állította, hogy ez a tökéletes összefogás. Mint-ha nem lett volna még kivel összefogniuk. A Gyurcsány-féle DK-sok ezután frontális támadást indítottak – nemcsak Orbán ellen. És *vica versa*.

A 2013. október 23-ai ellenzéki tüntetésen ugyan jó páran skandáltak, hogy *Összefogást! Összefogást!* – a szocialista *mainstream* szerint ez csak annyit jelentett, hogy Gyurcsányék „meghekkelték” az eseményt. Kétségtelen, a 2013 végi közvélemény-kutatások nem festettek túl fényes jövőt az ellenzék számára.

Mesterházy eleinte mégis hajthatatlannak bizonyult az összefogás kiszélesítését illetően, de létrehozott a párton belül egy tanácsadó testületet, melynek tagja lett Lendvai Ildikó és Földes György, akik nyíltan is a szélesebb összefogás mellett érveltek.

2014. január elején Bajnai állt elsőként a nyilvánosság elé azzal, hogy mégis ki kellene szélesíteni az ellenzéki összefogást.⁵ Nagy kérdés, hogy nem késett-e el az összefogás.

Eleinte úgy tűnt, ez csupán Gyurcsány bevételét jelenti, de a közös lista negyedik helyén feltűnt a *Magyar Liberális Párt* vezetője, → Fodor Gábor is. Ez már csak azért is érdekes, mert 2013 nyarán rövid ideig úgy látszott, Fodor az MSZP-vel közös listán, jó helyen indulhat. Aztán a Mesterházy vezette MSZP-delegáció ukmukfukk kitette Fodor szűrét, ahogy Gyurcsányét is.

A 2014-es közös lista létrejötte után az MSZP választmánya egyhangú szavazással döntött Mesterházy, a közös miniszterelnök-jelölt személyéről.

Bár az *Összefogás* platformjának⁶ létrejöttekor a résztvevők igyekeztek jó képet vágni, és nem rögtön egymásnak esni, az első reakciók közel sem voltak olyan lelkesek, mint amilyenek talán korábban lehettek volna.

Kiderül.

MORVAI KRISZTINA, *a magukfajta metélt farkincák szakértője*

Talán a legellentmondásosabb életpályát *Kis politikushatározónk* szereplői közül a Jobbik európai parlamenti képviselője, Morvai Kristina járta be. Aki a *harcos* liberális jogvédőből jutott el a *harcos* szélsőjobb képviselőségig.

Az ELTE közkedvelt oktatójából, a családon belüli erőszak témakörének elismert szakértőjéből vált olyan politikussá, akinek egyik mellékneve a *nyilas Barbie* lett.¹

Tevékenységét, személyiségét értékelni azért is nehéz feladat, mert legújabb kori munkásságába – különösen a régihez képest – kevés józan ész szorult. A politikusok pszichikai állapotával nem feladatunk foglalkozni. Egy mondat erejéig mégis idézzük fel Czene Gábor róla szóló írását a *Népszabadságból*: „Valószínűleg csak egy komoly szakmai tapasztalatokkal bíró pszichoanalitikus tudná megfejteti, milyen lelki változások, netán személyes sérelmek vezettek odáig, hogy a független emberi jogi világot elhagyva, a jobboldal kéjesen zsidózó részéhez csatlakozzon.”²

Hogy rögtön a legelején érzékeltessük, mire is gondolunk, idézzünk Morvaitól egy levelet, amelyet egy levelezőlistán tett közzé,

miután bírálat érte: „Nagyon örvidenek, ha a magukat »büszke magyar zsidóknak« titulálók szabadidejükben aprócska metélt farkincájukkal játszadoznának az én gyalázásom helyett. A magukfajták megszokták, hogy ha egyet szellentenek, máris vigyázva [sic!] áll és önökhöz igazodik minden magunkfajta. Szíveskedjenek tudomásul venni: ennek VÉGE!!!! Felemeltük a fejünket és nem tűrjük tovább a magukfajták terrorját. Visszavesszük a házákat! Szívélyes üdvözlettel: Morvai Krisztina”³

Erre szokták mondani: *no comment*.

De vágjunk is bele a közepébe!

„Az ellenzéki apától és topmodell anyától született csinos szőke, angyalarcú kiváló jogász, aki az ENSZ egyik diszkrimináció elleni bizottságának tagja volt, annak a szélsőjobboldali pártnak a sztárja lett, amely a cigányokat nem tekinti állampolgároknak, a zsidókkal való együttműködés megtagadására szólít fel, a francia és brit befektetőket pedig rablóknak tekinti” – írta róla a tekintélyes francia lap, a *Le Nouvel Observateur*.⁴ (A „topmodell anya” a neves és a korszakban talán egyedülálló ruhakreátor *Rotschild Klára* manökenje, *Fekete Klári*.⁵)

Morvai az elit *Apáczai Csere János Gimnázium*ban érettségizett, majd elvégezte a pesti jogi kart. Egy évig a *Pest Megyei Ügyvédi Kamara* alkalmazásában volt ügyvédjelölt. A *Legfelsőbb Bíróságon* folytatta gyakorlatát, bírói szakvizsgát is tett. Ez idő tájt már a jogi kar büntetőjogi tanszékén tanársegédként dolgozott – mondhatjuk tehát, hogy biztatóan indult szép karrierje. Tegyük még hozzá, hogy nem sokkal a rendszerváltás előtt, 1989-ben Londonba került, ahol a *King's College* jogi karán megszerezte az MA, 2003-ban pedig a PhD-fokozatot. Disszertációját akkori kedvenc témájából írta: a „Családon, illetve a párkapcsolatokon belül elkövetett bün-

cselekmények büntető- és eljárásjogi, valamint kriminológiai összefüggéseiről”. Ha ez sem lenne elég, 1993-tól egy éven keresztül *Fulbright* oktatói ösztöndíjasként az Amerikai Egyesült Államokban, a *Wisconsin Egyetem* jogi karán tanított. De még ezt is tudjuk fokozni: 1995-ben Strasbourgban élt egy évet, ahol az *Európai Emberi Jogi Bizottság* jogászaként dolgozott.

Liberális megközelítésben foglalkozott olyan kérdésekkel, mint az abortusz, az AIDS-betegek emberi méltósága, a gyermekek bántalmazása vagy a nőkereskedelem és a prostitúció ügye. 1998-ban jelent meg a *Terror a családban* című könyve, amely az adott tudományágban alapkünnnek számít.⁶ A homoszexuálisok jogvédelméért *Freddie Mercury*-díjban is részesült.

Egyetemi hallgatói imádták a szenvedélyes, okos és csinos oktató előadásait. Nem egy tanítványa érdeklődését ő fordította épp az emberi jogi problémák felé.

Ráadásul nem szobatudós volt, hanem számos konferenciát, előadást tartott tárgyában, s több büntetőügyben vállalta bántalmazott nők és gyermekek jogi képviselőt. Küzdött azért, hogy a nemzetközi egyezményekben szereplő ajánlásokat emeljék át a magyar joggyakorlatba, valamint hogy legyen büntetendő a fenyegető zaklatás, hogy hozzanak létre menedékházakat nők és gyermekek számára. Célkitűzései között szerepelt a távoltartás intézményének bevezetése Magyarországon.

2002-ben a nagy port kavará *Simek Kitti*-ügyben ő vállalta el a lány jogi képviselőt. Az akkor tizennégy éves Kitti agyonlőtte az őt szexuálisan zaklató, erőszakos mostohaapját. Kittit két év két hónap börtönre ítélte a bíróság, de Morvai kegyelemért fordult az akkori köztársasági elnökhöz. A lány történetéről könyvet is írt Kitti – *Rettegés és erőszak otthon* címmel.

Morvai Krisztina egyik alapítója volt a 2003-ban megalakuló *a Prostitúció Nélküli Magyarországért Mozgalom*nak. A szervezet célkitűzései között szerepel a prostitúció magyarországi legalizálásának elutasítása, illetve az, hogy a *Legfelsőbb Bíróság* mondja ki, hogy a prostituáltakat minden esetben sértettként kell kezelni a futtatók elleni büntetőeljárások során.⁷ Morvai Krisztina 2002 és 2006 között az ENSZ egyik női jogokkal foglalkozó bizottságának tagjaként dolgozott.

Hibátlan, tisztességes, irigylésre méltó pályafutás. Ezidáig.

Szinte adja magát, hogy aki ilyen munkabírással, ilyen szaktudással, ilyen szenvedéllyel rendelkezik, bekerüljön a politika forgatagába is. Az MTI 2004-es jelentései között találkozhatunk egy meglepő hírrel: „Annak kapcsán, hogy a sajtóhírek szerint Morvai Krisztina jogász és Göncz Kinga, az egészségügyi tárca politikai államtitkára neve merült fel az MSZP európai parlamenti listáján szereplő Lévai Katalin esélyegyenlőségi miniszter utódjaként, [Gál J. Zoltán] úgy reagált: nem született még erről döntés, ez nem került még szóba”⁸ – de a jelöltek nevét nem cáfolta.

Morvai Krisztina mint az MSZP miniszterjelöltje? Igaz, ebből a szépen induló barátságból nem lett semmi.

Am 2006-ban a kormány nem jelölte újra az ENSZ-bizottságba. Morvai szerint azért, mert bírálta Izraelt, amiért elnyomja az arab és beduin nőket. (E szakmai vitában most nem foglalnánk állást, arra viszont felhívnanánk a figyelmet, hogy annak nincs nyoma, hogy Morvai szót emelt volna az arab országokban élő nők helyzetéért, akik mértékadó leírások szerint messze nem élveznek teljes egyenlőséget.)

Szerinte Izrael nyomást gyakorolt volna Magyarországra, hogy szabaduljanak meg tőle. Morvai levelet írt minden egyes ENSZ-

misszió-vezetőnek, amelyben azzal vádolta az utódjául kiszemelt személyt, hogy „cionista” – bizonyítandó a magyar és az izraeli kormány bűnös összefogását.

Innen nincs megállás a szélsőjobb.

Lássuk a 2006-os sajnálatos őszi eseményeket! „Férje, Baló György épp műsort vezetett az MTV-ben, amikor a csőcselék megrohmozta, majd elfoglalta a Szabadság téri tévészékházat. Baló testi épsége is veszélyben forgott, kocsiját felgyújtották, ám Morvai Krisztinát a jelek szerint ez kevésbé viselte meg, mint a kormányfő egyik október 23-i nyilatkozata. Rögvest e-mailt küldött szét barátainak, amelyben »minden idők legkártékonyabb miniszterelnökének« nevezte Gyurcsány Ferencet. [...] Morvai nem elégszik meg a rendőri jogsértések feltárásával, hanem szemmel láthatóan azt akarja bizonyítani, hogy Magyarországon rendőrállam tombol, a kormány – természetesen a szoclib sajtó asszisztálásával – diktatúra kiépítésén fáradozik”⁹ – foglalta össze az eseményeket a már idézett Czene Gábor.

Morvai Krisztina ugyanolyan vehemenciával vetette be magát a rendőri terror bizonyításába, mint korábban a családon belüli erőszak elleni küzdelembe. Hatásosan beszélt a szemkilövetésekről, a brutalitásokról, kifejtve azt is, hogy mindez nyilvánvalóan előre eltervezetten, szánt szándékkal folyt.

A Fidesz – Balog Zoltán vezetésével – szintén beszállt a küzdelembe, hogy bizonyítsa, itt bizony rátámadtak a népre. Balog, Morvai és az azóta szintén jobbikos képviselő, → Gaudi-Nagy Tamás jó párszor lépett ezzel a történettel együtt fel. (Lásd még erről a Gaudi-Nagyról szóló szócikket.)

A 2006-os eseményekről készített, Morvai által is jegyzett jelentés szerint: „Gyurcsány Ferenc egyértelműen instruálta a rendőr-

séget, és ehhez joga is volt. [...] Ebben önmagában nem lett volna probléma, csak nem arra kellett volna instruálni őket, hogy tömeges rendőri brutalitást kövessenek el és önkényes letartóztatásokat, hanem arra, hogy a nemzetközi emberi jogi normákat tartsák be.”¹⁰

A jelenleg is – 2014 elején – folyó bírósági eljárásban Szabadfi Árpád volt országos főkapitány-helyettes mondta tanúként¹¹ a 2006-os őszi események miatt a rendőri vezetők ellen indult büntetőperben, hogy többek között azt hányják a volt kormányfő szemére – aki egyébként nem vádlottja az ügynek –, hogy „instruálta” a rendőrséget. Bár csak annak van nyoma, hogy Gyurcsány azt kérte egy rendőrpáncsnoktól, hogy „minden törvényes eszközzel védjék meg a Magyar Televízió székházát”. Civil szemmel nem tűnik ez sem brutálisnak, sem önkényesnek.

Morvai hamarosan a Jobbikban találta magát. (Miért nem a Fideszben? Ennek számtalan oka lehet, akár az is, hogy a Fideszben már leosztották a lapokat, mire érdeklődése a politika felé fordult, és nem nagyon fért volna be a csapatba. Másrészt túlzásokra hajlamos, teátrális szerepléseivel, habitusával talán jobban is illett az értelmiségiekkel akkor sem túlszűfolt Jobbikba.)

Morvai gyors felemelkedésével sokak szerint már → Vona Gábor pártelnök helyét is veszélyeztette. Különösen, miután a Jobbik első győzelmét az európai választásokon aratta, és ezt sok szempontból Morvai érdemének tekintette a potenciális szavazóközönség. Ekkor ötlötte ki Vona, hogy legyen Morvai az államfőjelölt, így neki megmaradt a miniszterelnök-jelöltség, és az országgyűlési választásokon pártja listavezető helye is.

Morvai máig sokat idézett nyelvi leleménye a *maguk fajta* és a *magunk fajta* kifejezéspár megalkotása, egy Várkonyi Tibornak,

a *Népszava* vezető publicistájának írt levelében. (Az eredeti helyesírásnak megfelelően közöljük.)

„A MAGUKFAJTÁRA jellemző, hogy a MAGUNKFAJTÁT alacsonyabb rendű lénynek tekintik, s úgy gondolják, hogy amennyiben – arcátlan módon – nem a MAGUKFAJTÁK szolgálatára szánjuk életünket, akkor szabad minket megtaposni, besározni, megtiporni. A MAGUNKFAJTÁK pedig hajlamosak ezt szó nélkül tűrni.”¹²

Férje, Baló György nyilvános közleményben reagált felesége politikai nyilatkozataira: „Téves és hibás minden olyan esetleges következtetés, hogy bármi közöm lenne dr. Morvai Krisztina önálló és önmagát képviselő közéleti, szerzői és jogi tevékenységéhez. Ennek nem részese, hanem magam is címzettje vagyok.”¹³

Csak a szélsőséges szubkultúra jellemzésére említjük meg, hogy Morvai Krisztinát is többször lezsídózták. Csurka István például, aki érthető módon látta, hogy pártja, a lassan szétporladó MIÉP erős konkurenciája a Jobbik, egy *Magyar Fórum*ban megjelent cikkében hozakodott ezzel elő.¹⁴

Morvai Krisztina vehemens felszólalásai az *Európai Parlament*-ben közismertek, most csak egyet idéznénk, amikor Gyurcsányt, a belarusz önkényúrhoz, Lukasenkához hasonlította.¹⁵

Itthon többször megvédte az illegális, félkatonai *Magyar Gárdát*, miszerint „nem hajlandó olyan országban élni, ahol »szemkilövetők és szemkilövéők« határozzák meg, hogy »milyen ruhában járhatnak a tisztességes emberek.«”¹⁶

Morvai a közbiztonságról szóló „országjárását” demonstratívan a Gárda sújtotta Gyöngyöspatán kezdte.

Többször került összetűzésbe a rendőrökkel, egyszer még azt is állította, hogy megtámadták egy tüntetésen.

Hasonlóan harciasan lépett fel akkor is, amikor a pesti V. kerületben kerékbilincset raktak a kocsjára. A büntetést mentelmi jogára hivatkozva nem akarta kifizetni. Ez esetben a kerületi polgármester → *Rogán Antallal* kell egyetértenünk, aki reklamálására így felelt: „Ha rögtön, szó nélkül kifizette volna a 7000 forintos büntetést, nem is tudnánk erről a kerékbilincselési esetről [...] felháborítónak tartom, hogy miután nem sikerült a mentelmi jog mögé bújva megúsznia a büntetést, most a vele szemben türelmesen eljáró egyszerű köztisztviselőket vádolja.”¹⁷

Íme, Morvai Krisztina, „az európai szélsőjobb gondosan fodrászolt, parfümillatú új megjelenítője”.¹⁸

ORBÁN VIKTOR ÉS GYURCSÁNY FERENC, *a párbajozók*

Kis politikushatározónk előszavában a gombahatározót említettük, amely egyaránt foglalkozik az őzlábgombával (*Macrolepiota procera*) és a büdös pereszkevel (*Tricholoma sulphureum*), hogy csak a közkedvelt példaknál maradjunk. Éppen e világból ismerhetjük a *parazitizmus* vagy éppen a *mikorrhiza* fogalmát. Parazitizmusnak azt nevezzük, amikor egy élősködő szervezet egy másik szervezet szerves anyagaiból táplálkozik, mely során a gazdaszervezet akár el is pusztulhat. A *mikorrhiza* (görögül: gombás gyökér) a gombák és a növények között kialakult szimbiózis (*mutualizmus*) egyik formája, amikor a gomba micéliumából kiinduló gombaformalak (a *hifák*) behálózzák a gazdanövény gyökereit, a kétféle élőlény kölcsönösen segíti egymás tápanyaghoz jutását.

Persze ez csak amolyan hajánál fogva előrángatott publicisztikai magyarázat arra nézvést, miért tárgyaljuk együtt a két (volt és jövőendő, ki, mikor, melyik) miniszterelnököt.

Miután mindkettőjükről több kitűnő életrajzi könyv és végtelen mennyiségű cikk is megjelent, ezért e kötetben kivételesen azt a módszert választottuk, hogy egymásról szóló megjegyzéseiket válogattuk össze – természetesen felettébb önkényes módon csoportosítva azokat. Ráadásul korántsem gondoljuk, hogy ők ketten – egykutya. Sőt! A természet néha mégis úgy hozza, hogy ugyanazon a terepen kell megélniük, sőt megküzdenniük egymással. De micsoda különbség van köztük!

Tehát önkényesen összeválogatott adok-kapokat olvashatnak most.

A *Fekete Doboz* 1989-es felvételén fiatal srác ül lovagló ülésben egy széken, a támlájára támaszkodik, és magyaráz:

Orbán Viktor: „Na, hát, a KISZ-esek közül nincsen normális, tárgyalóképes ember. Egyetlen ember van, a KISZ-esek közül, akit

én ismerek, akit komolyan kell venni, ha az ember tárgyal, mert az próbára teszi a képességeit. Az a Gyurcsány nevű ember. Az összes többi, az komolytalan. Sajnálom, kedves KISZ-urak, ez a véleményem. A Szilvász még az, aki még úgy-ahogy. Az összes többi, az nem, az alapvető képességek hiányoznak, ők nem azt tanulták meg, mialatt politikussá szocializálódtak, ami egy nyílt vitában szükséges. Belőlük azok a képességek hiányoznak. A Gyurcsányt leszámítva. Mondom, akiket én ismerek.”¹

Jóval később, 2005-ben, megint Orbán Viktor: „A hiba az ország vezetésében van. [...] A kormányzáshoz ugyanis hozzáértés és tapasztalat is kell. [...] ez is egy szakma, amit meg kell tanulni. Mi magunk is 10 évig tanultuk, amíg vettük a bátorságot, és odaálltunk Magyarország kormányrúdjá mögé. Az inaséveket nem lehet megspórolni. Lehet valaki ügyes üzletember, ügyes spekuláns, és érthet a privatizációhoz is. De ezzel nem lehet pótolni a kormányzáshoz szükséges tudást. [...] Az egyik faluparlament ülésén egy idősebb úr azt mondta, ebben a kormányban Mekk Elek is lehetne miniszter. Igaza van. Mi az, hogy, nagyon is.”²

Gyurcsány Ferenc (2005): „A jelzőkkel és különösen az igaztalan jelzőkkel nem tudom fölvenni a versenyt. [...] azt javaslom, hogy beszéljünk adatokról és beszéljünk tényekről. Ennek érdekében számpárbajra hívom az ellenzék vezérét, Orbán Viktort a következő két hétben bármikor [...] a Magyar Televízió nyilvánossága elé [...]. Nagyon remélem, hogy nem fogja követni egyes párttársainak azt a szégyenteljes magatartását, amikor megfutnak a viták elől, amikor tüntetőket küldenek oda, vagy elfutnak akár még egy háziasszony elől is.”³

Orbán Viktor (2005): „Kérem ezért, ha találkozni akar velem, kerülje a színpadias és kampányt idéző show-elemeket.”⁴

Orbán Viktor (a Gyurcsány Ferencsel való 2005-ös vitában): „tudja, a dolog részben elszántság, részben kurázi kérdés. Tehát ha az ember kimond egy elvet, akkor ahhoz lehet a kormánynak tartania magát, az emberek számára ez biztonságos kiszámító életet hoz, és még a nagy nemzetközi cégek [...] úgy, ahogy elfogadják. [...] Tehát, ha kimondja az ember azt az elvet, hogy az általános áremelkedés mértékét nem haladhatják meg azok a cikkek, azoknak a cikkeknek az áremelkedése, amelyek a legtöbb nyugdíjasnak, a legtöbb családos embernek a legtöbb fejfájást okozzák, ami a rezsit adja ki, akkor tudja magát tartani hozzá.”⁵

Gyurcsány Ferenc (2005): „nem lehet egy-egy termék árából politikát csinálni. [...] Az az emberek becsapása. Ha kiemelek valamit és azt mondom, hogy – Tudjátok mit? Mostantól kezdve a politika tengelyében egy dolog van, a gázár.”⁶

Orbán Viktor (2005-ben saját magáról): „Volt a nép érdekeit védő, nyugodt, sokat tapasztalt politikus, aki ha kell, megküzd a nagyvállalatokkal. És aki tudja, hogy az állam eszközeit a nép boldogítására kell felhasználni.”⁷

Gyurcsány Ferenc (Orbánról a 2005-ös televíziós vita után): „Orbánnak nem volt kisugárzása. Nem éreztem, hogy erős személyiséggel állnék szemben.”⁸

Orbán Viktor (2005): „Ő állandóan vitatkozni akar, ahelyett, hogy kormányozna. Amíg mi vitatkozunk, óránként száznegyvenmillió forinttal nő az államadósság. Egyébként ott a Parlament, mindent meg tudunk beszélni, ha akarunk.”⁹

Orbán Viktor (2006 őszén a Gyurcsány-kormányról): „Ma Magyarországon a kormánydöntések [...] nem egy legitim kormány demokratikus intézkedései, hanem önkényes diktátumok, amelyek meghozatalához a kormánynak nincs joga.”¹⁰

Gyurcsány Ferenc (2013): „Nézze meg Elnök úr, hogyan tette tönkre Ön, rokonai és barátai, tisztességes emberek életét. Nézze meg ezt a filmet, és szégyellje magát. És ne merjen a nyilatkozatot névvel-arccal vállaló megnyomorított emberekhez hozzányúlni!”¹¹

Orbán Viktor (2007): „Nem a disznók szokták maguk után kitakarítani az ólat.”¹²

Gyurcsány Ferenc (2002): „A Fidesz választási kampányában és a kormányprogramban családbarát politikát ígért. A radikálisan átrendezett családtámogatási rendszer az 1998-as szinten befagyasztotta a családi pótlékot, az inflációnál alacsonyabb mértékben növelte a kiegészítő családi pótlék összegét, és bevezette a családi adókedvezményt. A támogatás belső rendszere, logikája változott ugyan, de a nemzeti jövedelemből a családtámogatásra fordított hányad ma sem több, mint 1998-ban. Azaz a kormány úgy adott egyes családoknak, hogy másoktól ugyanennyit elvett. Az egyébként is magasabb jövedelmű kétkeresős családok kedvezményezése érdekében megkurtította a kisebb jövedelmű vagy egykeresős családokat. [...] Orbán a prosperitás éveiben elvesz a legszegényebektől, hogy többet adhasson a jómódúbbaknak.”¹³

Gyurcsány Ferenc (2002 szeptemberében): „kormányzásuk azonban megmutatta: nem rendelkeznek olyan programmal, emberi és morális tőkével, amelyre felépíthető a modern Magyarország. Orbán a jövő helyett mintha a múlttal kötött volna szövetséget. Megoldás helyett konfliktust, megnyugvás helyett indulatot hozott. Sokat rombolt és a lehetségesnél kevesebbet épített. A polgári közép politikájára ma a jobboldali radikalizmus vet ijesztő árnyat.”¹⁴

Orbán Viktor (a Gyurcsány Ferencsel folytatott vitában 2005-ben): „Azt mondtam, hogy Magyarország számára lassan úgy merül föl a kérdés, hogy el tudja-e kerülni az egykulcsos rendszer

bevezetését – aminek egyébként nem vagyok híve. Tehát pont az ellenkezőjét mondtam. Még egyszer kérem, ne tulajdonítson nekem olyasmit, amit nem mondtam.”¹⁵

Gyurcsány Ferenc (2013): „Egyszer valaki örökölni fogja az ő [Orbán Viktor] vagyonát. Nehogy azt higgye, hogy ezt el lehet tüntetni. Lehet, hogy tudja dugdosni saját falujának polgármesterén vagy strómanokon keresztül, de az a helyzet, hogy már ő sem fiatal, már régen nem demokrata, előbb-utóbb azt a vagyont tovább kell adni, a család le fog bukni. Ő lehet, hogy nem, de a család igen. Igen nagy baj, ha valaki kijön az iskolapadból, és politikusként mára megszámlálhatatlan nagyságú vagyon tulajdonosa lesz: ilyen a magyar miniszterelnök. Az üzletemberekkel csak az a baj, hogy időnként erkölcstelenek. A miniszterelnök ennél rosszabb. Szerintem esküsző disznóság, amit művel. Amilyen vagyont főlhalmozott...”¹⁶

Orbán Viktor (2010): „Ősi igazság, hogy az beszél félelemről, aki maga is fél. Szerinte arról van szó, hogy vannak szocialista politikusok, akik személyesen félnek az elszámoltatástól. A személyes problémák az egyén számára a legfontosabbak, de ez az ország háza, itt nem erről kell beszélni. Önök most az elszámoltatástól valóban félhetnek. Akik nem akarnak új alkotmányt, azok a régít féltik, ami lehetőséget adott a visszaélésekre.”¹⁷

Gyurcsány Ferenc (2006): „Elnök Úr, kérnék Öntől valami szívesseget most itt. Ezt a nagyon buta és igaztalan kampányt, hogy itt valaki gyógyszerfelírási díjat akar bevezetni, legyen olyan kedves, vonja vissza! Ön úriember.”¹⁸

Orbán Viktor (2008-ban Gyurcsány Ferencről): „Hülye, idióta, lássuk be.”¹⁹

Gyurcsány Ferenc (2013): „Orbán ne papoljon, hogy jobb világot teremtett, amikor rosszabb lett!”²⁰

Orbán Viktor (2006): „Egy nem demokrata, betegesen hazudozó, az erőszakot megszólalásával, a rendőri brutalitásokat döntéseivel támogató miniszterelnökkel szemben a leghatározottabb elutasítás hangján lehet beszélni.”²¹

Gyurcsány Ferenc (2013): „Magyarország 2013 végére véglete sen megtépázott, gazdaságilag labilis, szociálisan meggyalázott, erkölcsileg elbizonytalanodott, külpolitikailag elszigetelt országgá vált. Ennek oka nem az emberek kisszerűsége, hanem a hatalom embertelensége, ámokfutása. Míg az ország lecsúszik, kiépült »Orbán Viktor maffiaállama«,”²²

Orbán Viktor (2010): „tisztesség ügyében nem kérünk kioktatást az MSZP-től, főként nem a volt miniszterelnöktől.”²³

Gyurcsány Ferenc (2013): „Nagy baj, ha egy országnak tökfilkó a miniszterelnöke. Sajnos, a miénk egy agresszív tökfilkó... Te is bukni fogsz, Viktor!”²⁴

Orbán Viktor (2007): „Magyarországot az a veszély fenyegeti, hogy visszasorolják az orosz érdekszférába. Most ez nem katonai megszállást, hanem gazdasági érdekszférába sorolást jelenthet. A kormány ezt a veszélyt vagy nem érzékeli, vagy nem aggasztja, sőt mintha elő is segítené ezt a veszedelmes folyamatot. [...] Tegyük világossá: nem akarunk a Gazprom legvidámabb barakkja lenni!”²⁵

Gyurcsány Ferenc (2014): „Paks lehet Orbán Bős–Nagymarosa. Az államadósságot csökkentő (?) miniszterelnök 3000 milliárd forintos adósságba hajszol minket. A rezsicsökkentő (?) megduplázza az áram árát. A Gazprom legvidámabb barakkjával fenyegető ember Oroszország pincsijévé (copyright by Orbán) sülyedt.

Ideje, hogy bukjon.”²⁶

OSZTOLYKÁN ÁGNES, *a bátor nő két First Lady közt*

Az idilli fotóról három rokonszenves hölgy tekint le ránk. Ketten a világlapok állandó szereplői, harmadikuk itt-ott, ha felbukkan a magyar sajtóban. Bár rendíthetetlenül áll ki nézetei mellett, ez házában túl nagy izgalmat nem okoz.

Sőt.

Illetve okoz, csak nem úgy.

A magyar közéletből fájoan és nagy számban hiányoznak a nők. Illetve a kisebbségek közül származók. Azért csak felkapjuk a fejünk, ha a parlamenti sötét öltönysorban feltűnik egy színes, női ruha – hát ha még az a ruha cigány népművészeti elemeket tartalmaz, ahogy *Osztolykán Ágnes* öltözké 2010-ben, a parlament alakuló ülésén. Igaz, egy-két díszroma kell, már csak a statisztika végett is, de erre a célra tökéletesen megfelel a házasított *Farkas Flórián*, aki nagyszerűen tud apportírozni, vezényszóra felállni, leülni – hisz' ezért is tartják. (Igaztalan ez a megjegyzés, hiszen Farkas szervezeteit milliárdokkal tömki ki közpénzből – de ettől sem lesz szebb a kép.¹⁾)

Osztolykán lehet fáradhatatlan oktatási kérdésekben, felszólalásához az egyik dicső szélsőjobber képvisőtársa mindössze ennyit tartott érdemesnek hozzáfűzni: „attól, hogy cigány vagy, még ledöfnék.” Magyarország, 21. század. Törvényhozás.²

De vegyük fel az elejtett fonalat, és térjünk vissza a fotóhoz! Mint nyilván többen kitalálták már, az egyik szereplő *Osztolykán Ágnes*, a sokszor lesajnált, kicsúfolt, de ettől még sokat mosolygó magyar képviselő. Mellette a szőke *Hillary Clinton*, volt First Lady, szenátor, külügyminiszter, s talán a jövőendő amerikai elnök. A harmadik *Michelle Obama*, a jelenlegi elnök felesége. 2011-ben *Hillary Clinton* amerikai külügyminisztertől *Osztolykán* vehette át a *Bátor Nők*-díjat a magyarországi romák integrációja érdekében kifejtett tevékenységéért.³ Ez alkalomból készült a kép. De senki sem lehet próféta a saját házában – tartja a buta mondás, amellyel azon nyomban felmentést adunk magunknak a diszkriminációért, hogy kutyába sem vesszük azt, aki kitartóan küzd embertársaiért.

Sikert akarsz itt elérni nőként, romaként? Ugyan, édesem, ez nem Amerika!

Hát nem.

Valószínűleg az is jellemző, hogy *Osztolykán*nak újra és újra el kell mondania, miként lehet egy kisvárosi cigánylánykából fővárosi képviselő. Persze, jó, ha vannak sikertörténetek, talán biztatást adhatnak másoknak is. Ám felteszem, akad még olyan képviselő, aki nehéz sorból származik. De miután nem nő és nem cigány – nem kell folyton magyarázkodnia.

Mi viszont – ahogy másoknál is tettük – nyugodt lelkiismerettel fussuk át az ő élettörténetét is.

* Mondjuk, használhatta volna a „megbasználak” kifejezést is – de egy képviselő mégsem beszélhet ilyen csúnyán...

Csengersimán (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) nőtt föl. Idejének jó részét nagyanyjával töltötte, mert a szülei betanított munkásként több műszakban dolgoztak a közeli cipőgyárban. Olvasni már kisgyerekkorában nagyon szeretett – egy a 168 Órában megjelent írásban *Krug Emiliának* elevenítette föl, hogy az *Egri csillagok* volt az első olyan mű, amely tízéves korában annyira megragadta, hogy attól kezdve ládászám rendelte a család a Könyvklubtól az olvasnivalókat.⁴

Miután jó eredményeket ért el az iskolában, szülei és tanárai is úgy gondolták, akkor viheti valamire, ha továbbtanul, méghozzá egy jobb intézményben.

„Az apám azt mondta nekem, hogy ha te vidéken maradsz, lehetsz te a legjobb tanuló, lehetsz te a legokosabb ember, te akkor is a cigány Osztolykán Zoli lánya leszel.”⁵

Ezért általános iskolai tanárai segítségével egy budai elitgimnáziumot választottak egyenesen a Rózsadombon. A Móriczba került, ahol remekül megállta a helyét. Érettségi után először a jogi karra jelentkezett, két pont hiányzott csak ahhoz, hogy felvegyék. Jött helyette a *Miskolci Egyetem* politológia szaka.

Már idézett életrajzában olvasható, hogy amíg a rózsadombi gimnáziumban a származása senkit nem érdekelt, nem számított, addig a miskolci egyetemen ez már korántsem volt így. „Önvallo-mása szerint sok negatív hatás érte ezekben az években, még az államvizsgán is. – »A szociálpolitikai vizsgán nem engedték, hogy tételt húzzak. A hajléktalan ellátásról írtam a szakdolgozatomat, de a roma integrációról kellett beszélnem. Hisz én is roma vagyok.«”

Az egyetem után sok mindennel foglalkozott. A pesti VIII. kerületben korrepetált fiatalokat, tartott pályaorientációs tanácsadást mint a *Józsefvárosi Roma Szolgálat* művelődésszervezője. Aztán kö-

vetkezett a *Soros Alapítvány*, ahol médiával foglalkozó programvezető volt, különböző roma projektek kidolgozásában, lebonyolításában, azok szakmai felügyeletében, monitorozásában vett részt. Ekkor ismerte meg a más országokban élő romák társadalmi, gazdasági helyzetét, illetve a cigány emberek helyzetén javítani igyekvő nemzetközi programokat.

Csak hogy *Soros György* akkoriban úgy látta, Magyarország már működő, valódi demokrácia, tehát az ő pénzére már nincs szükség, máshol annál inkább, ezért bezárta alapítványát. Ez azt is jelentette, hogy Osztolykán az utcára került. Ráadásul férje még a színművészeti egyetemre járt. *Albérletre is alig futotta* – olvasható a 168 Órában megjelent interjúban. Persze tudjuk, ahol a szükség, ott a segítség. Pénzügyi asszisztens lett az ENSZ Nemzetközi Migrációs Szervezeténél. Jó társaság, de száraz munka.

2002-ben, a szocialisták parlamenti győzelme után újabb lehetőségek nyíltak meg előtte. „A 2002-es választások után, amikor létrejött a Romaügyi Hivatal, megkerestem Teleki László államtitkárt, hogy itt vagyok, tenni szeretnék. Akkor az FVM-be kerültem mint romaügyi referens. Így kerültem kapcsolatba a Leader programmal, a vidékfejlesztési programokkal és más ügyekkel. Nem értem el túl sok sikert, de azt igen, hogy a roma ügy egyáltalán bekerüljön a vidékfejlesztési stratégiába és az akkoriban létrejött Vidékfejlesztési Hivatalok szemléletébe” – taglalja a fent is idézett életrajzában.

Talán némi magyarázkodás is kicsendült a hangjából, amikor hozzászól a 168 Órában: „Választhattam, hogy vállalkozóként pályázatokat írogatok, vagy belülről próbálom alakítani a rendszert. Úgy tűnt, nemcsak pozíciókat akarnak létrehozni, hanem lépéseket is tenni.”

És a történet folytatódik: „2003-ben került sor arra a nagyszabású nemzetközi konferenciára, amelynek keretében megszületett a Roma Évtized Program létrehozásáról szóló döntés. Ekkor kérték fel a Roma Évtizedprogram Titkárságának vezetésére, egy operatív szervezet felállítására. Vezetésével egy új, nemzetközi standardok alapján felépülő, több országot összekapcsoló, a résztvevő országok roma integrációs munkáját monitorozó egység épült fel.”⁶

A 2010-es választások előtt szerveződő LMP-be → *Schiffer Andráshé* hívták. A párt kétségtelen előnyei között kell megemlítenünk, hogy sok jól képzett, gyakorlott, de a politikában addig kevésbé ismert szereplőt sikerült megnyerniük maguknak, és a magyar politikai palettán üdítő kivétel, hogy nemcsak férfiakat, hanem önálló, határozott nőket is.

A parlamentben Osztołykán nagyon ügyesen – és reménylendő, későbbi politikai pályafutása szempontjából hasznosan – elkerülte azt a csapdát, hogy csak roma ügyekkel, társadalmi integrációs kérdésekkel foglalkozzon. Így oktatási témákban is nagyon határozottan hallatta a hangját, egyike volt azoknak, akik szakmai oldalról is érdemben bírálták a hoffmanni dülást.

Természetesen a roma ügyek és az oktatás problémahalmazának van közös része. Ilyen például az iskolai integráció ügye. „Az utolsó véremig ellenezni fogom a szegregációt, mint eszközt az oktatásban. Ideológiailag VAK vagyok, mert nem hiszem, hogy az otthonról hozott szociokulturális hátrányokat úgy lehet csökkenteni, hogy a mi gyerekeinket azért mert kicsit vagy nagyon sötétebb a bőrük külön osztályban, külön tanítsuk”⁷ – írta a blogjában.

Ahogy egy *Magyar Narancs*nak adott interjúban pontosabban is megfogalmazta: „Aki azt állítja, hogy az integráción kívül van bármilyen más, eredménnyel kecsegtető megoldás, módszer a köz-

oktatásban, az minimum a saját inkompetenciájáról tesz tanúbizonyságot. Nincs olyan hazai vagy nemzetközi kutatási eredmény, ami ne azt támasztaná alá, hogy akár csak a képességek alapján szelektáló iskolarendszer előbb-utóbb szükségszerűen szegregációhoz vezet. [...] A szegregált oktatási intézmény pedig szükségszerűen gyengébb minőségű oktatást nyújt, tehát gyengébb lesz az ide járó gyerekek tanulási teljesítménye, és ezzel kialakul a szegregáció ördögi köre. Az integráció és az inkluzív pedagógia viszont úgy nyújt esélyt a nehezebb helyzetből indulóknak a felzárkózásra, hogy nem csökkenti a velük együtt tanuló magasabb státuszúak esélyeit.”⁸ Bölcs gondolat, az már csak az ellenzéki létből következik e tájon, hogy süket fülekre talált.

De idézhetnénk véleményét a tankönyvpiac államosításáról, éppen úgy, mint arról, miért megy el annyi fiatal Magyarországról külföldre. A reggeli tv- és rádióműsorok politikai blokkjait figyelve – mert ez az a médiagettó, ahová a szakpolitikusok még nagyjából beférnek a sok párton belüli vita után – látjuk, hogy az oktatáspolitikai közkedvelt szakértőjévé nőtte ki magát, aki okosan, logikusan és hatásosan érvel. Ráadásul a tv-ben még jól is mutat, és ez sem utolsó szempont egy szerkesztőnek a nézettségért folyó versenyben.

Ugyanakkor egy képviselő súlyát jelentős részben az adja meg, hogy pártja mennyi helyet szorít ki magának a közéletből. Az LMP nem túl sokat. Ráadásul a pártbéli viták, majd a pártszakadás sem segített abban, hogy bebizonyíthassák, lehet más a politika.

S bár nemigen van nyoma a nyilvánosság előtt, hogy Osztołykán is részt vett volna az *önleszalámizásban*,⁹ azért egy veszekedő kis párt képviselőjének mondanivalója csak mérsékelt izgalmakat kelt.

Osztolykán Schiffer Andrással maradt, s egy darabig úgy tűnt, az LMP listáján indul.

Aztán kiderült, még az LMP-listán is elég hátul kullogna.

Ezen információ birtokában közölte, hogy a jelenlegi politikai közéletben nem kívánja megméretni magát. Hozzátette, nem akar beszállni a párton belüli, az országos lista helyeiért folyó harcba sem, bár tudja, hogy az országgyűlési mandátumokért folytatott verseny hozzátartozik a politika műfajához. Már a kampányban sem vesz részt.¹⁰

Hiányozni fog.

PAPCSÁK FERENC,

a mindent vivő

Egy biztos, Papcsák Ferenc az a politikus, aki nagyon ért a pénzcsináláshoz. Természetesen messze nem ő a legnagyobb cápa. Sok-sok olyan embert ismerünk, aki a politikaközei világban ügyesen mozogva, nála nagyságrendekkel nagyobb pénzeket keres. (Említhetnénk Mészáros Lőrincet, → Orbán Viktor személyi polgármesterét, aki átlagos jövedelmű honfitársunkból a kedves vezető egyetlen intésére lett többszörös milliárdos.) Mivel Papcsák nem tartozik a szemérmes versenyzők közé, az ő néhány rongyos tízmilliója időnként jobban szúrja a szemet, mint mások kevésbé feltűnő milliárdjai.

A szabolcsi származású Papcsák először szakmunkásképzőt végzett, vegyianyag- és gyógyszergyártó lett, első munkahelye a Chinoi volt. Ezt követően jött a pesti jogi kar, s azzal együtt a Bibó Szakkollégium – igen, az a Bibó, ahol a Fideszt megalapították, s amely adott a hazának köztársasági elnököt, parlamenti elnököt, alkotmánybírókat, adóhatósági vezetőket (rögtön kettőt), közbeszerzések örökös győztesét, s ráadásul még miniszterelnököt is.

Ám Papcsák mint későn érő típus csak 1997-ben lépett be a Fideszbe, 1998-ban indult először az országgyűlési választásokon,

de akkor még alulmaradt, ezért egy Szabolcs-Szatmár megyei közgyűlési tagsággal vigasztalta magát. Sőt a *BÁV-Zálog Rt.*-ben valamivel több, mint egy éven át felügyelőbizottsági tag, valamint az *Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt.*-ben igazgatósági tag is lehetett egykori bibós társai hathatós támogatásával.

A 2002-es Fidesz-vereség után azzal vádolták, hogy ügyvédi irodája, amely kétszáznegyvenmilliós megrendelést kapott az *Informatikai Kormánybiztosságtól*, valójában nem végezte el a munkát, melyet leszámlázott. (Itt álljunk meg egy pillanatra! 1996-ban nyitotta az ügyvédi irodáját Solymáron, és amilyen szerencséje van, pillanatokon belül igen jól fizető munkát kapott az az ügyvéd az államtól, aki a kormányzó párt tagja, országgyűlési képviselője-lőltje, a megyei közgyűlési tagja. Jó, van ilyen...)

Egyébként az akkori elszámoltatási államtitkár, *Keller László* jelentette fel. Ez később bír majd némi jelentőséggel. Keller szerint „Az Informatikai Kormánybiztosságnak benyújtott teljesítés-igazolásokon a gyanú szerint olyan ügyvédek és ügyvédjelöltek nevét is feltüntette, akik nem végeztek munkát, az igazolásokon a valóságnak meg nem felelő óramennyiséget jelölt meg.”¹ Papcsák szerint magától értetődően politikai bosszúról volt szó, amelyben részt vett, politikai megrendelésre a rendőrség is. Végül a bíróság *bűncselekmény hiányában* felmentette, de két társát, *Sík Zoltán* egykori informatikai kormánybiztost és *Ormos Zoltán* ügyvédet pénzbüntetésre ítélték.

2004-ben egy parlamenti felszólalásban összefüggésbe hozták a Baktalórántháza korábbi alpolgármestere által 2002-ben elkövetett választási csalással. Az ügygel kapcsolatos személyiségi jogi pert ugyan Papcsák megnyerte, de végül a bíróság kimondta, hogy a csalást az ő érdekében követték el. Nevezetesen kétezer forintot

ígérték azoknak, akik órá voksolnak, pechükre erről hangfelvétel is készült.

Apróbb ügyekkel is vádolták. Amikor már képviselő és polgármester volt egyszerre, kiderült, duplán veszi fel a költségtérítését. Természetesen mindez csupán tévedés – az egyiket kénytelen volt visszautalni, és a párt etikai bizottsága is elmarasztalta.

Ha áttekintjük, mennyi mindennel foglalkozik Papcsák, nem csoda, hogy ez-az kimegy a fejéből. Képviselő, zuglói polgármester, menő ügyvédi irodát visz, jó néhány bizottság tagja, és számtalanszor szólítja külföldre a haza üdve.

Zuglói polgármesterként úgy kezdte, hogy elzavarta a kerületi újság korábbi szerkesztőit és saját elvbarátait nevezte ki a helyükre. Talán ez is közrejátszik abban, hogy ritka az olyan lapszám – valójában valószínűleg nincs is –, melyben ne szerepelne többször is a fotója.

Amúgy kormánypárti lapokat szeret támogatni a kerületi büdzséből, sőt a kerületi intézmények egy részével nagy számban előfizettette például a mértéktartónak kevéssé mondható *Magyar Hírlapot*. De ez tényleg nem komoly dolog.

A későbbiekben azért került vitába egy bulvárlappal, mert az luxusautónak nevezte a listaáron tizennégymilliós Chrysler 300C autóját. Amikor lecserélte egy húszmilliós Mercedes-Benz CLS 350 CDI-re, a sokat látott Chrysler annak a cégnek az ügyvezetőjénél landolt, amelyik korábban megnyert egy hétszázmilliós zuglói önkormányzati bölcsőde- és óvodafelújítást.²

Az tényleg csak kötözködés a sajtó részéről, hogy a polgármesternek kijelölt parkoló többszörös méretű, mint az összes többi...

Ahogy arra is volt rögtön magyarázat, hogy a meglehetősen lepukkant önkormányzati épületben miért újítottak fel egy csinos illemhelyet az ő személyes használatára.

Saját bevallása szerint ügyvédi irodájával nem kell túl sokat foglalkoznia, amely még így is 2011-ben 40 millió, 2012-ben több, mint 60 millió osztalékot hozott neki.

A 2010-es választások után elszámoltatási kormánybiztosnak nevezték ki, nyilván a Keller-affér után úgy gondolták, hogy ő legalább tudja, miről van szó. Erről a tisztségéről viszont a polgármesterség miatt hamar lemondott – pedig eleinte szép szavakkal ecsetelte, miként kapja majd el a tolvaj szocik grabancát. Az önkormányzatban többek között összeveszett az egyik fideszes alpolgármesterével, hosszú és kínos szóváltás következett, melynek során Papcsák kizárta vita- és párttársát az önkormányzat épületéből.

Idővel nyilvánosságra került egy felvétel, amelyen egy vállalkozó arról beszél *Ferdinandy István* kizárt alpolgármesternek, hogy miként lehet megrendeléshez jutni, mennyi pénzt kell visszaadni a kerületi vagyonkezelő vezetőjének, akit Papcsák hozott oda, s akinek testvére Papcsák ügyvédi irodájában dolgozik. Az ügyészség nem talált okot a nyomozásra.

Amúgy Papcsák a Fidesz számvizsgáló bizottságának tagja – *a megfelelő embert a megfelelő helyre elve* alapján.

És ami az utazásokat illeti: Papcsák elnöke az *Interparlamentaris Unió Közép-Ázsiai Baráti Tagozatának*. Ilyen minőségében például 2013. október 23-át Kazahsztánban köszöntötte. Többször járt Kubában is állami delegáció tagjaként – és ez már üzleti szempontból is érdekes.

Bár korábban a Fidesz csúnya szavakkal illette mindazokat, akik a kommunista Castro Kubájába akár csak nyaralni mennek, Papcsák nemcsak a magyar állam által finanszírozott útra hívta meg kubai állami tárgyalópartnerét, hanem üzletet is ígért neki. Nevezetesen egy Havanna óvárosában lévő szép épület rendbehozatalára tett ajánlatot a delegáció – egy elég bonyolult konstrukció keretében. A lényeg az, hogy az állami tulajdonú *Magyar Export-Import Bank Zrt.* (Eximbank) és a *Magyar Exporthitel Biztosító Zrt.* (Mehib) adott volna pénzt a felújításra. Cserébe a kubaiak is adtak volna valamit. Hogy mit, azt pontosan nehéz megmondani, talán azt, hogy egy (Papcsák-közeli?) társaság működtette volna szállodaként a felújított épületet. Hogy aztán a bevétel kinél landolt volna a magyar fél tervei szerint, azt csak találgathatjuk. A tárgyalások egy darabig jól haladtak, Papcsák többször is járt Kubában, ilyenkor a delegációval, amelynek tagja volt önkormányzati kolleganője is, az elegáns, ötcsillagos havannai *Hotel Meliá Habaná* hotelben szálltak meg. (Mit tehet hozzá egy önkormányzati tisztviselő egy kormánydelegáció munkájához, azt nem sikerült még megtudnunk.)

A szépen induló üzletből később mégsem lett semmi. Az épület ugyanis az UNESCO védelme alatt áll,³ melynek szabályai szerint az épületek hasznosításából származó esetleges profitot csak az óváros felújítására lehet felhasználni. Ettől az információtól viszont Papcsák érdeklődése is lelohadt.⁴

Mindeközben a jogalkotásban való részvételre is maradt ideje. Most csak három példát idézünk fel. Ő jegyezte a törvénymódosítást, amely nem köti közbeszerzéshez az ügyvédek önkormányzati alkalmazását. Ennek alapján Zugló városa a jegyző férjének régi, közeli ügyvéd ismerősét foglalkoztatta. Ezen kívül Zuglóban

megbízást kapott az az ügyvédi iroda is, amelyben Papcsák ügyvédbojtárkodott.⁵

A Városligetbe tervezett múzeumi negyeddel kapcsolatos jogszabályt részben szintén ő jegyezte. A jelentős állami beruházásnak a találgatások szerint lesznek nyertesei, többek között néhány Fidesztől nem nagyon távoli cég tulajdonosa.⁶

Szintén merész húzása volt, amikor a választójogi törvényhez beadott egy hatvanöt oldalas, több mint kétszáz paragrafusból álló módosítást. Még hozzá milyen ügyesen időzítve! Ugyanis a javaslatról tárgyaló alkotmányügyi bizottság tagjai nem kapták meg előre az anyagot, a helyszínen egy gyenge órájuk maradt annak átfutására. Papcsák szerint ne reklamáljanak! Megkapták, mit akarnak még?

Egyébként ez a módosító javaslat akkortájt került a Parlament elé, amikor kezdett nyilvánvalóvá válni, hogy a Bajnai-féle *Haza és Haladás Egyesület* is indulni kíván a választásokon. A Papcsák-féle javaslat igazán gyorsan reagált az életre: kimondta, hogy egyesület nem indulhat a választáson.

Így megy ez.

PINTÉR SÁNDOR, *a közbiztonságos ember*

Orbán Viktor: „Kettő hét alatt fogunk rendet tenni az ország olyan pontjain, amelyek ma még reménytelennek tűnnek.”¹

„»Jelentem, Magyarországon rend van« – mondta Pintér Sándor kedden, a Belügyminisztérium évértékelő értekezletén.”²

Ordo est anima rerum, avagy rend a lelke mindennek...

Erről ennyit.

POKORNI ZOLTÁN, *az emberarcú fideszes*

Arra a kérdésre, hogy létezik-e *emberarcú Fidesz*,* akik igennel felelnek, Pokorni Zoltánt szokták bizonyoságul felmutatni. Tessék, itt van egy megértőbb, együttműködésre hajlamosabb szereplő. Akik viszont úgy vélik, *nincs emberarcú Fidesz*, azok is Pokornit szokták példaként emlegetni – mert őrá ugyan szokás pozitívabban gondolkodni, de nézzük végig a pályafutását és láthatjuk, a vitatott turulszobor megvédésétől kezdve, a tarkón érzett hűvös leheletig sok minden köthető személyéhez. Talán csak a modora jobb egy kicsit? Szögezzük le, az sem kevés.

A történelem–magyar szakos középiskolai tanár Pokorni Zoltán a rendszerváltás előtti időkben közéleti pályáját előbb a *Fiatalság Pedagógusok Egyesületének*, majd a *Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének* egyik alapítójaként kezdte. Ma már jóval nehe-

* Fiatalabb olvasóink kedvéért magyarázattal tartozunk. Honnan is az *emberarcú Fidesz* kifejezés? Eredetileg a szocializmus tréfásnak szánt parafrázisa volt. A Dubček-féle prágai tavasz csehszlovákiai kísérlet volt a gazdaság, a párt és az állam demokratizálására, az „emberarcú szocializmus kialakítására”. Nem tartott túl sokáig. 1968 januárjában indult, augusztusra már a Varsói Szerződés csapatai verték le tankokkal. Kiderült tehát: e műfajból nem létezhet „emberarcú”.

zebb belátni, de akkor teljesen nyilvánvaló volt, hogy milyen jelentős dolog egy független szakszervezet létrehozása. Bátorság kellett hozzá, hiszen a hatalom nem nagyon kedvelte a független intézményeket. Az egypárti uralomhoz egyenszakszervezet dukált, amely egyetlen központ – a SZOT – alá rendelve maga is pártirányítás alatt állt. (Vezetője Gáspár Sándor végestelen végig tagja volt az MSZMP legfelsőbb vezetésének.) Korabeli szóhasználattal a szakszervezet nem volt más, mint „transzmissziós szíj” – azaz olyan szervezet, amely elosztja a nyári beutalókat, egyébként pedig gondoskodik a pártönkívüliek rendszerbe való integrálásáról. Vagyis a dolgozói érdekek képviselete helyett tulajdonképpen az uralkodó politikai és gazdasági vezetés törekvéseinek megvalósítására vállalkozott a munkahelyeken.

Pokorni és társai az elsők közt törték meg bátran a hegemoniát – jelezve, hogy egy modern, demokratikus országban többféle szakszervezet is működhet. Azt az akkori hatalom képviselői is megértették, hogy ahol több szakszervezet is létezhet, előbb vagy utóbb jön a többpártrendszer.

Pokorniék tehát lelkesen vetették bele magukat az érdekvédelmi munkába – Pokorni igen korán próbált például pedagógusdemonstrációt szervezni, amiről a kor tájékoztatáspolitikai szokásai szerint csak a Münchenből sugárzott *Szabad Európa Rádió* számolt be (illetve a szakszervezet megalakulásáról a *Magyar Nemzet*): „[Ez a demonstráció] a pedagógus társadalom önmagával való szembesülésének pillanata is, hiszen ez a tüntetés nem sikerülhet rosszul. Ha 500 ember fog fagyoskodni a Parlament előtti rendőrkordon mögött, akkor is jól sikerültnek tudjuk ezt a tüntetést, akkor is sikeresnek tudjuk ezt az erőpróbát, hiszen ebben az esetben a hatalmas, majdnem 300 ezres pedagógus társadalom önmagával

szembesül, állandó panaszaival, valóban jogos kifogásaival és azal, hogy mit hajlandó ezért tenni.”¹

Pokorni hamarosan az átmenet és az új világ szabályait kialakító, úgynevezett kerekasztal-tárgyalások résztvevője lett, s mind több oktatáspolitikai kérdésben hallatta a hangját. A *Közoktatási Tanács* és az *Oktatási Érdekegyeztető Tanács* tagjaként aktívan részt vett a közoktatási és szakképzési, illetve a közalkalmazotti törvényt előkészítő vitákban.²

1993-ban a Fidesz korábbi oktatáspolitikusa, → *Fodor Gábor* elhagyta a pártot. Szükség volt helyette valakire. Pokorni akkorra már nevet és komoly szakmai reputációt szerzett – őt hívták Orbánék. Visszaemlékezésének tanúsága szerint Fodor is örült, hogy Pokorni fideszes lett. Utóbbi hivatalos életrajza így idézi Fodor Gábort: „Amikor pedig már kifelé állt a rudam a Fideszből, azt reméltem, hogy ő lesz az, aki ellensúlyozhatja majd Orbán Viktor és Kövér László számomra egyre vállalhatatlanabb politikáját. Úgy látom, Zoltán próbálkozott is ezzel, de nem járt sikerrel.”³

Pokorni később többször hangsúlyozta, hogy akkor csatlakozott a párthoz, amikor annak éppen rosszul ment, kínos pártszakadás után állt, népszerűségi indexe igen mélyen járt.

Így lett Pokorni Zoltán a hét százalékos eredményt elérő párt oktatáspolitikai kabinetvezetője. A Parlamentbe listáról jutott be 1994-ben, s rögtön frakcióvezető-helyettes, sőt 1997 őszétől már frakcióvezető lett. Ezzel párhuzamosan alakult párton belüli dialútja. Már 1994-től a Fidesz alelnöke, 2001 májusától az elnöke. Pártbeli karrierje tehát egybeesik a Fideszen belüli nagy ártrendezésekkel. A fiatal demokraták kormányra kerülésével megkapta az oktatási tárca vezetését. Amikor pártja bukott, néhány hónap múlva Pokorni ugyancsak kikerült az első vonalból. Majd ugyan-

ebben a kormányzati ciklusban, pártja népszerűségének emelkedésével Pokorni csillaga is újra felfelé ívelt.⁴

Nem sokkal pártelnökké választása előtt, 2001-ben *Tölgyessy Péter* így jellemezte a *168 Óra* című lapnak: „Sosem tartozott a Fidesz legbelső magjához. Nem részese az első esztendő fiatal demokrata mítoszának, a kollégiumi csapatszellemnek. Visszafogottsága mindig is kicsit előkelő idegenné tette a pártban. Valami aprócska bizalmatlanság kezdettől körülöngte személyét. Oktatási miniszterként nem számított a Fidesz-hatalom főirányának igazi meghatározói közé. Ha most ő lesz a párt elnöke, az egyértelművé teszi, hogy a Fidesz elit mindent alárendel választási győzelmének. [...] A miniszterelnök legkézenfekvőbb pártbeli alternatívája épp Pokorni Zoltán. Most az Orbán–Kövér-vezetés mégis felmérte: az arcultváltást, a mértéktartó politizálást az oktatási miniszter személye nagyban hitelesítheti. Amennyiben ennek és a többi középre tartó lépésnek köszönhetően a Fidesz ismét nyer, akkor továbbra is Orbán Viktor a miniszterelnök. Ha pedig veszít, akkor Pokorni – pártelnökként osztozván a felelősségben – kevésbé lehet jövőbeli kihívó, mint ha megmaradna egy félreeső tárca élén. Így tehát a cserével csak növekszik a Fidesz igazi irányítóinak befolyása.”⁵

Oktatási miniszterként számtalan változást hozott, bár ezek egy részével, korábban, még szakszervezeti vezetőként, talán maga sem értett volna egyet. A fent idézett, *Népszavában* megjelent írás szerint ilyen volt az első diploma megszerzésének a kormányprogramban is szereplő ingyenessé tétele, illetve a hitoktatás védett iskolai időben való bevezetése. Éppen Pokorni volt az, aki a Dabas–Sári ügyben a ’90-es évek elején – akkor még szakszervezeti vezetőként – sokakkal együtt tiltakozott az Antall-kormány hasonló törekvései ellen. Ugyanakkor nevéhez fűződik a felsőoktatási intézmények

integrációjának megteremtése és a diákhitel bevezetése is. Miniszterként ő indította a közoktatási minőségbiztosítási programot, s 2000-ben bevezette a holokauszt-emléknapot. Érdekesség, hogy 1994-ben még a Fidesz érvelt lehangosabban a tandíj bevezetése mellett, és Pokorni maga is demonstrált az egyházi iskolák külön állami támogatása ellen. Már nem volt ugyan miniszter, de ő jelentette be, hogy 2006-ig bevezetik a megújuló, kétszintű érettségit, azt a vizsgát, amelyet ma a Fidesz bírál leginkább.

2000-re az Orbán-kormány sokat veszített a népszerűségéből. Ezért azt fundálták ki, hogy szétválasztják a pártelnöki és miniszterelnöki tisztséget. Először a már akkor is meglehetősen konfrontatív → *Kövér László* kapta meg a pártelnökséget. Majd egy évvel később jutottak el odáig, hogy *emberarcúbb* fideszes kell az élre. Pokorni következett, aki ezért a posztért otthagyta az oktatási tárcát.

Pártelnökként nyilatkozta (talán a Kövér–Orbán párosnak is címezve?): politikánk „nem egyeztethető össze semmiféle radikalizmussal, amely feldúlja a politikai intézményeket, szétzilálja azok működését, kizökkenti a társadalom életét a természetes medréből. Minden olyan politika, amely úgy próbál támogatókat toborozni, hogy felkorbácsolja az érzelmeket, szembefordítja egymással az embereket, konfliktusokat gerjeszt nemzetközi színtereken, az lesodorja hazánkat a kiszámítható reformok útjáról, lehetetlené teszi nemzeti érdekeink fokozatos érvényesítését.”⁶

És mielőtt pártelnöki önállóságáról sokat gondolnánk, idézzük még egyszer a hivatalos életrajzíró: „Ez [a határozottsága] ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a későbbiekben egy-egy fontos döntése ne a Fidesz három-négy másik irányítójával – jellemzően Orbán Viktorral, Kövér Lászlóval, Áder Jánossal – való egyeztetés után születne meg.”

Pokorni pályafutásának egyik mélypontján ártatlanul keveredett egy kínos ügybe. Amikor is édesapja egykori ügynökműltjára való hivatkozással mondott le a pártelnökségről és a frakcióvezetésről. A néhai *Budapest Tv*-ben, egy nézővel való beszélgetés során hozta szóba *Meruk József* újságíró, hogy egy vezető politikus édesapja sok éven át beszervezett ügynök volt. Minderről a másnapi *Népszabadságban* megjelent egy cikk – Pokorni pedig ráismert az édesapjára. Rövidesen sajtótájékoztatón jelentette be, nem kívánja, hogy pártját az ő személye miatt támadják, ezért lemond. „Nem teszem meg azt a szívességet senkinek, hogy egy ilyen csapdában vergődjek hónapokig, próbáljam menteketni apámat, elmagyarázni, hogy nem vonatkozik rá az érintett törvény, nem közszereplő, neve nem hozható nyilvánosságra”⁷ – mondta láthatóan megrendülve. A következő évben, 2003-ban lett újra a Fidesz alelnöke.

Természetesen senki nem felelős szülei tetteiért – ám e keserű tapasztalat sem akadályozta meg abban Pokornit, hogy egy 2005. október 23-ai beszédében *Apró Antallal* példálódzón. Gyurcsány feleségének a nagyapja volt ugyanis Apró, de erről sem az unokája, sem unokaveje nem tehet.

Pokorni 2006-ban ismét képviselő lett, de frakcióvezetést nem vállalt a választást ismét elvesztő Fideszben, viszonya a párt vezetőivel állítólag nem volt egészen tökéletes. Ősszel a budapesti XII. kerületben lett polgármester – ez a poszt amolyan kis kitérő, menedék azoknak, akik nem akarnak túlzottan függeni → *Orbán Viktortól*.

Hamar érkezett is a figyelmeztetés. A bolsevik pártok szokásának megfelelően a párt lapjaként funkcionáló *Magyar Nemzetben* támadt rá egy ismeretlen „munkáslevelező”: „A médiában okos,

határozott és halk szavú tanárember arcát mutató politikus becsapja az érzékeket. A párton belül köztudomású, hogy Pokorni valójában hiperaktív szervező, akinek tehetséges informatikusok és minden hájjal megkent üzletemberek adnak tanácsokat. Pokorninak nem kell a szomszédba menni ötletekért: a Fideszben elhíresült politikai ambíciói biztos célt adnak számára a benne rejlő hatalmas energia hasznosításához. Ismert, hogy a politikus a pártba a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetéből érkezett, ahol a keresztény karácsonyból zsidó viccet kreáló Horn Gáborral volt évekig vezető, s akivel a mai napig jó kapcsolatot ápol. Ha a Szövetségben belüli áramlatokhoz kellene sorolni, Pokorni egyértelműen a Fidesz liberális szárnyának alakja, aki az SZDSZ felé is nyúló, szerteágazó kapcsolatrendszerrel rendelkezik.”⁸

De a folytatás sem volt kutya. A szerző, az állítólagos egyetemista, akit persze soha, senki nem látott, többek között azzal vádolta meg, hogy Orbán Viktor ellen hatalmi központot próbál létrehozni az önkormányzatokban pozícióba került kollégáival, és így lehetetleníteni el az egyetlen embert, aki a Fideszt megmentheti. Az üzenetet valószínűleg megértette a címzett, aki a politikai fősodorból kikerülve, évekkel később maga is igyekezett elismerni Orbán vezető szerepét: „Ami Orbán Viktort illeti, az ilyen sokszínű párthoz hozzátartozik az elnököt övező »sztárkultusz«. A huszonegyedik században nem szokatlan ez.”⁹

Ugyanebben a Nagy Józsefnek adott interjúban azt fejtette, hogy félreértették, mégis hosszú ideig idézték tőle azt a mondatot, amelyből azt olvasták ki az elemzők, hogy a Fidesz választási veresége után sem adja fel, és mindent megtesz a megválasztott új hatalom ellehetetlenítésére. Döntsön mindenki maga az idézettel

kapcsolatban: „A szocialisták a ciklus alatt mindvégig »érezni fogják tarkójukon hideg leheletünket«.”¹⁰

Pokorni keményen részt vett az úgynevezett Turul-ügyben is. Mitnyan György, a XII. kerület Pokorni előtti fideszes polgármestere 2005 márciusában kért építési engedélyt rá, de a Fővárosi Közgyűlés nem járult hozzá a kiterjesztett szárnyú turult ábrázoló szobor felállításához, csak parkfelújításra, térrendezésre szóló engedélyt adott ki, annak ellenére, hogy a szobrot a *Budapest Galéria* alkalmasnak találta közterületre állításra. A szobor felállítását ellenző Demszky Gábor azzal indokolta álláspontját a közgyűlésen, hogy a múlt század 20-as, 30-as éveiben a Turul Szövetség szervezte az első zsidóüldözéseket. A szobrot mégis felavatták még ugyanabban az évben. A fennmaradásáért azután számtalan szélsőséges szervezet is demonstrált. 2008-ban a Jobbik szervezésében zajlott egy több száz fős tüntetés a hatméteres emlékmű mellett.¹¹ Pokorni több ízben is kijelentette, „amíg ő a városrész első embere, a turulszobor a helyén marad”, illetve egy Fidesz-kongresszuson azt is mondta: „a turult nem adjuk, az a miénk”¹²

A vita építésrendészeti kérdés örve alatt valójában meglehetősen elvi volt. A turulszobor és környéke a szélsőjobb kedves gyülekezőhelyévé vált. A Fidesz ezzel az üggyel ellenzékéből is demonstrálta, ki az úr a háznál. Joggal állapította meg Félix Péter elemző a Magyar Narancsban, hogy „A turul ma már a Jobbik és a Fidesz szavazatszerző küzdelmének egyik szimbolikus terepe.”¹³

Ehhez képest csak ártatlan bakinak számít, amikor egy televíziós interjúban úgy beszélt¹⁴ a „balneológiáról” – amely a gyógyfürdőkkel kapcsolatos tudományt jelenti –, mintha az a bálnak tenyésztésének, tartásának diszciplínája lenne...

2012 után a kereszténydemokrata párthoz tartozó → *Hoffmann Rózsa* kapta meg az oktatásügy irányítását. Radikális átalakításba, koncentrációba kezdett, saját megfogalmazása szerint konzervatív irányba próbálta állítani az oktatásügyet. Pokorninak – aki nála lényegesen liberálisabb oktatáspolitikát vitt – nagyjából csak annyi maradt, hogy hol itt, hol ott kritizálta Hoffmann-t, persze szigorúan pártsterű keretek között.

Hogy Hoffmann iránya konzervatív lenne? Erre így felelt: „Bár csak konzervatív lenne, de nem az. Számomra a konzervativizmus azt is jelenti, hogy ami jó, azt nem kell megjavítani. Én nem azt tekintem konzervatívnak, aki ideológiavezérelt jelszavakat követ, hanem azt, aki tiszteli a valóságot, és hajlandó megérteni, hogy a dolgok miért vannak úgy, ahogy vannak, és nem hiszi azt, hogy ő az igazság egyedüli letéteményese.”¹⁵

Jó néhány konkrét kérdést sorolt újra és újra fel, amellyel nem értett egyet, de fellépése legfeljebb csak félperces izgalmat jelentett, hiszen a hoffmanni reform úthengerként tört előre. Minden valószínűség szerint a kedves vezető teljes jóváhagyásával történt, ami történt. Mit számít egy halk szavú budai polgármester véleménye?

Veszíteni tudni kell: „a közélet sajátja, hogy az ember nem mindig tudja érvényesíteni a véleményét, az akaratát. Ha a szívemre hallgatok, naponta el kell mondjam, mit nem tartok jónak, de az nem tenne jót sem a Fidesznek, sem a kormánynak”¹⁶ – vallotta egy interjúbán.

Így meg nekünk nem tesz jót.

ROGÁN ANTAL, *a nagy túlélő*

Szokás úgy tekinteni a Fidesz jelenlegi frakcióvezetőjére, Budapest belvárosának polgármesterére, → *Orbán Viktor* egykori felfedezettjére, mint a nagy túlélőre. *Rogán Antal* ugyanis sok-sok hibát elkövetett pályafutása során, és mégsem került a süllyesztőbe.

A baklövésekből csak néhányat említünk. 2006-ban történt a nevezetes *Magyar Vizsla*-botrány. Egy magát függetlennek nevező állítólagos civil szervezet meglehetősen primitíven gyalázkodó lapot adott ki, *Magyar Vizsla* címen, melyben ekézték a szocialistákat és a szabaddemokratákat. Sokan éltek a gyanúperrel, hogy egy ismeretlen, a semmiből előbukkanó civil szervezet és annak kefebolt-tulajdonos vezetője nem képes finanszírozni egy 3,5 milliós lapot, amely *Kóka János* gazdasági miniszter drága órájával és → *Gyurcsány Ferenc* öltönyével példálózik, és a lejárató kiadvány mögött a Fideszt sejtették. A Fidesz persze tagadott. Pedig akadtak gyanús jelek. A lapot kiadó *Horváth Éva* egy Orbán Viktor kezdeményezésére létrejött igen radikális polgári kör vezetője

volt.* „Az asszony egy ideig a Fidesz választókerületi elnökeként is ügyködött, a szervezet első rendezvényén még Orbán is felszólalt. Ráadásul a lap azonos nevű weboldalát Rogán Antal közeli munkatársa regisztráltatta, aki többek között a Fidesz ifjúsági szervezetének, a Fidelitasnak a weboldalát is regisztrálta, valamint Rogán megbízásából elhappolta az *europaterv.hu*-t a Medgyessy-kormány elől.”¹

Mindezek ellenére a fideszesek rutinosan mindent tagadtak. Míg nem egyszer csak kiderült, hogy a *Magyar Vizsla* levonatait a Fidesztől, Rogán titkárságáról faxolta el valaki. Némi hezitálás után már töredelmes vallomást kellett tenni. (Az ügyet → *Ujhelyi István* szocialista képviselő robbantotta ki, további részleteket lásd az ő szócikkénél.)

Ezután következett a szerver-ügy. A Fidesz szerveréről behatoltak az MSZP kampányanyagait tervező *Relatív Kft.* reklámügynökség informatikai rendszerébe, és amit találtak, ellopták. A lopott anyagot nagy büszkén közzé is tették. Ám a betörés lelepleződött. E kínos malőr szintén Rogánhoz volt köthető. Meg is nyirbálták kampányfőnöki feladatkorét, bár le nem váltották. Minek is? Majd 2006-ban a Fidesz ismét elbukta a választásokat, újabb rossz pont a kampányfőnök, Rogán neve mellett.

Többen már korábban célozgattak rá, Orbán azért Rogánt nevezte ki kampányfőnöknek, hogy esetleges vereség esetén semlegesítse a törekvő fiatalembert, akiről sokan gondolták – talán maga Rogán is –, hogy egyszer a kedves vezető örökébe léphet. Az egymást követő második vereség után demokratikus pártoknál előfordul, hogy a főnököt megkérdik, tényleg akar-e maradni. Ilyenkor előbukkan-

* A polgári körök Orbán Viktor kezdeményezésére jöttek létre 2002 után, hogy „együtt mozduljanak, ha mozdulni kell.”

hatnak a trónkövetelők. Ám ha már ügyesen, időben kompromittálva lettek, akkor már ők sem ugrálhatnak.

Még szerencse, hogy Rogán idejében előkészítette a visszavonulását a fővárosi V. kerületi önkormányzat élére, ahol meghúzhatta magát, amíg elmúlik a vihar. 2010 után újra feltámadt, már a Fidesz parlamenti frakcióvezetőjeként, és közben – a bulvársajtó ügyes felhasználásával – újraépítette imázsát.

De ne szaladjunk ennyire előre, amolyan *flashback*-technikával ugorjunk vissza a történet elejére!

Rogán, aki sokáig úgy beszélt magáról, mint „fiatal” politikusról, 1972-ben született. Azaz, alig 9 évvel később, mint Orbán – ez nem egy nemzedéknyi távolság. S hogy az idő mulékony voltát igazoljuk, Rogán hat hosszú évvel idősebb, mint Orbán új *lieblingje*, → *Szijjártó Péter*. Rogán a szlovén–osztrák–magyar határnál fekvő Szakonyfaluban nőtt fel, a róla szóló *Wikipédia*-szócikk szerint szlovén eredetű családban. A középiskolát a szentgotthárdi *Vörösmarty Mihály Gimnáziumban* végezte, ahol 1990-ben érettségizett. Ott kóstolt bele a politizálás örömeibe. Természetesen, hol máshol, mint a KISZ-ben. Gondos kezek még azt is kikutatták, hogy a helyi lapban milyen cikkeket írt a KISZ megújításának szükségességéről, vagy miként értekezett az akkoriban már meglehetősen mulatságosnak tűnő *Ki tud többet a Szovjetunióról?* vetélkedő hasznosságáról. Mindannyian saját korunk gyermekei vagyunk.

Később egy interjúbán úgy magyarázta tagságát az egykori *Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetségben*, hogy „Az osztályban mindenki KISZ-tag volt, ez kötelezően elő volt írva, én meg nem lógtam ki a sorból.”² Arról most ne nyissuk vitát, hogy valóban

kötelező lehetett-e a KISZ-tagság a nyolcvanas évek legvégén – ha ő mondja, ott nyilván úgy volt.

A magát elsőgenerációs értelmiséginek nevező Rogán a *Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem* pénzügy szakára járt, 1995-ben diplomázott. Az egyetemi évek alatt a Ráday utcai *Széchenyi István Szakkollégium* tagja volt. Saját visszaemlékezései szerint ott ismerkedett meg a Fidesszel, mert a szakkollégiumba gyakran jártak fideszesek előadásokat tartani. A diploma után rövid ideig a kollégiumban nevelőtanár, később az egyetem pénzügyi tanszékén óraadó, a *Magyar Nemzeti Bank* munkatársa, majd a *Batthyány Lajos Alapítvány* titkára volt. Az alapítvány még 1991-ben jött létre *Antall József* kezdeményezésére. Nem titkolt célja az volt, hogy többek között értelmiségi támogatást szerezzen az MDF-kormánynak. Idővel, ahogy az MDF eljelentéktelenedett, az alapítvány fokozatosan a Fidesz óvó keze felé fordult.

Rogán útja innen már egyenes volt a politikába. 1997-ben a Fidesz ifjúsági szervezete, a Fidelitas egyik alapítója, alelnöke, 1998-ban a Fidelitas kvótáján már a Fidesz parlamenti frakciójában találja magát. Hamar úgy beszélnek róla, mint Orbán kiszemelt utódjáról, sőt egy 2000-es interjúban maga is meglehetősen fiatalos könnyelműséggel úgy fogalmazott, el tudja képzelni, hogy tíz év múlva már ő lesz a párt elnöke.³

Ez a meggondolatlan kijelentés sem töri meg karrierjét, ekkor még rakétázik felfelé, a Fidesz egyik ökle, megmondó embere, ifjú titánja, akinek szemmel láthatóan semmi sem drága a karrier érdekében. Emlékezetes parlamenti megszólalásában „múmiáknak” nevezte *Horn Gyulát*, *Medgyessy Pétert*, *Kovács Lászlót*. Azt is emlegetni szokták ebből az időből, hogy egy bulvárlap közönségsvázásán elnyeri a „legirritálóbb politikus” címet.⁴

A később történetek fényében érdekes az is, hogy kerületi képviselőként már 2005-ben azok mellett szavazott, akik kérték az V. kerületi Roosevelt tér átnevezését Széchenyire. A kezdeményező indokolása szerint az az oka, hogy el kell távolítani a Roosevelt nevet, mert szövetségesként „Roosevelt is felelős Magyarország orosz megszállásáért”.⁵

Mint ismeretes, 2010 után a → *Tarlós István* vezette *Fővárosi Önkormányzat* beteljesíti a nagy álmot, és megfosztja a fasisztaellenes szövetséget vezető amerikai elnököt a pesti Duna-parti terétől.

2006-ban, a nagy bukások után Rogán nekikezdett figurája átfazonírozásának. Polgármesterré választása utáni egyik első lépése volt, hogy eladta a polgármesteri hivatal autóját, és a pénzt – majd saját tizenharmadik havi fizetését és jutalmát is – szétosztotta a *szegények*, azaz a kerület szociális segélyezettjei és a kevésbé tehetősek iskolások között. Mindezek után kampányt indított, hogy a közintézmények előtt is kelljen parkolási díjat fizetni, és – *Demszky Gábor* és *Szili Katalin* jelenlétében – parkolóórákat szerelt fel a képviselői irodaház előtt. Kész volt a másik oldalon álló politikusokkal is mutatkozni, sőt, ha nagyon óvatosan is, de ellentmondani még Orbán Viktornak is.⁶

Az átpozicionálás nemcsak azt jelentette, hogy a szemüveget kontaktlencsére cserélte és elhagyta a nyakkendőt, hanem azt is, hogy tudatosan törekedett arra, hogy a bulvársajtó állandó szereplője legyen.

„A celebszerű szerep a polgármesterséggel együtt jár. Az pedig önmagában újdonság, hogy egy fiatalember tölti be ezt a posztot. Az V. kerület korábbi polgármestere is elment bálozni, csak kevésbé vonta magára a sajtó figyelmét. [...] Az a véleményem, hogy a politikusok magánélete a modern politikálásban már nem

magánügy; nem szabad titkolni. A modern politizáláshoz ez hozzátartozik, Nyugat-Európában már évtizedek óta így van.

[...] Én is sok embertől kaptam kritikát amiatt, hogy bementem a Szulák-show-ba. Szerintem viszont Nyugat-Európában a politikusok jelentős része, főleg az utóbbi tíz-tizenöt évben, már volt ilyen műsorban. Ez Magyarországon is így normális. Aki ezt nem fogadja el, afölött – bármennyire tisztellem is –, azt kell mondjam, eljár az idő.” – fogalmazta meg egy a *Magyar Narancs*nak adott interjújában.⁷

S lón. Egy városi legenda szerint, amikor második feleségével, a bulvárhírek szintén gyakori szereplőjével, egy drága magán-kórházban érdeklődtek a szülés feltételeiről, csak annyit kérdeztek: a szülés után hol tarthatják meg a sajtótájékoztatót, ahol le is fényképezhetik őket. A történet valóságtartalmaért most nem kezesskedünk, az viszont tény, több lap is beszámolt az örömteli eseményről, a *Blikk*ben megjelent lelkesült hangú, fényképekkel alaposan dokumentált beszámoló szalagcíme emígyen harsant: *Rogán: Könnyezve vágtam el a köldökzsinórt*. A képen a mosolygó politikus, egy csecsemő, és az érthetően kicsit meggyötört feleség látható.⁸

S ha már *Blikk*. Az V. kerületi önkormányzat közpénzből felállított egy szobrot, amely a harmincas évek Pestjének rikkancsát ábrázolja. Bár az eredeti terven a korra jellemző *Az Est* fejléce szerepelt, Rogán polgármester úgy döntött, hogy történelmi hűség ide vagy oda, a *Blikk* fejlécét öntsék a bronzrikkancs bronzkezeiben tartott bronzújságra. Rogánnak volt mit meghálálnia. Hiszen a szobor avatását megelőző évben hatvanhat cikkben (átlagosan ötnaponta) említették meg a nevét.

A cikkek közül jó néhány nemcsak politikai megnyilvánulásairól, hanem a magánéletéről is szólt, így többek között tudósítottak Rogán Áron megszületéséről és megkereszteléséről, a budapesti *Hard Rock Cafe* megnyitásáról, ahol a polgármester is gitárt tört, ahogy egy rockertől az elvárható. De arról is hírt adtak, amikor bringával ment a Sándor-palotába, vagy amikor Provence-ban nyaralt a família, de a családi fagyizásról is olvashattak a lapot kézbevevők – számolt be az *Index* az esetről.⁹

Rogán és neje megjelent egy népszerű szappanopera egyik epizódjában, sőt arról is gondoskodtak, hogy fotóriporterek örökíthessék meg a jelentős alakítást. Nem untatjuk az olvasókat a bulvárszereplések hosszú sorával. Csak még azt idéznénk fel, hogy amikor Rogán felesége egy úgynevezett celebekkel terhelt divatbemutaton vett részt, e jelentős társadalmi eseményről bőszes terjedelemben tartotta fontosnak beszámolni a Rogán vezette kerület ingyenes újságja, amelyet kivételesen a szomszéd kerület lakói is megkaptak, ugyanis ők is besorolásra kerültek Rogán parlamenti választókerületébe.¹⁰ Igaz, a szorgos olvasókat nem érte mindez váratlanul, hiszen Rogán és családja rendszeres szereplő a rogáni önkormányzat lapjának. Találtak olyan számot is, amelyikben, igaz dupla oldalon, négy fényképet is sikerült elhelyezni róla. Az egyikből megtudjuk, hogyan udvarolt a feleségének, a másik cikkben kutyájával láthatjuk, de akad olyan is, ahol elmélyülten dolgozik.¹¹ Azt ezúton kérjük ki magunknak, hogy e számban fókával sehol sem találtuk...

Itt jegyezzük meg, hogy amikor Rogán polgármester lett, számos embert kirúgott, köztük a kerületi lap főszerkesztőjét is. Feltételezzük, hogy e lépések edukatívan hatnak az utódokra: hamar felismerik, mi is a dolguk.

Rogánnak azzal is sikerült bejutnia az erre érzékeny lapokba, internetes oldalakra, hogy a Parlamentben rendszeresen *Louis Vutton* táskával jelent meg, és csuklóján a hivalkodó újjgazdagok közkedvelt *Hublot* luxusóráját viselte. (Tessék csak felidézni, hogy a *Magyar Vizsla* többek között a politikai ellenfelek drága óráját és ruházatát kritizálta – igaz, az más, ők libsi-bolsik.) A kritikák nyomán ügyes PR-fogással – jótékony célra, több mint egymillióért – elárvereztette a táskát.

Bár Rogánt a polgármesteri székért folytatott kampányában a Jobbik is támogatta, az tagadhatatlan, hogy ő az egyik kijelölt fideszes, aki rendszeresen felszólal egyes antiszemita jelenségek ellen.¹² Ő volt a fideszes szónoka annak a tüntetésnek, melyet a Parlament előtt tartottak → *Gyöngyösi Márton* jobbikos képviselő parlamenti antiszemita akciója után.

Ugyanakkor a kerületi közgyűléssel megszavaztatta a Szabadság téri emlékmű létesítési engedélyét, dacára annak, hogy számos történész mellett a *Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének* vezetői is szokatlanul éles hangon tiltakoztak a felállítása ellen.¹³ De ez nem hatotta meg azt a Rogánt, aki oly szépen beszélt a Parlament előtt saját toleranciájáról.¹⁴ Különösen azután, hogy Orbán nyílt levélben utasította vissza, hogy elfogadja a zsidó közösség kérését.

Ha komolyabb vizekre evezünk, akkor értékelnünk kell a 2010 utáni frakcióvezetői tevékenységét is. A hely szűkössége miatt csak azt állapítjuk meg, hogy egyrészt visszatért a kedves vezető belévetett bizalma, másrészt, ismét igazolva látjuk a régi tételt, hogy ahol zsarnokság van, ott mindenki szem a láncban.

Rogán vezetésével honosodott meg az a gyakorlat, amely szerint pénteken délután egyéni képviselői indítványként be lehet

adni olyan alapvető, gyakran kétharmadot igénylő jogszabályokat, amelyeket – kevés költői túlzással – már hétfőn el is fogadnak. Az „egyéni képviselői indítvány” nagyszerű módszer arra, hogy kiküszöböljék, hogy bárkivel konzultálni kelljen, és elegánsan az államapparátust is meg lehet kerülni. Ennek örülnek csak igazán a baráti ügyvédi irodák, amelyek komoly pénzeket kasszíroznak a jogszabály előkészítéséért, amelyért amúgy az államapparátust is fizetjük.

Az is látszik, hogy az olasz maffiában kifejlesztett szervezési és humánpolitikai elvek itt is nagyszerűen működnek. Rogán sem kerülhette el, hogy számtalan olyan jogszabályhoz ne adja a nevét, amely egy normális jogállamban kínos lenne. Aki részt vesz a visszamenő törvénykezésben, a főbb közgazdasági elvek felrúgásában, az később már nehezen mutogathat ujjal a kedves vezetőre, hogy mindez az ő bűne. Mert mindenki látja, hogy ez Rogán bűne is – és adandó alkalommal, ne tessenek aggódni, Orbán majd fog is erre hivatkozni.

Ha a bankok szarvát kell letörni, akkor a mi Rogánunk büntetést rendel a Versenyhivatalnál, és lássanak csodát, a Versenyhivatal milliárdokra bünteti a bankokat. Ha a közműcégek baját kell ellátni, akkor Rogán egyből ott terem, és közli, hogy profitról márpedig szó sem lehet. Törvényileg.

Ha a közvélemény szemében ellenszenves, halálos közlekedési balesetet okozó nőt a jogerős ítélet előtt házi őrizetbe helyeznek, akkor délelőtt Rogán felszólítja a bíróságot, hogy zárják rögtön vissza. És itt is lássanak csodát, délután már vissza is zárják. Aztán mentegetődzhet a bíróság, hogy nem Rogán utasítására történt, ami történt.¹⁵

Rogán – néhány fideszes társához hasonlóan – próbált Orbántól egy kicsit távolabb húzódni, amikor polgármesterséget is vállalat. Nos, mostantól kezdve nincs ilyen egerút. A polgármesteri tisztség kiüresítve, hiszen a hatáskörök nagy részét az állam szépen magához ragadta. Ráadásul dönteni kell, vagy a helyi politika, vagy a képviselőség – nincs menekvés. Rogán a képviselőséget választotta. A legújabb hírek szerint akár fejlesztési miniszter is lehet.¹⁶ Ott zúgnak csak a milliárdok.

Még sokra viszi, az biztos.

SCHIFFER ANDRÁS, *a hajlíthatatlan*

Mégsem lehet egy pártot csak arra építeni, hogy szerintünk mindenki más hülyé, rosszat akar, gonosz. Önmagában a fikakultúra éltetése kevés – magyarázták korábbi párttársai, miért is hagyják el a Schiffer András fémjelezte *Lehet Más a Politika* (LMP) névre hallgató alakulatot. Igaz, általában lovagiasan hozzátették: ha nincs András, akkor sosem jutunk be a parlamentbe.

Ehhez mi csak annyit tehetünk hozzá, hogy lehetséges, de akkor gazdagabbak lehetnénk egy illúzióval, amely szerint, talán lehet más a politika... Mert mai tudásunk szerint, sajnos nem lehet, és ennek fájdalmas bizonyítéka éppen az LMP.

Kétség nem fér hozzá, bizonyos szempontból Schiffer azon nem kormánypárti politikusok közé tartozik, akik elmondhatják magukról, mégiscsak elérték valamit. Például, hogy a Zengőn ne épüljön radar, ezzel megmentve a bánáti bazsarózsát; azt, hogy Súlyom László tölthette be egy cikluson át a köztársasági elnöki tisztelet. Valószínűleg azok, akiket Schiffer feljelentése nyomán meghurcoltak az ún. Sukoró-perben, sem felejtik el, hogy részben miatta ültek hónapokon át.

De lássuk az élettörténetét! Schiffer Andrást mindig is érdekelhette a politika. Az első Fidesz generációnál pár évvel fiatalabb, 1971-ben született, a fideszes sikerszériáról tehát lemaradt. Sőt. A másik oldalon kezdett. Még épp sikerült neki az akkor nem túl népszerű, nem túl sikeres baloldalhoz csatlakoznia. 1989-ben tagja volt → *Bajnai Gordon*nal együtt a → *Gyurcsány Ferenc* által vezetett rövid életű *Új Nemzedék Mozgalom*nak.

Sőt – és most ismét szép példáját láthatjuk annak, miként keresztezik újra és újra egymást az emberi sorsok –, de mondhatnánk kevésbé patetikusan, hogy kis ország vagyunk, egy garnitúrával kell beérnünk... Szóval az 1989-es KISZ-kongresszuson három ember szólalt fel abban az ügyben, hogy a *Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség* jelentős vagyonát, a székházakat, a táborokat, az üdülőket és az egyéb vagyont társadalmasítsák, vagyis osszák szét: *Bajnai Gordon*, *Gyurcsány Ferenc* és *Schiffer András*. Az akkor 18 éves, de a politika iránt már aktívan érdeklődő ifjú időnként résztvevője volt a világmegváltó beszélgetéseknek is, amelyeket a szintén mozgalmárkodó *Bajnaiék* szerveztek, többek között *Gyurcsány* részvételével.¹ Innen még hosszú út vezetett a sukorói feljelentésig és az ádáz *Gyurcsány-fóbiáig*.

1990-ben egyik alapítója, és 1992-ig ügyvivője volt az *Ifjú Szocialisták* mozgalmának, amely ugyan mély nyomot nem hagyott maga után, de tagadhatatlan, hogy a mai magyar közélet jó néhány figurája ebben vagy más hasonló szervezetben kezdte politikai-közéleti pályafutását.

Időközben Schiffer elvégezte a jogi egyetemet, két évig hallgatót politológiát, és humánökológiai stúdiumokat is folytatott.

Egyéni ügyvédi irodát indított, de a közélet iránti érdeklődése sem hagyott alább. Csatlakozott a *TASZ*-hoz, azaz a *Társaság a Sza-*

badszágjogokért nevű szervezethez. Igazán nagyot dobnia viszont a *Védegylet*tel sikerült. A *Védegylet*et a tiszai ciánszennyeződés utáni „elemi felháborodás” hozta létre. Olyan régi, harmadikutas környezetvédők szervezték, mint *Lányi András* vagy *Karátson Gábor*, akiket már a bős–nagymarosi vízlépcső ellen fellépő első, nyolcvanas évekbeli környezetvédelmi mozgalmakban is megtalálunk.

Sokan emlékezhetnek rá, hogy amikor a pesti Roosevelten téren lévő szálloda mélygarázs építését tervezte, a környezetvédők, jelesül *Lányi András*, amolyan jó *greenpeace*-es módon, odaláncolta magát az egyik védendő fához. A botrány, a sajtófelhajtás szépen sikerült. Lányit kicsit elvitték a rendőrök, majd visszahozták. Az más lapra tartozik – bizonyos szempontból tán jelképértékű is –, hogy az átépített terecske, amelyet a mérgeződek akciójukkal meg akartak védeni, szebb és zöldőbb lett az elvégzett munkálatok után...

De sebj! Ha a világ számos országában képes zöld párt működni, akkor bizonyára nálunk is lehet rá keresletet teremteni. Ám ne legyünk cinikusak, a környezet állapota egyre többször ad aggodalomra okot, és egymást érik a beavatkozást kívívó események. Ugyanakkor egyértelmű, egy újonnan színre lépő szervezetnek nem árt feltűnést keltő akciókkal felhívnia magára a figyelmet, különben észre sem veszik. Ezért a szerveződő *Védegylet* támadásainak homlokterébe a nevezetes mecseki NATO-radar került.

Ezután a *Sólyom*-ügy következett. Amikor 2005-ben a *Védegylet* előállt a javaslattal, hogy *Sólyom László* legyen a köztársasági elnök, halk kacaj fogadta az ötletet. Annál is inkább, mert az MSZP–SZDSZ koalíciónak akkora többség állt a rendelkezésére, amellyel könnyűszerrel megválaszthatták volna a saját jelöltjüket. Aki ugye nem *Sólyom* volt, hanem *Szili Katalin*, az akkori ház-

elnök. A koalíciós kormánypárti többség dacára Schiffer vállalta Sólyom kampányának vezetését.

Az élethez szerencse is kell. Mert azt nem feltétlenül lehetett előre látni, hogy az akkor koalícióban lévő pártok képtelenek meg-egyezni és együttműködni – azóta persze megtanulhattuk, hogy erre mindig számíthatunk. Továbbá kellett hozzá a Fidesz, amely a titkos szavazás ellenére – ellenőrizte, tagjai kit támogatnak. Így azok, akik bármely okból átszavaztak volna, kénytelen-kelletlen beikszelték Sólyom nevét. (Az ügyről lásd részletesebben → *Áder János* szócikkét!)

Vitathatatlan, jelentős politikai győzelmet jelentett ez a *Védegylet*nek és Schiffernek is. Fontos tanulság az MSZP-nek (az SZDSZ-nek akkor már mindegy volt), hogy nem árt néha a szövetségesünkkel is egyetérteni, különben baj lesz. Ha Sólyom elnöki működését be is árnyékolta megválasztásának módja, illetve elnöksége számtalan vitatható döntése, az világossá vált, hogy Schifferrel érdemes számolni.

Különben Schiffer nem tartozott soha a könnyű emberek közé. Amit a fejébe vesz, azt makacs következetességgel képviseli, ha törlik, ha szakad.

A TASZ és Schiffer egyaránt elvállalta *Bakács Tibor* képviselőt, akit a *Gój motorosok* nevű szervezet perelt be, mert Bakács fasisztának nevezte őket, és → *Orbán Viktor*ét is, akit a szocialista vezetésű igazságügyi tárca perelt, mert a fideszes pártvezér szerint a rendőrség 2006. október 23-án politikai megrendelésre szorította rá a randalírozókat a fideszes megemlékezőkre, hogy jól elverhesse őket.

Ha Schiffer csupán ügyvéd lett – és maradt – volna, nem is lenne ezzel semmi baj. Hol ezt védené, hol azt. Csakhogy Schiffer

már ekkor is közéleti szereplő volt, később pedig pártpolitikus lett. De valamiféle krakéler attitűd megmaradt benne. Folyamatosan és kényszeresen bizonygatta, hogy neki mind a két nagy politikai tömb, illetve annak szereplői ellenszenvesek és elfogadhatatlanok. Ha lehet, a szocialisták egy kicsit jobban. Úgy viselkedett, mint aki azt gondolja, ha leöntik forró vízzel, majd rögtön utána jéghideggel, akkor tulajdonképpen kellemes langyosban fürdött.

Ez idő tájt lassan kezdett megfogalmazódni az LMP gondolata. Amikor egy interjúban először szóba hozta a tervezett pártot, TASZ-os társai boldogan lecsaptak a nyilatkozatra, és kiebrudalták a jogvédő szervezetből, arra hivatkozva, hogy vagy a politika, vagy a civil világ. A viszontlátásra! Noha elismerték Schiffer szak tudását, energiáit, kezdett már nagyon elégük lenni az önfejléséből, a makacsságából, a doktrinerségéből.

Schiffer meglehetősen sértődötten így beszélt erről: „»Ma ott tartunk, hogy természetes, ha egy üzletember politizál, de összeférhetetlen, ha valaki egy NGO [*non-governmental organization*, nem kormányzati szervezet] aktivistájaként, szakértőjeként teszi ugyanezt. Jó volna, ha ez a helyzet megfordulna. Többek között ettől is lehetne más a politika.« Sajnálatosnak és abszurdnak tartja, hogy ma Magyarországon etikai problémát vet fel egy civil szervezetben, ha egy tagja azon gondolkodik, miként lehetne változtatni a közállapotokon.”²

Ahhoz, hogy az új politikai alakulat sikeres legyen – azt hitte – elengedhetetlen, hogy a már létező nagy erőktől egységes távolságot tartson. „Nem jobbra, nem balra, hanem előre”³ – idézte ebben az időszakban a német zöldek egykor sikeres jelmondatát. Csakhogy valamit nem volt hajlandó soha számításba venni. Nevezetesen, hogy Németországban talán lehet azt mondani, hogy a

szocdemek és a konzervatívok körülbelül egykutyá. Ám Magyarországon a Fidesz már ellenzékéből megmutatta, hogy – finomak legyünk – nem idegen tőle a gondolat, hogy az élet minden területén ő diktálja a szabályokat. Kormányon lévén, szépen megszünteti a demokratikus intézményeket, elfelejti a demokratikus szokásokat, és masszív, kirobbanthatatlan egyeduralmat épít fel. Ez mégsem egykutyá! Az MSZP, még korábban az MSZP–SZDSZ koalíció bünei számosak, de mégsem rúgták fel a demokratikus, többpárti, a hatalommegosztás elvén működő, Európához kötődő jogrendszer alapelveit.

Igen ám, csak hogy Schiffer LMP ötlete arra épült, hogy a másik két nagy párt egyaránt rossz és csúnya, és csak mi vagyunk jók. Ez a szép elgondolás gyakorlati alkalmazásával viszont rendre a Fidesz malmára hajtotta a vizet.

Nézzük meg például a nevezetes Sukoró-ügyet. Nem térnénk ki a részletekre, legyen elég annyi, hogy külföldi befektetők jelentős pénztömeget áldoztak volna arra, hogy a Velencei-tó partjának egy elhagyatott, elhanyagolt részén óriási kaszinót építsenek. Sok pénzt szerettek volna befektetni, embereket alkalmazni, akik munkához – az állam meg adóbevételhez jutott volna.

Schiffer ekkor már tudta, hogy csak nagyvadra érdemes löni. Büntetőfeljelentést tett Gyurcsány miniszterelnök ellen, mert támogatta a projekt ötletét. Gyurcsányt végül is nem sikerült vád alá helyezni, de a vagyonkezelő több munkatársát igen, akik ráadásul hónapokat ültek előzetesben. Jó – gondolhatta erre Schiffer – ahol gyalulnak, ott hullik a forgács.

Talán csak azt nem mérte fel, hogy ebben az időszakban indult be a fideszes gépezet teljes erővel – és elszámoltatást követelt. Bűnösöket kellett prezentálni azonnal, akiket lehet láncon vezetni,

óriásplakátra kitenni mint elvetemült bűnözőket, rájuk lehet uszítani az egész fideszes sajtót. Ebben a küzdelemben felettébb jól jött a Schiffer-féle feljelentés. Hiszen Schiffer akciójától mégsem volt az egésznek mindent elárasztó fideszes szaga. Amikor bosszúról, koncepciók ügyekről beszéltek, a fideszesek elégedetten hátradőltek, és azt felelték, ugyan már! Nemcsak mi nyomjuk, hanem itt van például ez a derék, jó Schiffer gyerek. Sukorót ő keveri.

Ugorjunk! Vitathatatlan, nagy és sok szempontból váratlan győzelem volt, mikor az LMP 2010-ben bekerült a Parlamentbe. Ám lassan kezdett világossá válni, hogy a fideszes éra jellemzője a demokrácia lebontása, megsemmisítése lesz. Mit gondolt Schiffer erről? „Ha igaz, hogy mindent visz az a szempont, hogy Orbánnak takarodnia kell, és ehhez mindenki összefog, akkor nincs szükség azokra, akik azért kaptak belépőt, hogy tartsunk fent reményt, hogy az oligarchapártokon kívül is van élet Magyarországon. Ha a kompromisszum azt jelenti, hogy azt kell, feladd, amiért létezel, akkor tessék kiballagni a parlamentből” – mondta egy interjúban. Ezt követően pártja és frakciója egyik fele elhagyta.⁴ Értsd, ő inkább *kiballag*, semmint állást foglaljon a demokrácia lebontása ellen.

Nyilvánvaló, hogy az SZDSZ – vagy a másik oldalon a KDNP – szomorú története azt mutatja, hogy Magyarországon a kisebb pártok élete nem egyszerű. Ha meg kívánnak maradni, akkor nem hullhatnak be a nagy ölébe az első füttyszóra. Ám ebben a politikai konstellációban az sem nevezhető igazán eredménynek, ha később azt mondják róla: rendben, létezett az LMP – de mit tett a demokrácia védelmében?

Ez a vita felörölte Schiffer politikai életművét, az LMP sem kerülhette el a pártszakadást. Schiffer – szokása szerint – hajthatat-

lan maradt. Márpedig ő megmarad „középen”. Az LMP szakadása persze messze nem volt olyan mókás, olyan vehemens, mint egykoron a kisgazdáké. De a végeredmény hasonlóan szomorú. Schiffer nem csatlakozott a közös ellenzéki szövetséghez. Ragaszkodott a külön induláshoz. Ezzel – miután nem valószínű, hogy fideszes és jobbikos szavazatokat megszerezhet –, egyértelműen a Fidesznek kedvez. És még az sem biztos, hogy eléri a bejutáshoz szükséges öt százalékos küszöböt. De az biztos, az a pár százalék a demokratikus oldalról nagyon fog hiányozni.

Mégsem lehet más a politika.

SELMECZI GABRIELLA,

az igazi szenátor

A Google internetes keresőnek megvan az a tulajdonsága, ha beírunk egy keresendő kifejezést, mellé rakja azokat a szavakat, amelyekkel együtt a leggyakrabban begépelik azokat. A legtöbb politikus nevére keresve a „zsidó” szó ugrik fel. (A miértre nem tudunk felelni.) Ám, ha *Selmezi Gabrielláról* érdeklődünk az interneten, akkor az ő neve mellett a *kiflicsücsök*, illetve a *kiflilopás* az, ami rögtön előkerül. Ez mindenképpen méltatlan egy ilyen hosszú politikai pályát befutott képviselő esetében. Ugyanakkor rámutat a szóvivők sanyarú sorsára is: nagyjából senkit sem érdekel, miről beszél, hiszen bármikor el tudjuk magunk is ismételni, mit mondana egy adott ügyben, csak elég sokszor szerepeljen benne a *Gyurcsány-Bajnai* és az *elmúltnyolcév*.¹

De kezdjük az elején! Selmezi 1983-ban érettségizett, ezután rövid ideig szülei vállalkozásában pincérként dolgozott. 1989-ben diplomázott a *Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Főiskolán*, üzembgazdász szakon. A következő két év során az esztergomi *Vitéz János Tanítóképző Főiskolán* újságírói képzést szerzett. 1990 és 1991 között a *Budaörsi Városi Televízió* szerkesztő-riportere volt.

Egy budaörsi honlapon máig megtekinthető az a riport, amelyet 1990 októberében készített a taxisblokádról a városi televízióban. Egy kedves, helyes riporterlányt láthatunk rajta, aki őszintén érdeklődött az eseményekről, az emberek véleményéről.²

Már képviselőként szerzett jogászdoktori oklevelet a *Pázmány Péter Katolikus Egyetemen*. Az 1990-es önkormányzati választásokon a Fidesz listájáról került be a budaörsi képviselő-testületbe.³

Egy ma már nehezen ellenőrizhető legenda szerint akkori barátja szervezte be a mozgalomba. Miután az őszrobbanásról lemaradt, csak négy évvel később, 1994-ben került a Parlamentbe, azóta viszont folyamatosan képviselő, volt pártalelnök, megyei elnök, Orbán-megbízott és így tovább.

Legérdekesebb tisztségét az 1998-as Fidesz győzelem után kapta, amikor államtitkári rangban a társadalombiztosítást felügyelhette. De valójában több volt ez, mint felügyelet. Ő volt az egyik előkészítője a kormánypártok által szükségesnek tartott egészségügyi reformnak. Ez a változtatássorozat, ahogy akkor beszélték, inkább a pénzügyi lobbierőket tartotta szem előtt. A szolgáltatói és a biztosítói szektor piacosításával képzelte el a megújulást, és támogatta versenyelemek erősödését.⁴

Csakhogy ez sokaknak nem tetszett, és jó pár másik terv is született. Többek között az egészségügyi miniszter, *Gógl Árpád* vezetésével egy olyan, amelyik jóval több teret hagyott volna a „gondoskodó államnak”.⁵ Az erőviszonyokat latolgatók úgy vélték, a jóval liberálisabb Selmeczi-féle verzió lehet a nyerő. Hiszen az államtitkár asszony a Fidesz régi embere, míg a miniszter *Gógl* nem tartozott a kemény maghoz, a szűk élcsapathoz. Nyilván nem neki lesz igaza.

Am ekkor történt valami.

A *Népszava* című napilapban megjelent egy levél, amelyet több tucat fideszes képviselő írt alá mint szenátor. Ebben arra kérték az Egyesült Államok szenátusának két meghatározó emberét, hogy nevezzen ki új amerikai nagykövetet Budapestre. (Bár volt itt egy éppen jól funkcionáló, de se baj.)

Az aláírásgyűjtés egyik szervezője Selmeczi Gabriella volt. A dolog érdekessége, hogy a nagykövetnek elképzelt figura, a *Lockheed Martin* fegyvergyár embere, s talán az F-16-os vadászgép lobbistája is volt. A lap bravúros nyomozással azt is kiderítette, hogy Selmeczi akkori barátját szintén a *Lockheed* fizette, és minden valószínűség szerint a vadászrepülőgép-vásárlási tender érdekeltje mellett szervezkedett.⁶

Selmeczi erre hivatkozva gyorsan beadta a lemondását, értsd, leváltották.⁷ Így az általa képviselt liberális egészségügyi reform is eltűnt a sülyesztőben. Hogy amikor a következő szocialista kormányzat idején előkerül majd egy hasonló, azt már dühödten támadja a Fidesz.

Még államtitkár korában a másik „nagy dobása” az volt, hogy egy színes magazin címlapján szaxofonozva szerepelt, a férfiolvasók nagy öröme. Később azt is elárulta, hogy magától *Frenreisz Károlytól* tanult a hangszeren játszani.⁸

És akkor lássuk azt a bizonyos kifilipás ügyet!

2002. január végének egy ködös napján Selmeczi hajszáritót ment vásárolni a budaörsi Tescóba. Ott találkozott egy barátjával, aki sós stanglit csipegetett. Megkínálta a képviselőt, aki azt másodsorra elfogadta és beleharapott a stangli végébe. (Tehát nem kifli-gate, hanem stangli-gate az ügy helyes megnevezése.)

Ezek után az örök lecsaptak rájuk, két órán át fogva tartották őket, végül kifizethették a pékárut, amelybe beletorkoskodtak.⁹

Később a Tesco nyilatkozatban kért elnézést, amiért valaki kiszivárogtatta a történetet, és kínos helyzetbe hozták Selmeczit. A képviselő erre azon nyomban bejelentette, hogy törvényjavaslatot terjeszt elő az ártatlan vásárlók védelmében,¹⁰ de ennek később nem találtuk nyomát.

Selmeczit a 2006-os kampányban nevezték ki újra pártszóvivőnek – de azóta már tudjuk, ez sem segített a Fideszen, Gyurcsányék csúnyán elverték a visszavágásra készülő orbánistákat Selmeczi-vel együtt. 2010 után „nyugdíjvédelmi megbízottnak” nevezték ki, talán részben tréfából, ugyanis ekkoriban einstandolta a Fidesz a magánnyugdíjpénztárak vagyonát. A továbbiakban ismét pártszóvivőként számíthatunk felbukkanására.¹¹ De erre valószínűleg nem érdemes sok szót vesztegetnünk.

Mindenki annyit ér, amennyit mond.

Erről jut eszünkbe, időnként előkerül a vagyoni helyzete is. Jó pár ingatlannak részben vagy egészben tulajdonosa Budaörsön, Törökbálinton és Abádszalókon, ahol mezőgazdasági területekkel is rendelkezik.¹² Nem hatalmas a vagyona, de ha eredeti szakmájánál marad (pincér vagy újságíró), nagy kérdés, összejött volna-e neki ennyi.

Egy női magazin azt is kiszámolta, hogy sok millióval többet vihetett haza, mint egy átlagos anya. Ugyanis órá nem a dolgozókra érvényes szabályok vonatkoztak, hanem a képviselőkre. Így, miközben gyermekeivel otthon maradt, a teljes fizetését kapta.¹³ Pár millióval jobban járt. Nyugdíjvédelmi biztos létére megtanulhatta, a kicsit is meg kell becsülni.

SEMJÉN ZSOLT,
az ördögűző

„Sajnos, bőségesen van olyan, ahol festés nélkül is ott van [az ördög]. Szomorú példája ennek a híres, hírhedt Rolling Stones”¹ – e veretes megállapítás nemcsak azért érdekes, mert doktori fokozatot, majd PhD-t ért, hanem mert szerzője ma Magyarország miniszterelnök-helyettese, s a hatalmat gyakorló egyik párt vezetője.

Persze a fenti megállapítást több részletében érdemes pontosítanunk. Már az is kérdéses, hogy ért-e doktori fokozatot a dolgozat. Úgy tűnik, formálisan igen, de az eset meglehetősen vitatható. Az ügyről számtalan cikk jelent meg,² melyek részletezik, mennyire kalandos úton-módon minősítették át *Semjén Zsolt* 1991-es teológiai doktorátusát a ma érvényes, magasabb tudományos fokozatra.³ Anélkül, hogy elmélyednénk e dolgozat tartalmában és elfogadásának körülményeiben, annyit hadd állapítsunk meg, kevésbé szerencsés csillagzat alatt születettek talán nem ennyi munkáért, tudományos teljesítményért jutnak PhD-hez.

Haladjunk tovább: „Magyarország miniszterelnök-helyettese”. No, igen, névjegyére nyilván ezt nyomták, hivatalos életrajzában így szerepel. De ha közelebbről megnézzük, akkor itt is akad egy

kis bibi. Hiszen, feltételeznénk együgyűen, e fontos tisztség jelentős jogosítványokkal is jár. A miniszterelnök-helyettest egyrészt arra hatalmazták fel, hogy helyettesítse a kormányfőt, másrészt hogy önállóan döntsön egyes fontos kérdésekben. Viszont Semjén nem helyettesíti a miniszterelnököt, már csak azért sem, mert a miniszterelnök pótolhatatlan. → *Orbán Viktor* helyettesének a legfontosabb önálló jogköre nagyjából annyi lehet, hogy eldöntheti, télvíz idején Ausztráliában akar új magyarokat avatni, vagy Latin-Amerikában. Esetleg még annyi, hogy ügetésben vagy lépésben vonul-e be lóháton az éppen soros erdélyi városba.

Értelmeznünk kell továbbá azt is, hogy a „hatalmat gyakorló párt” kifejezés mit jelent. Semjén ugyanis egy KDNP nevű alakulatot vezet, mely mint párt praktikusán már régen nem létezik, és így semmit sem gyakorolhat. Akaratát ez a párt nem tudja keresztülvinni a Fideszen. Nem sikerült bezáratniuk vasárnapra a boltokat, nem sikerült elérniük az abortusztilalmat, valamint az egyházi törvényjavaslatukat az utolsó pillanatban maga Orbán dolgozta át. Amúgy a miniszterelnök kegyelméből közösen indulnak a választásokon, de külön a KDNP-re nem lehet szavazni. Parlamenti képviselőik egy része a Fideszből vagy kifejezetten Orbán személyes környezetéből ült át a kereszténydemokratákhoz.⁴

Teológiai doktorátus híján, abban a kérdésben most nem foglalnánk érdemben állást, hogy *Mick Jagger* tényleg az ördög-e – de ha mégis megtennénk, akkor a pokolban lenne a helyünk.

Semjén akár tisztos felnőtt is lehetett volna. Egykori iskolatársa és barátja (vesd össze a madár, a toll, az ember és a barát logikai összefüggéseivel) idézi fel egy újságcikkben, milyen is volt, amikor a *P. Mobil*, a *Rice* és *Hobo* közös Fekete Bárányok koncertjén, va-

lamikor a múlt század nyolcvanas éveiben alaposan berúgtak, és részegen fetrengtek a földön.⁵

Akad olyan is, aki arra emlékezik, hogy lelkes focidrukker volt, meccsre járó, kiabálós fajta. Ki tudja: hol és mikor, de az biztos, letért az egyenes útról, és politikus lett.

Saját honlapján azt írja, hogy teológiaprofesszorai, mindenekelőtt *Bolberitz Pál* ösztönzésének oroszlánrésze volt abban, hogy közéleti pályára lépett. 1988-ban *Keresztes Sándor* invitálását követően csatlakozott a *Márton Áron Társasághoz*. 1989 márciusában alapítója a *Kereszténydemokrata Néppártnak*, először az országos elnökség tagja és a közös belbudai szervezet elnöke. Az 1994–1997 közötti pártbelviszályból igyekezett kimaradni. Vagyis jól taktikázott, mondhatnánk mi, visszavéve egy csöppet a szót, kiegészítve azzal, hogy már ekkoriban is erőteljesen a Fideszre kacsintgatott. 2003. június 28-án (*Varga László* halála után) lett először pártelnök, majd tisztségében többször megerősítették. '90-ben is próbálkozott képviselőséggel, ám ekkor még csak a frakció alkalmazottjaként sikerült elhelyezkednie. 1994-ben már az országos listáról kerül be az Országgyűlésbe. A frakció 1997-es megszűnése után független lett, aztán a *Magyar Demokrata Fórum* képviselőcsoportjához csatlakozott. A következő választásokon elbukott. Nógrád megyében, a pásztói választókerületben indult az MDF színeiben, miután a KDNP belső csatározásai nyomán egy évvel korábban egy időre elhagyta eredeti pártját. De se baj, mentora, Orbán fölkarolta, és 1998 és 2002 között az Orbán-Torgyán-kormány *Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának* helyettes államtitkári rangú, egyházi ügyekért felelős vezetője lett.

Akkor még az egyházalapítás szigorítását, az úgynevezett szektatörvényt ellenzéki támogatás nélkül nem tudta keresztülvinni. Ehhez meg kellett várni a kétharmadot, de munkáját akkor is a

történelmi egyházak melegezésére végezte, hiszen sikerült megállapodni az egykor államosított egyházi ingatlanok sorsának rendezéséről, ami elég sokba került a magyar államnak.

Bár általában ügyesen lavírozott, előfordult olyan is, hogy melényült. 2000-ben meggondolatlanul részt vett a *Békejobb 2000* nevű MDF-es kezdeményezésben, amellyel *Dávid Ibolya* pártja megpróbálta összefogni a kisebb jobboldali szervezeteket, hogy azok ne oldódjanak fel a Fideszben. Semjén ott virított a mozgalom bemutatózó plakátján, mellyel kivívta a Fidesz-vezetés haragját, a sajtó hamarosan meg is szellőztette, hogy távozik posztjáról. „Orbán első dühében ki akarta rúgni” – írta a kormányfőről szóló könyvében *Debreczeni József*, aki akkor még Orbán tanácsadója volt –, de állítólag a katolikus egyház legmagasabb rangú vezetői emeltek szót az érdekében.⁶

A hosszú ideig tartó kereszténydemokrata belviszály közben jött a megvilágosodás. Csak a Fidesz, és semmi más. 2002-ben a Fidesz–MDF közös országos listájának tizennyolcadik helyéről szerzett mandátumával visszatért a törvényhozásba. 2003-ban pártelnökként írta alá Orbánnal a megállapodást, amely lehetővé teszi a kettős tagságot, és ezzel nagyjából vége is a KDNP történetének.

2006 áprilisában ugyan beugróként, de megszerezte a kalocsai mandátumot. A Fidesz és a KDNP frakciónövetség társelnöke lett. A 2010-es parlamenti választáson már az első fordulóban mandátumot szerzett Bács-Kiskun megye 7. számú egyéni választókerületében.

A magyar pártpolitikában Semjént a katolikus egyház képviselőjeként szokták emlegetni. „Egyenesen a teológiáról küldték a KDNP alapítói közé, pár évvel később pedig, 35 évesen már az egyház jelöltje volt a párt élére” – írja róla egyik elemzője.

Utalnak jelek rá, hogy a magyar katolikus egyház nem mindig igényli e buzgó hitvédő lelkes támogatását. Egy a *Népszabadság*-ban megjelent⁸ titkos tárgyalási jegyzőkönyv szerint *Erdő Péter* bíborosnak kellett lebeszélennie arról, hogy olyan törvényt alkossanak, amely az államival egyenrangúnak ismerné el az egyházi esküvőt. Az is kiderült, a katolikus egyház közel sem ragaszkodott a kötelezővé tett hit- és erkölctan oktatáshoz – az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy oly vehemenssen nem is tiltakozott ellene.

Ugyanakkor Semjén más területeken elért sikereket. Például javaslatára ezentúl március utolsó szombatja *Országos Vadász Horgász Nap* lesz. És ez még semmi! Elérte, hogy a vadászok, a halőrök külön büntetőjogi védelmet kapjanak. De itt se álljunk meg! A nagy vadász hírében álló Semjén komolyan lobbizik azért, hogy engedélyezzék Magyarországon védett állatok kilövését. Nyilván nem *Szent Ferenc*re gondolt, amikor azt kérte, hogy a nyári lúd, a kanadai lúd, a barátréce, a menyét, a nyuszt, a fenyőrigó, a vadgerle és a fűj vadászhatóvá legyen, és az erdei szalonka tavaszi vadászatát állítsák vissza. Támogatta az egerészölyvek, a héják, a barna rétihéják és a hollók állományának gyérítését is.⁹

Tegyük hozzá, a vadászat más, mint főnöke kedves játéka, a foci. Bár szembeötlő a hasonlóság, hogy amíg Orbán stadionokra költi számolatlanul a milliárdjainkat, addig Semjén mániájára is jut némi aprópénz a mi adóforintjainkból. Legutóbb például hárommilliárd forint vadászati múzeumra.

Hisz’ ennek a sportnak komoly nemzeti hagyományai vannak: „Amikor elvállaltam a Magyar Vadászati Védegylet vezetését, három alapvetést fogalmaztam meg: vissza kell állítani a honi vadászat becsületét, a vadat vadként kell kezelni, továbbá el kell érni, hogy hazánk ismét vadászati nagyhatalom legyen. Mindezek alap-

ján nyilvánvaló, hogy annak az országnak, amely a Hunor–Magor legendától kezdődően Szent Imre hercegen, Wass Alberten, Fekete Istvánon és Sütő Andráson át mindig is az egyetemes vadászati kultúra szerves része volt, s amely Széchenyi Zsigmondot, Kittenberger Kálmánt adta a világnak, igenis szüksége van egy monumentális, reprezentatív vadászati múzeumra.”¹⁰

Viszont jobb, ha nem csak az erdő vadjai rezzennek össze, ha Semjén közelít. Jobb, ha a liberálisok is kitérnek előle.

A kereszténydemokrata politikus sokszor idézett megjegyzése: „Aki azt szeretné, hogy a tizenéves fia első szexuális tapasztalatait egy szakállas bácsitól szerezze, szavazzon nyugodtan az SZDSZ-re. Tegyen így az is, aki [...] azt szeretné látni, hogy gyermeke extrém szekták szeánszán veri magát a földhöz, vagy aki az eutanázia és az abortusz halálkultúráját képviseli.”¹¹

Semjén, ha kell, saját testét dobja oda főnöke, Orbán védelmében. Egy a *Magyar Narancsban* megjelent interjúban így fogalmazott: „Beszéljünk nyíltan. Ez egy politikai feladat is volt: Gyurcsány Ferenc amortizálása. Ez száz százalékosan sikerült.”¹²

Semjén Zsolt szerint a volt miniszterelnök így beszélt a szocialistákhoz: „Azért vagyok én a ti vezérek, mert én tudok harcolni Orbán Viktorral. [...] Neki abból lett volna politikai haszna, ha Orbán Viktorral tud megmérkőzni. De nem ért el hozzá: mert ott voltunk mi, Navracsics Tibor és én.”¹³ Igazi hős!

Fontos megjegyeznünk, a kedves vezető is értékelte szolgálatait, és egy vidám gyűlés keretében megjutalmazta a *Frakció Hőse* díjjal.¹⁴

Azoknak, akiknek a memóriája inkább vizuális, felidézzük azt a nagyszerű fotót, amelyen Semjén, szépen felöltözve, nagykabát-

ban, kalaposan, ló hátán halad befele valamely erdélyi városba, miközben ájtatosan felfelé tekintget.

Semjén fő tevékenysége az utóbbi időben a határon túl élő magyarok magyar állampolgárságra való rábeszélése. Fáradságot nem kímélve utazik, hol Ausztráliába, hol Dél-Afrikába, hol Amerikába – ahová a haza szólítja. Szerzte a világon új és új Fidesz-szavazókat köszönt a mi nevünkben.

Szerencsére a „zemberek” kormánya nem hálátlan, és igyekszik tisztességesen megfizetni azokat, akik ily sokat tesznek a közösségért. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a *kormány.hu*-n közzétett személyi jövedelemadó-adatok szerint 2012-ben egy fillér adót sem fizetett, ezzel kétfélmillió-háromszázezer forint plusz-jövedelemre tett szert. Semjén egy év alatt tizenkilencmillió-hét-százezer forintot keresett amúgy.¹⁵ Bár a kormánya által elfogadott családi adókedvezmény önmagában nem lett volna elég ahhoz, hogy minden adófizetés nélkül megússza az évet – mégis megtalálta a módját, hogy kell ezt csinálni.

Ügyes ember.

SIMICSKA LAJOS,

*a nagyr**

STUMPF ISTVÁN,

a minden rendszerben hasznos ember

Stumpf István nélkül ma valószínűleg nincs Fidesz. Mégis, talán ő az utolsó Orbán közeli, aki próbál ellenállni az alkotmányos puccsnak.

Stumpf eddigi sorsa felettébb jellemző azokra a korszakokra, amelyekben élnie adatott. Egykori kabinetfőnöke idézi fel, hogy amikor kancelláriaminiszterként Londonban jártak, már távozóban a *Downing Street 10*-ből, ahonnan egyenesen, hova máshova, mint egy focimeccsre hajtottak – Stumpf ekképpen érzékenyült el: „nem gondoltam volna, amikor gyerekként az állatokat őriztem a falunkban, hogy egyszer majd a brit miniszterelnök irodájában folytatok tárgyalásokat.”¹

E korai, a mezőgazdaságban, az állattenyésztésben eltöltött időszakáról kevés adat áll rendelkezésre. Azt régi barátai, kollegái elismerik, hogy Stumpf sohasem tagadta le a származását. Nincs is mit szégyellnie.

Jogászként végzett 1982-ben, később szociológusi diplomát is szerzett. Az ELTE jogelméleti tanszékén lett tanársegéd – ha a tudományos pályán marad, akkor ma csupán a jogtudományokkal foglalkozók ismernék a nevét. Csakhogy a nevéhez fűződik annak

* Jogi képviselőnk tanácsára ezt a szócikket inkább közzé sem tesszük.

a társadalomtudományi szakkollégiumnak a létrehozása, amely *Bibó István* nevét felvéve a Fidesz bölcsőjévé vált.

„Stumpfnek rendkívül sokat köszönhattunk. [...] tudtuk hogy párttag, és az apósa² ebben az időben komoly pártvezető volt. Emiatt nyilván szélesebb mozgási lehetőségekkel rendelkezett, amit jó célokra és szerintem tisztességesen és ritkán használt fel. [...] Egyébként kezdettől fogva erősen befolyásolta őt Kövér László és Orbán Viktor” – idézi fel az egykori kollégista, Fidesz-alapító, a hamar kegyvesztetté lett: → *Fodor Gábor*.³

A szoros kapcsolat innen ered. Stumpf egyébként '87-re már az *MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetébe* kerül tudományos munkatársnak – de ebből ne vonjunk le túl messzemenő következtetéseket. Akkoriban úgy működtek a dolgok, hogy egy párt volt és minden hozzá tartozott. Az intézmények nevének előtagja gyakorta nem a *Nemzeti*, hanem az *MSZMP* volt.

Bár tagadhatatlan, Stumpf legmaradandóbb politikai alkotása a Fidesz létrehozásában, megalakulása feltételeinek megteremtésében való közreműködés volt, de maga is vágyhatott önálló politikai szerepre.

Alig harmincévesen a *Hazafias Népfront* (HNF) egyik alelnöke lett. *Hazafias Népfront* – ő még a név is mily szépen cseng! A HNF alapításkori célja olyasféle lehetett, hogy elfedje a pártállam egyetlen pártjának mindenhatóságát. A csúnya egypárti diktatúrának az arcán a Népfront volt a szépségflastrom. Itt sűrűghettek-foroghattak olyan emberek is, akik túlzásnak gondolták volna, hogy belépjenek az MSZMP-be, de mégis ki akarták venni részüket a szocialista haza építéséből. Papok és különutas értelmiségiek éppúgy befértek ide, mint a választások megbízható lebonyolításáért felelős pártkáderek. A HNF poros volt, unalmas, öreg, és még viccnek

is rossz. Némi bájt csak a vezetője adott a dolognak. Ugyanis ezekben a nehéz években ide számúzték a mai Fidesz egyik kedvencét, *Pozsgay Imrét*. Gondolhatunk róla ma, amit akarunk, de tény, hogy hajdanán Pozsgay többet engedhetett meg magának, mint egy átlag funkcionárius.

Ne becsüljük le a HNF szerepét a mai káderek kinevelésében. Alelnök volt ott *Mikola István* fideszes miniszter, aki később a szinglihordák elleni hadjáratban szerzett érdemeket. Itt tette első bátortalan lépéseit *Farkas Flórián*, aki ma megbízhatóan hozza a hűséges díszcigány mindenkori szerepét. A HNF tagjai között üdvözölhette *Bogár Lászlót*, aki szintén államtitkár volt az Orbán-rendszerben. Utóbbi manapság leginkább azzal hívja fel magára a figyelmet, hogy bármely közgazdasági kérdésben nyilatkozva képes zsidózni. De a HNF elnöke volt Pozsgay után *Kukorelly István*, aki szintén alkotmánybíró lett az új világban.

Szóval vegyes csapat volt, jelentett egy kevés *kóvedet*,* kapcsolatokat is tán, de mégsem járt olyan politikai elkötelezettséggel, mint a KISZ-ben karriert csinálni.

1988 felé, amikor már látszott, hogy a döglődő hatalom nem tud mit kezdeni az egyre népszerűbbé váló Fidesszel, a pártállami machinátorgépezet megalapította a rejtélyes nevű MISZOT-ot. Afféle ifjúsági ernyőszervezetként jött létre, amelynek nem titkolt fő célja a Fidesz pacifikálása volt. A MISZOT vezetőjének Stumpfot tették meg – nyilván arra számítva, hogy ő megtalálja a hangot a radikális ifjúsági szervezet tagjaival, akiket így sikerül majd kontroll alatt tartani. Nem sikerült. A bölcs fideszesek átláttak a szítán, és futva menekültek. Ugyan ekkortájt némileg megromlott

* *Dicsőség, megtiszteltetés* – jiddis.

a Fidesz és Stumpf viszonya, de miután a változás szele nyomtalanul elsodorta a MISZOT-ot, valószínűleg sosem tudjuk már meg, mit rejt e takaros betűszó.*

Stumpf 1991-ben megalakította a *Századvég Politikai Iskolát*, amelyből később az egész nagy *Századvég*-birodalom nőtt ki. E szervezetkomplexum ma már szilárd szellemi háttérrel és igen jó üzletet is jelent azoknak, akiknek pártja napjainkban egymagában uralja az egész politikai színteret. (2012-ben nemcsak a *Századvég Gazdaságkutató Zrt.*-nek, hanem a *Századvég Alapítványnak* is több mint duplájára nőtt a bevétele az előző évhez képest. Támogatója volt a *Paksi Atomerőmű*, az MVM, az MFB és a *Szerencsejáték Zrt.* is.⁴⁾

Eközben szépen alakult Stumpf tudományos karrierje is. Témája: a társadalmi mozgalmak és politikai pártok, a nómenklatúra, a politikai elit kutatása, a politikai szocializáció és a választói magatartás vizsgálata volt. Nem kimondottan a jog területén ténykedett, de akkor még nem látszott – mert ugyan ki lát a jövőbe? –, hogy ennek lesz később jelentősége.

1998-ban a Fidesz megnyerte a választásokat. Talán már a győzelem biztos tudatában, Stumpf egykori tanítványa, → *Orbán Viktor* egy tv-interjúban fejtegette, hogy a kormányzás központja az úgynevezett kancellária lesz. Minden oda fog tartozni tulajdonképpen. Miután itt dől el az összes fontos kérdés, az élére egy *különösen okos embert* kell állítani. Tegyük hozzá mi, okosat és a rendszer szempontjából megbízhatót.

Vajon ki lett ez az okos ember? Igen, Stumpf.

* Persze ez csak tréfa. A MISZOT nem más, mint a *Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa*.

Trükkös módon valójában e kancelláriából ellenőriztek, irányítottak minden minisztériumot. Formai szempontból alacsony sarzsival rendelkező, de igazán jó fideszesek dirigáltak a minisztereknek is. Eleinte ennek a szükségességét azzal magyarázták – meglehetősen visszafogott hangon –, hogy a kormányba szükségképpen bevett kisgazdákat kell ellenőrzés alatt tartani, mert ők olyanok, amilyenek. Mivel tényleg olyanok voltak, amilyenek, kezdetben a finnyásabb demokrácia felfogásúak is bevették a mesét. Később aztán világossá vált, hogy olyan rendszer van épülőben, amelyben szinte minden fontos döntés (végső soron) az első emberhez, Orbánhoz tartozik. Az egész mechanizmust állítólag Stumpfnek köszönhetjük. Köszönjük.

Mielőtt eláldalodnánk a hatékonyság és a szervezés e csodája láttán, megint idézzük *Kerék-Bárczy Szabolcs*ot, Stumpf egykori kabinetfőnökét. Ő 2010-ben is némi dermedtséggel idézte fel, hogy amikor (még a kinevezése előtt) Stumpfhoz autózott az akkori kancellária államtitkára, *Bártfai Béla*⁵ társaságában, Bártfai így foglalta össze a Stumpf-féle kancelláriaminisztérium *ars poetici*-jét: „most az a feladatunk, hogy anyagi értelemben is behozzuk azt a hátrányt, amit a kommunisták negyvenéves regnálása során elszenvedtünk.”⁶ Amit a mi egyszerű nyelvünkre úgy fordíthatnánk le: most mi visszük el azt, amit csak lehet.

Kerék-Bárczy így folytatja visszaemlékezését: „Hasonló megjegyzéseket [Stumpf] Istvántól és a Fidesz számos ma is prominens vezetőitől hallottam akkoriban [...] Orbán kormányzásának alapvető célja és lényege volt a jogszabályokkal és az adófizetők pénzével való gátlástalan, »kreatív« gazdálkodás. Ebben a miniszterelnök minden részletre kiterjedő irányító, kancelláriaminiszter pedig kezdeményező és csúcsvégrehajtó szerepet játszott.

[...] a Fidesz kifejezetten abban volt érdekelt, hogy saját oligarchikus rendszerét építse ki. Ehhez gyártott ideológiát, ehhez használta föl a hitet, a vallást, a nemzeti érzést, és ehhez rendelte hozzá a kormányzat minden föllelhető eszközét.”⁷

Csak hogy, minden igyekezet ellenére, Orbán 2002-ben megbukott. És Stumpf hamar kritikussá vált korábbi főnökével kapcsolatban.

A volt kancelláriaminiszter 2003 júniusában a *Magyar Nemzet* címen megjelenő lapban arról értekezett, hogy az Orbán által szorgalmazott *egy a tábor, egy a zászló* koncepció csúnyán megbukott, a Fidesznek érdekében állna a Jobbik és az MDF megerősödése, a háromosztatú jobboldal kialakulása. Bírálta a bírálhatatlant. Sőt, olyan hírek is lábra kaptak, hogy részese volt azoknak a megbeszéléseknek, amelyeken *Schmidt Mária* vezetésével arról értekeztek, jó-e az orbáni hatalom, így, ahogy van. A kedves vezető érti a kritikát, csak nem szereti. Stumpf ki is maradt a kormányzásra felkészülő bizottság vezetéséből, e posztot, melyre pedig sokak szerint ő lett volna jogosult, az új csillag, *Navracsics Tibor* szerezte meg.

Am Stumpf rátett még egy lapáttal: 2006-ban többször nyíltan bírálta Orbán Viktort, azt állítva, hogy a Fidesz elnöke által még 2000-ben kidolgozott, a jobboldal egységét hirdető stratégia nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A 2006-os országgyűlési választások után odáig merészkedett, hogy azt fejtegette: Orbán személye taszítja a választókat, ezért nem zárható ki, hogy a pártelnökök rövidesen leváltják. „Történelmi érdemét senki nem vitathatja el tőle, tehetségére, politikusi tapasztalatára, amit az elmúlt 18 évben Magyarországon szerzett, szüksége van a magyar jobboldalnak. Hogy hol tudja leginkább kamatoztatni ezt az erőt, ez nyitott, és egy jövőbeni vita kérdése.”⁸

Hozzátette, nem az MSZP nyerte meg a választásokat, hanem a Fidesz vesztette el, mert „rossz politikai stratégiából rossz kampánystratégia következett”. De tovább feszítette a húrt! Az önkormányzati választások után megkockáztatta: → *Gyurcsány Ferenc* helyett *Bokros Lajost*, a Horn-kormány pénzügyminiszterét kellené megtenni miniszterelnöknek. Ugye világos? Nem azzal jött elő, hogy itt csak Orbán tud rendet rakni, hanem az egyik ősellenséget, főmumust nevezte meg.

Ezután jött a következő csapás. A *Wikileaks* útján kiszivárgó amerikai követségi jelentésekből kiderült, az akkori amerikai nagykövetnek megjegyezte, hogy „Viktor sok komoly hibát követett el”, majd azt is hozzátette, hogy „Orbán Viktor valószínűleg 2010-ben nem lesz miniszterelnök-jelölt, a legjobb helye valószínűleg Brüsszelben lenne”⁹.

Feltételezhetjük, ekkor újabb nagy feketepontot jegyeztek be a neve mellé. Az sem segíthette, amikor kifecsegte, elképzelhető, az újabb győzelmet követően Orbán egy amolyan félpreszidenciális rendszerben, nagyon erős jogokkal rendelkező államfő szeretne lenni.

Végül 2010 után a párt új utakra vezényelte Stumpfot. A megrendszabályozott, nagyrészt gittegyletté silányított *Alkotmánybíróság*ba jelölték – amely ma már leginkább a kormánypártokhoz hűséges figurák kifizetőhelyeként működik.

Az ellenzék nagy erővel támadta Stumpf kinevezését, mint olyanét, aki még a törvényben előírt minimális feltételeknek sem felel meg, karrierje jelentős részében nem dolgozott jogászként. Felhánytorgatták azt is, hogy kormánytag volt, de ahogy múlt az idő, hozzászoktak a pozíciójához.

És lássanak csodát! Stumpf a mai *Alkotmánybíróságnak* az a tagja, aki több, az Orbán-rezsimnek fontos ügyben a kormányzat

ellen döntött. Így az egyházakról, a hajléktalanok üldözéséről szóló jogszabályok esetében is. Arról már nem ő tehet, hogy az ilyen akadékoskodás nem sokat számít a Fidesznek. Ha hétfőn az *Alkotmánybíróság* hatályon kívül helyez egy törvényt, akkor azt keddre beveszik a gránitszilárdságú alkotmányba, és ettől kezdve az *Alkotmánybíróságnak* coki, mert az alkotmányt nem bírálhatja.

Stumpf még olyan tréfás megjegyzéseket is megengedett magának, mely szerint, ha az új alkotmány nyomán az AB döntéseit az alaptörvénnyel, annak *preambulumával* és a történelmi alkotmánnyal összhangban kell meghozni, akár a vérszerződésből, az *Aranybullából* vagy a *Pragmatica sanctióból* is levezetheti határozatait. Jó vicc.

Egy konferencián még azt mondta: „Én alkotmánybíróként azt szeretném jelenti, hogy csapataink harcban állnak, nem kell még temetni a jogállamiságot, aki már megvette a koszorút, az várjon egy kicsit.”¹⁰

Mi nem vagyunk nyugodtak.

SZABÓ TÍMEA, a határozott

Szabó Tímeára sokan 2013. október 23-án figyeltek fel, amikor a nem túl szerencsés, közös ellenzéki tüntetésen, a pesti *Műegyetem* előtt – mint a felszólalók közül egyedüli személy, akinek a pártja még sohasem volt kormányon – nagyon határozottan arról beszélt, hogy közös erővel kell eltávolítani az orbáni rezsimet a hatalomból.

Ugyanakkor így fogalmazott: „nem fogunk egyetérteni azokkal sem, akik szerint a politika folytonos háború, amelyben állandóan gázrezsókon kell pattogni, ahol a mi oldalunknak minden megbo csátható. Mi ezt másként látjuk. Nem leszünk egyformák, de nem is kell, hogy mindenben egyetértsünk. Ma elég az, hogy mindnyájan demokratikus és csalásmentes választásokat, és egy szabadabb és igazságosabb Magyarországot akarunk! De választanunk is kell: el kell dönteni, hogy merre induljunk tovább a választások után. Hogy a párbeszéd vagy a nagyra nőtt egók versengése legyen a politika lényege.”¹¹

Szabó Tímea politikai pályáját a *Lehet Más a Politika* (LMP) nevű szervezetben kezdte. Azok közé tartozott, akik úgy vélték,

az Orbán-rendszert leváltani csak közös ellenzéki összefogással lehet. Mint ismert, az LMP azért szakadt ketté, mert a → *Schiffer András* köré tömörültek a különállás mellett tették le a voksukat, és az MSZP-t ugyanúgy – vagy néha még ugyanúgyabbul – támadták, mint a Fideszt.

Ezért – többek között *Jávor Benedek* és → *Karácsony Gergely* részvételével kivált egy részük, és *Párbeszéd Magyarországért* néven új pártocskát hozott létre, melynek Szabó Tímea lett a társelnöke. A PM csatlakozott a Bajnai-féle *Együtt 2014*-hez. Ketten együtt összeálltak az MSZP-vel, 2014 elején bevették a *Demokratus Koalíciót* és a *Magyar Liberális Pártot* is. Vagyis összenőtt, ami összetartozik.

Ennek a szükségszerű együttműködésnek egyik jelentős képviselője volt mindvégig Szabó Tímea.

Szabó Tímea az átlag képviselőnél mozgalmasabb múltat, nagyobb nemzetközi tapasztalatokat tudhat maga mögött. A szegedi egyetem kommunikációs szakán szerezte első diplomáját, majd a *Harvard Egyetem* jogi karán tanult.

Öt évig újságíróként brit és amerikai lapoknak és hírügynökségeknek tudósított Magyarországról a jelentősebb gazdasági-politikai ügyekről. Aztán a *Harvard Egyetem* jogi karának egyik programjához került, először kutatóként, később kutatásvezetőként. Az ENSZ megbízásából fegyveres konfliktus-megelőzési stratégiákról, illetve sérülékeny csoportok védelméről folytatott vizsgálatokban működött közre. 2001-ben három hónapot Pakisztánban dolgozott az *International Rescue Committee* nevű civil szervezetnél, ahol többek között az afgán menekültek problémáival foglalkozott.

Majd már újra az Egyesült Államokban az afgán konfliktus rendezésén munkálkodott. Az amerikai bombázások befejeztével Afganisztánba költözött, és Kabulban a *Harvard* megbízásából az ENSZ afganisztáni missziójával dolgozott együtt. Feladata az új afgán kormány kapacitásfejlesztésének elősegítése volt. Néhány hónappal később csatlakozott a *CARE International* civil szervezetéhez, ahol országos szintű emberi jogi felmérést vezetett.²

2004 elején bekapcsolódott a még *Kőszeg Ferenc*, a demokratikus ellenzék régi tagja alapította *Magyar Helsinki Bizottság* munkájába, és közel négy évig koordinálta a menekültprogramot. 2008-ban a *Lehet Más a Politika* mozgalmanak egyik alapítója volt, aztán a párttal alakulás után választmányi tagja lett. A 2009-es európai parlamenti választásra az LMP és a *Humanista Párt* közös listájának vezetőjévé választották.

A 2010-es országgyűlési választásokon az LMP országos listájának hatodik helyéről került be a Parlamentbe. A párt országgyűlési frakciójának 2010. május 10-ei ülésén frakcióvezető-helyettesé választották.

A parlamenti ciklus elején megpróbálták kikezdeni azzal, hogy férje a Jobbik OVB delegáltja volt, amit állítólag eltitkolt párttársai előtt. Akik azután, hogy a *Magyar Nemzet* megszelőztette az esetet, azt felelték, tudták, de nem tartozik rájuk képviselőtársuk magánélete. Ráadásul, már nem is élnek együtt.³

Ő az a képviselő, akit → *Kövér László* házelnök rendre megbüntet, fizetésmegvonásra ítélt, mert más PM-es politikusokkal együtt molinót feszít ki az ülésteremben. „Nem akarunk olyan Európát (áthúzva) Magyarországot, ahol a nagyobb visszaél az erejével és a többség visszaél a hatalmával” – például ilyen felirattal.⁴ Vélhetően → *Orbán Viktor*nak a strasbourgi EP-vitában tett azon kijelenté-

sére utaltak, ahol a miniszterelnök azt mondta, a magyarok nem akarnak olyan Európát, amelyben a nagyobb visszaél erejével. Kövér László – aki viszont visszaélt erejével – azon nyomban ötven ezer forintos bírságot szabott ki rá.

Szabó Tímea nem riad meg az erős kifejezések használatától. Úgy fogalmazott, ha Orbán marad, akkor sóval hinthetjük be az országot.⁵ Vagy, hogy a legsötétebb kádári időket idézi a rendőrség módszere – amikor a HABA diákaktivistái ellen indítottak eljárást, akik egy *flashmob* keretében rövid időre megszállták a Fidesz székházát.⁶

Az új alkotmány elfogadásakor azt mondta a *The New York Times*-nak: megkezdték az előkészületeket a Magyar Köztársaság temetésére.⁷

2014 tavaszán Szabó Tímea a *Párbeszéd Magyarországért* társelnökeként, az *Összefogás* platform⁸ közös listájának élbolyából indul újabb küzdelmek felé.

SZANYI TIBOR, *az európai fenegyerek*

Emelje fel a kezét, aki tudja, miért Szanyi kapitány – *Szanyi Tibor*? Aki ismeri a választ, valószínűleg mindent tud a szókimondó szocialista politikusról. A többieknek összefoglaljuk az életútját.

A pesti *Berzsenyi Dániel Gimnázium* fizika tagozatán érettségizett Szanyi a Közgáz igazán elitnek számító külgazdaság szakán végzett 1980-ban. Angolul, németül, oroszul és olaszul beszél, ja és magyarul is, nem keveset.

Diplomamunkáját a terménytőzsdéről, a mezőgazdasági termékereskedelemből írta, szakmai gyakorlatát az agrárkereskedelemmel foglalkozó Agrimpex agrár-külkereskedelmi vállalatnál végezte, és ott kezdett el dolgozni is. Pillanatokon belül, már 1982-ben a római magyar nagykövetségre került, ahol Magyarország FAO-képviselőtének titkáráként dolgozott négy évig (a FAO az ENSZ Élelmizésiügyi és Mezőgazdasági Szervezete).

„Róma nem egyszerűen azt jelentette a huszonéves fiú számára, hogy sikerült kijutnia nyugatra a szocialista Magyarországról, hanem a gondolkodását a továbbiakban alapvetően meghatározó élményeket hoztak számára az akkori olasz szakszervezeti moz-

galmak és a sorozatos baloldali tüntetések. »Ma is a fülemben cseng egy olasz barátom intelme: Tibor, nektek a vasfüggöny mögött könnyű baloldalnak lenni, itt legyél baloldali, ahol a rendőrök elvisznek, és szétverik a tüntetéseket. Rómában megértettem az osztályharcot, és mélyen baloldali lettem« – idézte egy róla készült pályaképben az *Origo*.¹

Róma után egy ideig még a mezőgazdasági minisztériumban dolgozott – államtitkárként tér majd oda vissza évek múltán –, aztán a minisztérium szakmai, tudományos projektjeit intéző Agroinformnak lett a vezérigazgató-helyettese. A legendás miniszter, *Váncsa Jenő* közvetlen csapatába tartozott, s az elsők között volt, akik még a diplomáciai kapcsolat felvétele előtt szorgalmazták a korábban évtizedekig ellenségnek kikiáltott Izraellel a kapcsolat – vagyis a mezőgazdasági együttműködés – felvételét.

Az MDF-kormány idején felszámolták az Agroinformot, Szanyi bánatában önállósította magát, és létrehozta az *Euro Info Service* nevű vállalkozást, amely az *Európai Közösség* magyarországi kiadványait jelentette meg, az uniót népszerűsítő rendezvényeket szervezett. Szanyi nagy találmánya volt, hogy a Margitszigeten megszerzett egy volt honvédségi pihenőházat, és ott *Európa Házat* hozott létre, amelynek nevesített célja az EU propagálása volt. De az élet úgy hozta, hogy a hely a szoci politikusok kedvelt találkahelyévé vált.

Amikor 1998-ban hirtelen szükség lett egy képviselőjelöltre a Margitszigettel szomszédos Újlipótvárosban, kézenfekvő ötlet volt, hogy az évtizedek óta a Visegrádi utcában élő Szanyit indítsák. Nyert, ahogy azóta is mindig.

Egy HVG-portréban a ma meglehetősen balos politikus felelevenítette, hogy akkoriban a liberalizmus sem állt távol tőle: „Mi-

közben a szocialisták sem voltak ellenemre, barátaim az SZDSZ-ben ültek. Ők kerestek meg, ám az MSZP-sek bevonásával történt egyezkedés után úgy tűnt, nagyobb esélyem lehet, ha MSZP-színekben indulok. Szóval, úgy látom, hogy a szocialista-liberális erőterben én volnék a belga...”²

1999-ben egyik első jelentős, már képviselőként szervezett politikai akciója volt a *Séta a gyűlölet ellen* elnevezésű fáklyás felvonulás, amellyel a szélsőjobb néhány nappal korábbi demonstrációjára kívántak választ adni. „Elhiszem, egy demokráciában megtörténhet, hogy szélsőséges csoportok »bemutatókat« rendezzenek, de ugyanennek a demokráciának erre választ kell adnia. [...] Aki azt hitte, hogy ennek az országnak nincs véleménye a szélsőségekről, az nagyot tévedett” – nyilatkozta.³

Az előzmény annyi volt, hogy a budai várban több száz szkinhed és neonáci emlékezett meg a második világháború idején a szovjet ostromgyűrűből kitörést megkísérlő német és magyar katonákról – az általuk *Dicsőség napjának* nevezett eseményről. A fasiszta megemlékezést a rendőrség nem akadályozta meg, a jogszabályok elégtelen voltára hivatkozva.⁴ Ugyanakkor még aznap este szétverték a rendőrök egy klubban tartott rendezvényüket.⁵

A másik nagy sajtóvisszhangot kiváltó akciója volt, amikor feljelentette az egyik akkori koalíciós párt, a Kiszgazdapárt elnökét, a földművelési tárca vezetőjét, *Torgyán Józsefet*, azzal vádolva, hogy több párttársa vállalkozását támogatta nagyobb összeggel közpénzből – törvénytelenül. Válaszul a honvédelmi tárca, amelyet szintén egy kiszgazda, *Szabó János* vezetett – rá már csak egy *Pa-Dő-Dő*-dal emlékeztet⁶ – jogi eljárások, perek sorával piszkálta ki Szanyit abból a bizonyos margitszigeti épületből, amely a honvédelmi tárca birtokában volt.⁷

Szanyi egyébként ebben a korszakban a Parlament integrációs bizottságának alelnöke volt, és lelkesen ügyködött Magyarország EU-csatlakozásának az előkészítésén, propagálásán.

Hosszú ideig az ellene folytatott karaktergyilkosság egyik alapmotívumaként ismétlődött, hogy tiszteletlenül írt volna Orbán miniszterelnök feleségéről, *Lévai Anikóról*. A vád sokáig újra és újra előkerült, miközben az igazság mindössze annyi volt a történetben, hogy Szanyi – aki már akkor szenvedélyes fórumozónak számított – szintén írt abba a fórumba, ahol valaki más közzétett egy valóban ízléstelen megjegyzést. Ám éppen Szanyi volt, aki az Orbán-család védelmére kelt. De a karaktergyilkosság már csak ilyen műfaj, nem kell hozzá a valóság.

Ugorjunk most egy kicsit az időben!

A 2002-es nagy szoci győzelem után Szanyi a földművelésügyi minisztériumban lett politikai államtitkár. Szókimondása miatt itt is akadtak konfliktusai. Például egy agrárkamrai tagok előtt tartott beszédében így fogalmazott „akkor most ábécét tanulunk, három betűt tessenek elfelejteni, F-V-M, négyet tessenek megtanulni P-I-A-C”⁸. Az állami támogatások emlőin élő mezőgazdák nem nevettek, Szanyit minisztere is megróttá e felszólításáért.

Aztán kínos malőr következett. Egykori cége, amelyet már nővére vezetett, pár millió forint támogatást nyert a minisztériumtól egy EU-t népszerűsítő projektre. Akkoriban még nem volt szokás, hogy kormányzati emberek gátlástalanul maguk vigyenek mindent haza, és a lehető legtöbbet nyerjék, úgyhogy botrány lett ebből a relatíve kis dologból.

Amikor 2004-ben → Gyurcsány Ferenc lett a miniszterelnök, állítólag meg is üzenté neki, hogy nem számít rá tovább az FVM-nél. Magyarán ki lett rúgva.

Pedig Szanyi visszaemlékezései szerint korábban jó kapcsolatban lehettek, hiszen éppen ő adta Gyurcsány kezébe azt a könyvet, amelyre később oly sokszor hivatkozott a kormányfő. Ahogy a már idézett *Origo*-portréban szerepel: „»Ugyan én adtam Gyurcsány kezébe Anthony Giddens *A harmadik út* című könyvét, de azzal a megjegyzéssel, hogy óvatosan bánjon vele!« – emlékszik vissza Szanyi, aki egy időben Anthony Giddensszel együtt alelnöke volt a londoni székhelyű Policy Network Intézetnek. 2004-ben, amikor Gyurcsány elkezdte a belső kampányát az MSZP-ben, alternatívát akart mutatni, ezért könyvben (*Minden másként lesz*) foglalta össze, szerinte milyennek kell lennie a haladó baloldálnak.”⁹

Szanyi végül 2004 után is államtitkár maradt, az SZDSZ-es Kóka János vezette gazdasági minisztériumba került. Tény ugyanakkor, hogy Kóka nem nagyon akart vele együtt dolgozni, és még az információkat is elzárta előle. Szanyira a gazdasági külkapcsolatokat bízták – ami annyit jelentett, hogy utazgathatott a világban, de érdeemben nem szólhatott bele sok mindenbe.

A 2006 után létrejött új Gyurcsány-kormányban már nem kapott tisztséget. A nyár végén ismertette Gyurcsány Ferenc frakciója előtt az úgynevezett konvergencia programot, amelyet Brüsszelnek kellett átadni, a magyar gazdaság rendezésére. A frakcióülésen Szanyi meglehetősen éles hangon kelt ki a kormányfő tervei ellen, azzal bírálva, hogy túlzottan liberálisak az elképzelései. Gyurcsány erőből lenyomta vitapartnerét – aki azóta is kevés alkalmat hagy ki, hogy ne kritizálja Gyurcsány Ferencet.

Már 2007-ben felvetette pártkörökben, hogy menesztene a miniszterelnököt. 2008-ban elindult a frakcióvezetői posztért, de még a szavazás előtt kiderült, meglehetősen kevesen támogatják – bár a támogatói között szerepelt a későbbi pártelnök,

→ *Mesterházy Attila* is. Ebben az időszakban találta fel Szanyi a maga módján a rezsicsökkentést. Frakcióülésről frakcióülésre előhozta, hogy csökkentsék a távhő és az élelmiszer áfáját. Ezeket az intézkedéseket később – részben – a Bajnai-kormány hozta meg.

Ekkoriban ismét számtalanszor címlapra került szabad szájú megjegyzéseiért. „Ezt a parasztot!”¹⁰ – mondta például, amikor *Sólyom László* köztársasági elnök, ahelyett hogy a korábbi szokásoknak megfelelően az ülésteremben gratulált volna az újonnan megválasztott miniszterelnöknek, páholyába hívatta → *Bajnai Gordont*.

De sokszor szemére hányták az alábbi megjegyzését is: „az OTP 300 milliárdos nyeresége minden állampolgár zsebét nézve fejenként harmincezer forintot jelent. Sajnos, gyenge a pénzügyi felügyeletünk, miközben már »rég bilincsben kellett volna elvinni« a bankárok, brókerek egy részét, különösen a jegybank környékéről.”¹¹

A 2010-es választás első fordulójában pár szavazattal megelőzte őt fideszes vetélytársa. A második menetet viszont már Szanyi nyerte, rajta kívül – egyébként éppen ugyanebben a kerületben – csak → *Tóth József*nek sikerült szocialista színekben egyéni mandátumot szereznie. Ugyan egy hangfelvételre hivatkozva megpróbálták Szanyit csalással megvádolni, de nem sikerült semmit rábizonyítani.

2010-ben ő vezette az MSZP mérsékeltén sikeres önkormányzati kampányát. 2012-ben elindult Mesterházy Attila ellen a pártelnökségért.¹² Különösebben nem volt esélyes – többen úgy vélték, arra mindenképpen jó a dolog, hogy Szanyi helyzetét stabilizálja a pártvezetésben.

Szanyi Tibor egy a Jobbik-frakciónak szóló mozdulatért – középűj feltartása az ülésteremben – kapott büntetést a szigorú házelnök → *Kövér László*tól. „Ez nem szépségszalon: tetszik az el-

nöknek, vagy nem tetszik. Nekem az nem tetszik, hogy a Fidesz gyári méreteken hazudik” – tette hozzá Szanyi, aki megtagadta a büntetés befizetését, és a strasbourgi bírósághoz fordul a szólás-szabadság védelmében.¹³

Az elmúlt hónapokban különösen élesen bírálta Gyurcsány Ferencet és a *Demokratikus Koalíciót*, a hírek szerint a pártelnökségben komolyan küzdött azért, hogy 2013. október 23. után semmiképpen ne kezdjék újra a tárgyalást a DK-val az esetleges együttműködésről.

Megjegyzéseiből szép, színes csokrot lehetne kötni, most csak mutatóban néhány: „Eddig mérlegeltem. Most már látom, hogy döntetlen. Orbán és Gyurcsány a nemzet két legnagyobb kártevője” – írta Facebook-oldalán.¹⁴

Mikor azt kérdezték tőle, hogy nem lenne-e több esélye az ellenzéknek, ha a DK-val is összefogna, így felelt: „Az MSZP kirakott egy fertőző gócot az együttműködési keretből, ezzel pedig sokkal egészségesebb lett az ellenzék szövetrendszere.”¹⁵

Vagy az M1 *A lényeg* című műsorában azt fejtegette, hogy „eddig tartott mindenféle tolerancia, hit, remény, illúzió [...] a Demokratikus Koalíció egyértelműen besorolódott a szélsőségek világába.”¹⁶

Még egy megjegyzés az FB-oldaláról: „Mondjuk ki: egy mentálisan megzakkant bolsi-milliárdossal nem lehet normális jövőt építeni! – pl. Orbánnal se!”¹⁷

Szanyi a lejsztolós politikusok körébe tartozik, szorgalmasan jár lakossági fórumokra, nyugdíjas találkozókra. Piros sálas alakja hol itt, hol ott tűnik fel – a nem egyszer a demagógia határát súroló beszédeivel gyakran vált ki hívei körében nyíltszíni tapsot.

Szanyi 2014-ben az MSZP listavezetője lesz az európai parlamenti választásokon. Nem próbálja meg ötödszörre is megnyerni egyéni mandátumát. Brüsszelben tuti befutó.

És hogy mire készül az EU-ban? Például erre: „Ingyen wifit Európában, Amerikában, meg a nagyvilágban, mint a XIII. kerületben! Aki kiváltja a kerületkártyát, az a kerületben ingyen wifizhet. Váltuk ki az Európa-kártyát, s hadd szóljon nekünk a wifi bárhol Európában (Magyarországon!)!”¹⁸ – hozzátéve, ha már ezt eléri az EU-ban, akkor nem ment Brüsszelbe hiába.

Európai uniós képviselőnek lenni komoly megtiszteltetés, biztos egzisztencia, de mégsem a politika főszerepe. Vajon van-e onnan visszatérés?

„66 éves korom után bevállalnék egy miniszterelnöki ciklust, utána irány a nyugdíj”¹⁹ – összegezte terveit. 1956-ban született – lehet számolgatni.

És itt a megoldás is: miért Szanyi kapitány?

A 2010-es kampányban kollegái készítettek egy filmecskét. Egy második világháborús, véres tengeri csatáról szóló filmrészletet „újrászinkronizáltak”, aktualizáltak – a Fidesz elleni szavazásra buzdítva így a polgárokat. Ebben hangzik el a *Szanyi kapitány!* kifejezés, amely végül is ráragadt.²⁰

Ki emelte fel a kezét?

SZELÉNYI ZSUZSA, *a visszatérő*

A rendszerváltás utáni első parlamentbe került képviselők többsége a nagyközönség számára teljesen ismeretlen volt. Ugyanakkor még közel sem örvendtek a politikusok olyan mértékű közutálatnak, mint most. Szép korszak, sok lassan tovaszálló reménnyel.

Ráadásul akkoriban a nyilvános zsidózás is ritkaságszámba ment, egy olyan – állítólagos – megjegyzés, mint a „hordót a zsidónak” hetekig, hónapokig tartó vitát váltott ki, arról hogy lehet-e ilyet mondani.¹ Ezért a következő idézetet tessék úgy olvasni, hogy ebben a paradicsomi korszakban jelent meg az egyik legtekintélyesebb lapban, a *HVG*-ben.

„Még az új arcokkal történő ismerkedés időszakában kérdezte valaki egy önről készült fotó láttán: »Ki ez a szép zsidó lány?« Mindez nem lenne téma, ha írásos bemutatkozásának második mondatában nem tette volna szóvá keresztény családi hátterét. A megtevésztő külsőségek miatt tartotta szükségesnek hangsúlyozni ezt?»² – így az *azesz** kérdés.

* Szemtelen, pimasz – jiddis.

A válasz ehhez képest meglehetősen frappáns és karakán: „Inkább azt hangsúlyozom, hogy ha a látszat való lenne, büszkén vállalnám.” Mindezzel már fel is vázoltuk történetünk hőstét, a határozott, szellemes és tisztességes politikust, Szelényi Zsuzsát.

Kérdés, hogy 1990-ben tényleg „új arcnak” számíthatott-e Szelényi. Aki kicsit közelebből figyelte a rendszerváltás szereplőit, annak nem. A Veszprémből a pesti bölcsészkar pszichológia szakára került leány, saját emlékezete szerint 1987-ben, véletlenül ismerkedett meg *Demszky Gábor*ékkal egy tanyán. E kapcsolatot kihasználva kezdett el-eljárogatni a szamizdatosok hétfő esténkénti találkozóira.³ Jó néhány, később a politikába szintén bekerülő ismerősre tett ott szert.

S bár az ősfideszesek között tartjuk számon, nincs az alapítók között, az első csatlakozók seregét erősítette. A Fidesz létrejöttéről az újságból értesült, és *Hodosán Rózával* ment el a megalakulást követő első Fidesz-gyűlésre a Kisrabló étterembe, ahol rögtön be is lépett a szervezetbe. A jól szervező, nyelveket beszélő lány hamarosan a „belső magba” került.

Szelényi politikai megszólalásaiban sokszor előkerül azóta is, hogy viszonylag kevés nő vesz részt a közéletben.⁴ Hogy ez a probléma már egészen fiatalon is érdekelt, annak jellemző momentuma, hogy 1988 szeptemberében „női tüntetést” szervezett Nagymaroson a bösi vízlépcső, a *Dunaszauros* ellen. A *Csak a narancs volt*⁵ című kötetben úgy idézi fel, hogy az '56-os híres nőtüntetés mintájára szervezték a megmozdulást.

Egy a *Beszélő*ben megjelent interjúbán *Szilágyi Sándor* kérdése: „Tudtatok róla, hogy 1956. december 4-e óta ez volt az első nőtüntetés?” – még így felelt: „Amikor elkezdtük szervezni, még

nem. Menet közben mesélték el nekünk a felnőttebbek, hogy mi történt a Hősök terén. Jó lenne erről is többet tudni...”⁶

Ha már a nők közéleti szerepvállalásáról beszélünk, jegyezzük meg, ebben a kérdésben is alakult, csiszolódott Szelényi álláspontja, nyilván a tapasztalatok okán is.

A már idézett HVG-beli, 1990-es interjúbán, ahol azt firtatja a riporter, miért kevés a nő a parlamentben, ekképp felelt: „Mi azért vagyunk kevesen a magyar parlamentben, mert nálunk még kevés nő politizál. Azt pedig egyenesen kétségbeejtőnek tartanám, ha bevezetnének valamilyen mesterséges parlamenti nő-férfi arányt, azután ehhez próbálnák igazítani a választásokat, mint ahogy ez korábban történt.”⁷

Ehhez képest már mint az Együtt-PM képviselőjelöltje, → *Szabó Tímeával* együtt síkraszállt azért, hogy harminc százalékos női kvótát vezessenek be a választásokon.⁸

Véleménye megváltozásának oka lehet az a tapasztalat is, hogy az elmúlt évtizedekben sem került be több nő a politikába, sőt amint → *Orbán Viktor*nak írott levelében a nők „numerus claususáról” szólva megjegyezte, a kormánypárti Fidesz képviselőjelöltjei között 2014-ben mindösszesen „hat női név vacog”⁹

De vissza a hamvas ifjúkorhoz, amikor is Szelényi gyorsan a Fidesz külügyi munkacsoportjában találta magát. Tudományos érdeklődése egyre inkább a politikai pszichológia felé fordult. 1989-ben elnyert egy egyéves ösztöndíjat Kaliforniában a témához kapcsolódva, de annyival izgalmasabbnak gondolta azt, ami Magyarországon történt, hogy négy hónap után hazajött:

Amikor *Nagy Imre* újrateremtésén → *Orbán Viktor* beszélt, a koporsóknál fideszesek álltak díszőrséget, köztük Szelényi Zsuzsa.

1990-ben Veszprémben indult képviselőjelöltként, kilenc jelölt közül a második lett, s így végül megyei listáról került az Országgyűlésbe.

„Nagyon komolyan vettük magunkat és a kiválasztottság érzés is erősítette a csoportkohéziót. A kialakult hangulatban nem volt idegen tőlünk, hogy leszóljuk a többi pártot. [...] a kereszténydemokraták korlátoztak, a kisgazdák ostobák.”¹⁰

1991-ben Szelényi → *Kósa Lajos* és *Hegedűs István* képviselőtársaival ment el a téli szünetben síelni. Mivel hó nem volt túl sok, ráért a egyetemi vizsgájára készülni, szakirodalmat olvasni. Ekkor futott bele egy tanulmányba, amelynek lényegét rögtön meg is osztotta képviselőtársaival, mert jellemzőnek találta a Fideszre. Nevezetesen, hogy miként születnek súlyosan hibás politikai döntések, miközben a szükséges információk rendelkezésre állnak. Milyen buktatói vannak a kollektív döntéshozatalnak egy erős kohézióval bíró zárt csoportban.

De Szelényi féltő kritikája nem talált értő fülekre. 1992 után egyre inkább az Orbán–Kövér páros vette át az uralmat a frakció felett. A velük szemben ellensúlyt jelentő → *Fodor Gábor* és társai egyszer csak ellenségek lettek. Szelényit a Fodor-szárnyhoz tartozónak tekintették. Mint közismert, a vita végül oda vezetett, hogy 1993. december 1-én Fodor Gábor, *Ungár Klára* és *Molnár Péter* kilépett a Fideszből, és lemondott parlamenti mandátumáról. Hegedűs István és Szelényi Zsuzsa maradt, azt remélve, hogy van még esély visszatéríteni a konszenzust kereső útra a pártot, amelyet addigra Orbán Viktor teljesen az uralma alá hajtott. Létrehozták a *Párbeszéd Platformot*, abban a naiv hitben, hogy maradt lehetőség értelmes párbeszédre. Tévedtek.

1992 környékén még a Fidesz vezette a közvélemény-kutatásokat, jó negyven százalékot is mértek az akkor még fiatal demokrata pártnak. Egy darabig egészen komolyan vehetőnek tűnt, hogy 1994-ben esetleg Orbán lesz a miniszterelnök.

Ámde a párt 1994-ben csúnyán leszerepelt, minden várakozást alulmúlóan csak húszfős frakciót volt képes létrehozni a Parlamentben. Szelényi és Hegedűs azt remélte, a kudarc észhez téríti a pártot, és logikus feltételekhez szabták maradásuk. Ezek közé tartozott a vezetőség megújulása, hogy bekerülhessenek olyan emberek, például → *Pokorni Zoltán*, akik nem felelősek a '92–94-ben történekkért; olyan döntési szisztémák bevezetése, hogy Orbán pártelnök ne határozhasson maga mindenben; önkritikus nyilatkozat elfogadása, amely tartalmazza azt is, hogy megállítják a Fidesz jobbra tolódását; és persze a fodoristák rehabilitálása.¹¹

Ám a Fidesz VI. kongresszusán, 1994. július 9-én a vereségért felelősnek tartott, mérsékelten önkritikus, ám igen határozott Orbán Viktort újra pártelnökké választották.¹²

Szelényi és Hegedűs, akik egyébként nem jutottak mandátumhoz, már csak azért sem, mert lehetetlen helyre tették őket a listán, két nappal később kiléptek a pártból, amelynek egyik létrehozói, megteremtői voltak.

Ám, mint tudjuk, a politikán túl is van élet.

1994–1996 között Szelényi a *Kulturális és Oktatási Minisztérium* miniszteri biztosaként dolgozott.¹³ Nyilván e poszt megszerzésében segítette az is, hogy 1994 után Fodor Gábor töltötte be a miniszteri tiszteket.¹⁴ A következő négy évben az *Európa Tanács* tisztviselőjeként a *Budapesti Európai Ifjúsági Központ* igazgatóhelyettese volt. 2010-ben lett a *Roma Oktatási Alap* igazgatója. 2011-től nemzet-

közi fejlesztési tanácsadóként dolgozott a Balkánon, Észak-Afrikában, Kelet-Európában és Magyarországon.

Számos non-profit szervezet munkájában vett részt, így a világ egyik legjobb alapítványa, a *German Marshall Fund of the United States* választóbizottságának tagja volt. A Hegedűs István fémjelzte *Magyarországi Európa Társaság* felügyelőbizottság munkájában is részt vett.

A politikába → *Bajnai Gordon*nal tért vissza, mint a *Haza és Haladás Alapítvány* egyik reprezentánsa.

Egykori párttársáról, Orbánról meglehetősen elítélően nyilatkozott új szerepében is. „Mindenképpen Orbán és az orbánizmus megbuktatása a cél. Nagyon nem mindegy, hogy 2014-ben, vagy csak 2018-ban lesz változás. Minél korábban történik meg, annál kisebb rombolás zajlik a magyar emberek kárára. Orbán olyan gyűlöletalapú megosztottságot intézményesített, amely egy évszázad óta súlyos terhe Magyarországnak. Az orbánizmus lebontásához csak az ésszerűen gondolkodó fideszesekkel együtt lehet majd hozzákezdeni. A Fideszt jelenleg hadseregként működtetik. De a rezsím működése a Fideszen belül is sokakban feszültséget kelt. Orbán bukása után a Fidesszel is együtt kell majd tudni működni az ország és a nemzet jövője érdekében.”¹⁵

Hogy miért tért vissza a politikába? „A rendszerváltáskor a Fideszben politizáltam szinte a kezdetektől fogva. Egy olyan elnyomó rendszer ellen küzdöttünk, amely megfojtott minden lehetőséget, tenni és élni akarást, tehetséget és szabadságot. Ma Magyarország meglepően kezd hasonlítani a pártállami időkre, csak most épp Orbán Viktor építi az állampártot. Amikor az Együtt-höz csatlakoztam, ugyanaz motivált, mint húsz éve: a szabadságért,

demokráciáért és a piacgazdaságért dolgoztam akkor is és most is. Ma is azt gondolom, hogy Magyarországnak nem keleten, a leszakadó tekintélyelvű rezsimek között, hanem nyugaton, a fejlett demokratikus országok között van a helye. Ma ez is veszélyben van. Nem szeretném, ha Magyarország újra az elszalasztott lehetőségek, megtűrt tehetségek országa lenne, ahonnan csak elmenni jó.”¹⁶

SZIJJÁRTÓ PÉTER, *Orbán magyar hangja*

Azokban az időkben, amikor az *elmúltnyolcév* éppen csak elkezdődött, az ATV szolid szocreál társalgójában üldögéltünk, és a jelenésünkre vártunk egy szemtelenül fiatal, jó fej, kedélyes sráccal, akit a Fidesztől küldtek rendszeresen, *ide ő is jó lesz* alapon. A fiú bár vad dolgokat mondott a stúdióban, hozta a kötelező formát, előtte-utána teljesen normálisnak látszott. Lehetett vele beszélgetni. Így egyikünk csak nekiszegezte a kérdést:

– Mondd, Péter, te hiszel abban a sok zagyaságban, amit folyamatosan ismételsz, mint egy papagáj?

Némi hümmögés, vállvonogatás volt a válasz. Inkább tűnt mentegődzésnek, mint harcos kiállásnak a szabvány Fidesz-szöveg mellett. Úgyhogy teljesen jogos volt a következő:

– Akkor miért mondod mégis ezt a sok baromságot?

– Tudjátok, nem akarok egyciklusos képviselő maradni – mentegődött Szijjártó Péter, mert ő volt történetünk hőse. Váratlan őszinteségére – ismételjük meg – csak kora adhatott magyarázatot.

Ekkortájt gyakran kerültünk össze a Székely Ferenc szerkesztette hajnali műsorban, én liberális riporterként, ő harcos fideszesként.

Az adás után egyszer megkért, hogy vigyem be a belvárosba kocsi-val. Nem sokkal a Parlament előtt, a Steindl utcánál szállt ki. A következő alkalommal már én szóltam neki, jöjjön, elviszem. Dumáltunk útközben, volt idő a csúcsforgalomban, pedig az elején meg is jegyezte talán, fontos bizottsági ülés lesz, jó lenne odaérni. Két sarokkal az Országház előtt egyszer csak felkiáltott: *jaj, kösz, én idáig jöttem!*

– Nem a Parlamentbe mész? – kérdeztem.

– De. Csak még előtte van egy kis elintéznivalóm – dadogta.

– Nem inkább arról van szó, hogy azért nem jössz velem a Házig, mert ciki lenne neked, ha meglátnák, hogy egy liberál-bolseviknak tartott újságíró kocsijából pattansz ki? – kérdeztem gyors helyzetfelismerő képességgel.

– Ugyan, ugyan – mondta, és soha többé nem beszélgettünk.

Így ismertem meg tehát a magyar külpolitika és külgazdaság üstökösét és (még ma is) ifjú titánját.

Évekkel később már mint Orbán szóvivőjével készítettem vele számtalan, szebbnél szebb interjút az ATV-ben. Most csupán egyetlen pillanatot idéznék fel ezek végtelennek tűnő sorából. Amikor nem sokkal a 2010-es kormányváltás utáni kirúgási hullámban, egy reggeli műsorban megkérdeztem tőle, hogy akkor ez most B-listázás?¹

Akkor ott megnyílt előttünk egy igazi, mély, generációs szakadék. Az amúgy mindig slágfertig szóvivő kettőt köhintett, és láthatuk, hogy fogalma sincs, miről beszélek. De válaszolt, feleletében többször szerepelt az *elmúltnyolcév* és a *magyaremberek* kifejezés is. Így gyorsan helyreállt a világ rendje. Azóta meg talán megnézte a lexikonban, mi is az.

Szijjártó Péter húszéves korában, 1998-ban lett először önkormányzati képviselő Győrben. Nem vesztegette az idejét. Egy évre rá alapította meg a helyi Fidelitas csoportot, 2001-ben már országos alelnökké választották, így a következő évben listáról már bekerülhetett a Parlamentbe.

Ezekben az években egyébként a pesti Közgázon folytatta tanulmányait, 2005 és 2009 között a Fidelitas elnöke is volt, 2005-től a Fidesz győri elnökévé is megválasztották. A következő évben ismét egyenes útja vezetett listáról a Parlamentbe, szóvivő, kommunikációs igazgató lett a pártban.

Egy időben ő volt az, aki bárhol feltűnt gumicsizmában vagy munkavédelmi kobakban, hogy hathatós sajtótájékoztatót tartson a szocialisták újabb rémtetteiről, gazdasági bűneiről. Ekkoriban vált napi gyakorlattá, hogy a Fidesz nevében megszólalók ugyanazt a pár mondatot szajkózták újra meg újra, felismerve az átlagember médiafogyasztási szokásaiból következő tanulságot. Nagyon egyszerűen, keveset, de azt végtelenül sokszor kell elmondani, lehetőleg ugyanazokkal a kifejezésekkel. Így aztán, ornitológiai hasonlattal e szajkózó csapaton rajta ragadt a papagáj-kommandó név.

A Fidesz 2010-es győzelme után a miniszterelnök személyes szóvivőjeként, → *Orbán Viktor* magyar hangjaként tevékenykedett.

Az amerikai történészprofesszor, a magyar ügyeket folyamatosan nyomón követő *Balogh. S. Éva* hívta fel a figyelmet egy blogbejegyzésében² arra, hogy Orbán körül rendszeresen megjelennek ifjú titánok, akiket a kedves vezető kiszemel a személye körüli teendőkre. Egy időben ezt a szerepet kapta → *Rogán Antal* vagy *Révész Máriusz*, később Szijjártó. A továbbiakban ezeknek a gyorsan felemelkedő ifjaknak különféle sors jut, van, aki képes

magát átmenteni, mint Rogán, vagy éppen Szijjártó, és van, aki kihull a politika fő sodrából, mint Révész Máriusz.

Szijjártónak, úgy látszik, sikerült megkapaszkodnia. Szóvivőként rendeltetésszerűen működött, kétely és megingás nélkül, ami ebben a szakmában alapkövetelmény.

Most csak egy megszólalását idézzük, amely arra is jó példa, hogy a helyzet változtával a véleményünk is rugalmasan alakulhat. „A Fidesz szerint felháborító az a szocialista javaslat, mely szerint az MSZP egyszeri felajánlást vár Magyarország száz leggazdagabb emberétől, az országos és helyi politikusoktól, valamint a bankoktól és vállalkozásoktól a kríziskezelő alap feltöltésére”³ – idézte Szijjártó Pétert az MTI, még a szocialista kormányzás idején. A Fidesz kormányzás alatt történő „felajánlásokról” elég sokat tudnának mesélni többek között a bankok.

Hogy politikai sikereihez szükség volt-e a szervilitására, azt természetesen nem tudjuk megítélni, de felidézzük például azt a *Blikk*-cikket, amely arról számol be, hogy főnökével, Orbánnal Londonban járva gyors sakkipartit játszottak, melyben Szijjártó mesterien kikapott.

„– Szokásom szerint most is bal oldalon támadtam – mondta a *Blikk*nek Szijjártó. – A vége előtt azt hittem, hogy jól álllok. Bár sok bábumat leütötte, éppen mattolni akartam, de megelőzött.”⁴

El tudjuk képzelni fordított eredménnyel ezt a hírt?

2012 után Szijjártó külgazdasági államtitkár lett, feladatát a *Miniszterelnökségen* belül látta el. Ezzel gyakorlatilag igen jelentős területet vettek el a külügyminisztertől. Szijjártó hamarosan többet utazott külföldre, mint a külügyminiszter. Különösen fontos feladta lett a miniszterelnök kedvenc ideájának, az úgynevezett

keleti nyitás politikájának a szervezése is – ahogy erre a már idézett Balogh S. Éva felhívta a figyelmet.

A cél, kimondva-kimondatlanul, hogy Magyarország lazíthassa a kapcsolatait az *Európai Unióval*, amely ugyan sok pénzt ad az országnak, de cserében elvárásokat is megfogalmaz arról, hogy mégis milyennek kellene lennie egy európai, demokratikus országnak. Ha a *keleti nyitás* összejönne, akkor arról az oldalról nyilván nem érkeznének ilyesféle elvárások. Sőt. (Meglepő módon lásd erről a → *Gyöngyösi Márton* jobbikos képviselőről szóló szócikket.)

Szijjártó állítólag ma már huszonkét gazdasági vegyes bizottságot vezet,⁵ ezek kormány megbízottja – amivel valószínűleg új csúcsokat állít fel. Gyakran, kedvtelve szerepel bulvárlapokban⁶ mint az ifjú politikugeneráció sok tagja, szüleiről, korai pályájáról viszonylag ritkán beszél.

Édesapja akkor került a hírekbe, amikor egyrészt több, jól fizető vasúti pályaépítésre kapott a cége megbízást, illetve akkor, amikor ezeket az építő cégeket kartellezésért milliárdokra büntették. Szijjártó édesapjának viszont nem kellett fizetnie, mert feltárá jellegű vallomásával segített leleplezni az összebeszélést. Egyébként *Szijjártó István* azt közölte a sajtóval, hogy megbízásainak semmi köze nincs fia funkcióihoz...

Szijjártót még egy dolog köti össze főnökével. Természetesen, ő is szenvedélyes focista, igaz, csak kispályás. Egészen pontosan, a *futsal* az ő sportja, a dunakeszi Kinizsi NB II csapat igazolt játékosa, aki a 2012-es szezonban tizenkét gólt rúgott.

A csapat szakosztályvezetője, *Szikora Levente* is a Parlamentben dolgozik, két és fél éve a *Miniszterelnökségen*, a Szijjártó vezette külügyi és külgazdasági államtitkárság külgazdasági főosztályán – így már nyilván könnyebb megszervezni az edzéseket.

A Kinizsi éppen olyan szerencsés csapat, mint például a Felcsút. Oda is áramlik a pénz, ide is – még ha a nagyságrendek mások. „»A Porsche Hungária autót ad az idegenbeli meccsre, a Valtori Security a hazai meccseken őrzés-védést biztosít, támogat minket a Teva, a Bombardier, a Hunland, a Nokia-Siemens Networks. A mezünk tele van a szponzorlogókkal.« A felsorolt cégeken kívül a KÖZGÉP is támogatja a csapatot”⁷ – gyűjtötte össze a támogatókat a *Sportgéza* internetes sportoldal.

Az nyilván csak a véletlen összjátéka, hogy a *Teva* volt vezetője éppen Szijjártótól kapott magas kitüntetést az államtitkár izraeli útján. A *Bombardier* szintén üzleti kapcsolatban áll a magyar állammal, a KÖZGÉP-ről – jogászunk tanácsára – most nem nyilatkozunk.

„»Nem tagadom, mindegyik cég vezetőjét ismerem, amelyik a mezünkön van. [...] Büszkék vagyunk arra, hogy ilyen nagy cégek a Kinizsit támogatják« – mondta Szijjártó Péter a *Nol Tv*-nek” – idézi fel ismét csak a *Sportgéza*, amely végül azt a következtetést vonja le: a Kinizsi költségvetése úgy százszorosa a többi klubénak. A szponzorok sorban állnak az NB II-ben második helyen álló csapatnál.

Hogy milyen játékos Szijjártó? Így nyilatkozott róla őszintén a szakosztályvezetője, aki ahogy az előbb említettük, az államtitkárságon beosztottja: „Elképesztő a teherbírása, és ahogy motiválja a csapatot, imádja a közönség. Hajt, példát mutat, nálunk a profi mentalitást leginkább egy amatőr hozza. Kitartó és maximalista, akárcsak a munkájában.”

TARLÓS ISTVÁN, *az erkölcsvédő*

Tarlós István régi bútordarab a magyar politikában. 1990 után SZDSZ-esként kezdte Óbudán, rögtön polgármesterként. S ezt a tisztségét ciklusokon át kitartóan megtartotta egészen 2006-ig, miközben az SZDSZ-esség lehámlott róla.

A rendszerváltás előtt lépett be az SZDSZ-be, és a szabaddemokraták határozottan antikommunista vonalát nyomta, arról kevés adat áll rendelkezésünkre, hogy jellegzetesen liberális, netán szociáldemokrata érzelmei lettek volna, ami az SZDSZ *mainstreamre* jellemző volt. Ezen kívül sem a *Kőszeg Ferenc*-féle jogvédő, sem a *Solt Ottilia* nevével fémjelzett szegényeket támogató sodorba nem sorolhatjuk, ahogy a rendszerváltás előtti demokratikus ellenzék soraiban sem találjuk, sőt a szabaddemokraták intellektuális holdudvarában sem hallott róla korábban senki. De valahol mindenkinek el kell kezdenie.

Tarlós később joggal magyarázhatta úgy a történeteket, hogy ugyan az SZDSZ-ben kezdte, de már 1990-ben közös jelöltként győzött, merthogy a Fidesz is őt támogatta. Az pedig már rég elpá-

rolgott tudás, hogy az akkori Fidesz mintha szintén liberális párt lett volna...

Tarlós tehát a politikai ismeretlenségből lépett elő – ez természetesen a rendszerváltás idején nem volt ritkaság. Ettől akár még miniszterelnök is lehetett valaki. Korábbi életpályáját tanulmányozva a közéleti érdeklődésnek viszont kevés jelét találjuk.

Tudományosan nem túl magasan jegyzett főiskolai mélyépítő mérnöki diplomát szerzett, később gazdasági és szervezői másoddiplomát is gyűjtött. A diplomaszerezés után tizenöt éven át az építőiparban dolgozott, javarészt beruházói és kivitelezői feladatokon. Több munkahelyen megfordult, volt művezető, építésvezető-helyettes, műszaki ellenőr, építésvezető, fő-építésvezető, termelési osztályvezető is. A rendszerváltozás előtti években feleségével saját tervezőirodájukban, magánvállalkozóként dolgoztak.¹

Tarlóst szokás ellentmondásos, erőszakos személyiségnek leírni, talán nem teljesen alaptalanul. Tény, hogy Óbudán sikerült elérnie, hogy több fontos döntést, így a kerületi költségvetést is ellenzéke támogatásával fogadják el. Pedig 1994-ben kilépett az SZDSZ-ből (a szocialistákkal kötött koalíciót nem vette be a gyomra), és attól kezdve a jobboldali pártok támogatottja lett.

Miközben képes volt kompromisszumokat kialakítva vezetni Óbudát, mégis mint konfliktusokat generáló figura jelent meg a közvélemény szemében. Részben nyilván éles, csípős nyelve, kevéssé kifinomult modora miatt, amelyet csak erősített a kép, amelyen nadrágtartóját húzogatja kihívóan.

Egy erősen Tarlós-párti cikkben így foglalták össze munkamódszerét: „Hatalmát az »oszd meg és uralkodj« elv szerint építette ki. [...] »Szívességek és lekötelezettségek bonyolult rendszerét alakította ki, mindenki aktív részese volt az egésznek, egyszerre

fogták és segítették egymást a kerület befolyásosai» – jellemezte a kialakult struktúrát egy képviselő.²

2006-ban azzal tündökölt, hogy egy földterület bérbeadásáról szóló nyilvános vitában így módon fordult a testület vele egyet nem értő MDF-es tagjához: „Ide figyelj, Szénásikám, te summantottál az MDF-székház-ügyben is. Most elmondtad a mondandódat, újra visszatértünk az ügy tárgyalására, úgyhogy ne ravszkodj, mert leverem a szemüvegedet, és rá is ugrok!”³

Tarlós többször került összetűzésbe Magyarország egyik leg sikeresebb fesztiváljával, a *Szigettel* is. A *Szigetet* ugyanis a III. kerület-hez tartozó ún. Hajógyári Szigeten szervezik meg minden nyáron. Bár ma már ez a város egyik legfontosabb turisztikai rendezvénye, Tarlóssal a szervezők viszonya sokáig nem volt felhőtlen. Az még tán magyarázható, hogy többször felszólalt a lakosokat zavaró zaj miatt, hisz’ mi más tehetne egy választott tisztviselő ilyen esetben.

Az egy egykori SZDSZ-estől már vitathatóbb megnyilvánulás, amikor a *Szigeten* szervezett *Magic Mirror* sátor programja ellen lépett fel, homoszexuális propagandával gyanúsítva őket. Az egész rendezvény betiltásával is fenyegetőzött, míg végül 2001-ben a rendezőkre oktrojált szerződést íratott alá velük, amely szerint: „az évek óta sikeres Pepsi Szigeten a fiatalkorúak védelmében, de a másként gondolkodók biztonságának érdekében is, semmi néven rendezett homoszexuális jellegű felvilágosító, vagy egyéb címen folytatott műsorok nem lesznek.”⁴

A szerződés ellen több melegszerződés tiltakozott, a II. és III. kerületi bíróság pedig ideiglenes intézkedéssel hatályon kívül helyezte, ám később diszkriminatív, így alkotmány sértő volta miatt megsemmisítette e kiegészítést. A *Magic Mirror* a fesztivál egyik méltán legkedveltebb eseménye lett. Tarlós aztán békét kötött a

szigetese kkel,⁵ s ennek egyik jeleként a főszervező-tulajdonos *Gerendai Károly* esküvőjén ő látta el az anyakönyvvezetői szerepet.⁶

Buzgó erkölcs csőszként több alkalommal előszeretettel lépett fel. Leszedette a TV2 *Buzera* című műsorának óriásplakátjait, tiltakozott a világhírű, bár kétségtelen, sokféle botrányt kavará *Nitsch*-kiállítás ellen, melyet a III. kerületi *Kiscelli Múzeumban* szerveztek. Esztétikai érzékéről sokat elárul, hogy az Ötvenhatosok terén lévő, 2006-os, nagyszerű emlékmű eltávolítását szorgalmazta, illetve azt vetette fel, hogy a fővárosi színházak a sok modern darab helyett játsszanak inkább klasszikus felfogású *Az ember tragédiáját*.

Még egy epizódot fel kell idéznünk. 1995. július 28-án, Óbudán a Tarlós István vezette Volkswagen elé ugrott egy négyéves kisfiú. A kocsí már nem tudott megállni, s halálra gázolta a gyereket. Minden vizsgálat tisztázta Tarlóst a jogi felelősség alól – s bár akadt egy-két kősa kísérlet, mely arra irányult, hogy politikai ellenfelei felhasználják ellene a történetet – a támadások annyira nem telteknek bizonyultak, hogy Tarlóstra nem jelentettek politikai veszélyt.⁷

Az óbudai belpolitikai viszonyok mélyebb ismertetése nélkül felhívnanék a figyelmet arra, hogy ezekben az időkben születtek olyan barátságok, amelyek minden pártkülönbségen átívelnek – és amelyek igencsak jellemzőek Tarlóstra.

Így például bizalmas munkatársa az a *Pető György*, aki pályáját mint a BM III/II-es kémelhárítója kezdte, majd a *BM KISZ-bizottságának* titkárságát cserélte fel a KISZ KB honvédelmi osztályvezetőségére. Pető 2002 és 2006 között Óbudán szocialista önkormányzati képviselő, Tarlós alpolgármestere. Sőt 2006-ban szocialista színekben elindult a III. kerületi polgármesteri tiszt ségért. Mindez nem akadályozta meg Tarlóst abban, hogy Petőt

egyik legbizalmasabb munkatársává tegye. 2009 végén Pető egy időre visszapatant régi szakmájába, és a BRFK-n – a *Demszky*-éra legvégén – nyomozott a fővárosi cégvezetők ellen, részben a *Hagyó*-per összeállítása is hozzá tartozott. Tarlós győzelme után pedig a vicces nevet viselő szervezet, az FBI élére került. Ez az FBI a *Fővárosi Biztonsági Iroda*, amelyet Tarlós Petőn keresztül tart kézben, mert a káder nem vész el, csak átalakul.⁸

Tarlós 2006-ban elhagyta a számára politikailag biztonságot jelentő Óbudát, és a Fidesz jelöltjeként, Demszky kihívójaként, főpolgármester kívánt lenni. Hogy a dolog még cifrább legyen, kampányfőnöke az a *Pesty László* lett, aki magát Demszky régi harcos-társaként és barátjaként definiálta.⁹

De miért Tarlóst favorizálta a Fidesz? Miért nem belső, valóban saját emberrel próbálkoztak? Ennek egyik fontos oka az lehetett, hogy tudták előre, Demszky, ha indul, megnyeri a választást. Budapesten, ahol hagyományosan erősebb az országos átlagnál a baloldali-liberális hagyomány, nem mertek saját emberrel kockáztatni. Talán úgy vélték, Tarlósért nem kár, ha veszít; ha viszont nyer, akkor majd kézben tartják valahogy.

Tarlós veszített, igaz, alig 1,7 százalékkal maradt le, ami nem is olyan sok, főként ha figyelembe vesszük, hogy relatíve gyorsan kellett felépíteni későn kezdődő kampányát. Hendikepek is nehezítették sorsát: például a Jobbik is támogatta – tegyük hozzá, Tarlós ez ellen sosem tiltakozott. Később a már idézett *Beszélő*-ben megjelent interjúban a kampányfőnöke is úgy vélte, ez többet vitt, mint hozott.

Am a Fidesz nem írta le. „A politikus életelemének nevezte a küzdelmet. Ezzel kapcsolatban felidézte, »elég nehezen dolgozta fel«, amikor nem sikerült megnyernie 2006-ban a főpolgármester-

választást, de az, hogy Orbán Viktor később megbízta őt a szociális népszavazási kampánnyal, »életmentő akció« volt számára, hiszen ismét beszállhatott a küzdőtérre.”¹⁰

Tarlósnek akadnak hibái szép számmal, de a gyávaság valóban nem tartozik közéjük. A „szociális népszavazás” eleinte igencsak nehezen megnyerhető ügynek tűnt a Fidesz szempontjából. Amikor mellette mint kampányfőnök mellett döntöttek, talán megint előkerült az *érte már nem kár* szempont. Aztán fordult a kocka, a Fidesznek – és így Tarlósnek bejött a dolog.

2010-ben ismét őt indították a főpolgármesterségért – s a fideszes úthenger őt is behozta. A helyzete nem lehetett könnyű, mert a Fidesz nem szereti az öntörvényű embereket. Kezdetben rögtön a nyakára ültették az egyetemről épp hogy kikerülő *Vitézy Dávidot*, aki élete első munkahelyeként megkapta a főváros talán legnagyobb cégének vezetését, a neki gründolt *Budapesti Közlekedési Központot*, a BKK-t. Az első pillanattól kezdve Tarlós és Vitézy folyamatos harcban állt egymással.

Az → *Orbán Viktor* családjához kötődő Vitézyt Tarlós nem mozdíthatta el, de igyekezett kihasználni a vele szembeni általános ellenszenvet. Ahol lehetett, csuklózta a fiatalembert, nyilvános levélben sorolta a hibáit, de megszabadulni nem tudott tőle.

Tarlós nem különösebben félős típus – mint ezt már említettük. Ezért is okozott nagy csalódást híveinek az a *YouTube*-on is megjelent videó, melyen ő és a kedves vezető, Orbán Viktor együtt buszoznak. Itt Orbán a *jó király* szerepében tetszelegve, meglehetősen lekezelően bánik a beijedt, magát egészen kicsire összehúzni próbáló Tarlóssal.¹¹

Amúgy Tarlós nem állt ellen annak a fideszes nyomulásnak sem, amely a közműcégek megszerzésére irányult. A *Fővárosi Vízművek* visszavétele súlyos milliárdjaiba került a fővárosiaknak.

A jó érzésűek komoly tiltakozását váltotta ki, hogy a *Márta István* vezette *Új Színház*at odaadta *Dörner Györgynek*, aki soha nem titkolta szélsőjobbos nézeteit. A színház emblemikus figurájának a legújabb kori antiszemitizmus egyik legfőbb terjesztőjét, *Csurka Istvánt* szánták. Tarlós nemcsak a szélsőjobb megtelepedéséhez járult így hozzá, de anyagilag is nehéz helyzetbe hozta a fővárosi színházat, mert a Dörner-féle dilettáns szélsőjobboidaliság kevéssé vonzza a nézőket. Pedig még a provokatív nevet viselő *Gój motorosok* egylet is ígéretet tett rá, hogy majd ők járnak a szélsőjobbos színházba. De egyetlen premieren kívül nem sokszor látták őket feltűnni a nézőtérén.

A *József Attila Színház*ból a Fidesztől szintén nem túl messze álló *Koltay Gábort* menesztette Tarlós *Nemcsák Károly* kedvéért, akinek legfőbb művészi teljesítménye egyrészt kimerült abban, hogy biodíszletként szerepelt Orbán mögött, másrészt hogy a miniszterelnökkel pajzán nótát énekelt nyilvánosan.¹² A színház *Nemcsák* vezetése alatt súlyos anyagi helyzetbe került, a nézők elmaradoztak.

Minden valószínűség szerint az *Eszenyi Enikő* vezette *Vígszínház*at már nem merte a választások előtt *Balázs Péternek* átjátszani, de a művésznő helyében nem lennének nyugodtak. A színház vezetését végül is nem a megszokott négy évre pályáztatták meg, hanem merőben szokatlan módon másfél évre – elkerülve az újabb botrányt a választások előtt.

Tarlós a Dörner-ügy idején is tiltakozott ellene, hogy szélsőjobbosnak tartsák – a jobbikos támogatásáért magyarázkodott ugyan,

bár vissza sosem utasította –, még egy sunyi zsidózást is eleresztett. A *Hír Tv*-ben – hol máshol? – így fogalmazott: „Az egy dolog, hogy nekik [DK-sok], ha fölcsapják időnként a Bibliát, miért mindig az Ószövetségnél nyílik kizárólag ki, de most erről nem akarok semmit se mondani.”¹³

A dolgok jelenlegi állása szerint még ez sem elég ahhoz, hogy Tarlóst biztosan megtartsa a Fidesz.

De lesz itt még egy-két fordulat.

TÉTÉNYI ÉVA, *a jövő reménysége?*

Tétényi Éva, Esztergom polgármestere egy a sok száz magyar kisvárosi településvezető közül. Igaz, hogy nő – ritkaságértéke van a politikában. Képes értelmesen, érthetően beszélni – ez is nagyon ritka –, de mindez önmagában kevés lenne ahhoz, hogy érdemben említsük *Kis politikushatározónkban*. Az igazi oka annak, hogy idekeveredett az, hogy időről időre előkerül a neve, mint olyan valakié, aki esetleg képes lenne összefogni az ellenzéket, közös miniszterelnökként megmérkőzni → Orbán Viktorral.

A Facebookon – amely ma az ellenzéki erőfitogtatás egyik fontos, ámde felettébb kényelmes és veszélytelen terepe – még csoport is létezik, amelynek neve: *Tétényi Évát a Magyar Köztársaság miniszterelnökévé*. Ráadásul nyilatkozataiban rendszeresen úgy felel az ezt firtató kérdésekre: *hááát*. Ez akár igennek is tűnhet.

Ő is azok közé tartozik, akik nagyjából a politikai ismeretlenségből robbantak be a széles nyilvánosságba. Építész-mérnökként végzett, korábban egy éven át a VI. kerület, majd hat évig Győr-Ménfőcsanak megye főépítésze volt. Ő készítette fel Terézvárosban a kiválasztott helyszíneket, hogy felkerülhessenek a világörökségi

listára. Amúgy születése óta esztergomi, alapfokú és középiskoláját is ott járta. Egykori középiskolai matematikatanára szerint már gimnazista korában kitűnt képességeivel.

Politikai ismertségének kialakulása csak úgy értelmezhető, ha egy rövid pillantást vetünk rá, mi történt Esztergomban az elmúlt években. A fideszes önkormányzati többségű települést a fideszes képviselőnek is megválasztott Meggyes Tamás vezette korábban. Regnálása idején egyrészt jelentősen, átgondolatlanul, értelmetlenül és felelőtlenül eladósították a várost. Másrészt Meggyes amolyan helyi földesúrként *döbrögizett* a városban. Még feketelistát is vezetett azokról, akiket a hatóságoknak nem kellett szeretni. A 2010-es önkormányzati választáson végül széles összefogás alakult ki ellene, meg is bukott, ahogy kell. Tétényi hatvannégy százalékot, elődje csak harmincötöt kapott. Igen ám, de mindeközben a képviselő-testületben a Fidesz maradt többségben.¹

A Fidesz az amúgy is nehéz helyzetben lévő városban ott tartott be Tétényinek, ahol tudott. Hosszú és elkeseredett viták alakultak ki. Csakhogy a városnak ettől nem lett jobb. A közvilágítás vagy a tömegközlekedés egyformán ellehetetlenült, a hiány, az adósság az eget ostromolta. Nem beszélve a bankokról, amelyek a pénzüket akarták. A fideszesek – a képviselőként az önkormányzatban maradó – Meggyessel együtt szemmel láthatóan a *minél rosszabb, annál jobb* elve alapján működtek.

Ebben a csatában Tétényi *Jeanne d'Arc*-ként határozta meg magát. A Lengyel Tibor által róla írt könyvnek is ez a címe: *Itt állok, nem tehetek mást – Tétényi Éva, az esztergomi Jeanne d'Arc*.²

Természetesen máglyahalál nem fenyegette soha, de az igen, hogy végképp elmerül a helyi iszapbirkózásban. Ám ehhez képest sikerült magát a nyilvánosság előtt úgy pozícionálnia, mint aki

képes a mindent elnyelő, mindent szétromboló Fidesszel szembe szállni. Talán egyedüliként az országban. Valószínűleg ez az egyik oka, hogy sokan gondoltak rá, mint Orbán lehetséges kihívójára.

Ugyanakkor a megítélése ebből a szempontból sem teljesen egységes. A *Méltányosság Politikaelemző Központ* munkatársa éppen azt rótta fel neki, hogy „híján van azon politikusi erénynek, amelynek segítségével képes lett volna paktumot kötni a vele szemben álló Fidesz-frakcióval, vagy legalább annak részével”. Az elemző szerint a város érdekét inkább a kiegyezés szolgálta volna. Ugyanakkor azt az okos szakértő is elismeri, hogy ha a másik fél nem akar kiegyezni, akkor ez elég reménytelen feladat. Némi rosszindulattal hozzátézi, ha Tétényi tényleg országos politikussá akar válni, akkor lehet, hogy jó is neki a kiegyezés hiánya. Így ugyanis folyamatosan úgy tudja saját magát bemutatni, mint a Fidesz harcos ellenfelét.³

A politológus *Török Gábor* éppen azt emelte ki vele kapcsolatban, hogy „van tehetsége az emberek megszólítására, képes természetesen viselkedni, tisztában van az elvárásokkal és nyitott a figyelemfelkeltő, látványos politikai akciók iránt”.⁴

Például a legdurvább fideszes obstrukciók idején megszervezte, hogy a város egyik terén kivetítőn lehessen nyomon követni az üléseket, láthassa mindenki, mi folyik odabent. Lelkes nézőkből ki is alakult a stabil támogatói csoportja. Vagy látványos gyalogmenetet szervezett Esztergomból Budapestre, hogy petícióját a Parlamentnél próbálja átadni a miniszterelnöknek, majd a Bazilika előtt népgyűlést tartva számoljon be a város problémáiról. Hogy a fotósok se legyenek ott feleslegesen, háromszáz fehér galambot reptetett fel eközben.

Tétényi Éva sokszor hivatkozott arra, hogy a legkülönbélebb pártállású emberek sorakoztak fel mögötte, ez adja az erejét. Ő ké-

pes ezt ebben a széthúzó világban megteremteni. Ebből a túl széles koalícióból adódtak konfliktusai is. Így az aláírásgyűjtés után a jobbikosok hívták meg a Parlamentbe. (Bár az LMP is ügyködött rajta.)

Az ország házában napirend előtti felszólalásában a Jobbik-elnök → *Vona Gábor* számolt be Tétényi Éva polgármester „példaértékű közéleti zarándoklatáról”, s az ülésen a Jobbik-vezér adta át a kormánynak azt a petíciót, amelyben a helyi lakosok az esztergomi képviselő-testület felosztatását, és időközi önkormányzati választások kiírását követelik.⁵ Sőt Tétényi nagy lendületében még a szélsőjobber *Barikád* című újságnak is nyilatkozott, mellyel nem feltétlenül áll szóba magára valamit is adó személy.

Ezután érthető okokból jó pár korábbi támogatója kérdőre vonta, melyre frappáns választ adott: „a polgármesterasszony két okot említett: egyrészt a párt aktivistái [a Jobbiké] sok aláírást gyűjtöttek neki, másrészt ezzel a lépésével is demonstrálni akarta, hogy »nem pártpolitizálok, hanem várospolitikázok«. Tétényi Éva szerint olyan időket élünk, amikor Esztergomban és az országban is nagykoalícióra lenne szükség.”⁶

„Persze, senki sem gondolhatja komolyan, hogy bárki ebben az országban élére állhat egy a Fidesztől egyszerre balra (LMP, MSZP) és jobbra (Jobbik) álló ellenzéki koalíciónak, ilyen széles együttműködés a pártok között kizárható” – jegyezte meg blogjában a már idézett *Török Gábor*.⁷

Időközben valószínűleg Tétényi is rájött erre, és újabb nyilatkozataiban már jóval óvatosabbnak, távolságtartóbbnak mutatkozott a Jobbikkal, így fogalmazva: „azok a válaszok, amelyeket a Jobbik létező problémákra ad, már többször tragédiákba – háborúkba és tömeggyilkosságokba – sodorták az országot, ezért épeszű és ép

lelkű ember csak elutasíthatja a Jobbik politikáját. Arról azonban nem szabad megfeledkezni, hogy a Jobbik valódi, létező félelmekre, aggodalmakra, frusztrációkra épít, és minden politikusnak kötelessége ezeknek az embereknek valós megoldásokat nyújtani. A Fidesz lágyabb hangszerelésben a Jobbik politikáját visszhangozza, az MSZP pedig a fasisztázáson túl semmi egyebet nem tudott mondani. Én Esztergomban mindig is odafigyeltem, és a jövőben is oda fogok figyelni minden párt szavazójára, mert polgármesterként a várost szolgálom és nem pártokat.”⁸

Hogy a helyzet még bonyolultabb legyen, 2013 vége felé az MSZP is több kérdésben elkezdte bírálni a polgármestert, különösen, amikor felerősödtek azok a hangok, hogy ha az ellenzék nem talál a korábbi készletből alkalmas közös jelöltet, akkor talán legyen Tétényi a miniszterelnök-jelölt. Az nem derült ki, mindezt központi pártutasításra tették vagy magánszorgalomból.

Az esztergomi polgármester, amikor szóba kerül a jelöltsége, ügyesen kitér a határozott válasz elől, de előszeretettel emlegeti, hogy lehet, hogy női politikusra lenne most szükség. Ő ennek a szempontnak határozottan megfelel.

Nagy József interjújában is szóba került mindez:

„– Vállalná a jelöltséget? Érzi magában a lehetőséget és az erőt a feladathoz?

– Ezt azért nagyképűség lenne kijelenteni. De abban biztos vagyok, hogy kíváncsok a női politikusok megjelenése a közpolitikában. Hogy az én személyemben történne ez meg vagy sem, ebből a szempontból lényegtelen. Vannak pozitív példák: Angela Merkel, a szlovák miniszterelnök, számos skandináv politikus, folytathatnám a sort. Egy nő másként közelít a problémákhoz, mint egy férfi.

A magyar országos politikában túlsúlyban vannak a férfiak. Arra az empátikus megközelítésre és kompromisszumkeresésre van szükség, amit most épp én képviselek. A pozitív vélemények nem a személyemnek, hanem annak a stílusnak szólnak, amit megjelenítek.”⁹

Amúgy, ahogy többször megfogalmazta a helyzet jellemzésére: sokat tud a Fidesz harcmódoráról, és ért is el eredményeket a kormánypárttal szemben. Szóval, tessék vele számolni, mert „mindannyian esztergomiak vagyunk!”¹⁰

TÓBIÁS JÓZSEF, *a higgadt erő*

Az első Fidesz-dúlás idején jártunk, amikor a tv-ben feltűnt végre egy dinamikus, szellemes fiatalember a szocialista párt színeiben. Hamar a szerkesztők és a műsorvezetők egyik kedvencévé vált, mert üzembiztosan és színvonalasan hozta mindig a produkciót. Teltek-múltak az évek és Tóbiás József – mert róla van szó – mégis megmaradt a tisztes második vonal iparosemberének. Kell az ilyen szakember. Nemcsak sztárzongorista szükséges a koncerthez, hanem olyan is, aki betolja, vagy éppen behangolja a Bösendorfert.

Tóbiás is azok közé tartozik, akik ifjan, a rendszerváltás idején csatlakoztak a szocialista párthoz, és villámgyors karriert csináltak. Ráadásul megérdemelten.

Az 1970-ben született Tóbiás a nyíregyházi Vásárhelyi Pál Építőipari és Vízügyi Szakközépiskola vízügyi szakán érettségizett. Első munkahelye 1988–89-ig a nyíregyházi II. számú Vízügyi Szakmérnökség. 1990-től üzletvezető, a következő két évben pedig a Duna-pack Rt. üzletkötője. De 1991-ben már a Baloldali Ifjúsági Társulás (BIT) alapítója, a szervezet nyíregyházi elnöke lett. 1992-től a BIT országos elnökségi tagja, 1995-től alelnök, két év múlva elnök.

1998-ban belépett a Magyar Szocialista Pártba. 1999-től a BIT Fiatal Baloldal néven folytatja működését, és e szervezetnek is az elnökévé választották, 2002. márciusig volt a Fiatal Baloldal elnöke. 2000 novemberében bekerült az MSZP országos elnökségébe, 2001 szeptemberében → Medgyessy Péter miniszterelnök-jelölt kampánycsapatának tagja volt. 2002-től 2004 októberéig az MSZP pártigazgatója. Ma Pest megyei elnök, frakcióvezető-helyettes, pártigazgató.

Tóbiás már az új politikusgeneráció szókimondó tagja, aki azzal is tisztában van, hogy a bulvársajtóban is szerepelni kell. Felésege az egykori szépségkirálynő Rába Tímea – így az ő oldalán nem egyszer tűnik fel a pletykalapok oldalán. A Bazilikában tartott látványos pótesküvőjét például ki nem hagyták volna a celebvilág híreit ontó médiák.¹

A politikai botrányhősök között nem szokott szerepelni a neve, mindig megbízhatóan adja tovább az éppen aktuális pártüzenetet – és ez ma már nem mindig hozza lázba a nagyközönséget.

Meglepő parlamenti felszólalásának talán csak azt minősíthetjük, amikor – a 2010-es foci VB idején, arra utalva, hogy sok kormánypárti képviselő az esti futballmeccs eredményeit követte a laptopján – azt indítványozta, hogy az elnöklő Jakab István tájékoztassa a képviselőket a futball világbajnokság éppen futó, Olaszország–Paraguay meccsének állásáról.²

Foglalkoztak vele az újságok akkor is, amikor kiderült, hogy megvette a büntetőeljárás alatt álló Hagyó Miklós házát. Akadtak, akik azzal gyanúsították, így segít a volt főpolgármester-helyettesnek, hogy kimentse vagyonát egy esetleges vagyonek Kobzás alól. Később kiderült, Tóbiásék évek óta abban a házban éltek, és bérelték azt Hagyótól.³

Társadalomfilozófiai kérdésekben viszonylag ritkán hallani a hangját, bár találunk erre is példát: „a szocialisták baloldali pártként fontos szerepet szánnak az államnak a társadalmi bezárkózás, a mélyszegénység és az ország szegényebb régiói leszakadása elleni küzdelemben. [...] azt a piacgazdaságot, ami az elmúlt húsz évben kiépült, nem szabad fenntartani, az államnak nem szabad pusztán semleges normaképzőként jelen lennie a társadalomban és a gazdaságban.

A szocialisták szerint az állam társadalomfejlesztő és társadalomszervező erejét nem szabad lebecsülni, nem lehet nem foglalkozni a mélyszegénységgel és a funkcionális analfabetizmussal, és ezeket a kérdéseket nem lehet pusztán költségvetési szempontok szerint kezelni, hanem a társadalmi igényekhez kell rendelni a forrásokat – mondta az MSZP pártigazgatója.”⁴

Vitathatatlan, Tóbiás próbálkozott azzal, hogy az ellenzék számára is fontos kérdéseket a közvélemény elé vigyen. Így 2013. október végén ő jelentette be, hogy az MSZP tizenkét héten át a Fidesz választási ígéreteit és a valóságot állítja szembe egymással. Akkor úgy vélte, társadalompolitikai, gazdaságpolitikai és európai politikai területekkel foglalkoznak majd a programsorozatban.

Annál is inkább erre számítottunk, hiszen éppen ő fejtette ki egy konferencián, hogy a Fidesz a magyarok identitásának negatív pólusára épített, azaz az irigységre és a megosztottságra. A baloldalnak, ahogy megjegyezte, ehelyett biztonságot, a társadalom tagjai közötti szolidaritást kell hirdetnie.⁵

Tóbiás fejtegetései szerint minden választáson szövetséget kötöttek a későbbi győztesek, ám kétségtelen: ennek 1998-ban, vagy akár 2002-ben volt demokratikus legitimációja, mégpedig a résztvevők első forduló eredményei. „Most ilyen legitimáció nincs a

résztvevők mögött – ismerte el Tóbiás, de gyorsan hozzátette: – nem is lehet, hiszen a Fidesz egyfordulósá tette a rendszert, így az ellenzéki összefogásnak már a választás előtt létre kellett jönnie.”⁶ Idáig eljutva bátran várhatnánk, hogy Tóbiás azzal folytatja, hogy meghatározott feltételekkel a DK is részese lesz az ellenzéki összefogásnak.

Némi önkritikus fordulat még belefér e nyilatkozatba, Tóbiás is azt gondolja, hogy nem a legjobb megoldás született az MSZP és az Együtt-PM tárgyalásain, de az adott helyzetből a felek mégiscsak a lehető legtöbbet hozták ki.

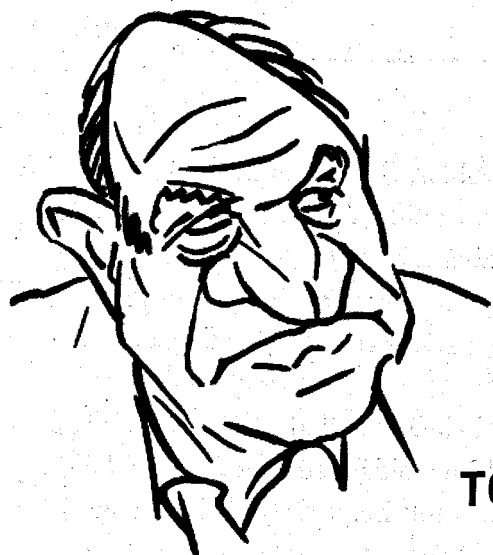
Slussz. De mi van a DK-val?

A *Hír Tv*-ben 2013 decemberében így nyilatkozott: „már tartalmi szempontból is nehéz lenne együttműködni Gyurcsány Ferencel. [...] Az a nagyon költőinek nem nevezhető kép jutott eszembe, hogy vajon megszóznám-e egy csipetnyi sóval a fagylaltomat, hogy kiderüljön, milyen együtt.”⁷

Aztán 2014 januárjára mégiscsak megszületett a megállapodás, → Gyurcsány Ferenc is, → Fodor Gábor is felkerült a listára. Tóbiás a közös lista előkelő hetedik helyét birtokolja.⁸ A politika veszélyes üzem, néha semmi sem olyan régi, mint a tegnapi nyilatkozat...

Van itt még feladat. Teljesen igaza van abban, hogy az ellenzéki pártoknak minél szélesebb társadalmi együttműködésre kell összpontosítaniuk a politikai-hatalmi kérdések helyett, meg kell tudniuk szólítani azt az egymillió választót, aki ma még nem tudja, kire fog áprilisban szavazni. Ehhez viszont el kell mondaniuk, milyen Magyarországot képzelnek el.⁹

Milyet is?

TÓTH JÓZSEF, *a sikerarc*

Tóth József Budapest XIII. kerületi polgármestere tulajdonképpen egy kisebb csoda folytán vált országosan ismert politikussá. Pedig 1994 óta áll a kerület élén, több ciklust töltött a Parlamentben is, az MSZP padsoraiban.

Mégis, az igazán nagy dobása az volt, amikor 2010-ben egyéni képviselőként jutott az Országházba. Rajta kívül csak → Szanyi Tibor – szintén ugyanabból a kerületből – volt képes megugrani ezt az akadályt. Tóthra nagyon sokan ekkor kezdtek figyelni, hogy hoppla hopp! – esetleg érdemes lenne számolni vele.

Természetesen a Fidesz is számolt, és rögvest átalakította úgy az egyéni választóköztereket, beleértve az övét is, hogy ilyesmi többé ne fordulhasson elő. Ha valahol egy tömbben túl sok baloldali szavazóra bukkantak, azonnal többféle hasogatták a körzetet. Már is nyugodtabban tekinthet így a választásokra az ember, ha → Orbán Viktornak hívják.

De bizonyos szempontból ez már csak elméleti kérdés, mert az új választási jogszabályok szerint úgysem lehet valaki egyszerre képviselő és polgármester. Tehát Tóth Józsefnek sem kell kétszer

izgulnia. Ő 2014-re a polgármesteri kampányt választotta. Bizonyára van esélye nyerni.

De Orbánnak nem kell különösebben izgulnia. Ugyanis az önkormányzati hatásköröket alaposan megnyirbálta, túl sok minden már nem múlik egy kerületen, hát még a polgármesterén – jól van kitalálva ez...

Tóth győzelme után gyorsan akadtak olyanok, akik Újlipóciával példálóztak, és nem is különösebben titkolták abbéli véleményüket, hogy ez a speciális hangulatú, a bírálók egy részének a megfogalmazásában, „elzsidósodott” kerület hozta be a Fidesz ellen a szoci politikusokat. Vannak emberek, akiknek mutathatunk bármit, mindenről ugyanaz jut az eszükbe. Ráadásul, Újlipótváros Angyalfölddel együtt alkot választókerületet, úgyhogy ezek a megjegyzések, azon kívül, hogy simogatják a szélsőjobbos füleket, csak egy dologra alkalmasak, hogy elfedjék a kérdést, miért is Tóth itt a nyerő.

A válasz részben az: mert Tóth József valóban sikeres polgármester. A város minden baja mellett élhető részek, sétálóutcák, kicsiny parkok épültek birodalmában. A Pozsonyi Piknik – amelyet minden évben a kerületi Pozsonyi úton rendeznek meg az önkormányzat támogatásával – és más hasonló öntevékeny rendezvények mutatják, hogy itt még vagy már, de létezik az a polgári kultúra, amely más régiókból oly fájóan hiányzik. E helyütt a „kerületiség” feltételezi, hogy az itt élők látják, jó irányba mennek a dolgok.

Mondják, Tóth rendszeresen feltűnik a boltban vagy a piacon, amint a cekkert cipeli felesége mögött, és ilyenkor oda lehet menni hozzá, és pár szót lehet váltani vele, ahogy ez egyébként normális helyeken lenni szokott.

Ha az ember, példának okáért a VII. kerületben pár centivel elvéti, és rossz helyen parkol, azonnal lebilincselik a kocsiját, ha a VIII. kerületben éjszaka a teljesen üres utcán, szabálytalanul megy át, ott terem a rend derék óre, és úgy megbünteti a renitenst, hogy attól koldul.

A XIII. kerületben nem divat az agyba-főbe büntetés, mégis relatíve rend van. (Ismerjük el, e kerület történelmi adottságai jobbak, mint a másik kettőé.) A XIII. kerület a kevéssé eladósodott városrészek közé tartozik¹ – más kérdés, hogy azokat a (fideszes) önkormányzatokat, amelyek nyakló nélkül vették fel a hiteleket, az állami költségvetésből kisegítették.

A 2013-as tél elején a főváros úgy határozott, hogy Budapest nagy részéről kitiltja a hajléktalanokat. Az erről döntő közgyűlést hosszú időre megakasztották a *Város Mindenkié* nevű civil szervezet aktivistái, akik még aznap átvonultak a XIII. kerület önkormányzati gyűlésére, ugyanis e kerület, Tóth vezetésével még szigorúbb szabályt próbál bevezetni hajléktalanügyben.

A fővárosi közgyűlés ülésén → *Tarlós István* főpolgármester azal próbálta leszerelni a tiltakozó fővárosi szocialista képviselőket, hogy ne tessenek ugrálni, kerületi polgármester kollégájuk éppen most készül rátenni egy jó nagy lapáttal az egészre.

Horváth Csaba, az MSZP fővárosi frakcióvezetője először azt hitte, a XIII. kerületi elvtársai csak „görbe tükörnek, karikatúrának” szánták e listát, amely azt tartalmazza, hol nem lehetnek hajléktalanok, hogy bizonyítsák, a szabályozás „bármilyen abszurditást lehetővé tesz a kerületeknek”² Később Horváth kicsit árnyalt a kijelentésén: „az angyal földiek valóban nem tehették meg, hogy »ölbe tett kézzel üljenek, miközben a fideszesek a környező kerületekből kiűzik a hajléktalanokat, megelőző csapásként tenniük

kellett valamit». Horváth szerint Angyal föld így is a fővárosi hajléktalanellátási-rendszer ötödéről gondoskodik, nem tud többet vállalni.”³

Tóth maga is azzal magyarázta mindezt, hogy éppen az ő kerülete tette a legtöbbet a hajléktalanokért, a hajléktalanszállók létrehozásával, és a hajléktalanság kialakulása ellen, amikor több mint ötszáz bérlakást hoztak létre a kerületben.

Akárhogy is történt, Tóth további politikai pályafutása során bizton számíthat rá, hogy ezt a történetet még számtalanszor az orra alá fogják dörgölni. Ugyanakkor ezek az események jól példázzák: vagy elvi politikát folytatunk, vagy szavazatokat akarunk szerezni könnyen, gyorsan. A kettő együtt nem mindig megy.

Pedig rengeteg jó dolog is történik a kerületben. Például e vidéken különösen fontosak az iskolák, s ha az állam el is zabálja ezeket, továbbra is próbálnak törődni velük, segíteni nekik – mert ez alapvetően mégiscsak közügy.

A nagy, országos Fidesz-dúlás okozta viharsorozatban Tóth József általában nem szokta elveszíteni a fejét. Talán csak akkor emelte fel picit a hangját, amikor az állam (pontosabban a főváros) fogta és elkobozta a kerülettől a Margitszigetet. Budapestnek eddig sosem volt olyan része, amelyik ne tartozott volna valamelyik kerülethez, a törvények rendelkeztek úgy, hogy Budapest területén a *Fővárosi Önkormányzat*nak nincs tulajdona, annak ellenére, hogy számtalan út és tér a kezelésében van. De az orbáni logika az, hogy azokat a településeket, amelyek nem értik meg az idők szavát, s ellenzéki politikust választanak maguknak, jól meg kell büntetni. A Margitsziget elvétele jókora maflás. Nemcsak a presztízsveszteség miatt, hanem az iparűzési adóért is kár, amely eddig a szállodákból a kerületi önkormányzat költségvetésébe folyt be.

Tóth a sziget elkobzásakor dörögött egy-két keresetlen mondatot, de nagy, látványos balhé ekkor sem tört ki.

Tóth életrajzaiban viszonylag szűkszavúan számol be rendszerváltás előtti életéről. „1968-ban kezdett dolgozni az ELZETT Gyárban. Később az ifjúsági, párt- és sportmozgalomban tevékenykedett” – olvasható parlamenti CV-jében.⁴ A többit a kedves olvasó fantáziájára bízva.

2010-es választási győzelme óta Tóth József az MSZP egyik sikerembere. Mégis relatíve csendben, visszahúzódva ténykedik. Talán a szocialisták nem ébredtek rá, hogy amolyan reklámarcként jobban felhasználható lenne, vagy ő nem biztos eléggé abban, hogy ha többet szerepelne szocialista politikusi pozícióban, az hasznára lenne-e a következő polgármester-választáson.

Mindenesetre a XIII. kerületiek többsége tudja, Tóthtal nagy szerencsénk volt.

UJHELYI ISTVÁN,

a szertelen

Ujhelyi István személye is cáfolata annak az állításnak, hogy a *Magyar Szocialista Párt* nem volt vonzó a fiatalok számára. Ugyanis mindig akadtak ifjak, akik találtak benne valami tetszetőst,* s igen gyorsan, egészen tisztességes karriert futhattak be a köreibben.

Ujhelyi 1993-ban, tizennyolc éves korában lépett be a szocialista pártba. Később többen megvádolták, hogy minden bizonnyal olyan helyet keresett, ahol gyors karriert lehet csinálni. Ám nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy '93-ban egészen különleges jóstehetiséggel kellett volna rendelkeznie annak, aki megmondja, hogy 1994-ben elsőprő győzelmet aratnak a szocialisták a történelmi '90-es vereség után. 1993-ban ugyanis még a Fidesz tűnt favoritnak, a nagy győzelemre esélyesnek, annak dacára, hogy éppen

* Biztos ismerik a régi, pikáns viccet, mely szerint Jávor Pál egy ifjú, ámde közismerten igen randa színésznővel szerelmeskedett. Az aktus közben a csúnya színésznőcske egyszer csak felnyögött:

– Pali, ugye talál azért bennem valami szépet?
– Hogyne – válaszolta a színésztárs –, de mindjárt kivesszem.
Ennyit erről.

ekkorajt sikerült kiszorítania a liberalistákat a fiatal demokraták szövetségéből.

Az MSZP-n 1993-ban még távolról sem látszott, hogy nyerő lesz. De '94-ben mégiscsak tarolt. MSZP = győzelem – nagyjából ez volt a képlet, a parlamenti választások után az önkormányzatban is. Ujhelyi így tizenkilenc évesen Szegeden MSZP-s önkormányzati képviselő lett, és 2002-ig meg is őrizte ezt a tisztségét.

Szép siker az ilyesmi egy olyan fiatalembernek, aki még csak az egyetem padsorait koptatja. Ám ha nem akar örökké a babérjain csücsülni, akkor itt nincs megállás! Adódik a párt mint felfelé vezető mobilizációs csatorna. Értelmes, határozott ifjakkal akkor sem lehetett errefelé Tiszát rekeszteni, bár kétség nem fér hozzá, '94 után már jóval nagyobb volt a választék. Ujhelyi szorgalmasan lépkedett felfelé a (számár)létrán. Tevékenykedett az alapszervezet vezetőjeként, megyei alelnökként, és az Ifjúsági Tagozat elnökeként is. 1999-től a Fiatal Baloldal országos alelnöke, 2002-től 2004 novemberéig a *Fiatal Baloldal – Ifjú Szocialisták* elnöke. A párt országos választmányának, majd 2000 novemberétől az országos elnökségének tagja. 2004 októberétől az MSZP alelnöke.

A 2002-es újabb nagy szocialista győzelemhullám már a Parlamentbe sodorta. 2002 októberétől miniszterelnöki főtanácsadó, 2004 és 2006 között kormány megbízott. 2006 júliusától 2008. májusáig az *Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium* államtitkára volt, ahol a turizmusért és sportfejlesztésért felelt, 2009 elejétől – a kormányfő felkérésére – a *Nemzeti Turisztikai Bizottság* elnökeként dolgozott a 2010-es választásokig.

Visszatekintve sima, akadálymentes út.

Bár több olyan buktató is akadt a pályafutásában, melyen komolyan megbotolhatott volna. Itt van például a nevezetes Zuschlag-ügy.

Zuschlag János sajátos módját találta ki a különféle szocialistákhoz, ifjú szocialistákhoz köthető szervezetek finanszírozásának. Ahogy ez a peranyagból kiderül, ő sem járt rosszul e vállalkozással. Akadt perében tanúvallomás, amely a különféle baloldali ifjúsági szervezetek elnökeként tevékenykedő Ujhelyi esetleges bűnösségét is felvetette. Meg is hallgatták, de csak tanúként. A tárgyaláson azt mondta, mint elfoglalt, sok funkcióval rendelkező politikus, akkor sem látott rá a részletekre, ha ő volt az elnök. Ugyanis a pénzügyeket az alelnök Zuschlag intézte.

„Kitért arra, hogy a szervezeten belül folyamatos politikai viták voltak, de a finanszírozással kapcsolatos vitákra nem emlékezett. Ezt annak ellenére állította, hogy Fodor Endre tanácsvezető bíró emlékeztette több tanúvallomásra, melyek szerint köztudott volt, hogy nem létező civil szervezetek pályázaton elnyert pénzeiből finanszírozták a szocialista ifjúsági szervezet működését, programjait.”¹

A másik felettébb kínos ügy a Sávolyra tervezett nyolcvanmillió eurós beruházásnak hirdetett motorversenypályával kapcsolatos. A történet meglehetősen bonyolult, a veleje nagyjából annyi, hogy egy folyton átalakuló spanyol cég azt ígérte, óriási pénzért versenypályát és hozzá kapcsolódó turisztikai létesítményeket építet Magyarországon. Bár többen figyelmeztettek rá, nem ártana az óvatosság, a szocialista kormányzat több embere határozottan támogatta a beruházást.

„Konkrét tervvel álltunk elő, ami arról szólt, miért is lenne jó nekik egy magyar MotoGP-futam» – emlékezett a HVG-nek Ujhelyi István, akkori területfejlesztési államtitkár a Dorna vezetőivel a távaly [2009] augusztusi brnói versenyen folytatott első tárgyalására” – idézi Sávoly önkormányzat weblapja.²

Vagyis, amikor még sikerszagú volt az ügy, Ujhelyi inkább hajlott úgy emlékezni, hogy jelentős szerepe volt a projekt idecsalogatásában. A későbbi elemzések szerint ez a vállalkozói csoport leginkább könnyű terepet keresett ahhoz, hogy állami támogatásokhoz jusson, ezért megpróbálta elhitetni magáról, hogy valódi tőkeerős társaság.

Ám a kivitelezés akadozott, és oknyomozó újságírók kiderítették, Ujhelyi korábbi titkárságvezetője és kabinetfőnöke a beruházó cégekhez került, ahol mind komolyabb pozíciókat szerzett meg. Csak nem hálából a korábbi segítségért? – hangzott a célzás.

A vállalkozás végül megakadt, finanszírozhatatlanná vált, a jelek szerint talán nem gondolták soha teljesen komolyan a befektetők, hogy befejezik – de Ujhelyi ebből a történetből is szerencsésen kihátrált. És a gyorsan pergő események sorában ez az ügy gyakorlatilag teljesen elfelejtődött.

Akadtak ennél jóval szerencsésebb húzásai is. Például a *Magyar Vizsla* esete. A *Magyar Vizsla* nem kutya, hanem egy meglehetősen primitív, a szocialista kormányzatot gyalázó kampányújság volt. A fedősztori szerint egy teljesen független civil szervezet készítette és juttatta volna el sok százezer háztartásba a *Vizslát*. Az hamar világossá vált, hogy a „civil szervezet” – vélhetjük a ma igen virulens, békemenetet szervező CÖF elődjének – soha nem is látott annyi pénzt, amennyibe az akció került. Különbözőbb kombinációs készség nem kellett ahhoz, hogy a nagyérdemű közönség a Fideszt sejtse az egész mögött, de a párt rutinosan mindent tagadott.

Majd egy szép napon Ujhelyi István meglobogtatott egy faxot, amelyet → *Rogán Antaltól* küldtek el a terjesztést végző postára, és amely az ominózus újság egy oldalát tartalmazta, mindenféle megjegyzésekkel – vagyis a bizonyítékot arra, hogy a Fidesznél készül a kiadvány.

Persze rögtön előugrott a Fidesz akkor használatos szóvivője, egy bizonyos *Révész Máriusz*, aki példátlan szocialista pofátlanságnak nevezte, hogy már dokumentumokat is hamisítanak a szocik és azt adják elő bizonyítékként. „Kutya nehéz úgy hazudni, ha az ember nem ösmeri az igazságot” – idézhetnénk Esterházyt.³ Ugyanis pillanatokon belül mégiscsak be kellett ismerni, hogy Ujhelyinek igaza van. Szegény *Magyar Vizsla* megbukott. A történetek pedig löktek egyet Ujhelyi szekerén.

Váltsunk idősíkot! 2008-ban, nem sokkal az egypárti szocialista kormány létrehozása után Ujhelyi lemondott államtitkári tisztségéről. Két dologgal okolta tettét. Az egyik, hogy nem akar olyan munkáért pénzt felvenni, amelynek nincs sok haszna. A másik ok, a saját szavaival: „a mai politika, az állandó esztelen háborúskodás nem az én fesztelen habitusomnak való.”⁴

Fesztelenségére szép példa 2013-ból, már parlamenti alelnöki idejéből, amikor Rogán Antal, a Fidesz frakcióvezetője az iránt érdeklődött → *Orbán Viktor* miniszterelnöktől, hogy mitől ilyen egyszerű a kormányzás, majd egymást kezdték meglehetősen unalmas módon tömjénezní – míg a levezető elnök Ujhelyi megjegyezte: „A többit a frakcióülésen beszéljék meg.”⁵ Ilyen keresetlen kihágást nem tűrhetett el → *Kövér László* házelnök, és Ujhelyit a következő orbános ülésnapon levezényelte az elnöki pulpitról.

Nem mintha Ujhelyi máskor nem mert volna olyasmit mondani, ami nem nyerte el mindenki tetszését. Például a szocialisták által csúnyán elbukott népszavazás után csatlakozott a miniszterelnök, → *Gyurcsány Ferenc* javaslatához, amely szerint azon melegeben mondjon le az MSZP teljes elnöksége, és válasszanak új testületet. Később állítólag ezt azzal magyarázta, hogy elsősorban nem is Gyurcsányt akarta támogatni, csak elejét akarta venni a

párt vezetőségén belüli küzdelemnek. Persze kollegái leszavazták, inkább maradtak, és vitatkoztak egymással tovább.

Ujhelyi nemes gesztust tett, miután egy jobbikos honatya a zsidó képviselők összeírását szorgalmazta, a következő ülésnapon tiltakozásul sárga csillagot tűzött a mellére. Azt mondta, hogy tudtával ő nem zsidó, egyébként büszke lenne rá, ha mégis kiderülne, hogy volt ilyen felmenője, de szükségét érzi, hogy demonstrálja, milyen tarthatatlanok az ilyen rasszista kijelentések. Hasonló módon nem engedte a szélsőséges Jobbik képviselőjének, a nyilaskás Novák Elődnek, hogy „cigánybűnözésről” beszéljen – megvonta tőle a szót, úgy, ahogy azt kell.

Amúgy Ujhelyi szorgalmas ápolója a magyar–kínai kapcsolatoknak. Számtalanszor utazik a térségbe, próbálja felfedezni a lehetőségeket, építeni a maga módján a nélkülözhetetlen *keleti nyitás* politikájának útját. A kínai kapcsolat túl komoly dolog ahhoz, hogy Orbánra lehessen bízni, nem baj, ha egy baloldali politikus is törődik a térséggel.

Ujhelyi az a képviselő, aki az úgynevezett éhségmenethez is többször csatlakozott, végigtalpalva fél Magyarországon. Az éhségmenetek résztvevői így akarják felhívni a figyelmet sokak nyomorúságára. Nyilvánvalóan ez nem olyan kényelmes, mint jól fűtött teremben ékesszólóan ecsetelni a szegények sanyarú sorsát, de hogy nagyon tisztességes, az legalább biztos.

A hírek szerint Ujhelyi most Brüsszelbe szeretne menni képviselőnek. A szocialista lista második helyén áll, rögtön → Szanyi Tibor után – akármilyen is lesz, ez tuti befutó hely.

* Andrassew Iván barátunk találó jelzője.

VADAI ÁGNES

a metállédi

A női politikus a magyar közéletben olyan, akár a kétfejű borbú. Rettentően érdekes, csudás lény, aki tulajdonképpen nem is létezik. De ha mégis, jól esik néha szerepeltetni a médiában, megmutatva, hogy mi milyen nagyon megértőek vagyunk, és „ismerünk ám rendes női politikust is” – tesszük hozzá huncut mosollyal, hogy mindenki értse, csak tréfálunk.

Sőt, nem is kétfejű borbú! Ha már a fauna világából élünk (rossz) hasonlaltal, inkább olyan a női politikus, mint a zsiráf a viccben. Ismerik, ugye? Amikor a paraszt bácsit elviszik az állatkertbe, szörnyülködik, hogy miféle hihetetlen állatok laknak a földön. Tapír, elefánt, krokodil. Odaérnek a zsiráfhoz. Összecsapja a kezét az öreg, és azt kiáltja: *Na, jó, ilyen állat már tényleg nincs!*

A választópolgárok nagy része számára női politikus nincs.

Arról nem is beszélve, hogy ha a női politikus olyan hagyományosan férfiterületre téved, mint a honvédelem, a nemzetbiztonság ügye! Vadai volt honvédelmi államtitkár, nemzetbiztonsági bizottsági elnök. Hohó, álljunk csak meg! A gyilkolászás, a háború, az emberölés, a kémkedés hagyományosan a férfiak játékszere.

Tessék szíveskedni a konyha irányába eloldalogni, üzenik a mégis próbálkozóknak számtalanszor.

Fontos-e, hogy egy férfi politikus mindig nett legyen – ó, a kérdés, a szóhasználat is mily nevetséges! – vagy csak egy nőtől várjuk el, hogy minden pillanatban úgy tűnjön, mintha skatulyából húzták volna elő?

Egyszer egy női politikustól – mert korábban is akadtak ilyenek, hogy legyen mit mutogatni – megkérdeztem: mikor marad ideje a gyerekeivel játszani? Erre azt vágta a fejemhez, hogy erre csak akkor felel, hogy ha a férfi politikusoktól is megkérdelem ezt az alapvető fontosságú dolgot. És milyen igaza volt! (Azóta férfiaktól néha megkérdelem...)

A 2013-as kellemesen langy vénasszonyok nyarán egy magát kereszténydemokratának nevező politikus (*Surján László* az ő becsületes neve) gúnyosnak szánt képet helyezett el a Facebook-oldalán *Vadai Ágnes*ről. A fotó nem különösebben előnyös Vadairól, ne szemérmeskedjünk, a képen testes, vastagkarú nő ül, és hülye arcot vág. A hozzá tartozó felirat szerint most hogy alelnökké választották Vadait, a pártjában tovább hízott az alelnöki kar.¹

Ez az igazi sunyi, gyáva tahóság. Ha valaki megkérdené, miért tetszik ilyen bárdolatlannak lenni, azt felelhetné, ja, ő tényleg az alelnöki karra mint politikai testületre gondolt. Legmélyebb sajnálatát fejezi ki, hogy egyesek az alelnök asszony hízott karjára gondolnak. (Férfias összekacsintás.)

El tudjuk képzelni, hogy egy női politikus férfi társa sörpocakján élcelődik hasonló modorban? Cinikusan azt mondhatnánk, ha az az idő is eljő, az lesz az igazi egyenjogúság korszaka.

Vadai ennél szellemesebb választ adott. Közzétett magáról egy dögös metállédis képet – ennyi előnnyel mindenképpen jár, ha

valaki csinos, fiatal nő. A fent idézett „kereszténydemokrata” nehezen mutathatna be nyilván adoniszi testéről fotográfiát. Vadai képaláírása ekképpen hangzik: „Neki, és az összes hozzá hasonló primitív tahónak mondom: magatokat minősítitek azzal, ha bárkit a külseje alapján ítélték meg.”²

Már el is jutottunk Vadai Ágnes egyik lényeges politikusi tulajdonságához. A határozott szókimondáshoz. Ő nem kertel, nem köntörfalaz, nem beszél mellé – keményen, durr bele a közepibe! Nagy kérdés persze, hogy tényleg mindig ez a leghatékonyabb-e? És nyilván azoknak sem feltétlenül szolgál öröme ez, akik úton-útfélen szeretik hangoztatni, hogy azért kellene több női politikus, mert ők gyengédebbek és megértőbbek.

Ez az a két tulajdonság, amely Vadairól az utolsók közt jutna eszünkbe. Szokták vele kapcsolatban felidézni azt az anekdotát, amely szerint egyszer, egy nehéz helyzetben *Ben Gurion* izraeli miniszterelnök azt mondta volna, hogy egyetlen férfi van a kormányomban. *Golda Meir*.

Vadai nem csak amiatt tér el a megszokott sztereotípiáktól, mert nő. Mert fiatal. Mert határozott álláspontja van. Hanem mert az átlagosnál sokkal, de sokkal jobban képzett.

Életrajza szerint 1997-ben a *Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen*, a nemzetközi kapcsolatok, Európa-tanulmányok és spanyol közgazdaság szaknyelvtanár szakon szerzett diplomát. 1997 és 2000 között a Közgáz nemzetközi kapcsolatok doktori iskolájának tudományos ösztöndíjasa volt. 2002-ben PhD-fokozatot szerzett. 1999-től az *ELTE Állam- és Jogtudományi Karán* tanult, 2003-ban doktorált. 1997-ben lett tanársegéd a BKE-n, 2000 és 2005 között a *Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem* oktatója, Két év múlva címzetes egyetemi tanári címet kapott. Saját bevallása

szerint a magyaron kívül hat – angol, francia, orosz, spanyol, norvég és német – nyelven beszél.

Politikusi pályája elején elhívtuk egyszer a régi ATV-be beszélgetni. Ifjú politikusoknak kellett összemérniük az erejüket, neki → *Szijjártó Péter* jutott. Csattogtak az érvek, szikráztak a gondolatok. Képzeltetik, egyikük sem hagyta magát.

Majd kihunytak a reflektorok, elbúcsúztunk. Ők el. Mi még tettünk-vettünk, átöltöztünk, letöröltük a sminket. Egy jó félóra múlva, amint botladozunk a kihalt előtéren át az éltető levegőre, egyszer csak észrevesszük, hogy az ellenfelek békésen kvaterkáznak. Mégis, miről? – kérdeztük érdeklődve. Mire ők: a saját főnökeinket kritizáljuk, ecseteljük, hogy milyen nehéz velük – felelték szinte együtt, hevesen bólogatva. Két ígéretes karrier kezdete.

Ó, azok régi szép idők!

Tegyük azt is hozzá, hogy ez a *Szijjártó* akkor még tejfölösszájú ficsúr volt, akivel lehetett beszélgetni. De erről a maga helyén, az ő szócikkénél többet.

Vadai – főnökök ide-oda – szépen haladt. Honvédelmi államtitkárként igazából egyszer okozott csalódást. Az úgynevezett Gripen-ügyek vizsgálatánál sokan remélték, hogy olyan megdönthetetlen bizonyítékokkal áll elő, amelyek derékba törnek → *Orbán Viktor* karrierjét.³

Fokozta a várakozást Vadai nyilatkozata, amely szerint „a svéd Gripen-vadászgépek beszerzésének körülményeit vizsgáló testület megállapításai között »egy nagy meglepetés« is lesz, és az is biztos, hogy sokan meghökkenéssel olvassák majd az abban foglaltakat.”⁴

Később viszont azt mondta: közbeszerzési eljárás nélkül folytatták le a gépcserét, nem megfelelő a pénzügyi előkészítést, illetve a megállapodás szövegezése sem történt fokozott gondossággal.

A beszerzés ellentétes volt egy országgyűlési határozattal is, amely a vásárlást 2003 utánra tervezte – na, kösz.

Mégiscsak arra várt a nagyérdemű, hogy legalább egy fotó előkerül, amelyen látszik, hogy *Orbán* éppen dollárokat tömköd a zsebébe a bal kezével a Parlamentben, miközben a jobbal aláírkantja a nevét a vadászgép-szállítási szerződésre.

Ez elmaradt.

Ezzel együtt a *Medián* felmérése szerint a legnépszerűbb női politikusként fordult 2013 márciusából áprilisába. Pici hiba, hogy a „legnépszerűbb nő” a 14. helyre volt elég, de vigasztalásul most legyen elég annyi, hogy → *Hoffmann Rózsa* leghátul végzett. Nemcsak az számít, ki áll előttünk a sorban, hanem az is, ki mögöttünk.

Nagy fordulatot jelentett pályáján, hogy csatlakozott a szocialista pártból kiváló Gyurcsány-féle *Demokratikus Koalícióhoz* (DK). S miután a válás nem ment éppen a legsimábban, a DK-képviselők nem hozhattak létre parlamenti frakciót, Vadai is elvesztette elnöki székét a nemzetbiztonsági bizottság élén. Ennek ellenére továbbra is keményen kiveszi a részét a munkából. Például kifejezetten aktív volt a romák elleni sorozatgyilkosság ügyében folytatott kutakodásokban – egészen addig, amíg a MIÉP-ből a Fideszbe igazolt *Kocsis Máté* egy szép napon el nem kergette, mint az *elmúltnyolcév* képviselőjét.

Ezzel együtt Vadai a hajtós politikusok közé tartozik. Akciózik a higanymozgású Gyurcsány mellett. Hol itt egy kis éjszakai parlamenti demonstráció, hol ott egy könnyed éhségstrájk. Ma egy lakótelepen bukkan fel és beáll egy ruhatisztító üzembe, holnap lakossági fórumon győzködi a népet az igazáról.

Keményen fogalmaz: „Ahhoz, hogy a kormányváltó választói többség akarata érvényesüljön, nem lehet figyelembe venni egyé-

ni politikusi ambíciókat, csak a közösség érdeke számít – mondta Vadai Ágnes, aki megerősítette, hogy Gyurcsány Ferenc is kész visszalépni adott esetben, ha ez az ára annak, hogy létrejöjjön a baloldali, kibővített szövetség.”⁵ Igen, a logika szerint szükséges az a teljes összefogás, amiről Vadai beszél. De láttuk, hogy ez felettébb nehezen jött létre.

„Ha a 2014-es parlamenti választások után hatalomra kerülünk, az alaptörvényt egy olyan alkotmányra cseréljük, amelyik összeköti a magyarokat és senkit nem rekeszt ki a nemzetből. Mi nem Orbán szobrát akarjuk ledönteni, hanem az Orbán-rezsimet akarjuk megdönteni.”⁶

Ennyit el is várunk egy olyan embertől, akinek történelmi példaképe *Zrínyi Ilona*. „Mert volt benne elszántság, bátorság és hihetetlen bölcsesség is.”⁷

VITÁNYI IVÁN,

az értelmiségi a politika viharában

Az 1925-ben született *Vitányi Iván* az utolsó mohikán, a régi, értelmiségi szocdem, tudós ember, aki szükség esetén hatásos beszédet tart, klasszikus idézetekkel és olyan szenvedéllyel, hogy a közönség csak kapkodja a fejét. Az imént még a padban szundikáló bácsinak tűnt, és most kiderül, hogy csak megrázza magát, és olyan tökéletes filippikát ad elő, amire a legtöbben egész pályafutásuk alatt sem képesek. Vitányi az a politikus, aki nem csak tisztességes, de annak is látszik, és ezt még ellenfelei is elismerik. Egy értelmiségi a politika viharában.

Egy lassan kilencvenéves *homo politicus* kalandjai természetesen pár röpke oldalon nem foglalhatóak össze, ezért itt és most tényleg csak az általunk leglényegesebbeknek tartott eseményeket villantjuk fel, azzal a megjegyzéssel, hogy szerencsére akad nagyszerű irodalom,¹ ha valaki tanulmányozni akarja életútját – amelyet bátran ajánlani tudunk mindenkinek, aki a közélet közelébe kerül.

Már Vitányi Iván ifjúkora is felettébb izgalmas.

Egy köztisztviséget viselő nemesi, ahogy akkoriban mondták lateiner* családból származik. Ráadásul rokonságban áll a Horthy famíliával, nagyanyja kenderesi Horthy Ágnes, a kormányzó unokatestvére. Amikor a legeslegújabb korban lekommunistázták Vitányi Ivánt, esetleg a „jobboldaliság” mibenlétéről tartottak neki előadást, nemegyszer egészen újszerűtől jobbak, akkor gyakran rukkolt elő családi anekdotákkal, amelyben előszeretettel élt olyan fordulatokkal, hogy és akkor a nagyanyám megmondta (Horthy Miklósnak).

Az ifjú Vitányi sárospataki diák volt, hamar Bartók lelkes híve lett. 1944-ben csatlakozott a soványka magyar ellenálláshoz, a Magyar Diákok Szabadságfrontja ellenállási szervezet tevékenységéhez, belépett a Görgey-zászlóaljba, a Kis János altábornagy köré szerveződött ellenállók mellett teljesített futárszolgálatot.

Lebukott, és Bajcsy-Zsilinszky Endrével együtt Sopronköhidára került. Ütötték-verték, kínozták, de végül egy emberséges hadbíró elengedte. Nem úgy, mint Bajcsy-Zsilinszkyt, akit a mellette lévő cellából hurcoltak kivégzésre. Bajcsy – amikor utoljára látták egymást –, már csak annyit mondott neki: *Nektek kell befejeznetek!*

A legenda szerint Bajcsy-Zsilinszky a feleségétől kapott utolsó vacsoráját a megkínzott, kiéhezett ifjú Vitányira hagyta.

1945-ben új élet kezdődött számára is. A legendás Muharay Elemér által vezetett népi ének-, tánc- és játékegyüttes titkára, aztán a NÉKOSZ-nál, a Szabad Színházak Szövetségénél, és a Táncszövetségben dolgozott. 1956-ig a Népművelési Minisztérium munkatársa.

* Latinos műveltségű, szellemi foglalkozású személy, ügyvéd, orvos, tanár – a 18-19. században.

Visszaemlékezései szerint Nagy Imre 1953-as híres beszéde nyitotta fel a szemét. Ráébredt, a dolgok itt nagyon rossz irányba mennek.

1956-ban tagja a minisztérium forradalmi bizottságának, valamint a Magyar Értelmiség Forradalmi Bizottságának. 1957-ben mint „ellenforradalmárt” eltávolították, vagy másfél évig nem volt állása. Így is relatíve jól megúsza. Értelmiségi munka híján 1957-ben kitanulta az esztergályos szakmát. 1958-ban a *Muzsika* című lap munkatársa lett, majd 1964-től 1972-ig a *Valóság* című folyóirat rovatvezetője. 1972-ben kinevezték a Népművelési Intézet igazgatójává. Ezzel egy időben kezdett el tanítani az ELTE-n szerveződő szociológiai tanszéken. 1971-ben a pszichológiai tudományok kandidátusa, 1980-ban a szociológiai tudományok doktora tudományos fokozatot szerzte meg. 1980–1986 között a *Művelődéskutató Intézetnek* az igazgatója. 1986-ban az *Országos Közművelődési Központ* főigazgatójává nevezték ki.

Mint interjúkötetében Cseke Hajnalka megjegyezte, Vitányi '56 után úgy látta, nem lesz már alkalma arra, hogy nézeteit a tisztes-séges szocializmusról nyíltan elmondja. „Szélmalomharcot pedig nem akartam folytatni, ezért azt vallottam Goethével, hogy »A háború elvesztése malőr, egy parasztház leégése azonban tragédia.« Ezért, aki teheti, annak a feladata, hogy mentse a parasztházakat.”²²

E szellemben a gyakorlati politizálástól sokáig viszonylag távol tartotta magát. Amennyiben nem soroljuk ide, hogy hivatali lehetőségeinél fogva, hány és hány embernek segített... (Most csak egyetlen dolgot idézzünk fel, mégpedig a nagyon népszerű táncház-mozgalmat. A táncházak egyik létrehozója így emlékezett rá: „Vitányi mellénk állt, megvédett bennünket a politikai támadásoktól.”²³)

Az aktív politikába először az *Új Márciusi Front* titkáráként tért vissza 1987-ben. 1989-ben, amikor már jól érzékelhetően recsegett-ropogott a szovjet birodalom, az addigi állampártban, az MSZMP-ben is felerősödtek a reformmozgalmak. Vitányit is hívták a reformisták, kongresszusi küldötté választották. Sikerül-e a reformistáknak felülkerekedni, vagy kettészakad a párt? Vitányi akkor így nyilatkozott: „Nem pártszakadás kell, hanem pártszakadás, a régi teljes összeomlása.”⁴

A kongresszuson megindult a nagy küzdelem, ki kivel és hogyan. Miközben az ezerkétszáz küldött tanácskozott, *Nyers Rezső, Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula és Szűrös Mátyás* a színpalak mögött egyeztetett, hogy hogyan tovább. Vitányi erre kipattant közepre, és közölte, vége annak a világnak, hogy egyesek maguk közt leosztják a szerepeket. Itt a küldöttek közös döntésére van szükség.

Rögtön be is választották az akkor létrejövő MSZP országos elnökségébe, majd nem sokkal később a párt parlamentjének nevezett választmány elnöke lett. Ő dolgozta ki az MSZP programját, a pártot szociáldemokratára fazonírozta. Sokan mondják, hogy elévülhetetlenek az érdemei abban, hogy a reformista értelmiség végül is elfogadta az MSZP-t. Jelentős részben tőle lett hiteles ez az átalakulás.

Később sokat emlegették, hogy az első szabad választások éjszakáján kezét nyújtott, még ha csak a televízión keresztül is az akkori nagy ellenfélnek, az SZDSZ-nek. Ám *Kis János* filozófus, az SZDSZ elnöke nem fogadta el azt.

Vitányi álláspontja már akkor az volt, hogy a liberálisok és a szocialista párt között jóval több a szellemi azonosság, mint a liberálisok és a konzervatív-nemzetiek között. „Engem a múlt sok harca köt az SZDSZ-hez” – tette hozzá.⁵

Ennek szellemében nem sokkal a választások előtt összeült Kis Jánossal és az SZDSZ egyik akkori prominensével, → *Göncz Árpáddal* egy presszóban, hogy konzultáljanak. Visszaemlékezései szerint akkor mondta a profetikus szavakat: „Nehogy túlságosan megsemmisítsetek bennünket, mert ha annyira polarizáljátok a társadalmat, hogy csak két erő marad benne, az SZDSZ és az MDF, akkor az MDF fog nyerni. Mert a magyar történelem sajátossága szerint a népi-nemzeti gondolkodás hagyományosan nagyobb és erősebb, mint a liberális. A liberálisok és a szociáldemokraták csak együtt lehetnek igazán erősek.”⁶ Ezt követően esett meg, hogy elmaradt az a bizonyos kézfogás...

A *Horn Gyula* vezette MSZP 1990 után politikai karanténba szorult, ám többek között éppen Vitányi érdemeként lassan-lassan mégis kiszabadulhatott onnan. Annyira, hogy 1994-ben a szocialisták meg is nyerték a választást.

E választás éjszakáján egy figyelmesebb riporternek feltűnt, hogy amíg 1990-ben a biztos bukásnál párttársai leléptek, és hagyták, hogy ő egyedül magyarázza a vereséget, 1994-ben már tolongtak a kamera előtt a győzelem kovácsai. Ám Vitányi nem volt ott. Mikor az újságíró erre rákérdezett, gyorsan szalajtottak Vitányiért, jöjjön ő is.

A '94-es győzelem után Vitányi volt az egyik legharcosabb szószólója, majd kialakítója a liberálisok és a szociáldemokraták, azaz az SZDSZ és az MSZP koalíciójának. Annak, amelyről már 1990-ben beszélt.

Talán a nem teljesen – és akkor igen finoman fogalmaztunk – zökkenőmentes koalíciós együttműködés is okozta, hogy 1996-ban Vitányit nem választották újra a választmány élére, utódja *Baja Ferenc* lett.

Am a Vitányi vezette *Szociáldemokrata Társulás* olyan erős platform maradt az MSZP-n belül, amellyel számolni kell.

Az 1998-as vereség után a választmány ülésén éppen Vitányiék nem támogatták Horn Gyula tiszteletbeli pártelnökségét. Bajának is felvetették, kritikusabb lehetne a helyzet értékelésekor. A saját magával is vitatkozó pártvezetésben valaki ekkor a régi retorikával azt vágta a fejéhez: bomlasztó, pártellenes a csoportja. Később normalizálódott a helyzet, különben is kiderült, Vitányira szükség van.

De nézzük a közelmúltat! A 2010-es vereség után ismét komoly belső viták zilálták szét az MSZP sorait. Az egyik nagy kérdés, hogy → *Gyurcsány Ferenc* volt miniszterelnök megy, vagy marad. 2011 tavaszán az MSZP választmánya elismerte Gyurcsány platformját, mint a párton belüli önálló szerveződést. Vitányi hamarosan csatlakozott hozzá.

S amikor 2011. október 23-án Gyurcsány szervezete önálló párttá alakult, Vitányit a küldöttek vastapsa mellett választották meg tiszteletbeli elnöknek.

Politikai aktivitása azóta sem csökkent.

Alaposan, szakszerűen bírálja a Fidesz-kormányt: „[Orbánék] mindent megtesznek, hogy Magyarország kilépjen a demokráciából, és belépjen egy autokratikus hatalmi rendbe, egy felvilágosulatlan abszolutizmusba. Másrészt, bár a társadalom gyarapodásáért nem tesznek semmit, kegyes és álságos szövegekkel azt állítják, hogy a jólét emelkedik. Orbán úgy véli: mivel a hatalom minden, az erős vagy annak tűnő hatalom mindennél meggyőzőbb érv amellett, hogy a népnek miért kell elfogadnia a fennálló viszonyokat. Ha pedig az emberek nem hisznek eléggé az erőben, akkor meg kell szórni őket némi ajándékkal.”⁷

VONA GÁBOR,
korunk Csurkája

„Őszintén megvallva a politikánál is jobban leköt az élet nagy kérdéseinek való merengés. [...] Most éppen a domonkos misztikába szerettem bele. Eckhart mester prédikációit olvasva teljesen átételek a keresztény élet mélységeit”¹ – így vall magáról az a *Vona Gábor*, aki a magyarországi rasszista szélsőjobb masszív parlamenti pártját vezeti. Ajánlhatnánk neki, hogy hajrá, kösse csak le magát a német misztikus Eckharttal, hátha valóban megért valamit a keresztény élet mélységeiből.

Mert ma sokkal jobban ismerjük rasszista, anticiganista, antiszemita oldaláról.

De haladjunk szép sorjában!

A legeslegújabb kori magyar politikában *Csurka István* próbálta sikerre vinni a szélsőjobb ügyét. Vitathatatlanul elért eredményeket e téren. Ő hozta be a közbeszédbe előbb a kétértelmű, majd fokozatosan egyre egyértelműbb antiszemita szövegeket. Csurka lapja, a *Magyar Fórum* szépen adta a náci formát, sőt epigonjai is akadtak. A mind jobbra tolódó Fidesz felismerte a nagy lehető-

séget, és a kissé avított Csurka közönségének jelentős részét pár jól irányzott szélsőjobb szöveggel elorozta.

De nem kell egyetlen könnycseppet sem elmorzsolnunk a szemünk sarkában! A bolt ettől még igen jól ment Csurkának. A *Geschäft* az *Geschäft*.^{*} Állami támogatás, alapítványi pénz, furcsa privatizációs ügyletek hozadéka – mind szépen becsordogált a Csurka család házi kasszájába.² Történelmileg igazolt tény, hogy az antiszemitizmus egyeseknek nagyon jól tud fialni.

Vona nyilvánvalóan nem ilyen. „Sajnos a világot irányítókat ma anyagi érdekeik motiválják”³ – panasolja egy *Koltay Gábornak* adott propaganda interjúban. (Ez is milyen szép, és mennyit elárul a mai világról! *Koltay* készített egy PR-interjúorozatot a jobbikos vezetőkről, jó szimattal – mert az van neki –, még 2003-ban. Ő, aki mégiscsak a budapesti pártbizottság közelében kezdte a politikai eszmélést. De ez már tényleg másik történet.)

A Csurka-féle MIÉP volt részben Vona keltető telepe, de a kis turul gyorsan tovareppt, még a turultójáshéjjal a fenekén. „2001-ben [...] Gyöngyösön ezért elkezdtem a két szóba jöhető párt, a Fidesz és a MIÉP taggyűléseire járni. Néhány ilyen látogatás után éreztem, hogy a Fideszben otthonosabban érzem magam [...] Hiteles, nemzetben gondolkozó csoporttal találkoztam mindkét helyen, de a MIÉP-ben nem éreztem dinamikát”⁴ – vall *Koltay Gábornak*, némileg mentegetődzve, merthogy ekkor Fidesz-tagnak is jelentkezett. Tehát MIÉP és Fidesz. A sportfogadásban ezt úgy nevezik, kétesélyes tipp. Az egyik csak bejön.

Aztán hozzátette, 2002-ben abban bízott, hogy MIÉP–Fidesz koalíció alakul. „De a Fidesz-kormány, amelyet a MIÉP kívülről

^{*} Az üzlet az üzlet – német.

támogat, minimálcél volt.”⁵ Ettől a magyarok istene megmentett bennünket.

Pedig Vona mindent megtett a fideszes győzelemért. „Plakátoztunk, kampányokat szerveztünk, szórólapoztunk. Szép emlék marad, még akkor is, ha vereség lett a vége. Ez a pár hét nagyon összekovácsolt bennünket. [...] Hidegzuhany volt a választási vereség után, hogy a segítségért cserébe egy jó szót sem kaptunk. Semmit.

– Se a Fidesztől, se Orbán Viktortól, se a környezetében lévő személyektől?

– Senkitől. Pedig egy köszönöm is elég lett volna. Amíg szükség volt ránk, addig állandóan csak telefonáltak: Gyertek ide, gyertek oda, csináljátok ezt, csináljátok azt. [...] Egyébként jellemző a Fideszre, hogy a neki nyújtott kezét elfogadja, de utána nem ismer meg.”⁶ Így panaszkodott az a politikus, aki mégiscsak elfogadta Orbán hívását Magyarország örökös miniszterelnökének saját, külön bejáratú polgári körébe.

A Fideszt illető kritika ellenére rendelkezünk olyan nyilatkozattal, amely szerint Vona Jobbik-beli karrierjének egyik oka tagadhatatlanul éppen az, hogy jó kapcsolatot ápolt a Fidesszel.

A Jobbik egyik alapítója, későbbi alelnöke *Nagy Ervin*, aki 2007-ben kilépett a pártból, nem sokkal a 2010-es választások előtt nagy-interjút adott a nyilaskás (© Andrassew) *Magyar Hírlapnak*,⁷ amelyben keményen ekézte egykori bajtársait. Hosszan sorolta, hogy ezeket már csak a pénz, a karrier, a hatalom, a manipuláció érdekli – álláspontjával most nem szállnánk vitába. Csak felidézzük, hogy Nagy Ervin volt alelnök úgy emlékszik, egykori gyöngyösi gyerek-

kori barátját, Vonát ő ajánlotta vezetőnek a többieknek. „Amikor 2006 őszén elkezdtünk gondolkodni azon, hogy ki lenne alkalmas személy a kapcsolaterősítésre, a polgári körös, korábbi Fidesz-aktivista Vona Gáborra esett a választás. Az igazsághoz hozzá tartozik, hogy Gábort, mint barátot annak ellenére kerestük meg, hogy előtte két évig szinte egyáltalán nem vett részt a Jobbik munkájában, mert éppen a magánügyeinek élt.”⁸ Hát, ilyen egy barát.

Nagy Ervin elpanaszolta, hogy Vona és vezetése alatt a Jobbik egyre inkább szembekerült a Fidesszel. (Talán ez magyarázat arra, hogy a 2010-es választások előtt miért is jelent meg ez a leleplező erejű írás éppen ott, ahol.) De a Vona vezette párt fordulata nem csak abban állt, hogy rájött, érdemes bizonyos távolságot tartani a Fidesztől.

A MIÉP ósdi, unalmas, és elég nagy tömegeket nem vonzó zsidózása helyett a fő sodorba hosszú időre a cigányozás került. A cigányozással sokkal inkább lehet szavazatokat gyűjteni. „Magyarország mindenben nagy parlag.”⁹ Létrejöttek a párt militáns egységei, a *Magyar Gárda*, majd az ellene indított jogi eljárások után a különféle kisebb-nagyobb gárdák. A népességnek mindig akad egy része, amelyik azt hiszi, hogy erőszakkal meg lehet oldani társadalmi problémákat. Az is sokak szívét melengeti, amikor katonaruhába bújva lehet masírozni, riogatni a népet. *Heil Hitler!* kiáltásokat hallatni, és egy csomó olyasmit, amit eddig nyilvánosan maximum a Fradi-meccs közönségének bizonyos szegleteibe bújva mertek megtenni.

Eleinte úgy tűnt, Vona is a vadjobbikos szárnyal tart, a karikás ostoros, botrányokozós, garázda utcai harcosokkal. Később,

* Széchenyi István jellemezte így e vidéket. Megállapítása sok szempontból még ma is helytálló....

ahogy ráérezett arra, több van ebben a történetben, parlamenti politikusként nagyobbat lehet hasítani, visszavett pár fokozattal, és megpróbált értelmiségi külsőt magára öltetni. Magától értetődő, hogy sem egynémely párttársának agresszív szélsőjobboidalisága, sem egynémely saját korábbi megszólalásának a felidézése nem segít abban, hogy higgyünk neki.

Arra politikusként is vigyáz, hogy a hagyományos jobbikos témákat megtartsa. Ha végignézzünk a parlamenti javaslatokon, amelyeket ő adott be, hányszor, de hányszor találkozunk olyasmivel, hogy felveti valamilyen formában Izrael elítélését, esetleg ügyesen cigányozik. Most az új téma a „devizahitelek megsegítése”. Merthogy a bankok a fő ellenségek. Különösebb éleslítás nem kell ahhoz, hogy ez nem más, mint ügyesen szublimált zsidózás. Nincs is annyira kódolva, érti ezt a derék polgár, de olyan nagyon mégsem lehet belekötni, mert mindjárt jön a sunyi válasz: *Az a rossz, aki rosszra gondol.*

Miután a devizahitelek ügye sok embert érint, és a megoldás sem könnyű, ezeknek az akcióknak sokáig eltarthat a hatása. Ráadásul nincs annál egyszerűbb dolga egy ellenzéki pártvezetőnek, mint állandóan szajkózni, hogy fizessenek a bankok az emberek helyett – mert mindig akadnak szép számmal, akik elhiszik, ez a megoldás.

Persze, közben a cigányozásról sem szabad leállni: hiszen éppen ez volt az a *nagy találmány*, amely továbblendítette a Jobbikot a MIÉP pozíciójáról.

Vona *legyünk azért mi a szélen* szellem nevében állt elő javaslatokkal, minthogy módosítsák olyan módon az alkotmányt, hogy a bíróságok a *Magyar Szent Korona* nevében hozzanak ítéletet. E javaslat – első pillanatban ügyes blöffnek tűnik. De ne feledjük,

mindezt egy olyan Parlamentben adta elő, amely alakuló ülésén az úgynevezett Székely Himnusz énekelt, vagy olyan kormánypárti többséggel rendelkezik, amelynek feje kérkedve adja elő, hogy az Országház előtti teret az *1944-es állapotok szerint kell helyreállítani*. Szóval nem játék az ilyesmi. Abban a köztársaságban, ahol a *Szent Korona* büntetőjogilag sérthetetlen? És ezt megszavazza a parlamenti többség? Itt már nem is olyan elképzelhetetlen egy ilyen hagymázás ötlet megvalósulása sem.

Amúgy Vona nem tűnik különösebben bátornak sem. Ami az ő szakmájában, a szélsőjobbos pártvezérben, hinné az ember, alkalmazási feltétel kellene, hogy legyen.

Nézzünk csak egy példát.

„Ha a Jóisten és Ti is úgy akarjátok, én a nemzet templomában, a magyar Országgyűlésben fogok ebben a mellényben első nap megjelenni”⁹ – fogalmazott a szélsőjobb szívének oly megható patetikussággal 2009. július 11-én a gárda feloszlata ellen tiltakozó nagygyűlésen. És lőn. Később, 2011. február 4-én, egy vidéki fórumon felszólalva azt mondta: a tavaszi ülésszak első ülésén „én gárdamellényben fogom Pintér Sándor arcába mondani [...] vigyenek el, vigyenek el”. Nem vitték el, és még csak különösebb következménye sem volt a szabálysértésnek. Ugyanis időközben szabálysértéssé minősítették, ha valaki valamely feloszlattal szervezet egyenruhájában grasszál.

Ámde Vona nem nagyon kívánta vállalni tettei következményét, s beperelte a *Népszavát*, amely azt állította róla, hogy gárdamellényben virított. Most a bíróságon a sor, hogy eldöntse, ami első ránézésre gárdamellénynek tűnik, az jogilag vajon gárdamellény-e.¹⁰ Ennyit a bátorságról.

Természetesen akadnak ennél jóval komolyabb kérdések is.

Kap-e Vona külföldről anyagi támogatást? A már idézett *Magyar Hírlap*ban megjelent – és amúgy felettébb tendenciózus – interjúban erre a volt barát és párttárs Nagy Ervin ekképpen felel: „el kell gondolkodnia a jobbikos szavazóknak, hogy miért isteníti pártjuk Oroszországot. [...] semmi más okot nem látok rá, minthogy Vona Gáborék valamiféle támogatást, segítséget kapnak Oroszországtól. Ne felejtjük el, hogy Vona és felesége nem egyszer járt Moszkvában.” Persze, hogy ez mit bizonyít, nem tudjuk.

És Irán? A remek iráni kapcsolatból nem is csinál a párt titkot. Miért Irán? A mi tippünk a perzsa állam masszív Izrael-ellenessége. Az ellenségünk ellensége a barátunk – régi elv. Vona 2008-ban például ezzel állt elő az *Echo Tv*-ben: „a parlamenti választásokra Mahmud Ahmadinezsád iráni elnöktől kérünk megfigyelőket: »És nem az ÁVH fog grasszálni a választás napján, hanem az Iráni Forradalmi Gárda! És próbáljon valaki csak egyetlenegy jobbikos cédulát eltüntetni!«”¹¹

Vagy nézzük Tiszavasvárit, „amely a közeljövőben több, nagy volumenű üzleti beruházás helyszíne lehet – erről állapodott meg dr. Fülöp Erik polgármester, Vona Gábor pártelnök és dr. Banihashemi Saeed iráni nagykövet.” Tiszavasvári, jobbikos szóhasználat, a párt „fővárosa”, lévén az övék a hatalom az önkormányzatban.

Mindez persze csak a szoros iráni kapcsolatra bizonyíték, az illegális anyagi támogatásra nem. Cáfolja is az effélét az az iráni származású, egykor Magyarországon tanuló fogorvos, aki az iráni követség és a Jobbik közti barátságot egyengeti.¹² Az ilyesmivel különben sem dicsekszik, aki középre tör.

Középre bizony. Hogy kinek hol a közép, azt embere válogatja.

2012-ben néhány nagy – érdemes figyelni: nagyon nagy és meghatározó magyarországi gazdasági potentát találkozott Vónával. Kulturált országban nem szokás szóba állni szélsőjobbos figurákkal, de ebben nem vagyunk biztosak, mi is csak úgy hallottuk.

A lényeg, hogy ezen a találkozáson Vona állítólag azt fejtegette, hogy Orbán szükségképpen veszíteni fog a támogatottságából, a Jobbik szép lassan közép felé húzódva megszerzi a szavazóit. Ha hatalomba kerül, akár egy koalíciós kormány részeként is – ne tessék izgulni –, sokkal középpártabb lesz, mint most.

Én azért izgulnék.

JEGYZETEK

ÁDER JÁNOS, A PÁLYAELHAGYÓ

- 1 *Alapító atya-e Áder János?* – <http://magyarnarancs.hu/belpol/alapito-anya-ader-janos-79644>
- 2 *Áder János életrajza* – http://www.keh.hu/eletrajz/1510-Dr._Ader_Janos_koztarsasagi_elnok
- 3 *Alternatív szervezetek az új alkotmány-koncepcióról*, MTI, 1989. január 31.
- 4 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 128. o.
- 5 *OVV közlemény* – <http://www.opten.hu/opten/light/torvtar/ovv-kozlemeny-208425.html>
- 6 Bogár Zsolt: *Kertvárosi körzetek – Billegő körzetek* – http://magyarnarancs.hu/belpol/kertvarosi_szeszelyek_-_billego_korzetek-65211
- 7 *Az Országgyűlés második napja – A Fideszesek többsége kivonult*, MTI, 1990. május 3.
- 8 *Hány hetente ülésezzen a parlament?* – http://hvg.hu/itthon/20100811_parlament_kover_orban_szili
- 9 *Lemondott Györgyi Kálmán legfőbb ügyész* – <http://www.origo.hu/itthon/20000306lemondott.html>
- 10 Bundula István: *Györgyi Kálmán lemondása – A mester és tanítványai* – http://magyarnarancs.hu/belpol/gyorgyi_kalman_lemondasa_a_mester-es_tanitvanyai-62084
- 11 *Tiba: Áder nem tudhatja a börtön szavazati eredményét* – <http://www.origo.hu/itthon/20020410fidesz.html>
- 12 Debreczeni József: *Arcmás*, Noran Libro Kiadó, Budapest, 2009, 23. o.
- 13 Spirk József: *Most Ádert támadta meg a Magyar Nemzet* – <http://index.hu/belfold/adervsmn0115/>
- 14 *A fideszológus közeli rokona a kremlinológusnak – aki apró jelekből próbál következtetni a színpad mögötti erőviszonyokra.*
- 15 *Schmidt Mária ante portas?* – <http://mno.hu/velemenyschmidt-maria-ante-portas-458905>
- 16 Tamás Ervin, Csuhaj Ildikó: *Méltatlan lett volna bűjőcskát játszani* – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-450843?ref=sso>
- 17 Szabó András: *A hangyaleső lárvát sem kímélik a politikusok* – <http://www.origo.hu/itthon/20080925-szeretnek-allattal-peldalozni-a-politikusok.html>
- 18 *Sólyom nyerte az államfőválasztást* – <http://index.hu/belfold/allfoharom06/>
- 19 *Áder János beszél-e angolul?* – <http://www.youtube.com/watch?v=1qRpLY14lkU>
- 20 *Áder nem értette, hogy átverik!* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/ader-nem-ertette-hogy-atverik-2173411 és *Kamutelefonnal verte át Áder Jánost egy újságíró!* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/sulyos-atverte-ader-janost-egy-ujsgiro-2173149

- 21 Bódi András-Borókai Gábor: „Nem árultam zsákbamacskát!” – http://www.keh.hu/index_gy.php?submenu=interjuk&cat=113&mcat=1&details=1&id=1606&pnr=6

BAJNAI GORDON, A NEMPOLITIKUS POLITIKUS

- 1 Nagy N. Péter-Tóth Ákos: Az utolsó interjú Bajnai Gordonnal – http://www.nol.hu/belfold/20100529-az_utolso_interju
- 2 Dull Szabolcs: Bajnai Gordon: Egy év múlva miniszterelnök leszek – <http://www.origo.hu/itthon/20131110-egy-ev-mulva-miniszterelnok-leszek-interju-bajnai-gordonnal.html>
- 3 „Kedves srác” Gyurcsány kulcsembere – <http://www.origo.hu/itthon/20060726bajnaiportre.html?pid=1>
- 4 Az Együtt 2014 Mozgalmat három civil szervezet alkotta: a Haza és Haladás Egyesület, az Egymillióan a Magyar Sajtószabadságért Egyesület és a Magyar Szolidaritás Mozgalom.
- 5 A bájos filmecske itt érhető el: Kőzgáz éhezői, egyesüljetek! – http://indavideo.hu/video/Kozgaz_ehezoi_egyesuljetek
- 6 Rajnai Attila riportja – A kakukk fiókja, *Élet és Irodalom*, 2006. március 24., 10. o.
- 7 Lencsés Csaba: Kedves srác „Gyurcsány kulcsembere” – <http://www.origo.hu/itthon/20060726bajnaiportre.html?pid=3>
- 8 Szabados Krisztián, Krekó Péter: Az antipolitikus politikus – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-469903?ref=sso#>

BAUER TAMÁS, A MEGVESZTEGETHETETLEN

- 1 Berend Iván az Országos Tervhivatal főosztályvezetője, címzetes egyetemi tanár, a közgazdaságtudományok doktora opponensi véleménye.
- 2 Bauer Tamás: Nyílt levél Heindl Péternek – http://hvg.hu/velemen/20120213_bauer_valasz_heindl_dk
- 3 Tabajdi Gábor: A III/III krónikája – http://iii-iii-kronika.blog.hu/2013/04/24/a_iii_iii_es_a_valasztasok
- 4 Kőszeg Ferenc: A vég kezdete – <http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-veg-kezdetek>
- 5 Történelmi igazságtétel Magyarországon az elmúlt húsz évben – http://vitasorozat.blog.hu/2012/03/12/tortenelmi_igazsagtetel_magyarorszagon_az_elmult_20_evben
- 6 Bauer Tamás a Törzsszabályban – <http://index.hu/belfold/baueronline/>
- 7 Bauer Tamás: Nyílt levél Heindl Péternek – http://hvg.hu/velemen/20120213_bauer_valasz_heindl_dk

BOTKA LÁSZLÓ, A JÖVŐ ÖRÖK ÍGÉRETE

- 1 Szabados Krisztián, Gyulai Attila: Oly távol, és mégis oly közel – <http://nol.hu/archivum/archiv-468417?ref=sso>
- 2 Tanács István: Ismerni kell, hogyan működik az ország – Egyenlítő-beszélgetés Botka Lászlóval, Szeged polgármesterével – <http://egyenlito.eu/ismerni-kell-hogyan-mukodik-az-orszag-egyenlito-beszelgetes-botka-laszloval-szeged-polgarmesterevel/>
- 3 Krug Emília: Botka: Gyurcsány nem Őszödbe bukott bele – <http://www.168ora.hu/itthon/botka-gyurcsany-nem-oszodbe-bukott-bele-119632.html>
- 4 Tanács István: Ismerni kell, hogyan működik az ország – Egyenlítő-beszélgetés Botka Lászlóval, Szeged polgármesterével – <http://egyenlito.eu/ismerni-kell-hogyan-mukodik-az-orszag-egyenlito-beszelgetes-botka-laszloval-szeged-polgarmesterevel/>
- 5 Lásd az előző jegyzetet.
- 6 M. László Ferenc: Kampány-előkészületek az MSZP-ben – Instant kőleves – http://magyarnarancs.hu/belpol/kampany-elokeszuletek_az_mszp-ben_-_instant_koleves-72730
- 7 E. S. P.: Botka László nem kímélte Gyurcsányt – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/botka-laszlo-nem-kimelte-gyurcsanyt-2030506
- 8 Mester Ákos: Ideje van az árulásnak – <http://www.168ora.hu/velemen/ideje-van-arulasnak-39396.html>
- 9 „Több felelősséget, több bölcsességet mindenkitől” – <http://szeged.hu/hirek/19331-tobb-felelosseget-tobb-bolcsesseget-mindenkitol.html>
- 10 Fazekas Ágnes: A baloldali kormányé a jövő – <http://nepszava.hu/cikk/1001632-a-baloldali-kormany-a-jovo>
- 11 Fazekas Ágnes: Választmányi igen az összefogásra – <http://nepszava.hu/cikk/1008405-valasztmanyi-igen-az-osszefogasra>

DEUTSCH TAMÁS, A BIKABORJÚ

- 1 Deutsch Tamás első számú szívvigye a KISZ – <http://szeged.hir24.hu/szeged/2012/11/26/deutsch-tamas-elso-szamu-szivugye-a-kisz/>
- 2 Playboy nagyinterjú, *Playboy*, 2008. szeptember, 59–67. o.
- 3 Bibó István Szakkollégium, 1983–1993, Szerk.: Farkas Judit, Nagy Krisztina, Szemerei Péter, Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest, 1993.
- 4 Az interjúrészlet itt megtekinthető: http://widget.nava.hu/neumann_1.swf?query=T%FCntet%E9sek&sort=0&startpage=0&results=0&filmID=3941&wmode=1&uID=53049425688%20type=application/x-shockwave-flash
- 5 Gejza Vilcek cikke a pozsonyi *Pravdában*, közli: Hős lesz Deutsch Tamás és Kerényi György – http://index.hu/belfold/1989/2009/08/29/hos_lesz_deutsch-tamas_es-kerenyi-gyorgy/

- 6 *Parlamenti jegyzőkönyv*, 1996. szeptember 24-ei ülés – <http://www.parlament.hu/naplo35/204/2040029.htm>
- 7 Meghalt Tocsik Márta – http://hvg.hu/gazdasag/20130417_Meghalt_Tocsik_Marta
- 8 Somos András: *Újabb fordulat a megfigyelési ügyben: A lufi, ha pukkan* – http://magyarnarancs.hu/belpol/ujabb_fordulat_a_megfigyelesi_ugyben_a_lufi_ha_pukkan-60493
- 9 Felszámolják a Kovács Rt.-t?, *HVG*, 1999. június 26. – http://archivum.hvg.hu/article/199925Felszamoljak_a_Kovacs_Rtt.aspx
- 10 Mitől csonka a kuratórium? – <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=print&sid=2056>
- 11 Bezár a síófoki Coke Club – http://index.hu/belfold/2012/04/24/bezar_a_siofoki_coke_club/
- 12 Pethő András: *A Fideszt segítette az amerikai, akinek durván beszólt Deutsch Tamás* – <http://www.origo.hu/itthon/20110728-deutsch-tamas-twitterbejegyzese-thomas-melia-es-a-fidesz.html>
- 13 [Twitter.com/dajcstomi](https://twitter.com/dajcstomi)
- 14 Ugrósikolát rajzolt az MTI elé Deutsch Tamás – <http://www.origo.hu/itthon/20111210-ugroiskolat-rajzolt-az-mti-ele-deutsch-tamas.html>
- 15 Még mindig él a kuruc – <http://nepszava.hu/cikk/1005715-meg-mindig-el-a-kuruc>
- 16 Nagy József: *Deutsch Tamás: Mindenütt csaj* – <http://fn.hir24.hu/nagyinterju/2013/02/27/deutsch-tamas-mindenutt-csaj/>
- 17 Ifj. Korsós Antal: *Politikus jogászok III.* – <http://epa.oszk.hu/01300/01326/00045/13korsos.html>
- 18 Spirk József: *Deutsch Tamás ügyvédi irodát alapít* – http://index.hu/belfold/2013/10/24/deutsch_tamas_ugyvedi_irodat_alapit/
- 19 Vári György: *Tulajdonosváltás az MTK-ban – Kinek kell egy csapat?* – http://magyarnarancs.hu/belpol/tulajdonosvaltas_az_mtk-ban_-kinek_kell_egy_csapat-76863
- 20 Orbán milliárdokkal segíti ki az MTK-t – http://hvg.hu/itthon/20131116_Orban_milliardokkal_segiti_ki_az_MTKt
- 21 *A Mozgó Világ* már idézett interjúja – <http://epa.oszk.hu/01300/01326/00045/13korsos.html>
- 22 Nagy József: *Deutsch Tamás: Mindenütt csaj* – <http://fn.hir24.hu/nagyinterju/2013/02/27/deutsch-tamas-mindenutt-csaj/>
- 23 Spirk József: *Deutsch-Für apósa visszavenné a Für nevet a liberális fideszestől* – <http://index.hu/belfold/furtelen05/>
- 24 A végtelen számú e tárgyú cikkből csak egy: Fodor Bori: *Deutsch-Für Tamás: Elvások!* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/20080529/deutsch-fur_tamas_elvalok
- 25 Benkő Gábor: *Deutsch Tamás: Jöhet a hatodik gyerek* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/deutsch-tamas-johet-a-hatodik-gyerek-2201893

FEKETE GYÖRGY, A BIZTOS FENEKEK ISMERŐJE

- 1 *Parlamenti honlap, Fekete György életrajza* – <http://www.parlament.hu/kepviselo/elet/f193.htm>
- 2 Dull Szabolcs: *Amit Fekete György elhatároz, az úgy lesz* – <http://www.origo.hu/itthon/20121216-portre-fekete-gyorgyrol-a-magyar-muveszeti-akademia-elnokerol.html>
- 3 *Már 110 színház és művész bojkottálja az MMA pályázatát* – http://index.hu/kultur/2013/05/16/mar_110_szinhaz_es_muvesz_bojkottalja_az_mma_palyazatat/
- 4 *Büszkék Konrádra* – http://nol.hu/belfold/a_szima_kiall_konrad_mellett?ref=sso

FODOR GÁBOR, AZ ÖRÖK LIBERÁLIS

- 1 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001.
- 2 Lásd az előző jegyzetet, 79. o.
- 3 „Azok hagyták ott a Fideszt, akik utálták a focit” – *Deutsch Tamás beindult* – <http://m.magyarnarancs.hu/kismagyarország/azok-hagytak-el-a-fideszt-akik-utaltak-a-focit-deutsch-tamas-beindult-87579>
- 4 Sáriban az 1993-as oktatási törvény lehetőségeit kihasználva átadták az egyetlen iskola üzemeltetési jogát a katolikus egyháznak, azzal, hogy akinek nem tetszik, mehet Dabasra iskolába. Abban az időben ez még országos botrányt váltott ki. Részletek: Zolnay János: *Gyerekviadal Dabas-Sáriban* – <http://beszelo.c3.hu/cikkek/gyerekviadal-dabas-sariban>
- 5 *Hatalmi ok és szakpolitikai következmény – Miniszteri értekezlet volt a Kossuth Klubban* – <http://pdsz.hu/cikk/36467>
- 6 Dési János: Interjú Fodor Gáborral, *Népszava*, 1997. szeptember 18.
- 7 Dési János: Szabad lexikon, *Népszava*, 2003. december 20.
- 8 *Fodor Gábor nemet mond a 'gyűlöletbeszéd' törvényjavaslatra* – <http://index.hu/belfold/hirek/154542/>
- 9 *Parlamenti jegyzőkönyv*, 2006. 10. 31. – http://www.parlament.hu/naplo38/027/n027_014.htm
- 10 *Fodor: Orbán eljátszotta az esélyt* – <http://nepszava.hu/cikk/496293-fodor-orban-eljatszotta-az-eselyt>
- 11 Dési János: Kanada színei, *Népszava*, 2008. június 11.
- 12 *Fodor: Orbán eljátszotta az esélyt* – <http://nepszava.hu/cikk/496293-fodor-orban-eljatszotta-az-eselyt>
- 13 Lásd az előző jegyzetet.

GAUDI-NAGY TAMÁS, A SZÉLSŐJOBBER JOGVÉDŐ

- 1 Az egyik nagyágyú – portré Gaudi-Nagy Tamásról – http://www.gaudi.jobbik.hu/az_egyik_nagy%C3%A1gy%C3%BA_-_portr%C3%A9_gaudi-nagy_tam%C3%A1s%C3%B3l
- 2 Az idézetek forrása Gaudi-Nagy Tamás saját honlapja: www.drgaudi.hu
- 3 Az egyik nagyágyú – portré Gaudi-Nagy Tamásról – http://www.gaudi.jobbik.hu/az_egyik_nagy%C3%A1gy%C3%BA_-_portr%C3%A9_gaudi-nagy_tam%C3%A1s%C3%B3l
- 4 Varró Szilvia: *Hajszálrepedések* – http://magyarnarancs.hu/belpol/pozicioharcok_a_jobbikban_-_hajszalrepedések-73072
- 5 EU jog, Gaudi-Nagy Tamás honlapja – <http://drgaudi.hu/index2.html>
- 6 Varró Szilvia: *Hajszálrepedések* – http://magyarnarancs.hu/belpol/pozicioharcok_a_jobbikban_-_hajszalrepedések-73072
- 7 „A Wolters Kluwer Kft. több kisebb-nagyobb cég, illetve kiadvány portfólió egyesüléséből jött létre. Mai formájában 1998-ban KJK-KERSZÖV néven alakult meg, 2005-ben CompLex Kiadó Kft.-re, 2013-ban Wolters Kluwer Kft.-re változott a cég neve. [...] A Kiadó tulajdonosa a holland székhelyű Wolters Kluwer, mely a világ számos országában van jelen.” – <http://www.complex.hu/cegismerteto.php>
- 8 Debreczeni József A 2006-os őszi című könyvében ír erről részletesebben. Kötete bemutatja „a kiégett, a háttérből távirányított válság alakulását: a tévéostromot, a »rendőrterror«, az október 23-ai erőszakos kormánybuktatási kísérletet. Az események utólagos értelmezése során érvényesülő hamis mítoszteremtést, ami végső soron a mai autokratikus hatalom igazolására szolgál.”
- 9 Kulcsár Anna: *Civilek együttműködése a félelem ellen* – http://mno.hu/migr_1834/civilek-osszefogasa-a-felelem-ellen-427896
- 10 Lehet-e majd pincéregyenruhában cigányozni? – http://hvg.hu/itthon/20090703_magyar_garda_per
- 11 Határmódosításról beszélt a jobbikos Gaudi-Nagy Tamás – http://hvg.hu/itthon/20100326_gaudi_nagy_tamas_peter_weiss_magyar_szlov
- 12 Természetesen az emlékhely tervét lehet bírálni, a rá szánt pénzt sokallni, a bemutatót kritizálni. De a szövegösszefüggésből elég egyértelmű, itt a szokott nyílaskás (© Andrasew Iván), sunyi antiszemitizmussal van dolgunk.
- 13 Tárgyalóteremben (is) zsidózik Gaudi-Nagy – <http://nepszava.hu/cikk/1004384-targyaloteremben-is-zsidozik-gaudi-nagy>
- 14 Csuday Gábor: *Feltartóztatták a trágár jobbikost Párizsban* – http://vs.hu/feltartoztattak-a-tragar-jobbikost-parizsban-1223/?utm_source=facebook&utm_medium=referral&utm_term=belpol&content=sum&utm_medium=post
- 15 Gaudi-Nagy Tamás: „Velünk lesz meg” a Fidesz kétharmados többsége – http://hvg.hu/itthon/20130924_Gaudi_Nagy_Tamas_Velunk_lesz_meg_a_Fidesz

GÖNCZ KINGA, A CIVIL

- 1 A Wikipédia Göncz Kinga szócikke alapján.
- 2 Göncz Kinga honlapja: http://www.gonczkinga.hu/index.php?pg=menu_5
- 3 Újabb három gyanúsított a moszkvai ingatlanüzletben – <http://www.origo.hu/itthon/20130207-het-gyanusítottja-van-a-moszkvai-ingatlanuzletnek.html>
- 4 Göncz Kinga: Az erőszakhoz vezető út is gyűlöletbeszéddel kezdődik – <http://gepnarancs.hu/2013/10/goncz-kinga-az-eroszakhoz-vezeto-ut-is-gyuloletbeszeddel-kezdodik/>
- 5 Göncz Kinga: alapvető jogokat sért a hajléktalanság büntetése, MTI, 2013. október 2.
- 6 Magyar petíció az EP-ben a szülésznek jogai miatt – http://weborvos.hu/hirek/magyar_peticio_az_ep_ben/209321/
- 7 Elfogadta Göncz Kinga jelentését az EP állampolgári jogi bizottsága, MTI, 2013. november 7.

GYÖNGYÖSI MÁRTON, A ZSIDÓNUMERIKUS

- 1 Gyöngyösi Márton antiszemita parlamenti felszólalása 2012. 11. 26. – <http://www.youtube.com/watch?v=SyVZVLgAZVs>
- 2 Jobbik: Listát a zsidókról! – http://index.hu/belfold/2012/11/26/jobbik-lista_a_zsidokrol/
- 3 Feljelentette az MSZP Gyöngyösi Mártont – http://index.hu/belfold/2012/02/10/holokauszttagadasert_jelentette_fel_gyongyosi-martont_az_mszp/
- 4 Nem úgy gondolta a zsidózást a jobbikos – <http://www.origo.hu/itthon/20121127-elnezest-kert-a-zsidozo-felszolalasaert-gyongyosi-marton-jobbikos-kepviselo.html>
- 5 Ugyanis pirézek nem léteznek. Hiszen a TÁRKI közvélemény-kutató cég munkatársainak fejéből pattantak ki. Idegenellenességet vizsgáló felméréseikben először 2006-ban jelentek meg a pirézek. „2006 júniusában a felsorolásba betettünk egy fiktív etnikumot is, azt vizsgálva, hogy velük szemben is megjelenik-e az elutasító attitűd vagy sem.” – Nőtt a „pirézekkel” szembeni elutasítás – <http://www.tarki.hu/hu/news/2007/kitekint/20070308.html>
- 6 Plankó Gergő: A zsidózó Jobbik összehozta a nagykoalíciót – http://index.hu/belfold/2012/12/02/a_jobbik_osszehozta_a_nagykoaliciot/
- 7 Gyöngyösi Márton: minden izraeli veszélyes – http://www.delmagyar.hu/szeged_hirek/gyongyosi_marton_minden_izraeli-veszelyes/2327267/
- 8 „Cionista hatalom” – Gyöngyösi Márton megint megszólalt – http://hvg.hu/itthon/20130309_Cionista_hatalom_Gyongyosi_megszolalt
- 9 Csatár-ügy: lejáratták Magyarországot a Jobbik szerint – http://hvg.hu/itthon/20120718_csatary_gyongyosi

- 10 A bőséges idevágó irodalomból, most csak említsük meg az *Antiszemita közbeszéd Magyarországon* évfolyamait, különösen a 2004–2005-ös kötetet. B'nai B'rith Első Budapesti Közösség, Budapest, 2005.
- 11 A Wikipédia Gyöngyösi Márton szócikke.
- 12 Idézi: A Gyöngyösi-akta – http://hetek.hu/belfold/201202/a_gyongyosi_akta (Kiemelés tőlem – D. J.)
- 13 *Azeri kiadatás – Jobbik: a kiadatás jogszerű volt, az örmények reakciója túlzó*, MTI, 2012. szeptember 1.
- 14 Lengyel Tibor: *Horthy Miklós újrátöltve* – <http://nepszava.hu/cikk/1002166-horthy-miklos-ujratoltve>

HENDE CSABA, A HADSEREG NÉLKÜLI HONVÉDŐ

- 1 Dávid Ibolya: *Hende Csaba önmagát minősítette* – <http://www.ma.hu/tart/prcikk/c/0/69461/1>
- 2 MSZP: *elhatárolódik-e a Fidesz Hende Csabától?*, MTI, 2008. július 29.

HOFFMANN RÓZSA, A VÁLTOZÓ MÚLTÚ EMBER

- 1 http://www.parlament.hu/naplo39/310/n310_0086.htm
- 2 *Kísérleti 8 osztályos gimnázium*, MTI, 1989. április 16.
- 3 *Parlament: már megint megvédik a rezsicsökkentést* – <http://www.vg.hu/kozelet/politika/parlament-mar-megint-megvedik-a-rezsicsokkentest-414294>
- 4 *Kísérleti nyolcosztályos gimnázium sajtótájékoztatója*, MTI, 1993. október 20.
- 5 *Ismét magyar tulajdonban az NTK* – <http://www.ntk.hu/tartalom/list/51344786>
- 6 Dr. Szüdi János: *Készül a jegyzék* – http://nol.hu/lap/forum/20121201-keszul_a_jegyzek?ref=sso
- 7 *A magyar oktatás holnapjáért* – konferencia, MTI, 1996. május 4.

JUHÁSZ PÉTER, A KENDERMAGOS

- 1 *Juhász Péter különösen veszélyes a társadalomra* – <http://index.hu/belfold/jp0207/>
- 2 *TASZ-Sajtóközlemény* – <http://drogriporter.hu/node/376>
- 3 Fabók Bálint: *Egy link mozgalmár – a Milla-vezér Juhász Péter portéja* – <http://www.origo.hu/itthon/20121026-juhasz-peter-a-milla-vezetojenek-portreja.html>
- 4 *Megvan a Nagy Ellenzéki Összeborulás hivatalos neve* – http://index.hu/belfold/2014/01/23/megvan_a_nagy_ellenzeki_osszeborulas_hivatalos_neve/ Pár nappal később derült ki, hogy az *Összefogas* név már foglalt:

Visszaköveteli nevét az *Összefogas Pártja* a baloldaltól – <http://www.origo.hu/itthon/20140127-foglalt-az-osszefogas-uj-nevet-kell-keresniuk-mesterhazyeknek.html>

KARÁCSONY GERGELY, A REALISTA

- 1 Ádám Zoltán, Mink András: *Karácsony Gergely: „Vagy magukban halkan mondják...”* – <http://beszelo.c3.hu/onlinecikk/karacsony-gergely-%E2%80%9Evagy-magukban-csendben-azt-mondjak%E2%80%A6%E2%80%9D>
- 2 *Karácsony Gergely adatlapja* – <http://www.markmyprofessor.com/tanar/adatlap/1695.html>
- 3 Ádám Zoltán, Mink András: *Karácsony Gergely: „Vagy magukban halkan mondják...”* – <http://beszelo.c3.hu/onlinecikk/karacsony-gergely-%E2%80%9Evagy-magukban-csendben-azt-mondjak%E2%80%A6%E2%80%9D>
- 4 *Karácsony: az LMP csak híd szerepben szállhatna be Bajnaiékhoz* – http://hvg.hu/itthon/20121025_Karacsony_az_LMP_csak_hid_szerepben_csatl
- 5 *Ellenzéki egyeztetés* – *Karácsony: az Együtt-PM számít a DK szavazóira*, MTI, 2013. szeptember 10.

KERÉNYI IMRE, AZ ÖRÖK KAMÉLEON

- 1 *Hvg.hu: Párttitkároktól a sikeralkotmányig* – *Kerényi Imre hordozórakétája* – <http://www.youtube.com/watch?v=uSK9aRROyMY>
- 2 Vorák Anita: *Orbán Viktor „valahogy odapottyant”* – <http://www.origo.hu/itthon/20111126-uj-alaptorveny-diszito-festmenyek-interju-kerenyi-imre-rendezovel.html>
- 3 Boros Károly: *Kerényi Imre – rendező* – http://www.demokrata.hu/ujsagcikk/kerenyi_imre_rendezo/
- 4 *Kerényi Imre – a metaforák embere* – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=244803>
- 5 *Levél Kerényi Imrének Ujlaki Dénestől* – http://szinhaz.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=38948:level-kerenyi-imrenek&catid=2:budapest&Itemid=17
- 6 Bozóki András: *A Demokratikus Charta története* – <http://beszelo.c3.hu/cikkek/a-demokratikus-charta-tortenete>
- 7 *Kerényi Imre buzizik* – <http://www.youtube.com/watch?v=92Telljz9ug>
- 8 *Kerényi: „Vidnyánszky színháza nem a buzikról fog szólni”* – http://hvg.hu/kultura/20130521_Kerenyi_Imre_nemzeti_szinhaz
- 9 Spirk József, Bohus Péter: *Forradalmat hirdet Kerényi Imre* – <http://index.hu/belfold/forr12200/>
- 10 *Ki lesz a Kossuth tériek vezére?* – <http://index.hu/belfold/kosvez0919/>

- 11 *Kerényi Imre fizetése a duplájára nőtt* – <http://www.origo.hu/itthon/20130712-kerenyi-imre-fizetese-a-duplajara-nott.html>
- 12 Zimonyi Melinda: *A megbékélés esélye tízmillió sértett országában* – <http://mno.hu/migr/a-megbekeles-eselye-tizmillio-sertett-orszagaban-790396>
- 13 *Házon kívül*, RTL Klub, 2011. 11. 19. – <http://metadata.nava.hu/epg/2011/11/19/rtl/rtl-20111119-113000.txt>
- 14 Vorák Anita: *Orbán Viktor „valahogy odapottyant”* – <http://www.origo.hu/itthon/20111126-uj-alaptorveny-diszito-festmenyek-interju-kerenyi-imre-rendezovel.html>
- 15 *Sörözöt álmodott a Parlamentbe Kerényi Imre* – <http://www.origo.hu/itthon/20130222-sorozat-almოდott-a-parlamentbe-kerenyi-imre.html>
- 16 Magyarai Péter: *Kinyílt a pitypang. Megírom. Itt a teljes levél!* – <http://444.hu/2014/01/06/kinyilott-a-pitypang-megiro-itt-a-teljes-level/>
- 17 *PS: Szénné égett Kerényi, egyelőre lefűjták a Magyar Krónikát* – <http://pestisracok.hu/ps-szenne-egett-kerenyi-lefujtak-a-magyar-kronikat/>
- 18 Ádám Ottó hosszú évekig a Madách Színház vezetője volt, kezdetben ő támogatta-egyengette Kerényi karrierjét.
- 19 Ungvári Tamás: *Zsiga, rólad rosszakat jelentenek!* – <http://mozgovilag.com/?p=6076>
- 20 Vorák Anita: *Orbán Viktor „valahogy odapottyant”* – <http://www.origo.hu/itthon/20111126-uj-alaptorveny-diszito-festmenyek-interju-kerenyi-imre-rendezovel.html>

KÓSA LAJOS, A POLITIKAI VISSZHANG

- 1 Idézi például: Csernok Attila: *Emlékeim* – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=507485&print=1>
- 2 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 159. o.
- 3 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 280. o.
- 4 *Magyarország és a Wikileaks: Kósa Lajos az amerikai nagykövetségen* – <http://kanadaihirnap.com/2011/09/05/magyarorszag-es-a-wikileaks-kosa-lajos-az-amerikai-nagykovetsegen/>
- 5 Nagy József: *Operettország* – <http://www.168ora.hu/cikk.php?id=5532>
- 6 Kácsor Zsolt: *Hogyan lett 'Lajos király' a demokrata, jó humorú Kósából?* – <http://nol.hu/ajanlo/20091003-kosaland>
- 7 *Kósa Lajos 15 éve vezeti Debrecen* – <http://www.dehir.hu/debrecen/kosa-lajos-15-eve-vezeti-debrecen/2013/10/18/>
- 8 Természetesen a debreceni önkormányzat lapjában részletesebben is olvasható a magyarázat. *Hol volt Kósa Lajos, amikor megalapították a Fideszt?* – <http://www.dehir.hu/debrecen/hol-volt-kosa-lajos-amikor-megalapitottak-a-fideszt/2012/03/30/>
- 9 *Wikileaks: Mr 20 százalék Debrecen hűbérura* – <http://nol.hu/belfold/huberurnak-nevezte-kosa-lajost-debrecen-volt-alpolgarmestere>
- 10 *Kósa: Szűk esélyünk van arra, hogy elkerüljük Görögország helyzetét* – http://www.portfolio.hu/gazdasag/kosa_szuk_eselyunk_van_arra_hogy_elkeruljuk_gorogorszag_helyzetet.134056.html

KÖVÉR LÁSZLÓ, A MINDENKIT UTÁLOK TÍPUS

- 1 Kövér László: *Csak egy szavazat*, FIDESZ hírek, 1988. október. Közli: *Tiszta lappal, A FIDESZ a magyar politikában 1988–1991*, szerk.: Bozóki András, FIDESZ, Budapest, 1992.
- 2 IV. Országos Szakkollégiumi Találkozó, 1985, Szarvas. Idézi: *Beteljesedett Kövér László 24 éves jóslata!* – http://www.atv.hu/belfold/090331_beteljesedett_kover_laszlo_24_eves_joslata_video
- 3 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 37–38. o.
- 4 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 37. o.
- 5 *A Századvégben megjelent írások jegyzéke* – http://www.rev.hu/rev/images/content/magyar_fuzetek/szazadveg/szazadveg_szvjegyzek.pdf
- 6 *Bibó István Szakkollégium, 1983–1993*, szerk.: Farkas Judit, Nagy Krisztina, Szemerei Péter, Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Budapest, 1993.
- 7 *Dr. Kövér László parlamenti adatlapja* – <http://www.parlament.hu/kepviselo/elet/k308.htm>
- 8 *Tiszta lappal, A FIDESZ a magyar politikában 1988–1991*, szerk.: Bozóki András, FIDESZ, Budapest, 1992, 34. o.
- 9 Petőcz György: *Csak a narancs volt*, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 160. o.
- 10 Az *Ürgammák* 1995 és 1998 között a *Magyar Televízió* sci-fi-sorozata volt. A sorozattal a fiatalok természettudományok iránti érdeklődését szándékoztak készítői felkeltetni, klubot és ifjúsági egyesületet (*Xénia Láz Egyesület*) is szerveztek köré hetvenhatezres tagsággal. Az *Ürgammák* kritizálták bornírtága és a termékelhelyezések miatt; a marketingbe később az egyesületet is bevonták. Az egyértelműen baloldali kötődésű egyesület (vezetőségi tagja volt például *Schmuck Andor*) a tanulók körében végzett adatgyűjtés okán – mely érzékeny adatokra, például politikai kötődés, vagyoni helyzet stb. is kiterjedt – is botrányba keveredett.
- 11 *Regényes kémhistória* – <http://www.origo.hu/itthon/19990902regenyesh.html>, illetve Révész Béla: *Források a titkosszolgálatok politológiai tanulmányozásához*, JATE Press, Szeged, 2010.
- 12 Bod Tamás: *Jogerős ítélet Kövér „akasztásos beszéde” perében: Elhangzott, csak hogyan* – http://magyarnarancs.hu/belpol/jogeros_itelet_kover_akasztasos_beszede_pereben_elhangzott_csak_hogyan-61044
- 13 *Kövér László (1959 – napjainkig)* – <http://www.doksi.hu/faces.php?order=DisplayFace&id=412>
- 14 *98 helyett 75 lehet a végkielégítések különadója* – http://www.mfor.hu/cikkek/98_helyett_75_lehet_a_vegkielegitesek_kulonadoja.html
- 15 *A törvényhozást is akadályozhatja Kövér László házorsége* – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=543390>
- 16 *Keménynek indult, puhány lett Kövér házorsége* – <http://www.origo.hu/itthon/20130624-hiaba-igerte-nem-hivta-a-hazorseget-kover-laszlo-a-jobbik-akciojanal.html>
- 17 *Felér egy beismeréssel az új házszabály* – http://hvg.hu/itthon/20131204_parlament_uj_hazszabaly

- 18 *Hány hetente ülésezzen a parlament?* – http://hvg.hu/itthon/20100811_parlament_kover_orban_szili
- 19 *Rendeleti kormányzás: lehet, hogy Orbánt akarta visszanyesni Kövér* – <http://nepszava.hu/cikk/678004-rendeleti-kormanyzas-lehet-hogy-orbant-akarta-visszanyesni-kover>
- 20 *Kövér jól megmondta* – http://nol.hu/belfold/kover_jol_megmondta?ref=sso#

KUBATOV GÁBOR, A LISTÁZÓ

- 1 Sigmond Bertalan: *Beszélgetés Kubatov Gáborral, a Polgárok Háza igazgatójával, a Fidesz pártigazgatójával* – <http://www.polgarokhaza.hu/index.php?mid=6&cid=26>
- 2 *Feszültség és viták a Fidesz helyi szervezeteiben*, MTI, OS, 2006. március 24.
- 3 Gavra Gábor: *Terminátorból kampányfőnök* – http://hirszerzo.hu/hirek/2006/3/20/10346_terminatorbol_kampanyfonok
- 4 *Orbán katonái: Kubatov mester* – <http://muon.hu/3szam/151-orban-katonai-kubatov-mester>
- 5 Csuha Ildikó: *Nem vagyok „bemőszerelős”* – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-409900?ref=sso>
- 6 *Kubatov Gábor életrajza* – <http://www.parlament.hu/kepv/eletrajz/hu/k072.pdf>
- 7 *Tévedtek Kubatov Gábor diplomáját illetően* – http://fn.hir24.hu/itthon/2010/02/10/tevedtekkubatov_gabor_diplomajat_illetoen
- 8 *Kubatov-listák: az LB szerint a Fidesz jogi felelőssége nem bizonyítható* – http://nol.hu/belfold/az_mszp-hez_keszul_szerdan_az_adatvedelmi_biztos?ref=sso
- 9 *Először interpellálták a legfőbb ügyészt* – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=304642>
- 10 *Kiszivárgott videó: így alkalmazták a Kubatov-listát* – http://hvg.hu/itthon/20121216_video_kubatov_lista
- 11 K. B. Gy.: *Listázza a Fidesz a sztársportolókat* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/listazza-a-fidesz-a-sztarsportolokat-2200477
- 12 *Az MSZP és az SZDSZ érveivel vág vissza Kubatov Gábor* – http://k.blog.hu/2013/11/08/az_mszp_es_az_szdsz_erveivel_vag_vissza_kubatov_gabor

KUNHALMI ÁGNES, AZ IFJÚ TITÁNKA

- 1 *Kunhalmi Ágnes: Nincs nagyon erős ember az MSZP-ben* – http://fn.hir24.hu/nagyinterju/2012/01/04/nincs_nagyon_eros_ember/

LÁZÁR JÁNOS, A TRAFIKMUTYI ATYJA

- 1 Linder András, Horváth Zoltán: *Portré: Lázár János, Hódmezővásárhely polgármestere* – <http://hvg.hu/hvgfriss/2007.17/200717HVGFriss261>
- 2 *Részletek erről a sikeres projektről: Lázár János: „Roma szövetségeket keresünk”* – <http://www.radioc.hu/lazarriport.html> és itt: *Vásárhelyen már nincs cigány iskola* – http://hvg.hu/velemeney/20080130_roma_integracio
- 3 Linder András, Horváth Zoltán: *Portré: Lázár János, Hódmezővásárhely polgármestere* – <http://hvg.hu/hvgfriss/2007.17/200717HVGFriss261>
- 4 *Lázár János „zseniális” üzleti húzása: bannerekért adta el a vásárhelyi iskola épületét egy szexiparban (is) érdekelt internetes cégnek* – <http://www.privatkopo.hu/WebArticleShow.aspx?AGM=joghalo&AN=lazarbanner&MN=hirmix&LN=hungarian>
- 5 *Lázár János kidobott egy fél házat a múzeumra* – http://hvg.hu/itthon/20110818_lazar_banner_general_media_hodmezovasarhe
- 6 *Őrizetbe vették a MyVip-vezért, Lázár János földijét* – <http://propeller.hu/itthon/2689338-orizetbe-vettek-myvip-vezert-lazar>
- 7 Magyar Péter: *Lázár János: Simicska egy kisegér* – <http://444.hu/2013/06/21/lazar-janos-simicska-egy-kiseger/>
- 8 *ÁSZ-jelentés – Nőtt a hódmezővásárhelyi önkormányzat adósságállománya*, MTI, 2011. december 30.
- 9 *Hódmezővásárhely adósságának 70 százalékát vette át az állam* – <http://szeged.hir24.hu/itthonvilag/2013/03/01/hodmezovasarhely-adossaganak-70-szazalekat-vette-at-az-allam/>
- 10 *Lázár: Járt nekem a 18 milliós költségtérítés* – <http://www.ma.hu/tart/rcikk/a/0/161839/1>
- 11 *Kiszáll Lázár János az Audi S8-ból* – http://nol.hu/belfold/kiszall_lazar_janos_az_audi_s8-bol?ref=sso
- 12 *Lázár János elnézést kért* – http://fn.hir24.hu/itthon/2011/03/20/lazar_janos_elnezest_kert
- 13 *Vorák Anita: Családi segítséggel és politikusi fizetéséből lett vagyonos Lázár János* – <http://www.origo.hu/itthon/20110411-lazar-janos-vagyona.html>
- 14 *Erdélyi Péter: Így vadászik Lázár János* – <http://444.hu/2014/01/06/lazar-janos-vegul-szakitott-ezzel-a-plebejus-vonallal/>
- 15 Magyar Péter: *Lázár János: Simicska egy kisegér* – <http://444.hu/2013/06/21/lazar-janos-simicska-egy-kiseger/>
- 16 *Lázár 2010-ben: Az orosz energiauilet értékválasztás a szabadság ellen* – http://magyarinfo.blog.hu/2014/01/16/lazar_2010-ben_az_orosz_energiuilet_ertekvalasztas_a_szabadsag_ellen?
- 17 *Sok élvezet lehet az orosz házasságban* – http://index.hu/belfold/2014/01/16/paks_pp/ és *Lázár: Az elmúlt 40 év legjobb üzlete a paksi bővítés* – <http://www.origo.hu/gazdasag/20140116-ket-heten-belul-biztossa-valhat-a-paksi-bovites.html>
- 18 *Lázár élvezetet vár a paksi biznisztől* – <http://fn.hir24.hu/gazdasag/2014/01/16/lazar-elvezetet-var-a-paksi-biznisztol/>

- 19 Az MV-nél diktálhatták le, mi legyen 20 000 mérnök véleménye Paksról – <http://cink.hu/az-mvm-nel-diktalhattak-mi-legyen-20000-mernok-velemen-1503577949>
- 20 Magyar dohánycéget hozna helyzetbe Lázár trafiktörvénye – <http://index.hu/gazdasag/magyar/2012/02/27/trafiktorveny/>
- 21 További cikkek a „trafikmutyiról”: <http://k-monitor.hu/adatbazis/cimkek/fidesz/continental-dohanyipari-zrt/lazar-janos>
- 22 Itt megtekinthető: Csányi: Lázár János tehetséges, elintézte a trafikügyet is... – <http://www.youtube.com/watch?v=X48Lnvaw9LM>
- 23 „Az ország elsőszámú uzsorása!” – Csányi perel, Lázár vállalja a felelősséget – http://www.kisalfold.hu/belfold_hirek/az_orzag_elsosamu_uzsorasa_-_csanyi_perel_lazar_vallalja_a_felelosseget/2345357/

LENDVAI ILDIKÓ, A SZORGALMAS, MŰVELT ÉS FINOMAN SÉRTŐ

- 1 Egy arc módosulásai: Lendvai Ildikó – <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=5934>
- 2 Kósa András: Lendvai: „Gyurcsány Ferenc itt van, bejött a szobába” – http://hvg.hu/itthon/20131111_Lendvai_MSZP_ellenzeki_osszefogas
- 3 Puritán pártelnök próbálja menteni az MSZP-t – <http://www.inforadio.hu/hir/belfold/hir-268544>
- 4 Egy arc módosulásai: Lendvai Ildikó – <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=5934>
- 5 K. Zs.: Lendvai Ildikó a politikusnők előnyeiről és hátrányairól – <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=print&sid=191>
- 6 Unger Gabriella: Ellenkultúra és állambiztonság – http://www.abtl.hu/kutatoterem/cikkek/unger_ellenkultura
- 7 Gyuris György: Két esztendő a Tiszatáj történetéből – <http://www.jamk.hu/ujforras/970203.htm>
- 8 Lendvai Ildikó: A nyílt zsidózás miatt vonultunk ki az ülésteremből – http://hvg.hu/velemeney/20091008_lendva_mszp_huszeves
- 9 Egy arc módosulásai: Lendvai Ildikó – <http://www.klubhalo.hu/modules.php?name=News&file=article&sid=5934>
- 10 A szerk.: Régi nóta – <http://magyarnarancs.hu/aszerk/regi-nota-83228>
- 11 Az MSZP Friderikusz TV-elnöki pályázatát támogatja – http://hirszerzo.hu/hirek/2002/9/30/1667_az_mszp_friderikusz_tvelnoki_palyazatat_tam
- 12 MSZP-kongresszus – Lendvai: nem szégyelljük Gyurcsányt, büszkék vagyunk rá, MTI, 2009. április 5.
- 13 Lendvai: „Gyurcsány Ferenc itt van, bejött a szobába” – http://hvg.hu/itthon/20131111_Lendvai_MSZP_ellenzeki_osszefogas

MESTERHÁZY ATTILA, A VÁLTÓPÁRTI

- 1 Mesterházy Attila életrajza – <http://hu.shvoong.com/law-and-politics/politics/1952637-mesterh%C3%A1zy-attila-%C3%A9letrajza/#ixzz2oCskc4Dq>
- 2 Bogád Zoltán: Tízek Társasága irányítja a szocialisták kampányát – <http://index.hu/belfold/mszp0701/>
- 3 Mesterházy az MSZP frakcióvezetője, helyettese Veres – http://hvg.hu/itthon/20090420_veres_mesterhazy_mszp-frakcio
- 4 Medgyessy szerint az MSZP-nek nincs esélye megnyerni a választást – <http://www.inforadio.hu/hir/belfold/hir-317333>
- 5 Szalay Tamás Lajos: Újratárgyalnák az ellenzéki szövetséget – http://nol.hu/belfold/mar_a_meglevo_szovetseg_kibovitese_sem_tabu_az_egyutt-pm-nel
- 6 Megvan a Nagy Ellenzéki Összeborulás hivatalos neve – http://index.hu/belfold/2014/01/23/megvan_a_nagy_ellenzeki_osszeborulas_hivatalos_neve/ Pár nappal később derült ki, hogy az Összefogas név már foglalt: Visszaköveteli nevét az Összefogas Pártja a baloldaltól – <http://www.origo.hu/itthon/20140127-foglalt-az-osszefogas-uj-nevet-kell-keresniuk-mesterhazyeknek.html>

MORVAI KRISZTINA, A MAGUKFAJTA METÉLT FARKINCÁK SZAKÉRTŐJE

- 1 Nyilas-Barbie – http://szorpepe.blog.hu/2009/06/05/nyilas_barbie_és_ha_valakinek_erosek_az_idegei_akkor_ezt_a_felettebb_rasszista_cikket_is_elolvashatja_a_targyban_Nyilas_Barbie_lejarato_plakatkampany_Morvai_ellen_megvan_a_tettesek_arckepe – <http://kuruc.info/r/35/41644/>
- 2 Czene Gábor: Morvai Krisztina viharos búcsúja korábbi önmagától – <http://nol.hu/archivum/archiv-430996?ref=sso>
- 3 Példátlanul obszcén, nyílt antiszemita kirohanás a Jobbik EP listavezetőjétől – <http://mazsihisz.hu/peldatlanul-obszcen,-nyilt-antiszemita-kirohanas-a-jobbik-ep-listavezetojetol-1527.html>
- 4 Francia hetilap Morvai Krisztináról és a szélsőjobbról – http://hvg.hu/vilag/20090723_francia_lap_morvai_szelojobb
- 5 K. Á.: Olyan szépek voltunk... Mi lett az egykori modellekkel? – http://www.blikk.hu/blikk_sztarvilag/20090611/olyan_szepek_voltunk_mi lett_az_ egykori_modellekkel
- 6 Morvai Krisztina: Terror a családban – <http://konyvtar.elte.hu/hu/node/2228>
- 7 A Wikipédia Morvai Krisztina szócikke és Morvai Krisztina (1963 – napjainkig) – <http://www.doksi.hu/faces.php?order=DisplayFace&id=426>
- 8 Kormányülés – a legfontosabb feladatokról tanácsoztak, MTI, 2004. február 4.

- 9 Czene Gábor: *Morvai Krisztina viharos búcsúja korábbi önmagától* – <http://nol.hu/archivum/archiv-430996?ref=sso>
- 10 *Morvai-jelentés: a miniszterelnök felelőssége* – http://hvg.hu/itthon/20070222_morvai
- 11 *Meglepődött a tábornok, amikor Gyurcsány felhívta* – <http://www.atv.hu/belfold/20131114-2006-osze-meglepodott-a-dandartabornok-amikor-gyurcsany-felhivta>
- 12 *Morvai Krisztina: Kedves Várkonyi Tibor Szerkesztő Úr!* – <http://kedvesszerkeszto.ingyenweb.hu/keret.cgi?/elozmenyek.htm>
- 13 *Baló közleményben határolódott el feleségétől* – <http://www.vg.hu/kozelet/balo-kozlemenyben-hatarolodott-el-felesegetol-150313>
- 14 Idézi: R. Sz.: *Zsidózzák Morvait!* – http://hetivalasz.hu/itthon/zsidozzak-morvait-25264/?cikk_ertekel=1&ertekeles=4
- 15 *Morvai: magyar Lukasenkonak neveztem Gyurcsányt Strasbourgban, az Európai Parlament „kiakadt”* – http://szebbjovo.hu/morvai_krisztina
- 16 *Videó a Gárda-mellényes Morvairól: kapával, kaszával a „megszállók” ellen* – http://hvg.hu/itthon/20090821_morvai_margitsziget_garda_melleny_video
- 17 *Rogán szerint Morvai igenis a mentelmi jogára hivatkozott* – http://hvg.hu/itthon/20100326_rogan_antal_morvai_krisztina_mentelmi_jog
- 18 *Fotogén arc és egyenruhás utcai milícia: kicsoda Morvai?* – http://hvg.hu/vilag/20090525_morvai_jobbik_telegraph

ORBÁN VIKTOR & GYURCSÁNY FERENC, A PÁRBAJOZÓK

- 1 *OV loves Gyurcsány* – http://www.youtube.com/watch?v=5Ng6k_gkmbA
- 2 *A polgári oldal küldetése* – <http://mno.hu/velemenya-polgari-oldal-kuldetese-581472>
- 3 *Parlamenti Napló, 2005. július 5.* – http://parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_fadat?p_ckl=37&p_eln=242&p_felsz=2&p_szoveg=&p_felszig=6
- 4 *Gyurcsány-Orbán levélváltás* – <http://www.mkdsz1.freeweb.hu/n53/OV-level0706.htm>
- 5 *A Gyurcsány-Orbán vita teljes szövege 3.* – <http://mno.hu/migr/a-gyurcsanyorban-vita-teljes-szovege-3-551782>
- 6 *Nyomjuk!... – Már megint gázár: Fidesz-javaslat a gázáremelés maximalizálására* – <http://www.tvarchivum.hu/?id=50796>
- 7 *Lásd az előző jegyzetet.*
- 8 *Debreczeni József: Harc Orbánnal* – <http://m.168ora.hu/itthon/harc-orbannal-5404.html?print=1>
- 9 *Orbán a szélkakasról, a garanciatörvényről és az „izguló Gyurcsányról”* – <http://gondola.hu/cikkek/44903>
- 10 *Orbán felhatalmazás nélküli kormányzásról beszél* – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-417155?ref=sso>

- 11 *Ne merjen hozzájuk nyúlni! – figyelmeztette Gyurcsány Orbánt* – <http://www.origo.hu/itthon/20130909-gyurcsany-ferenc-odalepett-orban-viktorhoz-a-parlamentben.html>
- 12 *Orbán: nem a disznók szokták maguk után kitakarítani az ólat* – <http://www.stop.hu/belfold/orban-nem-a-disznok-szoktak-maguk-utan-kitakaritani-az-olat/236474/>
- 13 *Gyurcsány Ferenc: Az Orbán-csomag* – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-33309?ref=sso>
- 14 *Gyurcsány Ferenc: Az új szociáldemokrácia* – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-79452>
- 15 *Orbán-Gyurcsány Vita (III. rész)* – <http://helyzet.tv/index.php?mod=video&id=261>
- 16 *Gyurcsány a kőgazdag Orbánról* – http://nol.hu/belfold/gyurcsany_a_kogazdag_orbanrol?ref=sso
- 17 *Gyurcsány-Orbán szópárbaj a Házban* – <http://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagpolitika/gyurcsany-orban-szoparbij-a-hazban-fotok-334541>
- 18 *Miniszterelnökjelölti vita (2006) – Orbán & Gyurcsány vita* – <http://www.youtube.com/watch?v=2AFIWG7wuEO>
- 19 *Orbán Gyurcsányról: „hülye, idióta, lássuk be”* – <http://www.parameter.sk/rovat/kulfold/2008/05/24/orban-gyurcsanyrol-hulye-idiota-lassuk-be>
- 20 *„Jól alszik, Viktor?” Gyurcsány keményen ostromozta Orbánt* – http://www.atv.hu/belfold/20130616-gyurcsany_orban_ne_papoljon_mert_szarabbul_elunk
- 21 *Orbán Viktor szerint a kormány antidemokratikus, ezért nincs együttműködés* – <http://www.ma.hu/tart/rcikk/a/0/158880/1>
- 22 *Gyurcsány: megtépzott ország lettünk* – http://nol.hu/belfold/gyurcsany-megtepozott_orzag lettunk
- 23 *Gyurcsány Ferenc és Orbán Viktor az Országgyűlésben* – <http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/40602>
- 24 *Orbánt fenýíti Gyurcsány: „Te is bukni fogsz, Viktor, te tökfilkó!”* – <http://www.hir24.hu/belfold/2013/07/03/orbant-fenyiti-gyurcsany-te-is-bukni-fogsz-viktor-te-tokfilko/>
- 25 *Orbán Viktor interjúja a Magyar Demokratának, MTI, 2007. január 3.*
- 26 *Gyurcsány Ferenc Facebook-oldala* – https://www.facebook.com/gyurcsanyf/posts/707653865933745?stream_ref=1&utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201401

OSZTOLYKÁN ÁGNES, A BATOR NŐ A FIRST LADYK KÖZT

- 1 *Pályázati pénzosztás „házon belül”* – <http://nepszava.hu/cikk/1007371-palyazati-penzosztas-hazon-belul>

- 2 Sötétség a Tisztelt Házban – http://osztolykanagi.blog.hu/2013/02/20/sotetseg_a_tisztelt_hazban?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201401
- 3 Osztyokán Ágnes – életrajz – <http://www.commmunity.eu/rpe/2013/02/01/osztolykan-agnes-eletrajz/>
- 4 Krug Emília: *Lehet más a cigánysors* – <http://www.168ora.hu/itthon/osztolykan-agnes-lmp-ciganytelep-vona-gabor-matolcsy-56408.html>
- 5 Osztyokán Ágnes – életrajz – <http://www.commmunity.eu/rpe/2013/02/01/osztolykan-agnes-eletrajz/>
- 6 Lásd az előző jegyzetet.
- 7 Ideológiai vaktság – http://osztolykanagi.blog.hu/2013/03/18/ideologiai_vaksag
- 8 Becker András: „A kormánypartiak is tudják, hogy nem vezet sehová” – Osztyokán Ágnes (LMP) a kormány oktatáspolitikájáról – http://magyarnarancs.hu/belpol/a_kormanypartiak_is_tudjak_hogy_nem_vezet_sehova_-_osztolykan_agnes_lmp_a_kormany_oktataspolitikajarol-74564
- 9 Lakner Zoltán politológus szép kifejezése.
- 10 Osztyokán Ágnes nem indul a választáson – <http://www.hirado.hu/2014/01/22/osztolykan-agnes-nem-indul-a-valasztason/?source=hirkereso>

PAPCSÁK FERENC, A MINDENT VIVŐ

- 1 Papcsák Ferenc elszámoltatási kormánybiztos ügyei – http://hvg.hu/itthon/20100607_elszamoltatasi_kormanybiztos_papcsak
- 2 Ezzel a luxus Mercivel furikázik Papcsák – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/ezzel-a-luxus-mercivel-furikazik-papcsak-2175165
- 3 Papcsák Ferenc rejtélyes üzlete Kubában – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=610901>
- 4 Újra üzletelni megy Kubába Papcsák – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=617840>
- 5 Jól mozog a kispályán is – Papcsák Ferenc ívelése – <http://magyarnarancs.hu/narancsblog/jol-mozog-a-kispalyan-is-86822>
- 6 Szalai Anna: Jól értesült nagy nyertesek a Városligetben – http://nol.hu/belfold/20140122-varosligeti_haszonberlok

PINTÉR SÁNDOR, A KÖZBIZTONSÁGOS EMBER

- 1 Csuha Ildikó: Orbán: Két hét alatt rendet teszünk – http://www.nol.hu/belfold/orban_adocsokkentest_a_burokracia_csokkentese_es_korrupcio_elleni_fellepest_iger?ref=sso

- 2 Pintér Sándor: Jelentem, Magyarországon rend van – <http://www.kormany.hu/hu/belugyminiszterium/hirek/pinter-sandor-jelentem-magyarorszag-on-rend-van>

POKORNI ZOLTÁN, AZ EMBERARCÚ FIDESZES

- 1 Zsille Zoltán: *Beszélgetés újabb független szakszervezetek képviselőivel*, A SZER magyar adása, 1988. december 24. Megtalálható az MTI archívumában.
- 2 Pokorni Zoltán parlamenti adatlapja – <http://www.parlament.hu/kepviselo/elet/p306.htm>
- 3 Szőnyi Szilárd: *Pokorni Zoltán*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2004.
- 4 Simon Zoltán: A „mérsékelt mérsékelt” fideszes – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=242795>
- 5 Lásd az előző jegyzetet.
- 6 Szőnyi Szilárd: *Pokorni Zoltán*, Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2004.
- 7 A lemondásáról készült videó itt tekinthető meg: *Pokorni Zoltán lemondása 2002* – <http://www.youtube.com/watch?v=r8-MpPjPY4g>
- 8 Pokorni Zoltán birodalmat épít – http://mno.hu/migr_1834/pokorni-zoltan-birodalmat-epit-509284
- 9 Nagy József: A Fideszhez hozzátartozik a sztárkultusz – <http://www.hir24.hu/nagyinterju/2013/11/13/pokorni-titanic-felirat-van-orban-sapkajan/>
- 10 Lásd az előző jegyzetet.
- 11 Spirk József: *Véglegesen eldőlt a turul sorsa: marad* – http://index.hu/belfold/budapest/2011/06/24/veglegesen_eldolt_a_turul_sorsa_marad/
- 12 Lex Turul-lal próbálkozik Pokorni Zoltán – <http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=301174>
- 13 Félix Péter: Ökológia és törvényesség a turulszobor ügyében – *Jómadarak* – http://magyarnarancs.hu/belpol/okoljog_es_torvenyesseg_a_turulszobor_ugyeben_-_jomadarak-71641
- 14 A tanulságos beszélgetés itt nézhető meg: *Balneológia XD* – http://www.youtube.com/watch?v=K8_Mc_azJBI
- 15 Spirk József, Joób Sándor: *Vállalhatatlan lett volna, ha nem szólok* – http://index.hu/belfold/2010/11/09/vallalhatatlan_lenne_ha_nem_szolnek/?rnd=762
- 16 Nagy József idézett interjúja – <http://www.hir24.hu/nagyinterju/2013/11/13/pokorni-titanic-felirat-van-orban-sapkajan/>

ROGÁN ANTAL, A NAGY TÚLÉLŐ

- 1 Spirk József, Tamás Bence Gáspár: *Újra ugat 3,5 millió magyar vizsla* – <http://index.hu/belfold/0103vizsla/>

- 2 Bogád Zoltán, Spirk József, Tamás Bence Gáspár: *Rogán Antal nem dugná el Kövér Lászlót* – <http://index.hu/belfold/1118rogan/>
- 3 Kapcsándi Dóra: *Rogán lett a „főnök”* – http://hvg.hu/itthon/20120511_fideszes_titanok
- 4 Szily László: *Megvan az 50 legirritálóbb magyar* – <http://index.hu/kultur/életmod/irrisorrend>
- 5 Átkeresztelné a belvárosi jobboldal a Rooseveltt teret – <http://index.hu/belfold/budapest/roosevelt050/>
- 6 Szabados Krisztián, Gyulai Attila: *A nagypolitikából ki és vissza: Rogán Antal pályája* – <http://nol.hu/archivum/archiv-462337#>
- 7 Bessenyei Zsolt: „A Fidesz sokat fog változni” (Rogán Antal, a Belváros polgármestere) – http://m.magyararancs.hu/belpol/a_fidesz_sokat_fog_valtozni_rogan_antal_a_belvaros_polgarmestere-66727?pageId=140
- 8 Rogán: Könnyezve vágtam el a köldökszínort – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/20090216/rogan_konnyezve_vagtam_el_a_koldokszinort
- 9 Thüringer Barbara: *Rogán közpénzből reklámozza a Blikket* – http://index.hu/kultur/2012/10/05/rogan_kozpenzbol_reklamozza_a_blikket/
- 10 Horváth Bence: *Rogán feleségével bombázták szét az I. kerület postaládáit* – <http://444.hu/2013/11/25/rogan-felesegevel-bombaztak-szet-az-i-kerulet-postaladait/>
- 11 Rogán Krumpli és Antal uralja az V. kerületi ingyenes újságot – http://hvg.hu/itthon/20131022_Rogan_Krumplival_es_az_arcepevel_teriti
- 12 Szántó T. Gábor: *Antiszemita toposzok a kampányban* – <http://www.szombat.org/politika/antiszemita-toposzok-a-kampanyban>
- 13 Czene Gábor: *Pillanatnyilag állóháború van* – http://nol.hu/belfold/20140122-pillanatnyilag_allohaboru_van?ref=sso
- 14 „Pestis, kolera” Tízezrek a Kossuth téren – http://www.atv.hu/belfold/20121202_nem_pp
- 15 Rezesová-ügy. Példátlan, amit Rogán Antal tett – <http://www.hir24.hu/sotet-oldal/2013/12/04/rezesova-ugy-peldatlan-amit-rogan-antal-tett/>
- 16 Navracsics külügyminiszter, Rogán fejlesztési miniszter lehet – <http://vs.hu/navracsics-kulugyminiszter-rogan-fejlesztési-miniszter-lehet-0111/>

SCHIFFER ANDRÁS, A HAJLÍTHATATLAN

- 1 Lencsés Csaba: „Kedves srác” Gyurcsány kulcsembere – <http://www.origo.hu/itthon/20060726bajnaiportre.html>
- 2 Schiffer András elmegy a TASZ-tól – <http://index.hu/belfold/tasz2502/>
- 3 Bodoky Tamás: *A politikai piacot fel kell szabadítani* – <http://index.hu/belfold/schiffer9008/>
- 4 Plankó Gergő: *Nem leszek zombi* – <http://444.hu/2013/10/22/nem-leszek-zombi/>

SELMECZI GABRIELLA, AZ IGAZI SZENÁTOR

- 1 Selmeczi: *Őn újságírónak tartja magát?* – <http://www.atv.hu/belfold/20130917-selmeczi-on-ujsagironak-tartja-magat>
- 2 *Taxisblokádnak 20 éve – Selmeczi Gabriellával* – http://budaors.minalunk.hu/index.php?n=5&tartalom_id=2280
- 3 Selmeczi Gabriella Wikipédia szócikke.
- 4 *A társadalombiztosítás reformja: Zsebtébé* – http://magyararancs.hu/belpol/a_tarsadalombiztositas_reformja_zsebtebe-62810
- 5 Mondovics L. Gábor: *Szakmai érdekellentétek a tb-átalakítás körül* – http://hetek.hu/belfold/199904/szakmai_erdekellentetek_a_tb_atalakitas_korul
- 6 Dési János: *A levélbotrány története*, Népszava, 1999. június 6.
- 7 Orbán Viktor elfogadta Selmeczi és Balsay lemondását – <http://www.origo.hu/itthon/19990520selmeczi.html>
- 8 csont-ti: *Selmeczi Gabriella szaxofonozik* – <http://mixonline.hu/Cikk.aspx?id=80224>
- 9 Kapcsándi Dóra: *Kifililopás gyanújával kihallgatták Selmeczi Gabriellát* – <http://www.origo.hu/itthon/20020129kifililopasgyanujaval.html>
- 10 *A Tesco a kifliügy kiszivárogtatóját keresi* – <http://index.hu/bulvar/kifli0130/>
- 11 *Selmeczi lesz a Fidesz szóvivője* – <http://mno.hu/belfold/selmeczi-lesz-a-fidesz-szovivoje-886866>
- 12 *Vagyonhalmozó a nyugdíjvédő Selmeczi Gabriella* – http://hvg.hu/ingatlan/20101128_selmeczigabi_vagyon
- 13 Oroszi Babett: *Selmeczi Gabriella milliókat kapott pluszban kismamaként* – http://www.femina.hu/hirhatter/selmeczi_gabriella_kismama

SEMJÉN ZSOLT, AZ ÖRDÖGŰZŐ

- 1 Idézi például: Földes András: *Semjén: Mick Jagger az ördög* – http://kepviselofunky.blog.hu/2012/11/20/semjen_nem_lopott_a_rolling_stonestol
- 2 Ajánljuk például ezt: Hargitai Miklós: *Semjén-ügy: minden szabályt megszegtek* – http://nol.hu/belfold/20130104-minden_szabalyt_megszegtek?ref=sso
- 3 György Miklós: *Plágiumgyanú Semjén Zsolt doktorija körül* – http://hvg.hu/itthon/20121118_plagiumgyanu_Semjen
- 4 Nagy Andor például Orbán kabinetfőnöke volt, Simicskó István is a Fideszben politizált és így tovább.
- 5 Bayer Zsolt: *Az egyik tizenkilenc* – <http://mno.hu/velemen/az-egyik-tizenkilenc-471026>
- 6 Kovács Áron: *Aki aprópénzre váltja a keresztény hitet* – http://hvg.hu/itthon/20121121_Semjen_Zsolt_portre
- 7 Lásd az előző jegyzetet.
- 8 Czene Gábor: *Erdő Péter bíboros ellenezte Semjén terveit* – http://nol.hu/belfold/20130913-a_biboros_ellenallt_semjennek

- 9 Keresztény értékrend: Semjén lövetné a védett madarakat – <http://mindennapi.hu/cikk/tarsadalom/keresztény-ertekrend-semjen-lovetne-a-vedett-madarakat/2011-04-11/2579>
- 10 Idézi a Galamus: mzs: Semjén Dél-Afrikában tárgyalt, majd itthon hazaküldte a multikat – <http://www.galamuscsoport.hu/tartalom/cikk/219958>
- 11 A Semjén Zsolt kijelentései elleni tiltakozás honlapja – <http://www.semjéntiltakozas.ingyenweb.hu/>
- 12 Semjén amortizálása politikai feladat volt és sikerült – http://hvg.hu/itthon/20100107_semjen_gyurcsany_amortizalasa_mancs
- 13 Bányai György: „Ha én ezt megírom mondjuk a Népszabadságban” – Semjén Zsolt, a KDNP frakcióvezetője – http://magyarnarancs.hu/belpol/ha_en_ezt_megiro_mondjuk_a_nepszabadsagban_-_semjen_zsolt_a_kdnp_elnok-frakciovezetoje-72892
- 14 Bogád Zoltán, Spirk József: Semjén: Rendszeresen imádkozom Gyurcsányért – <http://index.hu/belfold/semjen6912/>
- 15 Kövér 511 ezerrel, Semjén 317 ezerrel többet vitt haza havonta – <http://www.168ora.hu/itthon/kover-511-ezerrel-semjen-317-ezerrel-tobbet-visz-haza-havonta-120310.html>

STUMPF ISTVÁN, A MINDEN RENDSZERBEN HASZNOS EMBER

- 1 Kerék-Bárczy Szabolcs: Mi lett veled Stumpf István? – http://nol.hu/velemeney/20100724-mi lett veled istvan?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201310#
- 2 Az após Horváth István, korábbi belügyminiszter – ezt így, vagy úgy sokszor előhozzák még ma is Stumppal kapcsolatban, nem mintha az embernek az apósáért felelősséget kellene viselnie. Annak sincs nyoma, hogy Stumpf bármikor visszaélt volna ezzel a – pártállami időkben valószínűleg nem teljesen haszontalan – kapcsolattal. Horváth amúgy 1980–1985 között volt először belügyminiszter, 1985–1987 között a Belügyminisztériumot is felügyelő MSZMP KB titkára, 1987–1989-ig miniszterelnök-helyettes, majd újra belügyminiszter.
- 3 Petőcz György: Csak a narancs volt, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 35–36. o.
- 4 Állami százmilliók a Századvégnek – http://www.napi.hu/magyar_vallalatok/allami_szazmillio_k_a_szazadvegnek.573585.html
- 5 Még egy szép példa a családszeretetre: Bártfai felesége, Bártfai-Mager Andrea 2010 után az állami közlönykiadó vezetője lett, majd – bár a szükséges közgazdasági, pénzügy-politikai gyakorlata többek szerint erősen kétséges – a Monetáris Tanács tagja lett.

- 6 Kerék-Bárczy Szabolcs: Mi lett veled, István? – <http://nol.hu/belfold/20100724-mi lett veled istvan?ref=sso>
- 7 Lásd az előző jegyzetet.
- 8 A riporter Exterde Tibor, Barométer, a Duna Tv műsora, 2006. április 24. Közli: Stumpf István a Fidesz vereségéről – <http://hvg.hu/itthon/20060424stumpf>
- 9 WL: Kósa átvette volna Orbán szerepét – http://mandiner.hu/cikk/20110905_wl_kosa_atvette_volna_orban_szerepet
- 10 Régiós átlaghoz közeli lehet a magyar növekedés – http://nol.hu/gazdasag/regios_atlaghoz_kozeli_lehet_a_magyar_novekedes_

SZABÓ TÍMEA, A HATÁROZOTT

- 1 A győzelemhez szükségünk van rátok, a ma forradalmáira! – Az október 23-án elmondott beszédem – http://szabotimea.blog.hu/2013/10/24/a_gyozelemhez_szuksegunk_van_ratok_a_ma_forradalmaira_az_oktober_23-an_elmondott_beszedom
- 2 A Wikipédia Szabó Tímea szócikke.
- 3 Hideg zuhanyként érte a pártokat az LMP–Jobbik-os románc – <http://www.stop.hu/belfold/hideg-zuhanykent-erte-a-partokat-az-lmp-jobbik-os-romanc/667538/>
- 4 OGY – PM-es politikusok tiszteletdíjának csökkentését javasolja a házelnök, MTI, 2013. július 5.
- 5 Kósa András: „A mostani háborús helyzetben Bajnai alkalmasabb” – http://hvg.hu/itthon/20130719_szabo_timea_pm
- 6 Fidesz-székház – PM: a Fidesz a legsötétebb kádári módszereket használja az ellenzék ellen, MTI, 2013. március 29.
- 7 Nicholas Kulish: Foes of Hungary's Government Fear 'Demolition of Democracy' – <http://www.nytimes.com/2011/12/22/world/europe/foes-of-hungarys-government-fear-demolition-of-democracy.html?pagewanted=1&r=3&sq=hungary&st=cse&scp=5&>
- 8 Megvan a Nagy Ellenzéki Összeborulás hivatalos neve – http://index.hu/belfold/2014/01/23/megvan_a_nagy_ellenzeki_osszeborulas_hivatalos_neve/ Pár nappal később derült ki, hogy az Összefogás név már foglalt: Visszaköveteli nevét az Összefogás Pártja a baloldaltól – <http://www.origo.hu/itthon/20140127-foglalt-az-osszefogas-uj-nevet-kell-keresniuk-mesterhazyeknek.html>

SZANYI TIBOR, AZ EURÓPAI FENEGYEREK

- 1 Dull Szabolcs: Szanyi Tibornak a lányoknál mindig nagy sikere volt – <http://www.origo.hu/itthon/20130405-szanyi-tibor-mszpkkepviselo-portreja.html>
- 2 Lindner András–Horváth Zoltán: Portré – Szanyi Tibor, HVG, 2000. ápr. 22.

- 3 Séta a gyűlölet ellen, MTI, 1999. február 22.
- 4 Skinhead fiatalok megemlékezése a várban – BRFK, MTI, 1999. február 13.
- 5 Nyolc skinhead-fiatal ellen folytatják a nyomozást, MTI, 1999. február 16.
- 6 Pa-Dö-Dö-Szabó János – <http://www.youtube.com/watch?v=SZqM7IKsm4o>
- 7 Torgyán után Szabó János honvédelmi minisztert is feljelenti Szanyi Tibor – <http://www.origo.hu/itthon/20000505torgyan.html>
- 8 Dull Szabolcs: Szanyi Tibornak a lányoknál mindig nagy sikere volt – <http://www.origo.hu/itthon/20130405-szanyi-tibor-mszpkpviselo-portreja.html>
- 9 Lásd az előző jegyzetet.
- 10 Szanyi Tibor Súlyomról: „Ezt a parasztot” – Újabb botrány érik? – http://www.vg.hu/kozelet/vg_online/kozelet_-_belfold/090418_szanyi_269600
- 11 Szanyi „bilincsből vinné el” a bankárokat – http://www.fn.hu/belfold/20090218/szanyi_bilincsből_vinne_el/
- 12 Szanyi biztos benne, hogy ő lesz az MSZP elnöke – <http://www.origo.hu/itthon/20120127-szanyi-tibor-biztos-benne-hogy-mszp-elnok-lesz-tisztujitas-marciusban.html>
- 13 Ma már behajthatóak Kóvér büntetései – <http://www.atv.hu/belfold/20131117-szanyi-nem-fizet-behajthatatlanok-koverek-20-millios-buntetesei>
- 14 Szanyi Tibor FB-oldala – <https://www.facebook.com/szanyi.tibor/posts/510021802426292>
- 15 Szanyi Tibor: Orbán és Gyurcsány a nemzet két legnagyobb kártevője – <http://www.naprvalo.hu/szanyi-tibor-orban-es-gyurcsany-a-nemzetket-legnagyobb-kartevoje/>
- 16 MSZP-alelnök: Gyurcsány Ferenc áruló – <http://mno.hu/belfold/mszp-alelnok-gyurcsany-ferenc-arulo-1192446>
- 17 Szanyi Tibor FB-oldala – <https://www.facebook.com/szanyi.tibor/posts/523630657732073>
- 18 Wifi-szabadságharcot hirdetett Szanyi Tibor – <http://www.hir24.hu/belfold/2013/12/03/programot-hirdetett-szanyi-tibor/>
- 19 Szanyi gyomra nem bírja a sört és a bort, miniszterelnök lenne – <http://www.bplusz.hu/2013/05/szanyi-gyomra-nem-birja-sort-es-bort.html>
- 20 Szanyi Kapitány! – Mandiner-újrapiublikálás – <http://www.youtube.com/watch?v=c9IjlgCuHQ>

SZELÉNYI ZSUZSA, A VISSZATÉRŐ

- 1 Rab László: Hordószónok – http://nol.hu/megmondok/rab_laszlo/20110827-hordoszonok
- 2 Horváth Zoltán: Szelényi Zsuzsanna az Országgyűlés legfiatalabb képviselője, HVG, 1990. június 2.
- 3 Petőcz György: Csak a narancs volt, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 100. o.

- 4 Nők nélkül nem megy a kilábalás – http://hazaeshaladas.blog.hu/2012/04/19/privat_sarok_nok_nelkul_nem_megy_a_kilabalas
- 5 Petőcz György: Csak a narancs volt, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 102. o.
- 6 Szilágyi Sándor: Lássák csak, hogy nincs igazuk! – <http://beszelo.c3.hu/cikkek/lassak-csak-hogy-nincs-igazuk>
- 7 Lásd a 2. jegyzetet.
- 8 Harmincszázalékos női kvótát javasol az Együtt-PM, MTI, 2013. november 10.
- 9 Nyílt levél Orbán Viktornak – http://mandiner.hu/cikk/20131210_szabo_timea_szelenyi_zsuzsanna_nyilt_level_orban_viktornak
- 10 Petőcz György: Csak a narancs volt, Irodalom Kft., Budapest, 2001, 180. o.
- 11 Dr. Kende Péter: A Viktor, Kende Art Kft., 106. o.
- 12 Dési János: A bukott Orbán – <http://nepszava.hu/cikk/1008872-a-bukott-orban>
- 13 Megbicsakló karrier, Magyar Hírlap, 1995. január 23.
- 14 Az új intézményt Szelényi Fodor miniszterrel együtt mutatta be, Európai Ifjúsági Központ nyílik Budapesten, Magyar Hírlap, 1995. augusztus 15.
- 15 Szalay Tamás Lajos: Ésszerűen gondolkozó fideszesek is kellene az orbánizmus lebontásához – http://nol.hu/archivum/20130716-egy_anyahajo_lassusagaval?ref=sso
- 16 Szelényi Zsuzsa: Orbán állampártot épít – <http://gepnarancs.hu/2013/10/szelenyi-zsuzsa-orban-allampartot-epit/>

SZIJJÁRTÓ PÉTER, ORBÁN MAGYAR HANGJA

1. A B-lista az 1940-es és 1950-es években a rendszer által politikai okokból nem kívánatos személyek listája volt, akiket kirúgtak, elűldöztek, vegzáltak, alacsonyabb munkakörbe helyeztek stb.
- 2 Péter Szijjártó's trip to Israel – <http://hungarianspectrum.wordpress.com/2013/12/16/peter-szijjartos-trip-to-israel/>
- 3 Szijjártó: felháborító a szocialisták javaslata, MTI, 2009. június 12.
- 4 Orbán megverte Szijjártót – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/orban-megverte-szijjartot-2071505
- 5 Szijjártó Péter már 22 gazdasági vegyes bizottságot vezet, MTI, 2013. június 7.
- 6 Tanulságos például a beszámoló, amely felidézi találkozását Dzsudzszák Balázs focistával: Kálnoki Kis Attila: Alakul a Dzsudzszák-Szijjártó tengely – <http://sport.hir24.hu/labdarugo-valogatott/2012/09/12/alakul-a-dzsudzszak-szijjarto-tengely/~fokusz> – hogy csak egy példát említsünk a hosszú sorból.
- 7 Nagy Zoltán: Szijjártó Péter vonzza a szponzorpenzt – http://sportgeza.hu/sport/futsal/2012/12/18/dunakeszi_futsal/

TARLÓS ISTVÁN, AZ ERKÖLCSVÉDŐ

1. Tarlós István szócikke a Wikipédián.
2. Magyarai Péter: *Tarlós, az óbudai pók* – http://index.hu/belfold/2010/okvalasztas/tarlos_az_obudai_pok/
3. Sprik József: *Leverem a szemüvedet és rá is ugrok* – <http://index.hu/belfold/tarlosvsmdf0/>
4. Kárpáti József: *Jogállam vagy illegalitás? Függő játszma a Tarlós-ügyben* – http://epa.oszk.hu/02300/02334/00007/pdf/EPA02334_Fundamentum_2001_03_086-090.pdf
5. *Tarlós Gerendaival Szigetelt* – http://mandiner.hu/cikk/20100914_tarlos_gerendaival_szigetelt
6. *Gerendái: A Sziget nem fejöstehén* – <http://index.hu/kultur/2011/01/22/gerendai/>
7. *22 éves lenne Dávid, akit Tarlós István halálra gázolt...* – <http://ujasz.hu/itthon/7594-22-eves-lenne-david-akit-tarlos-istvan-halalra-gazolt>
8. Pető György szócikke a Wikipédián.
9. Ónody-Molnár Dóra: *Párhuzamos interjúk* – <http://beszelo.c3.hu/cikkek/parhuzamos-interjuk>
10. *Tarlós nehezen dolgozta fel a 2006-os vereséget* – http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=344477&referer_id=friss&print=1
11. *Plasztikai sebészt ajánlott Orbán Tarlósnak* – <http://www.youtube.com/watch?v=6NBNO7U60-Y>
12. E videó kiskorúak számára legfeljebb felnőtt felügyelettel tekinthető meg: *Orbán Viktor magyar nótára mulat (Jó estét kívánok, megjöttek a fehérvári huszárok)* – <http://www.youtube.com/watch?v=eP-h4o1rYXc>
13. *Tarlós: A dugódíjjal kapcsolatos helyzet ellentmondásos* – http://mandiner.hu/cikk/20130830_tarlos_a_dugodijjal_kapcsolatos_helyzet_ellentmondasos

TÉTÉNYI ÉVA, A JÖVŐ REMÉNYSÉGE?

1. *LMP-s alpolgármestert választott a fideszes többség Esztergomban* – <http://www.origo.hu/itthon/20101104-esztergom-az-lmp-kepviselojet-valasztotta-alpolgarmesterre-a-fideszes-tobbseg.html>
2. Lengyel Tibor: *„Itt állok, nem tehetek mást” – Tétényi Éva, az esztergomi Jeanne d'Arc*, V&R Kiadó, Budapest, 2011.
3. Nagy Attila Tibor: *Jó politikus-e Tétényi Éva?* – http://hvg.hu/itthon/20110603_tetenyi_eva_nagy_attila_tibor
4. *She?* – http://torokgaborelemez.blog.hu/2011/04/18/351_she
5. *Vona átadta az esztergomiak petícióját – Orbán kimenekült a teremből* – <http://www.vonagabor.hu/content/vona-%C3%A1tadta-az-esztergomiak-pet%C3%ADci%C3%B3j%C3%A1t-orb%C3%A1n-kimenek%C3%BClt-teremb%C5%911>

6. *Egy nő hozza össze a Jobbikot és az LMP-t?* – http://fn.hir24.hu/itthon/2011/04/12/egy_no_hozza_ossze
7. *She?* – http://torokgaborelemez.blog.hu/2011/04/18/351_she
8. A szerző saját gyűjtése.
9. Nagy József: *Tétényi: Nem zárkózik el a miniszterelnök-jelöltségtől* – http://fn.hir24.hu/itthon/2011/04/19/tetenyi_eva_nem_zarkozik_el/?action
10. *„Az esztergomi Jeanne d'Arc” – könyvet írtak Tétényi Éváról* – <http://m.origo.hu/itthon/20111116-dokumentumregeny-jelent-meg-tetenyi-eva-esztergomi-polgarmesterrol.html>

TÓBIÁS JÓZSEF, A HIGGADT ERŐ

1. Dénes Dóra: *Rába Tímea örömkönyveket sírt a Bazilikában* – <http://velvet.hu/celeb/eskovo0916/>
2. OGY – Krónika – 8. rész (médiacsomag, OVB-tagok választása), MTI, 2010. június 15.
3. *Költségtérítésből fizette Hagytó Tóbiás* – http://www.blikk.hu/blikk_aktualis/koltsegtertesbol-fizette-hagyt-tobias-2013286
4. *Szigetvári: Gyurcsányt terheli a felelősség a DK kudarcáért* – <http://jozanparaszt.info/cikkek/magyarorszag/szigetvari-gyurcsany-terheli-a-felelosseg-a-dk-kudarcaert.html>
5. Lásd az előző jegyzetet.
6. Lásd a 4. jegyzetet.
7. *Tóbiás nem sózná meg a fagylaltot* – <http://mno.hu/belfold/tobias-nem-sozna-meg-a-fagylaltot-1199623>
8. *Az MSZP-választmány egyhangúlag támogatta az összefogást* – <http://www.hirado.hu/2014/01/18/az-mszp-valasztmany-egyhangulag-tamogatta-az-osszefogast/>
9. *Tóbiás Józsefnek tetszik Bajnai ötlete* – http://hvg.hu/itthon/20131113_Tobias_Jozsefnek_tetszik_a_Bajnai_otlete

TÓTH JÓZSEF, A SIKERARC

1. „A milliárdos nagyságú állami elvonások ellenére a kerület költségvetése fedezni tudja a biztonságos működést és az eddigi értékek megtartását.” – *Eladósodás nélküli büdzsé* – <http://www.budapest13.hu/letoltes/oldalak/13kerulet/hirnok---2013-marcius1>
2. Dull Szabolcs: *A hajléktalan a szocialistáknak is büdös* – <http://www.origo.hu/itthon/20131115-az-mszp-s-angyalfold-nem-akarja-hogy-a-szomszedbol-odamenjenek-a-hajlektalanok.html>
3. Lásd az előző jegyzet.
4. *Tóth József parlamenti életrajza* – <http://www.parlament.hu/kepv/eletrajz/hu/t015.pdf>

UJHELYI ISTVÁN, A SZERTELEN

- 1 Zuschlag-per: Ujhelyi nem emlékszik; hogyan pénzelték a Fibiszt – http://index.hu/belfold/2009/06/23/zuschlag-per_ujhelyi_nem_emlekszik_hogyan_penzelték_a_fibiszt/
- 2 Kelemen Zoltán: Nem csak Talmácsinak épül a sávoiyi MotoGP-pálya – http://www.marotvolgye.hu/Sedesa/sedesa_miepul_hvg.html
- 3 Esterházy Péter: *Harmonia caelestis* (Magvető Kiadó, Budapest, 2000) első mondata.
- 4 Szalay Tamás Lajos: Ujhelyi István saját kérésére távozik a kormányból – <http://www.nol.hu/archivum/archiv-490314?ref=sso>
- 5 Kövér nem engedi, hogy beszéljenek Orbánnak – <http://propeller.hu/itthon/2811586-kover-nem-akarja-hogy-beszoljanak>

VADAI ÁGNES, A METÁLLÉDI

- 1 „Erősített a DK. Nemcsak Gyurcsány Ferencet erősítette meg elnöki posztján, hanem megnövelte az alelnöki kar súlyát is.” – Surján László KDNP-s EU-képviselő saját kezű Facebook-bejegyzése.
- 2 Egy európeer kormányoldaltól: Surján László – <http://magyarnarancs.hu/villamnarancs/egy-europeer-kormanyoldalrol-surjan-laszlo-86966/?orderdir=novekvo>
- 3 45 évre titkosították az eredeti Gripen-jelentést – <http://www.origo.hu/itthon/20071109-titikositottak-45-evre-a-gripenbizottsag-eredeti-jelenteset.html>
- 4 „Nagy meglepetést” ígér Vadai a Gripen-jelentésben – http://www.vg.hu/kozelet/vg_online/kozelet_-_belfold/071015_gripen_jelentes_gyurccsanynal_192386?utm_source=mandiner&utm_medium=link&utm_campaign=mandiner_201309
- 5 Hirado.hu, 2013. október. 29. – http://www.hirado.hu/Hirek/2013/10/29/07/Vadai_Gyurcsany_akar_ezt_is_megteszi.aspx
- 6 Szobor helyett rezsimet döntene a DK – http://nol.hu/belfold/szobor_helyett_rezsimet_dontene_a_dk?ref=sso
- 7 Mörk Leonóra: A parlamenti ellenzék női arca: Vadai Ágnes – <http://www.ellemagazin.hu/arcok/2013/08/15/A-parlament-noi-arca-Vadai-Agnes/>

VITÁNYI IVÁN, AZ ÉRTELMISÉGI A POLITIKA VIHARÁBAN

- 1 Most csak kettőt mutatóba: Vitányi Iván: *Egy önéletrajz kezdete és vége* – <http://mozgovilag.com/?p=3070>, és Cseke Hajnalka: *Határhelyzetek*, Pallas Stúdió, Budapest, 1996 – ez utóbbi, felettébb izgalmas interjúkötetből többször is idézünk majd.
- 2 Cseke Hajnalka: *Határhelyzetek*, Pallas Stúdió, Budapest, 1996, 13. o.

- 3 Tóth Endre: Sebő Ferenc: „Nem kegyeletből kell foglalkoznunk a népzenevel” – http://fidelio.hu/jazz_world_folk/interju/sebo_ferenc_nem_kegyeletbol_kell_foglalkoznunk_a_nepzenevel
- 4 Cseke Hajnalka: *Határhelyzetek*, Pallas Stúdió, Budapest, 1996, 13. o.
- 5 Cseke Hajnalka: *Határhelyzetek*, Pallas Stúdió, Budapest, 1996, 35. o.
- 6 Lásd az előző jegyzetet.
- 7 Forró közhangulat – Vitányi Ivánnal beszélget Szénási Sándor – <http://www.168ora.hu/itthon/vitanyi-ivan-nacionalizmus-felelem-sikerpropaganda-fidesz-119501.html>

VONA GÁBOR, KORUNK CSURKÁJA

- 1 „Adjatok egy jobbik világot”, *Beszélgetések a Jobbik Magyarországról Mozgalomról*, Szabad Tér, Budapest, 2003, 208. o.
- 2 Dési János–Velancsics Béla: *Fórum és Cégbirodalom*, In: Csepeli György, Örkény Antal (szerk.): *Gyűlölet és politika*, Minoritás Alapítvány, Budapest, 2002.
- 3 „Adjatok egy jobbik világot”, *Beszélgetések a Jobbik Magyarországról Mozgalomról*, Szabad Tér, Budapest, 2003, 209. o.
- 4 „Adjatok egy jobbik világot”, *Beszélgetések a Jobbik Magyarországról Mozgalomról*, Szabad Tér, Budapest, 2003, 234–235. o.
- 5 „Adjatok egy jobbik világot”, *Beszélgetések a Jobbik Magyarországról Mozgalomról*, Szabad Tér, Budapest, 2003, 222. o.
- 6 „Adjatok egy jobbik világot”, *Beszélgetések a Jobbik Magyarországról Mozgalomról*, Szabad Tér, Budapest, 2003, 222–223. o.
- 7 Huth Gergely: *A Jobbik már nem az a párt, aminek látszik* – http://www.magyarhirlap.hu/belfold/a_jobbik_mar_nem_az_a_part_aminek_latszik.html
- 8 Lásd az előző jegyzetet.
- 9 Vona Gábor a Wikiidézeten – http://hu.wikiquote.org/wiki/Vona_G%C3%A1bor
- 10 Milliós per Vona Gábor ruhájáról – <http://nepszava.hu/cikk/681178-millios-per-vona-gabor-ruhajarol>
- 11 Jöjjön az iráni Forradalmi Gárda! – http://mandiner.blog.hu/2008/10/24/az_irani_forradalmi_garda_vendegszerepleseilyen_oroszpedig_nincs
- 12 A perzsa kapcsolat – Idegen érdekeket szolgál a Jobbik – http://hetek.hu/hatter/201112/a_perzsa_kapcsolat_idegen_erdekeket_szolgal_a_job

TARTALOM

Az első politikusok, avagy bevezető helyett	7
Neander-völgy, valamikor régen	7
Rudabánya, szintén nagyon régen	9
A kis politikushatározó hasznosságáról	10
ÁDER JÁNOS, a pályaelhagyó	13
BAJNAI GORDON, a nempolitikus politikus	22
BAUER TAMÁS, a megvesztegethetetlen	31
BOTKA LÁSZLÓ, a jövő örök ígérete	39
DEUTSCH TAMÁS, a bikaborjú	46
FEKETE GYÖRGY, a biztos fenekek ismerője	55
FODOR GÁBOR, az örök liberális	62
GAUDI-NAGY TAMÁS, a szélsőjobber jogvédő	70
GÖNCZ ÁRPÁD, az én köztársasági elnököm	77
GÖNCZ KINGA, a civil	80
GYÖNGYÖSI MÁRTON, a zsidónumerikus	84
GYURCSÁNY FERENC ÉS ORBÁN VIKTOR	89
HENDE CSABA, a hadsereg nélküli honvédő	90

HOFFMANN RÓZSA , a változó múltú ember	97
JUHÁSZ PÉTER , a kendermagos	105
KARÁCSONY GERGELY , a realista	113
KERÉNYI IMRE , az örök kaméleon	119
KÓSA LAJOS , a politikai visszhang	127
KÖVÉR LÁSZLÓ , a mindenkit utálok típus	134
KUBATOV GÁBOR , a listázó	143
KUNHALMI ÁGNES , az ifjú titánka	149
LÁZÁR JÁNOS , a trafikmutyi atyja	153
LENDVAI ILDIKÓ , a szorgalmas, művelt és finoman sértő	162
MESTERHÁZY ATTILA , a váltópárti	170
MORVAI KRISZTINA , a magukfajta metélt farkincák szakértője	175
ORBÁN VIKTOR ÉS GYURCSÁNY FERENC , a párbajozók	183
OSZTOLYKÁN ÁGNES , a bátor nő két First Lady közt	190
PAPCSÁK FERENC , a mindent vivő	197
PINTÉR SÁNDOR , a közbiztonságos ember	203
POKORNI ZOLTÁN , az emberarcú fideszes	204
ROGÁN ANTAL , a nagy túlélő	213
SCHIFFER ANDRÁS , a hajlíthatatlan	223

SELMECZI GABRIELLA , az igazi szenátor	231
SEMJÉN ZSOLT , az ördögűző	235
SIMICSKA LAJOS , a nagyúr	242
STUMPF ISTVÁN , a minden rendszerben hasznos ember	243
SZABÓ TÍMEA , a határozott	251
SZANYI TIBOR , az európai fenegyerek	255
SZELÉNYI ZSUZSA , a visszatérő	263
SZIJJÁRTÓ PÉTER , Orbán magyar hangja	270
TARLÓS ISTVÁN , az erkölcsvédő	276
TÉTÉNYI ÉVA , a jövő reménysége?	284
TÓBIÁS JÓZSEF , a higgadt erő	290
TÓTH JÓZSEF , a sikerarc	294
UJHELYI ISTVÁN , a szertelen	299
VADAI ÁGNES , a metállédi	305
VITÁNYI IVÁN , az értelmiségi a politika viharában	311
VONA GÁBOR , korunk Csurkája	317
JEGYZETEK	325

DÉSI JÁNOS

A szerző eddigi pályája során leütött körülbelül 14 500 000 karaktert. Vezetett vagy 1800 óra tévéműsort és szóval tartotta a rádióhallgatókat nagyjából 2400 órán keresztül. Megjelent róla biztosan 80 kritikus írás és több ezer gyalázkodó internetes komment. Kapott 500-600 névtelen levelet, és hármat maga is írt. Elfogyasztott tucatszámú főszerkesztőt, és eddig 4 helyről rúgták ki.

Pályája során megivott 4300 liter teát és pár barell unicumot. Szert tett számtalan ellenségre és 10 igaz barátra.

Járt 4 kontinensen.

Alperes és gyanúsított négyszer volt és háromszor tanú.

Újságírói pályája során 3 dioptriányit romlott a szeme, és hízott 10 kilót.

Ez a 4. kötete.

PÁPAI GÁBOR

Eddig: 1 (nem törött) szárny, 2 kerék, 3 feleség, 4 gyerek.

12 csonttörés.

Túl van egy csomó kiállításon, könyvön, sajtóterméken, blogon, Pulitzer- és Sajtópáholy-díjon, Brenner-emlékdíjon. Már nem kisdobos, úttörő, KISZ-es, fiatalművész stb. Mindennap rajzol. Lehet osztani, szorozni.

És ez is megtörtént már vele:

– Pápai, ha lerajzolsz, leírlak!

– Sajnálom, én karikaturista vagyok, te meg karikatúra...

Be kell vallanom, elfogult vagyok a szerzővel. Kedvelem. Szeretem az írásait, rádiós jegyzeteit, beszélgetéseit abban a bizonyos rádióban.

Személyesen nem sokat találkoztunk, és ha igen, nem jutottunk túl az udvarias köszönésen. Egyetlen komolyabb beszélgetésünkre emlékszem: egy nyári estén, egy balatonszárszói kertben kuktasapkában állt egy konder mögött, önkéntes szakácsként, és arról társalogtunk, eléggé átsült-e a szürke marha.

Apropó, szürke marha. Ezt a könyvet olvasva, Nagy Lajos *Képtelen természetrajza* jutott eszembe. Ő abban valós és kitalált állatokról ír. Dési valódi politikusokról ad pontos, élet-karrier-pályaképet. Bemutatja, ki honnan indult, hová jutott és néha, minek...

A politikus=ciki, írja a szerző egy helyütt. Érdekes-e róluk írni, majd olvasni? Érdekes-e megtudnunk, hogy közülük többen jelentkeztek a Színművészeti Főiskolára sikertelenül, és most a „Nemzeti Parlament” színpadán ripacszkodnak. Érdekes-e tisztázni, kiflibe vagy sós stangliba haraptak-e bele? Érdekes-e tudnunk, mit mondtak húsz évvel ezelőtt, és mit hablatyolnak a szájukkal ma? Érdekes-e egyetértünk a szerző kijelentésével, hogy „a mi elnökünk Göncz Árpád”?

Az utóbbira a válaszem: igen. A korábbi kérdésekre a választ döntsé el a kedves olvasó. Annyit segíthetek, szerintem azokra is igen a helyes válasz. Hisz' együtt élünk velük, mint a kutya a ráragadt bogánccsal, és bárhogy rázzuk magunkat, nem szabadulunk tőlük, de legalább többet tudunk meg róluk, mint amennyit ők el szeretnének árulni magukról.

„Ceterum censeo”: el kell olvasni!

Gálvölgyi János

Dési János, a *Népszava* és a *Klubrádió* munkatársa lexikonná varázsolta össze a magyar közélet 48 prominens alakjának pályaképét – jobbról is, balról is. E varázslásban Pápai Gábor volt a segítőtársa: a szereplőkről készített egy-egy csinos karikatúrát.

P. S. Ezúton hívnánk fel a nagyérdemű figyelmét, hogy tudomásunk van arról, hogy a könyv szereplőin kívül mások is részt vesznek a magyar közéletben...

www.facebook.com/abovokiado

www.facebook.com/AMagyarSzurke48Arnyalata

www.abovo.hu

ISBN 978-615-5353-40-6

3150 Ft